

GENEL TANIMLAR

1- ARAÇ KATEGORİLERİ

2007/46/AT, AB/167/2013 ve AB/168/2013 Yönetmeliklerinde yer alan tanımlar geçerlidir. Bu Ekin 24 üncü maddesi hükmü saklı kalmak kaydıyla;

1.1- L kategorisi araç: İki veya üç tekerlekli motorlu araçlar ile dört tekerlekli motosikletlerdir.

1.1.1- L1e, L2e, L3e, L4e, L5e, L6e ve L7e kategorisi araç tanımları için AB/168/2013 Yönetmeliğinin Ek I'inde yer verilen tanımlar geçerlidir.

1.2- M kategorisi araç: En az dört tekerlekli, motorlu yolcu taşıma amaçlı araçlardır.

1.2.1- M₁ kategorisi araç: Sürücü dışında en fazla sekiz kişilik oturma yeri olan, yolcu taşımaya yönelik motorlu araçtır.

1.2.2- M₂ kategorisi araç: Sürücü dışında sekizden fazla oturma yeri olan, yolcu taşımaya yönelik ve azami kütlesi 5 tonu aşmayan motorlu araçtır.

1.2.3- M₃ kategorisi araç: Sürücü dışında sekizden fazla oturma yeri olan, yolcu taşımaya yönelik ve azami kütlesi 5 tonu aşan motorlu araçtır.

1.3- N kategorisi araç: En az dört tekerlekli, motorlu yük taşıma araçlarıdır.

1.3.1- N₁ kategorisi araç: Azami kütlesi 3,5 tonu aşmayan, motorlu yük taşıma araçlarıdır.

1.3.2- N₂ kategorisi araç: Azami kütlesi 3,5 tonu aşan, 12 tonu aşmayan, motorlu yük taşıma araçlarıdır.

1.3.3- N₃ kategorisi araç: Azami kütlesi 12 tonu aşan, motorlu yük taşıma araçlarıdır.

1.3.4- Bir yarı römorku veya merkezi dingilli römorku çekmek için tasarlanmış bir çekici araçta, aracın sınıflandırılmasında kullanılacak kütle; yürür vaziyette çekicinin kütlesine, yarı römork veya merkezi dingilli römork tarafından çekici araca uygulanan azami statik düşey yüke tekabül eden kütle ve (uygulanabilirliği varsa) çekici araca yüklenebilecek azami kütlenin eklenmesiyle hesaplanır.

1.3.5- Yolcu taşımak için belirlenmemiş özel araçların donatımları N Sınıfı araçlardaki gibi yük olarak kabul edilir.

1.4- O kategorisi araçlar: Römorklar (yarı römorklar dâhil).

1.4.1- O₁ kategorisi araç: Azami kütlesi 0,75 tonu aşmayan römorklardır.

1.4.2- O₂ kategorisi araç: Azami kütlesi 0,75 tonu aşan, 3,5 tonu aşmayan römorklardır.

1.4.3- O₃ kategorisi araç: Azami kütlesi 3,5 tonu aşan 10 tonu aşmayan römorklardır.

1.4.4- O₄ kategorisi araç: Azami kütlesi 10 tonu aşan römorklardır.

1.4.5- Bir yarı römork veya merkezi dingilli römorkta, aracın sınıflandırılmasında kullanılacak azami kütle, çekici araca bağlı ve azami yükte iken, yarı römork veya merkezi dingilli römorkun dingili/dingilleri tarafından yere uygulanan statik düşey yüke tekabül eder.

1.5- Arazi tipi araçlar (G sembolü):

1.5.1- N₁ kategorisi araçlardan azami kütlesi 2 tonu aşmayanlar ve M₁ kategorisi motorlu araçlar, aşağıdaki koşullara uygun iseler, arazi tipi araç olarak kabul edilir:

- En az bir ön dingili ve en az bir arka dingili eşzamanlı tahrikli olarak tasarlanmış, bir dingilinin tahriki ayrılabilen araçlar dâhil,
- En az bir diferansiyel kilit mekanizması veya buna benzer işleve de en az bir mekanizması varsa ve tek araç için hesaplanan %30'luk bir eğimi tırmanabiliyorsa.

Ek olarak, aşağıdaki 6 koşuldan en az beşini de yerine getirmesi gerekir:

- Yaklaşma açısı en az 25 derece olmalıdır.

- Uzaklaşma açısı en az 20 derece olmalıdır.
- Rampa açısı en az 20 derece olmalıdır.
- Ön dingil altında, alt açıklık en az 180 mm olmalıdır.
- Arka dingil altında, alt açıklık en az 180 mm olmalıdır.
- Dingiller arasında, alt açıklık en az 200 mm olmalıdır.

1.5.2- N₁ kategorisi araçlardan azami kütlesi 2 tonu aşanlar ile N₂, M₂ veya M₃ kategorisi araçlardan azami kütlesi 12 ton'u aşmayanların arazi tipi araç sayılabilmesi için, bir dingilinin tahriki ayrılabilen araçlar dâhil olmak üzere, bütün tekerleklerinin eşzamanlı tahrikli olması veya aşağıdaki üç koşulu yerine getirmesi gerekir:

- Bir dingilinin tahriki ayrılabilen araçlar dâhil, en az bir ön dingili ve en az bir arka dingili eşzamanlı tahrikli olarak tasarlanmış,
- En az bir diferansiyel kilit mekanizması veya buna benzer işlevde en az bir mekanizması olan,
- Tek araç için hesaplanan %25'lik bir eğimi tırmanabilen.

1.5.3- M₃ kategorisi araçlardan azami kütlesi 12 ton'u aşanlar ile N₃ kategorisi araçların arazi tipi araç sayılabilmesi için bir dingilinin tahriki ayrılabilen araçlar dâhil olmak üzere ya tekerleklerinin eşzamanlı tahrikli olması veya aşağıdaki koşulları yerine getirmesi gerekir:

- Tekerleklerin en az yarısı tahrikli olan,
- En az bir diferansiyel kilit mekanizması veya buna benzer işlevde en az bir mekanizması olan,
- Tek araç için hesaplanan %25'lik eğimi tırmanabilen,
- Aşağıdaki altı koşuldan en az dördünü yerine getiren;
- Yaklaşma açısı en az 25 derece olmalıdır.
- Uzaklaşma açısı en az 25 derece olmalıdır.
- Rampa açısı en az 25 derece olmalıdır.
- Ön dingil altında, alt açıklık en az 250 mm olmalıdır.
- Arka dingil altında alt açıklık en az 250 mm olmalıdır.
- Dingiller arasında alt açıklık en az 300 mm olmalıdır.

1.6- R Kategorisi Araçlar: Tarım ve ormancılıkta kullanılan römorklardır. AB/167/2013 Yönetmeliğinde yer alan ilave tanımlar geçerlidir.

1.6.1- R1 kategorisi: Her bir dingil için teknik olarak müsaade edilen kütlelerinin toplamı 1500 kg'ı aşmayan römorklar.

1.6.2- R2 kategorisi: Her bir dingil için teknik olarak müsaade edilen kütlelerinin toplamı 1500 kg'ı aşan, ancak 3500 kg'ı aşmayan römorklar.

1.6.3- R3 kategorisi: Her bir dingil için teknik olarak müsaade edilen kütlelerinin toplamı 3500 kg'ı aşan, ancak 21000 kg'ı aşmayan römorklar.

1.6.4- R4 kategorisi: Her bir dingil için teknik olarak müsaade edilen kütlelerinin toplamı 21000 kg'ı aşan römorklar.

1.7- S Kategorisi Araçlar: Tarım ve ormancılıkta kullanılan ve traktör tarafından çekilen tarım alet ve makinalarıdır. AB/167/2013 Yönetmeliğinde yer alan ilave tanımlar geçerlidir.

1.8- T Kategorisi Araçlar: Tarım ve orman traktörleridir. AB/167/2013 Yönetmeliğinde yer alan tanımlar geçerlidir.

2- BOYUTLAR

2.1- Azami Uzunluklar:

- Otobüsler hariç diğer motorlu araçlar: 12,00 metre
- Römork: 12,00 metre
- Mafsallı (körüklü) otobüs: 18,75 metre
- İki dingilli otobüs: 13,50 metre
- Üç ve daha fazla dingilli otobüs: 15,00 metre

2.2- Azami Genişlikler: M₂, M₃, N₁, N₂, N₃, O₁, O₂, O₃, O₄ kategorisi araçlarda:..... 2.55 metre.

2.2.1- Frigorifik araç üst yapıları, yan duvar kalınlıklarının izolasyonlu olarak en az 45 mm olması koşulu ile 2,60 metre genişlik istisnasından yararlanabilirler.

2.2.2- Özellikle tarım işlerinde kullanılmak için imal edilmiş araçlar, yol bakım araçları, kurtarıcı araçlar ve itfaiye araçlarında azami genişlik 3,05 metredir.

2.2.3- Belediyelere ait trolleybüslerin azami genişliği 2,65 metredir.

2.3- M₁ kategorisi için 29/5/2002 tarihli ve 24769 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan M1 Sınıfı Motorlu Araçların Kütleleri ve Boyutları İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinde (92/21/AT) veya 12/10/2013 tarihli ve 28793 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Kütle ve Boyutları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinde (AB/1230/2012) belirtilen ölçüler uygulanır.

2.4- L kategorisi için 22/11/2002 tarihli ve 24944 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Kütleleri ve Boyutları İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinde (93/93/AT) belirtilen ölçüler uygulanır.

2.5- R kategorisi römorklar, S kategorisi birbiriyle değiştirilebilir çekilen donanım ve T kategorisi traktörler için 21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Bazı Aksamaları ve Karakteristikleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinde (2009/144/AT) belirtilen ölçüler uygulanır.

2.6- Sökülebilen üstyapılar ve standartlaştırılmış yük elemanları, örneğin konteynerler, bu Ekin madde 2.1, madde 2.8, madde 2.9, madde 2.10 ve madde 2.11’de tanımlanan boyutlara dâhil edilir.

2.7- Otobüslerde, azami uzunluklar, kayak kutusu veya sökülebilir ilave bagaj yeri gibi eklentiler ile aşılamaz.

2.8- Hareket halindeki herhangi bir motorlu araç veya araç katarı, dış yarıçapı 12,50 metre ve iç yarıçapı 5,30 metre olan bir dairesel alan içerisinde dönebilmelidir. Araçların uyması gereken şartlar 18/4/2003 tarihli ve 25082 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Bazı Sınıflarının Kütle ve Boyutları İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (97/27/AT) Ek I’de veya 12/10/2013 tarihli ve 28793 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Römorklarının Kütle ve Boyutları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/1230/2012) Ek 1’de belirtilmiştir.

2.9- Beşinci teker king pin eksenini ile yarı-römork arkası arasındaki en fazla uzunluk 12,00 metredir.

2.10- Katarın boyuna eksenine paralel olarak ölçülen, kamyonun kasasının kabinin arkasında kalan en ön dış noktası ile römork kasasının en dış arka noktası arasındaki mesafeden, kamyonun en arkası ile römorkun en önü arasındaki mesafe düşülerek bulunan en fazla mesafe 15,65 metredir.

2.11- Katarın boyuna eksenine paralel olarak ölçülen, kamyonun kasasının kabinin arkasında kalan en ön dış noktası ile römork kasasının en dış arka noktası arasındaki en fazla mesafe 16,40 metredir.

2.12- Bir motorlu aracın (M₁, N₁ hariç) arka dingili ve bir römorkun (yarı römork hariç) ön dingili arasındaki mesafe 3,00 metreden az olamaz.

2.13- Dingil Uzaklığına Bağlı Olarak İzin Verilen Azami Ağırlık

Dört dingilli bir motorlu aracın izin verilen azami ağırlığı, aracın en ön ve en arka dingillerinin arasındaki mesafenin her metresi için beş ton olarak hesaplanan değeri aşamaz.

2.14- Yarı-römorklarda king pin eksenini ile yarı römorkun önündeki herhangi bir nokta arasında ölçülen yatay mesafe 2,04 metreyi aşamaz.

2.15- Azami yükseklik 4 metreyi geçemez.

3- KÜTLELER

3.1 - Araç Katarı Oluşturan Araçlar

3.1.1- İki dingilli römorklar 18 ton

3.1.2- Üç dingilli römorklar 24 ton

3.2- Motorlu Araçlar

3.2.1- İki dingilli motorlu araçlar 18 ton*

* Alternatif yakıt teknolojilerinden kaynaklanan ek ağırlık nedeniyle izin verilen azami yüklü kütlenin 1 tona kadar artırılmasına izin verilir.

3.2.1.2- İki dingilli otobüsler..... 19,5 ton

3.2.2- Üç dingilli motorlu araçlar 25 ton

Tahrikli dingilin, çift lastikle ve havalı süspansiyon sistemi ile veya 97/27/AT Yönetmeliğinde veya AB/1230/2012 Yönetmeliğinde tanımlandığı gibi eşdeğer kabul edilen bir süspansiyon sistemi ile donatılmış olduğu veya her bir tahrikli dingilin çift lastikli olduğu ve her bir dingilin azami ağırlığının 9,5 tonu aşmadığı durumlarda 26 tondur.

Alternatif yakıtlı üç dingilli motorlu araçlar: Alternatif yakıt teknolojisinden kaynaklanan ek ağırlık nedeniyle izin verilen azami yüklü kütle 1 tona kadar artırılmasına izin verilir.

3.2.3- Dört dingilli motorlu araçlar

İki dümenlenebilir dingile sahip dört dingilli motorlu araçlarda azami yüklü kütle, tahrikli dingilin, çift lastikle ve havalı süspansiyon sistemi ile veya 97/27/AT Yönetmeliğinde veya AB/1230/2012 Yönetmeliğinde tanımlandığı gibi eşdeğer kabul edilen bir süspansiyon sistemi ile donatılmış olduğu veya her bir tahrikli dingilin çift lastikli olduğu ve her bir dingilin azami ağırlığının 9,5 tonu aşmadığı durumlarda 32 tondur.

3.2.4- Üç Dingilli Mafsallı Otobüsler 28 ton*

* Alternatif yakıtlı üç dingilli mafsallı otobüsler: Alternatif yakıt teknolojisinden kaynaklanan ek ağırlık nedeniyle izin verilen azami yüklü kütle 1 tona kadar artırılmasına izin verilir.

3.3- T Kategorisi Dışındaki Araçların İzin Verilen Azami Dingil Kütleleri (ton olarak)

3.3.1- Tek dingiller

3.3.1.1- Tek tahriksiz dingil 10 ton

3.3.1.2- Tahrikli dingil 11,5 ton

3.3.2- Römorkların ve Yarı-Römorkların İki Dingilli Aks Grupları

Eğer dingiller arasındaki mesafe (d) aşağıdaki gibi ise, her bir iki dingilli aks grubunun dingil ağırlıkları toplamı aşağıdakileri aşmamalıdır:

3.3.2.1- 1,0 metreden küçük ise ($d < 1,0$) 11 ton

3.3.2.2- 1,3 metreden küçük fakat 1,0 metreden büyük veya eşit ise ($1,0 \leq d < 1,3$)... 16 ton

3.3.2.3- 1,8 metreden küçük fakat 1,3 metreden büyük veya eşit ise ($1,3 \leq d < 1,8$)... 18 ton

3.3.2.4- 1,8 metre veya daha fazla ise ($1,8 \leq d$) 20 ton

3.3.3- Römork ve Yarı-Römorkların Üçlü Dingilleri

Eğer dingiller arasındaki mesafe (d) aşağıdaki gibi ise, her bir üç dingilli aks grubunun dingil ağırlıkları toplamı aşağıdakileri aşmamalıdır:

3.3.3.1- 1,3 metre veya daha az ise ($d \leq 1,3$) 21 ton

3.3.3.2- 1,3 metreden büyük 1,4 metreden küçük veya eşit ise ($1,3 < d \leq 1,4$)..... 24 ton

3.4- Motorlu Araçların İki Dingilli Aks Grupları

Dingiller arasındaki mesafeye göre, iki dingilli bir aks grubunda dingil ağırlıkları toplamı aşağıdaki değerleri aşmamalıdır:

3.4.1- 1,0 metreden küçük ise ($d < 1,0$) 11,5 ton

3.4.2- 1,0 metreden büyük eşit fakat 1,3 metreden küçük ise ($1,0 \leq d < 1,3$) 16 ton

3.4.3- 1,3 metre veya daha büyük fakat 1,8 metreden küçük ($1,3 \leq d < 1,8$) olan dingil grubu toplam ağırlığı 18 ton.

Ancak, tahrikli dingilin, çift lastikle ve havalı süspansiyon sistemi ile veya 97/27/AT Yönetmeliğinde veya AB/1230/2012 Yönetmeliğinde tanımlandığı gibi eşdeğer kabul edilen bir süspansiyon sistemi ile donatılmış olduğu veya her bir tahrikli dingilin çift lastikli olduğu ve her bir dingilin azami ağırlığının 9,5 tonu aşmadığı durumlarda 19 tondur.

3.5- Katar azami uzunluk ve kütlelerinde, 18/7/1997 tarihli ve 23053 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliği esas alınır.

3.6- M₁ kategorisi için 92/21/AT Yönetmeliğinde veya AB/1230/2012 Yönetmeliğinde belirtilen kütleler uygulanır.

3.7- L kategorisi için 93/93/AT Yönetmeliğinde belirtilen kütleler uygulanır.

3.8- R, S ve T kategorileri için 21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Bazı Parçaları ve Özellikleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinde (2009/63/AT) belirtilen kütleler uygulanır.

3.9- Bölünemeyen özel yüklerin taşınması amacıyla imal veya tadil edilecek araçlarda, ağırlık ve boyutlar bakımından bu Yönetmelikte verilen azami değerler aşılabılır.

4- M₁ KATEGORİSİ İÇİN GENEL TANIMLAR

92/21/AT Yönetmeliğinde veya AB/1230/2012 Yönetmeliğinde ve 2007/46/AT Yönetmeliğinde belirtilmiştir.

5- M₂, M₃, N VE O KATEGORİSİ ARAÇLAR İÇİN GENEL TANIMLAR

97/27/AT Yönetmeliğinde veya AB/1230/2012 Yönetmeliğinde ve 2007/46/AT Yönetmeliğinde belirtilmiştir.

6- ARAÇLARIN KÜTLELERİ

6.1- “İzin verilen azami kütle”, yüklü bir aracın trafikte kullanılmak üzere belirtilen azami ağırlığıdır.

6.2- “İzin verilen azami dingil kütlesi”, yüklü dingil veya dingil grubu için, trafikte kullanılmak üzere belirtilen azami ağırlığıdır.

6.3- “Aracın yürür vaziyette kütlesi”, aracın üstyapılı yüksüz olarak kütlesidir, çekici araç için ise çeki tertibatının kütlesi de buna dâhil edilir, eğer imalatçı üst yapı ve/veya çeki tertibatı monte etmiyorsa, aracın sürücü kabinli kütlesidir. (Kullanılmış sular hariç, Soğutma sıvıları, yağlar, yakıtın % 90’ı, diğer sıvıların %100’ü, avadanlıklar, stepne ve sürücü (75 kg) ve M₂ veya M₃ kategorisi araçlarda eğer araçta kabin görevli koltuğu mevcutsa, kabin görevlisinin kütlesi (75 kg) dâhil edilecektir).

6.4- “İstiap Haddi”, bir aracın yukarıdaki 6.1 maddesinde belirtilen “İzin verilen azami kütlesi”nden, yukarıdaki 6.3 maddesinde belirtilen, imalatçı tarafından belirlenen standart donanımı takılı haldeki (ilgili kategorideki aracın tip onayı için zorunlu tüm aksam dahil ancak tip onayı için zorunlu olmayan isteğe bağlı donanımları hariç) “Aracın yürür vaziyette kütlesi”nin çıkarılması ve 75 kg’lık sürücü ağırlığının ilave edilmesi ile elde edilen ağırlık değeridir. İlgili diğer mevzuatta yer alan istiap haddi değerleri bu tanıma göre hesaplanır. “İzin verilen azami kütle” değerinin, aracın bu yönetmeliğin Ek V/A 2.16.1 maddesinde tanımlanan “Kayıt tescil/trafikte kullanıma yönelik izin verilen azami yüklü kütle” değerinin üzerinde olması halinde; “Kayıt tescil/trafikte kullanıma yönelik izin verilen azami yüklü kütle” değeri dikkate alınarak istiap haddi hesaplanır.

7- M₂ VEYA M₃ KATEGORİSİ MOTORLU ARAÇLAR

7.1.1- “Otobüsler”: Yolcu taşımacılığında kullanılan, sürücüsü dâhil dokuzdan fazla oturma yeri olan M₂ veya M₃ kategorisi araçlar anlamındadır.

“Minibüsler”: Sürücüsü dâhil oturma yeri on yediye aşmayan otobüslere minibüs denir.

7.1.2- “Körüklü Otobüsler” (“mafsallı araç”): Birbirine mafsalla bağlı iki veya daha fazla rijit bölümden oluşan, her bir bölümün yolcuların yolcu kompartımanından diğerine serbestçe geçebilmelerine imkân verecek şekilde birbirine bağlantısı olan araç anlamındadır; iki rijit bölümün birbirlerinden ayrılması ancak bir atölyede yapılabilecek biçimde birbirleri ile kalıcı olarak birleştirilmişlerdir.

7.1.3- “Çift Katlı Otobüsler”: Yolcular için ayrılan yerlerin, aracın en azından bir bölümünde, birbiri üstüne gelecek iki kat halinde düzenlendiği ve üst katta ayakta yolcular için yer bulunmayan araç anlamındadır.

7.2- M₂ veya M₃ Kategorisi Araçlarda Sınıflandırma

7.2.1- Sürücü hariç, yolcu taşıma kapasitesi 22’yi aşan araçlar;

7.2.1.1- “Sınıf I”, ayakta yolcu taşımak için ayrılmış alanları bulunan ve yolcu iniş binişlerinin sıkça yapıldığı araçlardır.

7.2.1.2- “Sınıf II”, esasen yolcuları oturarak taşımak üzere imal edilmiş ve ayaktaki yolcuların koridorda ve eğer bulunuyorsa, iki çift oturma yeri için ayrılan boşluğu aşmayacak bir alanda taşınmalarına imkân verecek şekilde tasarlanmış araçlardır.

7.2.1.3- “Sınıf III”, yolcuları tamamen oturarak taşımak üzere imal edilmiş araçlardır.

7.2.2- Sürücü hariç, yolcu taşıma kapasitesi 22’yi aşmayan araçlar;

7.2.2.1- “Sınıf A”, ayakta yolcu alacak şekilde tasarlanmış araçlar; bu sınıftaki bir araç oturma yerlerine sahiptir;

ayaktaki yolcular için de gerekli donatıma sahip olabilir.

7.2.2.2- “Sınıf B”, ayakta yolcu alacak şekilde tasarlanmamış araçlardır; bu sınıftaki bir araç ayaktaki yolcular için gerekli donatıma sahip değildir.

7.2.3- Bir araç birden çok sınıfa dâhil olarak kabul edilebilir. Böyle bir durumda, araç, bu Yönetmeliğin bütün ilgili şartlarına uymak zorundadır.

8- N KATEGORİSİ MOTORLU ARAÇLAR

8.1- “Kamyon”, temel olarak yük taşımak için tasarlanmış ve imal edilmiş N₂ veya N₃ kategorisi motorlu araç anlamındadır. Bir römork da çekebilir.

8.2- “Kamyonet”, temel olarak yük taşımak için tasarlanmış ve imal edilmiş N₁ kategorisi motorlu araç anlamındadır. Bir römork da çekebilir. Sürücü ve yanındaki oturma yerleri dışında başka oturma yeri de bulunabilen, sürücü bölümü gövde ile birleşik kamyonetlere panelvan denir.

8.3- “Çekici araç”, temel olarak römork çekmek için tasarlanmış ve imal edilmiş N₁, N₂ veya N₃ kategorisi motorlu araç anlamındadır.

8.3.1- “Römork çekici araç”, temel olarak yarı-römork dışındaki römorkları çekmek amacıyla tasarlanmış veya imal edilmiş çekici araç anlamındadır. Yükleme platformu ile donatılmış olabilir. (Yükleme platformu, öncelikle, tahrikli tekerleklerine ağırlık sağlamak amacı ile balast yükleme amaçlıdır.)

8.3.2- “Yarı-römork çekici araç”, öncelikli olarak yarı-römorkları çekmek için tasarlanmış ve imal edilmiş çekici araç anlamındadır.

9- O KATEGORİSİ ARAÇLAR

9.1- “Çekilen araç (römork), bir motorlu araç tarafından çekilmek üzere tasarlanmış ve imal edilmiş, kendinden tahrikli olmayan bir araç anlamındadır.

9.2- “Yarı-römork”, bir yarı-römork çekici araca veya bir beşinci tekerli dingile (dolly) bağlanacak şekilde ve çekici araç veya beşinci tekerli dingil üzerinde önemli bir düşey yük yükleyecek şekilde tasarlanmış ve imal edilmiş, kendinden tahrikli olmayan bir çekilen araç anlamındadır.

9.3- “Tam römork”, en azından iki dingile sahip ve bunlardan en azından biri dümenlenebilen, bir çekilen araç anlamında olup;

- (Römorka göre) düşey olarak hareket edebilen bir bağlantı tertibatı ile donatılmıştır,

- Çeken araca önemli bir statik düşey yük iletmemektedir (100 daN'dan daha az).

Bir yarı-römork bir beşinci tekerli dingile bağlandığında, bir tam römork olarak kabul edilir.

9.4- “Merkezi-dingilli römork”, römorkun azami yükünün %10'unu aşmayan yüke tekabül eden sadece küçük bir statik düşey yükün veya 1000 daN'luk bir yükün (küçük olan seçilir) çekici araca iletilecek şekilde dingillerin aracın ağırlık merkezine yakın olarak konumlandığı (yük dağılımı düzgün olduğu durum için) bir rijit tam römork anlamındadır.

9.5- “Dingil grubu”, bir bojinin bir kısmını oluşturan dingiller anlamındadır. İki dingilli bir grup tandem olarak adlandırılır ve üç dingilli bir grup da üç dingilli boji olarak adlandırılır. Aynı şekilde, bir tek dingil, tek dingilden oluşan bir grup olarak kabul edilir.

10- ARAÇ SİSTEMLERİ

10.1- “Dingil kaldırma tertibatı”, Dingili zeminden kaldırmak ve zemine indirmek amacıyla kullanılmak üzere araca takılan mekanizmayı ifade eder. Dingil kaldırma tertibatı ile ilgili AB/1230/2012 Yönetmeliğinde yer alan şartlar sağlanmalıdır.

Bu tertibat yüke duyarlı ve Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 128 nci maddesinde müsaade edilen ilgili dingil kapasitesi aşıldığında dingillerin kaldırılmasını önleyecek şekilde olmalıdır.

Tertibat;

a) Tekerlekleri yerden yukarı kaldırarak/yere indirerek veya

b) Tekerlekleri yerden yukarı kaldırmadan (örneğin, havalı süspansiyon sistemleri veya başka sistemler olması durumunda), tahrikli dingildeki yükü artırarak, araç tam yüklü değilken lastiklerdeki aşınmayı azaltmak için ve/veya motorlu araçlar veya araç katarları için kaygan zemindeki ilk kalkışı daha kolaylaştırmak amacıyla kullanılır.

10.2- “Kaldırılabilir dingil”, bu Ekin madde 10.1’in (a) bendinde belirtilen dingil kaldırma tertibatı ile kaldırılabilen veya indirilebilen dingil anlamındadır.

10.3- “Yüklenebilir dingil”, dingil üzerindeki yükün, dingil kaldırılmadan bu Ekin madde 10.1’in (b) bendi ile belirtilen dingil kaldırma tertibatı kullanılarak değiştirilebildiği bir dingil anlamındadır.

10.4- “Havalı süspansiyon”, hava yaylanmasının neden olduğu yay etkisinin en az % 75 olduğu süspansiyon sistemidir.

10.5- “Havalı süspansiyona eşdeğer kabul edilen süspansiyon”, 97/27/AT Yönetmeliği Ek I’de veya AB/1230/2012 Yönetmeliği Ek III’te belirtilen şartlara uyan bir araç dingili veya dingil grubu için olan bir süspansiyon sistemi anlamındadır.

11- M₁ KATEGORİSİ

M₁ kategorisi araçların tipleri Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onay Yönetmeliğinin Ek II C Bölümünde tanımlanmıştır.

11.1- M₁ Kategorisi Araçlarda Yük Dağılımı

M₁ kategorisi araçlarda yük dağılımı hesaplanırken 92/21/AT Yönetmeliğinde veya AB/1230/2012 Yönetmeliğinde yer alan usuller uygulanır.

12- BU YÖNETMELİKTE GEÇEN AŞAĞIDAKİ TERİMLERİN AÇIKLAMASI İÇİN ESAS ALINAN ISO STANDARTLARI (TS 1305)

Araç uzunluğu	ISO 612-1978
Römork uzunluğu	ISO 612-1978
Yarı römork uzunluğu	ISO 612-1978
Araç genişliği	ISO 612-1978
Araç yüksekliği	ISO 612-1978
Dingil uzaklığı	ISO 612-1978
Motorlu araç ve römork dingil uzaklığı	ISO 612-1978
Yarı römork dingil uzaklığı	ISO 612-1978
İz genişliği	ISO 612-1978
Ön uzunluk	ISO 612-1978
Arka uzunluk	ISO 612-1978
Alt açıklık	ISO 612-1978
Rampa açısı	ISO 612-1978
Yaklaşma açısı	ISO 612-1978
Uzaklaşma açısı	ISO 612-1978
Şasinin yerden yüksekliği	ISO 612-1978
Sürücü yeri arkasındaki faydalı şasi uzunluğu	ISO 612-1978
Üst yapı uzunluğu	ISO 612-1978
Yolcu taşıyan araçlar ve çalışabilir çıplak şasiler	ISO 612-1978

Çalışabilir çıplak şasiler (aracın dış parçası olarak nitelendirilen motor örtüsü bulunanlar)	ISO 612-1978
Sürücü yeri olan şasi	ISO 612-1978
Azami üstyapı iç ölçüleri	ISO 612-1978
Çeki donanımı uzunluğu	ISO 612-1978
Çeki demiri uzunluğu	ISO 612-1978
Çekme bağlantısının konumu	ISO 612-1978
Bağlantının uzaklığı	ISO 612-1978
Bağlantının yüksekliği	ISO 612-1978
Bağlantının araç arkasına olan uzaklığı	ISO 612-1978
Beşinci tekerin konumu	ISO 612-1978
Uzunluk hesabi için beşinci teker konumu	ISO 612-1978
Yük dağılımı için beşinci teker konumu	ISO 612-1978
Kavrama yüksekliği	ISO 612-1978
Çekme bağlantısı ile çekici aracın ön ucu arasındaki uzaklık	ISO 612-1978
Çekme donanımı ile çekici aracın ön ucu arasındaki uzaklık	ISO 612-1978
Beşinci teker bağlantı piminden aracın ön ucu arasındaki uzaklık	ISO 612-1978
Deveboynu serbest yarıçapı	ISO 612-1978
Yarı römork ön uzantı yarıçapı	ISO 612-1978
Kamber açısı	ISO 612-1978
Dingil pimi eğimi	ISO 612-1978
Dingil pimi uzaklığı	ISO 612-1978
Toe-in (tekerlek kapanıklığı)	ISO 612-1978
Toe-in uzunluk	ISO 612-1978
Toe-in açısı	ISO 612-1978
Kaster	ISO 612-1978
Kaster açısı	ISO 612-1978
Kaster uzaklığı	ISO 612-1978
Düşey serbestlik	ISO 612-1978
Tekerlek kalkması	ISO 612-1978
Dönüş çapları	ISO 612-1978
Direksiyon tam döndürülmüş durumda iken	ISO 612-1978
Ağırlıklar	
Ölçüm şartları	ISO 1176-1974
Yüklü ağırlık	
İmalatçının verdiği araç azami yüklü ağırlığı	ISO 1176-1974
Müsaade edilen araç azami yüklü ağırlığı	ISO 1176-1974
Faydalı yük	
Taşıma sınırı (kapasite)	ISO 1176-1974
Müsaade edilen azami faydalı yük	ISO 1176-1974
Dingil yükü	
Dingil kapasitesi	ISO 1176-1974
Azami dingil yükü	ISO 1176-1974
Azami çekilen ağırlık	
İmalatçının verdiği azami çekilen ağırlık	ISO 1176-1974
Müsaade edilen azami römork ağırlığı	ISO 1176-1974
Katar azami yüklü ağırlığı	
İmalatçı tarafından verilen katar azami ağırlığı	ISO 1176-1974
Katar azami toplam ağırlığı	ISO 1176-1974
Yarı römorklu katarların azami yüklü ağırlığı	
İmalatçı tarafından verilen azami yarı römorklu katar ağırlığı	ISO 1176-1974

Yarı römorklu katarların azami toplam ağırlığı	ISO 1176-1974
Çekici araç tarafından taşınan yarı römork düşey yükü	ISO 1176-1974
Yarı römork tarafından çekici araca iletilen düşey yük	ISO 1176-1974
Güç / ağırlık oranı	ISO 1176-1974

13- M₂, M₃ ve N kategorisi araç veya araç katarının tahrikli dingili veya tahrikli dingilleri üzerine gelen ağırlık, araç veya katarın toplam yüklü ağırlığının %25' inden az olamaz.

14- M₂, M₃, N ve O kategorisi araçların boyut ve kütle ölçümleri 97/27/AT Yönetmeliğinde veya AB/1230/2012 Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslara göre yapılır.

15- Araçların sağlamak zorunda olduğu manevra kabiliyeti ile ilgili şartlar, 97/27/AT Yönetmeliği Ek I'de veya AB/1230/2012 Yönetmeliği Ek-1'de belirtilmiştir.

16- M₂ ve M₃ Kategorisi araçlar için teknik açıdan izin verilen çekilebilir azami kütle 3,500 kg' ı aşmamalıdır.

17- MOTORLU ARAÇLARIN KAVRAMA NOKTASINDA TEKNİK AÇIDAN MÜSAADE EDİLEBİLİR AZAMI KÜTLE VE ÇEKİ TERTİBATLARI İÇİN MONTAJ TALİMATLARI

17.1- Merkezi dingilli bir römorku çekmek için tasarımılanan ve teknik olarak izin verilen azami çekilebilir kütlesi 3,5 tonu aşan bir motorlu aracın bağlantı noktası üzerine gelecek teknik olarak izin verilen azami kütle, teknik olarak izin verilen azami çekilebilir kütlelerin en az %10'una eşit veya 1000 kg (hangisi daha küçük ise) olmalıdır.

17.2- Merkezi dingilli bir römorku çekmek için tasarımılanan ve teknik olarak izin verilen azami çekilebilir kütlesi 3,5 tonu aşmayan bir motorlu aracın bağlantı noktası üzerine gelecek teknik olarak izin verilen azami kütle, teknik olarak izin verilen azami çekilebilir kütlelerin en az %4'üne eşit veya 25 kg (hangisi daha büyük ise) olmalıdır.

17.3- Teknik açıdan müsaade edilebilir azami yüklü kütlesi 3,5 tonu aşmayan motorlu araçlarda, imalatçı, araç sahibinin el kitabında, çeki tertibatının motorlu araca monte şartlarını da tam olarak belirtmelidir.

Bu durumda, yukarıdaki şartlar motorlu aracın kavrama noktasındaki teknik açıdan müsaade edilebilir azami kütleyi, çeki tertibatının azami müsaade edilebilir kütlelerini, çeki tertibatının motorlu araç üzerindeki bağlantı noktalarını ve çeki tertibatının müsaade edilebilir azami uzunluğunu (çıkıntısını) içermelidir.

18-YOKUŞ TIRMANMA YETENEĞİ

Bir römork çeken ve katarın teknik açıdan müsaade edilebilir azami kütlelerine yüklü motorlu araçlar, en azından %12 eğime sahip bir yokuş üzerinde, beş dakika içerisinde beş kez yokuş yukarı kalkış yapabilmelidir.

19- MOTOR GÜCÜ/ AZAMI KÜTLE ORANI

Motorlu araçlar, katarın teknik açıdan müsaade edilebilir azami yüklü kütlelerinin en azından 5 kW/t (6,8 BG) bir motor gücü üretebilmelidir. Bununla birlikte özel uygulamalarda AB/1230/2012 Yönetmeliği hükümleri dikkate alınır. Motor gücü, 12/11/2001 tarihli ve 24581 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların Motor Gücü İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (80/1269/AT) veya uygulanabilir olan (AT) 715/2007 Yönetmeliği veya (AT) 595/2009 Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyonu 85 hükümlerine göre ölçülür.

20- ÖLÇÜM TOLERANSLARI

Bütün ölçümler kalibre edilmiş aletlerle yapılmalıdır. Bu aletlerle yapılacak olan ölçümlerde, bulunacak değerlerle verilen değerler arasında, aksi belirtilmemişse en çok;

20.1- Araç boyutlarında: \pm % 2

20.2- Kütlelerde:

- Özel amaçlı araçlar hariç olmak üzere, M, N ve O kategorisindeki araçlara ilişkin olarak müsaade edilebilir alt ve üst sapma sınırının (beyan edilen değer üzerinde negatif ve pozitif sapma) %3'ü,
- Özel amaçlı araçlara ilişkin olarak müsaade edilebilir alt ve üst sapma sınırının (beyan edilen değer üzerinde negatif ve pozitif sapma) %5'i,
- M, N ve O kategorisi seri imalat veya tadilatla müsaade edilebilir alt ve üst sapma sınırının (beyan edilen değer üzerinde negatif ve pozitif sapma) %5'i.

20.3- Hızlarda: BM/AEK Regülasyon 39'a göre.

20.4- Sınır değerlerde sınırı aşacak yönde tolerans uygulanmaz.

21- HİBRİT ELEKTRİKLİ ARAÇ (HEA): Mekanik tahrik için gerekli enerjiyi araç üzerinde depolanmış tüketilebilen bir yakıt ve akü, kondansatör, volan/jeneratör gibi elektrik enerjisi veya güç depolama cihazından alan aracı ifade eder.

22- HİBRİT MOTORLU ARAÇ (HMA): Aracın tahrikinde kullanılmak üzere üzerinde en az iki farklı enerji dönüştürücüsü ve iki farklı enerji depolama sistemi bulunan bir aracı ifade eder.

23- SADECE ELEKTRİKLİ ARAÇ (SEA): Sadece elektrik motoru ile tahrik alan, tahrik enerjisi araç içinde bulunan batarya tarafından sağlanan bir aracı ifade eder.

24- MARTOY, TORTOY, MOTOY, ilgili alt düzenlemeleri ve Karayolu Trafik Yönetmeliğinde bu Eki etkileyecek değişiklik yapıldığı takdirde bu Ekte güncelleme yapılmamışsa, söz konusu Yönetmeliklerdeki hükümler esas alınır.

İKİ VEYA ÜÇ TEKERLEKLİ MOTORLU ARAÇLAR İLE DÖRT TEKERLEKLİ MOTOSİKLETLER VE BUNLARIN RÖMORKLARI

1- ARAÇ TANIMLARI

AB/168/2013 Yönetmeliğinde yer alan tanımlar ve hükümler bu Ek için geçerlidir. Söz konusu Yönetmeliğe aykırı olmayan Karayolları Trafik Yönetmeliğindeki motosiklet ve moped tanımları da geçerlidir.

2- KÜTLE VE BOYUTLARLA İLGİLİ TANIMLAR

2.1- Uzunluk: Aracın boylamasına düzlemine dik ve aracın sırasıyla önüne ve arkasına teğet iki düşey düzlem arasındaki mesafedir. Aracın bütün aksamı ve özellikle aracın önünden ve arkasından dışarı doğru çıkan bütün sabit aksamı (tamponlar, çamurluklar, vb.) bu iki düzlem arasında bulunmalıdır.

2.2- Genişlik: Aracın boylamasına düzlemine paralel ve bu düzlemin her iki tarafında araca teğet iki düzlem arasındaki mesafedir. Aracın bütün parçaları ve özellikle, geri görüş aynası (aynaları) hariç olmak üzere, aracın yan taraflara doğru çıkan bütün sabit aksamı bu iki düzlem arasında bulunmalıdır.

2.3- Yükseklik: Aracı destekleyen düzlem ile buna paralel aracın üst kesimine teğet düzlem arasındaki mesafedir. Geri görüş aynası (aynaları) hariç olmak üzere, aracın bütün sabit aksamı bu iki düzlem arasında bulunmalıdır.

2.4- Boylamasına düzlem: Aracın ileri doğru sürüş yönüne paralel düşey bir düzlemdir.

2.5- Yüksüz kütle: Aşağıdaki teçhizat ile donatılmış ve normal kullanım için hazır olan aracın kütlesidir:

- Sadece, söz konusu normal kullanım için gerekli olan ilave teçhizat,
- İmalatçı tarafından verilen aydınlatma ve ışıklı sinyal tertibatları dâhil bütün elektrikli teçhizat,
- Aracın yüksüz kütesinin ölçüldüğü yasalar tarafından gerekli görülen aletler ve cihazlar,
- Aracın bütün parçalarının düzgün çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli olan sıvıların uygun görülen miktarları.

Not - Yakıt ve yakıt/yağ karışımı ölçmelere dâhil edilmez, ancak akü asidi, hidrolik yağı, soğutucu sıvısı ve motor yağı gibi sıvılar dâhil edilmelidir.

2.6- Çalışır durumda kütle: Aşağıdaki aksamın kütesinin ilave edildiği yüksüz kütedir:

- Yakıt: İmalatçı tarafından belirlenen kapasitenin % 90'ına kadar doldurulmuş tank,
- Normal kullanım için gerekli olanlara ilaveten normal olarak imalatçı tarafından verilen ilave teçhizat (avadanlık, bagaj taşıyıcısı, ön cam, koruyucu teçhizat, vs.).

Not - Yakıt/yağ karışımı ile çalışan bir araç için:

- a) Yakıt ve yağ önceden karıştırılmışsa, “yakıt” kelimesi, yakıt ve yağın bu çeşit ön karışımı olarak anlaşılmalıdır.
- b) Yakıt ve yağ yarı ayrı konuluyorsa, “yakıt” kelimesi sadece benzin olarak anlaşılmalıdır. Bu durumda, yağ yüksüz kütle ölçümüne dâhil edilir.

2.7- Sürücünün kütlesi: Genelde 75 kg'lık yuvarlatılmış bir değer olarak alınır;

2.8- Teknik olarak müsaade edilen azami kütle: Belirli çalışma koşulları için malzemenin mukavemeti, lastiklerin yüklenme kapasitesi, vs. gibi etkenler dikkate alınarak imalatçı tarafından hesaplanan kütedir.

2.9- İmalatçı tarafından beyan edilen azami faydalı yük: Sürücünün kütlesi (bu Ekin madde 2.7'de tarif edilen) ile çalışır durumda kütle (bu Ekin madde 2.6'da tarif edilen) toplamlarının teknik olarak müsaade edilen azami (bu Ekin madde 2.8'de tarif edilen) kütleden çıkarılması ile elde edilen yükür.

2.10- İzin verilen azami ağırlık: Yüklü bir aracın trafikte kullanılmak üzere belirtilen azami ağırlığıdır.

2.11- İzin verilen azami dingil ağırlığı: Yüklü dingil veya dingil grubu için, trafikte kullanılmak üzere belirtilen azami ağırlığı.

2.12- Dönüş çapları: Ölçülen çaplar, araç tam düz ve dik durumda iken ve gidon tam kilitlenecek şekilde tamamıyla döndürülmüş olarak aşağıdaki şekilde tanımlanır.

2.12.1- Aracın durma düzlemi üzerine izdüşüm yapan tüm parçaların en önündeki ve en dış noktanın çizdiği dairenin çapıdır. Buna en büyük dönüş çapı denir.

2.12.2- Aracın durma düzlemi üzerine izdüşüm yapan tüm parçaların en içtekinin çizdiği daire çapıdır. Buna da en

küçük dönüş çapı denir. Her aracın sağa ve sola dönüş çapları ayrı ayrı ölçülür.

2.13- Tırmanma yeteneği: Motorlu aracın azami yüklü ağırlığı ile tırmanabildiği en yüksek eğimin yataya göre tanjant cinsinden yaptığı açının, yüzde olarak ifade edilen değeridir.

2.14- ISO standartları:

Bu Yönetmelikte geçen terimlerin açıklaması için aşağıdaki belirtilen ISO standartları esas alınır:

ÖLÇÜLER	
DİNGİL UZAKLIĞI	ISO 6725-1981
ÖN UZUNLUK	ISO 6725-1981
ARKA UZUNLUK	ISO 6725-1981
ALT AÇIKLIK	ISO 6725-1981
RAMPA AÇISI	ISO 6725-1981
YAKLAŞMA AÇISI	ISO 6725-1981
DÖNÜŞ ÇAPLARI	ISO 6725-1981
KENAR AÇISI	ISO 6725-1981
AĞIRLIKLAR	
DAĞITILMIŞ AĞIRLIKLAR	ISO 6726-1980
AĞIRLIK ORANI	ISO 6726-1980
DİNGİL KAPASİTESİ	ISO 6726-1980

3- GENEL ŞARTLAR

Kontroller sırasında aşağıdaki özellikler sağlanmalıdır:

3.1- Boyutlar, araç yüksüz kütlede ve lastikler imalatçının yüksüz kütle için tavsiye ettiği basınca kadar şişirilmiş iken ölçülmelidir.

3.2- Araç düşey bir konumda ve tekerlekler düz bir çizgi üzerinde seyire karşılık gelen bir konumda olmalıdır.

3.3- Aracın herhangi bir yedek tekerleği haricindeki bütün tekerlekleri destek düzlemi üzerinde durmalıdır.

4- ÖZEL ŞARTLAR

4.1- Azami Kütleler

22/11/2002 tarihli ve 24944 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Kütleleri ve Boyutları İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinde (93/93/AT) belirtilen değerlerdir.

4.2- Ölçüm toleransları: Bütün ölçmeler kalibre edilmiş aletlerle yapılmalıdır. Bu aletlerle yapılacak olan ölçmelerde, bulunacak değerlerle verilen değerler arasında aksi belirtilememişse en çok;

4.2.1- Araç boyutlarında: $\pm \% 0,8$

4.2.2- Ağırlıklarda: $\pm \% 5$ (bu Ekin madde 2.5’i)

4.2.3- Hızlarda: $+ \% 10$

4.2.4- Sınır değerlerde sınırı aşacak yönde tolerans uygulanmaz.

5- GÜÇ TANIMLARI

Denenmiş veya önerilen motor hızı, tam yükte devamlı çalışma için imalatçı tarafından belirtilen dakikada en yüksek motor devridir.

5.1- Hız deneyleri

Aracın en yüksek hız deneyleri için deney koşulları aşağıdaki şekilde olacaktır:

5.1.1- Motor ve transmisyon imalatçı talimatlarına uygun çalışacaktır.

5.1.2- Araç ağırlığı, bu Ekin madde 4’ünde belirtildiği şekilde olacaktır.

5.1.3- Hız deneylerinde sürücü ağırlığı motosikletlerde 75 ± 5 kg, mopedlerde 75 ± 2 kg olacaktır.

5.2- En yüksek hızın ölçüleceği yol azami hızın 200 m,lik bir ölçme yolu boyunca korumasını sağlamalıdır. Bu uzunluğun toleransı 1 m'dir. Ölçme yolunun giriş kısmı, yolla aynı özellikleri taşımalı ve aracı azami hızına ulaşmasına yetecek kadar uzun olmalıdır. Ölçme yolu aşağıdaki özellikleri taşımalıdır.

5.2.1-Yol düz bir doğru oluşturmalıdır.

5.2.2- Temiz, düzgün (pürüzsüz), kuru, asfalt veya benzeri bir madde ile kaplı olmalıdır.

5.2.3- Uzunlamasına % 1'den fazla bir eğime, yanlamasına % 3'ten fazla bir eğime sahip olmamalıdır. Deney parkurunun herhangi iki noktası arasındaki seviye farkı 1 m'yi aşmamalıdır.

5.3- Deneyin uygulaması

5.3.1- Aracın azami hızına ulaşmasını doğru olarak sağlayan dişli oranı kullanılacaktır. Hava kelebeği, tam açık bir durumda tutulacak ve karışımı zenginleştirecek herhangi bir donatım etkisiz hale getirilecektir.

5.3.2- Araç ölçme yoluna vardığında, sabit bir hıza erişmiş olmalıdır. Bu ölçme her biri ayrı yönde ard arda iki sürüş ile yapılacaktır.

5.3.3- Ölçme yolunu her bir yönde kat etmek için gerekli olan toplam süre "t", % 0,7 duyarlılıkla belirlenecektir.

5.3.4- Ölçüm birbiri arkasından en az iki kez yapılacaktır.

5.3.5- Aracın azami hızı, aralarında % 3'ten fazla bir fark bulunmayan iki ardışık test sırasında ölçülen hızların aritmetik ortalamasının, en yakın tam sayıya yuvarlatılmış şekliyle km/h cinsinden belirtilecektir.

6- GENEL DİĞER HÜKÜMLER

6.1- Yük taşımak amacı ile özel şekilde imal edilmiş olan üç tekerlekli motosikletler yolcu taşımak üzere imal ve tadil edilemez.

6.2- Yük taşıyan araçlarda bulunan kasa sürücünün rahat ve emniyetle görüşüne ve kullanmasına engel oluşturmayacak ve genişliği iki tekerleklielerde en çok 0,80 metre, üç tekerleklielerde en çok 1,60 metre olabilecektir. Kasa kısmı sürücünün ön tarafında bulunamaz.

7- MOTOY ve ilgili alt düzenlemelerinde bu Eki etkileyecek değişiklik yapıldığı takdirde bu Ekte güncelleme yapılmamışsa, söz konusu Yönetmeliklerdeki hükümler esas alınır.

8- 2002/24/AT Yönetmeliğine ve alt düzenleyici mevzuatına yapılan atıflar, AB/168/2013 Yönetmeliği yürürlüğe girdiğinde AB/168/2013 Yönetmeliğine ve alt düzenleyici mevzuatına yapılmış sayılır. Bu Yönetmeliğin amaçları bakımından; 2002/24/AT Yönetmeliği ve alt düzenleyici mevzuatı yerine AB/168/2013 Yönetmeliği ile alt düzenleyici mevzuatı uygulanır.

TARIM VEYA ORMAN TRAKTÖRLERİ İLE BUNLARIN RÖMORKLARI**1- ARAÇ TANIMLARI**

AB/167/2013 Yönetmeliğinde yer alan tanımlar ve hükümler bu Ek için geçerlidir. Bu Ekin 7 nci maddesi hükmü saklı kalmak kaydıyla;

1.1- Tarım veya Orman Traktörü: Ana fonksiyonu çekme gücü sağlamak olan ve tarım veya ormancılık işlerini yerine getirmek için tasarlanmış birbirleriyle değiştirilebilen donanımı çekmek, itmek, taşımak veya tahrik etmek veya tarım veya orman römorklarını çekmek için özel olarak tasarlanmış, en az iki dingilli, azamî tasarım hızı 6 km/h'den az olmayan, tekerlekli veya paletli, motorlu tarım veya orman traktörüdür. Bu tür araçlar yük taşımak için donatılabileceği gibi, yolcu oturma yerleri ile de donatılabilir.

1.2- Römork veya Yarı Römork: Tarım veya orman traktörleri tarafından çekilen ve yük taşımak için imal edilmiş Ek I'in 1.6 maddesinde tanımlanan araçtır.

1.2.1- Yük Römorku; yük taşımada kullanılan römorktur.

1.2.2- Özel Römork; yapısı ve donanımı bakımından özel bir işin yapılmasında veya özel bir yük taşınmasında kullanılan römorktur.

1.3- Katarlar; katar, traktör ile bir veya birden fazla römorktan oluşur.

2- TRAKTÖRLERDE ÖLÇME İÇİN ARANACAK ŞARTLAR

2.1- Traktör durma düzlemi yataydır, dolayısı ile uzunluklar ve genişlikler yatay düzlemde, yükseklikler düşey düzlemde ölçülür. Traktöre ekipman takılı olmayacaktır.

2.2- Ölçümler, traktör yüksüz ve dururken, kapıları ve pencereleri kapalı, direksiyon ortalanmış durumda yapılır. Traktör ölçümler esnasında çalıştırılmayacaktır.

2.3- Bütün tekerlekler, durma düzlemine oturur durumdadır. Lastiklerde imalatçının önerdiği basınçta hava bulunacaktır.

2.4- Ölçüler (mm), açılar (°) 'dir.

2.5- Tekerlek orta düzlemi (TOD), bir jantın iç kenarlarına eşit uzaklıktan geçen düzlemdir.

2.6- Traktör boyuna orta düzlemi (ABOD). AB doğru parçasına dik olan ve AB'nin orta noktasından geçen düşey Y düzlemidir. Burada A ve B noktaları aşağıdaki gibi tanımlanır.

2.7- Her tekerlek için, tekerlek ekseninden geçen düşey düzlem ile tekerlek orta düzleminin (TOD) ara kesiti, traktör durma düzlemini tek bir noktada deler.

2.8- Aynı gerçek veya sanal dingilin her iki tarafında yer alan ve her ikisinde tahrik edilen veya yönlendirilebilen tekerleklerin yukarıda tanımlanan noktaları, A ve B noktalarıdır.

2.9- (ABOD) ön ve arka dingil iz genişliklerinin orta noktalarından geçen ve traktör durma düzlemine dik olan düzlemdir.

2.10- Çift lastik halinde, tekerlek orta düzlemi, her iki tekerlek orta düzlemine eşit uzaklıktadır.

2.11- Tekerleğin merkezi, tekerleğin orta düzlemi (TOD) ile, tekerlek dönme ekseninin kesim noktasıdır.

2.12- Kullanılan kısaltmalar aşağıda gösterilmiştir.

2.12.1- TOT: Tekerlekli tarım veya orman traktörü

2.12.2- ABOD: Araç boyuna orta düzlemi

2.12.3- TOD: Tekerlek orta düzlemi

2.13- Traktör uzunluğu

2.13.1- Traktör uzunluğu; traktörün en dış kenarına (ön/arka) teğet ve (ABOD)'a dik olan iki düzlem arasındaki uzaklıktır. Aracın arkasında veya önündeki tescil plakası, çeki kancası, tampon ve benzeri parçalar bu uzunluğa dâhil, dış aynalar tutamaklar ve ön/arka konum lambaları hariçtir.

2.13.2- Römork uzunluğu; çeki tertibatı ile ve çeki tertibatı hariç olarak, bu Ekin madde 2.13.1'de verilen tanımdır, ikinci ölçü parantez içinde verilir; Örnek: 5 500 (3 700).

2.13.3- Çeki tertibatı ile uzunluk saptanırken, çeki demiri halkasının veya kavramanın eksenini düşey ve ön dik düzlem içinde kabul edilir.

2.14- Traktör genişliği: Traktörün en dış iki yanına teğet ve ABOD'a paralel iki düzlem arasındaki uzaklıktır.

2.14.1- Traktörün yana çıkıntı yapan tüm sabit parçaları (tekerlek, poyralar, kapı kolları, tamponlar ve benzeri) bu genişliğe dâhildir. Ancak; geri görüş aynaları, yan konum lambaları, sinyal lambaları, ve yük etkisi ile lastiğin zemine oturmaktan ileri gelen şişkinliği bu genişliğe dahil değildir.

2.15- Traktör yüksekliği (yüksüz durumda): Traktöre en büyük çaplı lastik takılı iken durma düzlemi ile aracın (yüksüz durumda) en üst noktasına teğet yatay düzlem arasındaki uzaklıktır.

2.15.1- Aracın tüm sabit parçaları bu yüksekliğe dâhildir (anten hariç).

2.16- Dingil mesafesi aşağıda tanımlanmıştır.

2.16.1- Traktör ve römork dingil mesafesi: ABOD düzlemine dik traktörün akslarından geçen dikey düzlemler arasındaki mesafedir.

2.16.2- Sağ ve sol taraf için dingil mesafeleri farklı ise iki ölçü de verilir ve bir eğik çizgi ile ayrılır. Birinci ölçü sol taraf içindir.

2.17- İz genişliği: Bir dingile ait iz genişliği, bu dingile takılı iki tekerleği karşılayan AH ve BH ölçülerinin toplamıdır. AH ve BH, A ve B noktalarından ABOD'a olan uzaklıklardır.

2.17.1- Çift tekerlek durumunda genel tanımlar, madde 2.6'da belirtilmiştir.

2.18- Ön uzunluk: Ön tekerlek merkezlerinden geçen düşey düzlem ile aracın en ön noktası arasındaki uzaklıktır. Bu uzaklığa çeki kancası, tescil plakası, ön ağırlık gibi araca sabit olarak bağlı tüm parçalar dâhil, dış aynalar hariçtir.

2.19- Arka uzunluk: En arka tekerlek merkezlerinden geçen düşey düzlem ile aracın en arka noktası arasındaki uzaklıktır. Bu uzunluğa, çekme bağlantıları, tescil plakası ve benzeri araca sabit olarak bağlı tüm parçalar dâhildir. Çeki alt bağlantı kolları en kısa uzunluğa ayarlanmış olmalıdır.

2.20- Alt açıklık: Traktör orta bölümündeki en alçak noktasının zemine olan uzaklığıdır. Orta bölüm, ABOD'a eşit uzaklıkta ve paralel iki düzlemin arasında kalan bölümdür. Bu iki düzlem arasındaki uzaklık, herhangi bir dingilin iki ucundaki tekerlerin iç yüzeyleri arasındaki en küçük uzaklığın % 80'idir.

2.21- Çeki donanımı uzunluğu: Çeki demiri halka eksenini düşey konumda iken, bu eksen ile römork ön tekerleklerinin ekseninden geçen düşey düzlem arasındaki uzaklıktır.

2.22- Çeki demiri uzunluğu: Çeki demiri halkasının eksenini düşey konumda iken, bu eksen ile çeki demirini römorka bağlayan pim ekseninden geçen düşey düzlem arasındaki uzaklıktır. Bu düzlem römorkun (ABOD) düzlemine diktir.

2.23- Çekme bağlantısının konumu: ABOD, bu bağlantıların simetri düzlemi olarak kabul edilir. Çekme bağlantısının konumu aşağıda tanımlanan ölçülerle belirtilmiştir.

2.23.1- Bağlantının Uzaklığı: Çekme bağlantısı ile en arka dingil ekseninden geçen, ABOD'a dik düşey düzlem (V düzlemi) arasındaki uzaklıktır. Tiplere göre bağlantı uzaklığı aşağıdaki gibidir.

2.23.1.1- Küreli tiplerde, kürenin merkezinden,

2.23.1.2- Çeneli tiplerde, pim ekseninden geçen düşey ve V düzlemine paralel düzlemden,

2.23.1.3- Kancalı tiplerde çeki halkasının takıldığı kesiti çevreleyen sanal halkanın düşey duruma getirilmiş ekseninden

V düzlemine uzaklıktır.

2.23.2- Bağlantının Yüksekliği; traktör durma düzlemi ile bağlantı arasındaki uzaklıktır.

2.23.2.1- Küreli tiplerde, kürenin merkezinin,

2.23.2.2- Çeneli tiplerde, pim eksenini düşey halde iken, çenenin alt ve üst iç yüzeylerine eşit uzaklıktaki yatay düzlemin,

2.23.2.3- Kancalı tiplerde çeki halkasının takıldığı kesiti çevreleyen sanal halkanın düşey duruma getirilmiş ekseninin araç durma düzlemine uzaklığıdır.

2.23.3- Bağlantının Araç Arkasına Olan Uzaklığı: ABOD'a dik ve üst yapının en arkasından geçen düzlemlerle, çekme bağlantısı eksenleri arasındaki uzaklıktır. Bu düzlemin konumunu belirlerken, menteşe, mandal ve benzeri küçük çıkıntılar hesaba katılmaz.

2.24- Çekme bağlantısı ile çekici aracın ön ucu arasındaki uzaklık: Çekme donanımı ile çekici aracın ön ucu arasındaki uzaklık çekme donanımı eksenlerinin çekici aracın en önüne teğet ve (ABOD)'a dik düşey düzlem olan uzaklıktır.

2.25- Kamber açısı: Aksion ekseninden geçen düşey düzlemde bu eksenin yatayla yaptığı dar açıdır. Aksion eksenini traktör durma düzlemini aracın dışında deliyorsa, bu açı pozitifdir. Bu açı aynı zamanda TOD ile tekerlek merkezinden geçen düşey doğrunun oluşturduğu açıya eşittir.

2.26- Dingil pimi eğimi: Tekerlek yönlendirme (dingil pimi) ekseninin düşeyle yaptığı dar açının ABOD'a dik, düşey bir düzlemdeki izdüşümüdür.

2.27- Dingil pimi uzaklığı: Tekerlek yönlendirme ekseninin aracın durma düzlemini deldiği noktanın, bu düzlemlerle tekerlek orta düzleminin kesiştiği doğruya olan uzaklığıdır. Bu nokta iz genişliği içinde kalıyorsa dingil pimi uzaklığı pozitif, dışında kalıyorsa negatifdir.

2.28- Toe-in (Tekerlek kapanıklığı):

2.28.1- Toe-in (Uzunluk), aynı dingildeki jantların kenarındaki yatay çaplar, bir ikizkenar trapezin kenarlarıdır. Toe-in bu trapezin alt ve üst tabanları arasındaki ölçü farkıdır. Bu fark jantlar ön tarafta arkaya göre birbirine daha yakınsa pozitif, tersi durumda negatif kabul edilir.

2.28.2- Toe-in (Açı), aksion ekseninden geçen düşey G düzlemiyle (ABOD)'a dik düşey H düzlemi arasındaki dar açı veya tekerlek yatay çapıyla (ABOD) arasındaki açıdır.

2.29- Kaster: Gidiş yönüne göre E noktası D'nin arkasında olursa kaster negatif, önünde olursa kaster pozitifdir.

2.29.1- Kaster açısı, tekerlek yönlendirme ekseniniyle, tekerlek merkezinden geçen düşeyin yaptığı açının, (ABOD)'a paralel düşey bir düzlemdeki izdüşümüdür.

2.29.2- Kaster uzaklığı; tekerlek yönlendirme ekseninin, traktör durma düzlemini deldiği E noktasıyla tekerlek merkezinden geçen düşey doğrunun aynı düzlemi deldiği D noktası arasındaki uzaklığın (ABOD)'a paralel bir düzlemdeki izdüşümüdür.

2.30- Dönüş çapları: Direksiyon tam döndürülmüş durumda iken yönlendirilen tekerleklerin orta düzlemlerinin durma düzlemdeki çizdiği dairelerin çaplarıdır.

2.30.1- Her traktörde sağa ve sola dönüş çapları ayrı ayrı ölçülür.

2.31- Ağırlık merkezi: Ağırlık merkezinin yeri aşağıdaki gibi tanımlanır.

2.31.1- Yerden yükseklik,

2.31.2- Arka tekerleklerin yere değme noktasından olan uzaklık,

2.31.3- TOT nün (ABOD)'dan sağa veya sola uzaklık olarak tanımlanır.

2.32- Traktörlerde ağırlık ölçümlerindeki şartlar:

2.32.1- Lastik tekerlekler, azami toplam ağırlığa göre şişirilmiştir.

2.32.2- Traktör yeni ve tüm standart donamını takılıdır.

2.32.3- Ağırlık veya yük, araç veya bölümlerinin statik durumdaki kütleleridir.

2.32.4- Ağırlık veya yük, traktör dururken ve direksiyon ortalanmış durumda ölçülür.

2.32.5- Yapılan tanımlar, başka tanımları gerekli kılan özel yapıya sahip araçlar için kullanılmayabilir.

2.32.5.1- Tanımı yapılan ağırlık, sürücünün ağırlığını içerdiği takdirde bu husus belirtilmelidir.

2.32.5.2- Ölçü birimi kg'dır.

2.32.5.3- İmalatçı verdiği ağırlık değerleri için, bu Yönetmelikteki ilgili maddesini belirtmelidir.

2.33- Aracın çalışır durumda kütlesi: Traktör kütlesi hesaplanırken sürücü 75 Kg olarak alınacak ve ağırlığa soğutma sıvısı, yakıt, avadanlık, emniyet çerçevesi ve (varsa) kabin ilave edilecektir. Eğer ön ve arka ağırlıklar gibi isteğe bağlı parçalar varsa bunların ağırlıkları çıkartılacaktır.

2.34- Boş ağırlık (yüksüz ağırlık):

Sürücü hariç, 'aracın çalışır durumdaki kütlesi' dir.

2.35- Yüklü ağırlık: Bir aracın yüksüz ağırlığı ile taşımakta olduğu sürücü, hizmetli, yolcu ile yükün toplam ağırlığıdır.

2.35.1- İzin verilen azami ağırlık (İmalatçının verdiği traktör azami yüklü ağırlığı); aracın güvenle taşıyabileceği azami yüklerle birlikte ağırlığıdır. Bu ağırlık, kullanma amacına göre, araç yapısı dikkate alınarak imalatçı tarafından verilen azami yüklü ağırlıktır. Çekilen römorktan çeki düzenine gelen yük, azami toplam ağırlığa dâhildir.

2.36- Faydalı yükler aşağıda açıklanmıştır.

2.36.1- Dingil Kapasitesi; malzeme dayanımı ve tekerlek lastiklerinin taşıma kapasitesi dikkate alınarak, imalatçı tarafından bildirilen aynı dingile bağlı tekerlekler vasıtasıyla durma düzlemine iletilecek azami ağırlıktır.

2.37- Azami çekilen ağırlık: Traktör tarafından çekilebilen römork ve/veya yarı römorkların azami yüklü ağırlığıdır.

2.37.1- İmalatçının verdiği azami çekilen ağırlık; çekici aracın yapısı dikkate alınarak imalatçı tarafından belirlenen azami çekilen ağırlıktır. Bir veya daha fazla römork ya da ekipman çekilebilir. Azami çekilebilir ağırlık imalatçı tarafından belirlenir ve aşılamaz.

2.37.2- Müsaade edilen azami römork ağırlığı; yönetmeliklere göre aşılmaması gereken araç yapısına göre belirlenen azami çekilen ağırlıktır.

2.38- Katar azami yüklü ağırlığı: Traktör ile römorkların azami yüklü ağırlıklarının toplamıdır. Çeki okundan iletilen düşey kuvvet ihmal edilebilir.

2.38.1- İmalatçı Tarafından Verilen Katar Azami Ağırlığı: Çekici araç ve römorkların, madde 2.35.1'de tanımlanan ağırlıklarının toplamıdır.

2.38.2- Katar Azami toplam Ağırlığı: Yönetmeliklerde katar azami toplam ağırlığı için daha düşük bir değer verilmediği takdirde, çekici araç ile römorkların madde 2.35.1'de tanımlanan ağırlıklarının toplamıdır.

2.39- Güç / Ağırlık oranı

2.39.1- Net güç: Motor değişmeyen termik rejime girdiğinde ölçülen ve imalatçı tarafından garanti edilen değerdir.

2.39.2- Ağırlık oranı: Bir aracın veya araç katarının azami ağırlıklarının aşağıdaki şartlara göre belirlenen oranıdır. İmalatçı tarafından verilen azami ağırlık ile yönetmeliklerde belirtilen azami toplam ağırlıktır.

3- GÜÇ TANIMLARI

3.1- Kuyruk mili (PTO) gücü

Kuyruk miline (PTO) bağlanan dinamometrede ölçülen güçtür.

3.2- Kayış kasnağı gücü

Kayış kasnağı mili doğrudan dinamometreye bağlı iken ölçülen güçtür.

3.3- Çeki okundaki güç

Şubat 2016 tarihli OECD Kod 2'nin 2.5 maddesinde tanımlanan güçtür.

3.4- En büyük çeki kuvveti

İlave ağırlıkla ve araç uzunlaşmasına eksen boyunca ve çeki oku yatay durumda iken, çeki okunda sağlanabilecek en büyük çeki kuvvetidir. Araçlarda güç deneyleri, ISO 789/1 standardına göre yapılacaktır.

4- Bu Yönetmelikte kullanılan ve Yönetmelik kapsamındaki araçlara ilişkin hızlar ve ölçümleri aşağıda tanımlanmıştır. Tarım ve Orman Traktörlerinde hızlar, 21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Azami Tasarım Hızı ve Yük Platformu İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/60/AT) hükümlerine göre ölçülür.

5- ARAÇLARA AİT GENEL HÜKÜMLER

5.1- Araçlarda dönüş yeteneği ile ilgili şartlar aşağıda verilmiştir.

Traktörlerde dönüş ile ilgili şartlar 21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Direksiyon Donanımı İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinin (2009/66/AT) hükümlerine göre yapılır.

5.2- Ölçüm toleransları: Bütün ölçmeler kalibre edilmiş aletlerle yapılmalıdır. Bu aletlerle yapılacak olan ölçmelerde, bulunacak değerlerle verilen değerler arasında aksi belirtilememişse en çok;

a) Araç boyutlarında: \pm % 0,8

b) Ağırlıklarda: \pm % 5

c) Hızlarda: + % 10

5.3- Azami ağırlıkların incelenmesinde, araçların imal ve monte edilmiş oldukları fabrikaca verilen dingil kapasite değerleri esas alınır.

6- TARIM RÖMORKLARI İÇİN ÖZEL HÜKÜMLER:

6.1- Tarım römorklarına AB/167/2013 Yönetmeliğinin 1 inci maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde AİTM Tip Onay Belgesi verilebilir.

6.2- AİTM Tip Onay Belgesi işlemi için yapılacak başvuruya ilişkin esaslar ve izlenecek işlemler aşağıda belirtilmiştir.

6.2.1- AİTM Tip Onay Belgesi başvurusu onay kuruluşuna veya onay kuruluşunun görevlendirdiği kuruluşuna yapılır.

6.2.2- Başvuru dosyasında, Sanayi Sicil Belgesi, yetkili teknik sorumlu belgesi örneği, Ticaret Sicil Gazetesi ve ilgili aracın teknik bilgilerini içeren belgeler bulunur. Onay kuruluşu veya onay kuruluşunun görevlendirdiği kuruluşça ilave belgeler istenebilir.

6.2.3- Römorklara takılacak fren lambaları, sinyal lambaları, park lambaları, plaka lambaları, reflektörlerin "E" ve/veya "e" işaretli olmaları zorunlu olup aksam onay belgeleri onay kuruluşuna sunulur.

6.2.4- Römorklara takılacak bu Ekin madde 6.2.3'te belirtilen aksamların araca yerleştirilmesi 10/8/2000 tarihli ve 24136 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Aydınlatma ve Işıklı Sinyal Cihazlarının Motorlu Araçlara ve Römorklarına Yerleştirilmesi İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (76/756/AT) veya BM/AEK Regülasyonu 48 veya 21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Aydınlatma ve Işıklı Sinyal Cihazlarının Yerleştirilmesi İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/61/AT) veya BM/AEK Regülasyonu 86'da belirtilen hususlara göre yapılır.

6.2.5- Römork üzerindeki etiketlerinde: İmalatçı, Marka, Tip, Kategorisi, İmal Yılı, Şasi numarası, Dingil Kapasiteleri ve Azami yüklü ağırlığı bilgilerinin bulunması zorunludur.

6.2.6- Tarım römorklarında, fren ve çeki tertibatı için güncel TS 585 standardından yararlanır. Tarım römorkunun genişlik, yükseklik, uzunluk ve dingil ağırlıklarının azami değerleri güncel TS 585 standardında belirtilen değerlere uygun olmalıdır. Fren ve çeki tertibatı ile ilgili onay kuruluşunun atadığı teknik servisler tarafından Ek VII 3.14 ve 3.32’de belirtilen mevzuata göre düzenlenmiş test raporu aranır.

6.2.7- Onay kuruluşu veya onay kuruluşunun görevlendirdiği kuruluş prototip aracı veya projeleri inceleyerek uygun bulunması durumunda AİTM Tip Onay Belgesi verir.

6.2.8- AİTM Tip Onay Belgesi alan firma yetkili teknik sorumlunun düzenleyeceği AİTM uygunluk belgesi ile araç trafiğe tescil edilir.

7- TORTOY, ilgili alt düzenlemeleri ve Karayolu Trafik Yönetmeliğinde bu Eki etkileyecek değişiklik yapıldığı takdirde bu Ekte güncelleme yapılmamışsa, söz konusu Yönetmeliklerdeki hükümler esas alınır.

8- 2003/37/AT Yönetmeliğine ve alt düzenleyici mevzuatına yapılan atıflar, AB/167/2013 Yönetmeliği yürürlüğe girdiğinde AB/167/2013 Yönetmeliğine ve alt düzenleyici mevzuatına yapılmış sayılır. Bu Yönetmeliğin amaçları bakımından; 2003/37/AT Yönetmeliği ve alt düzenleyici mevzuatı yerine AB/167/2013 Yönetmeliği ile alt düzenleyici mevzuatı uygulanır.

TADİLAT

1- TANIM

Tadilat, bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (aa) bendinde tarif edilen işlemlerdir.

2- GENEL HÜKÜMLER

2.1- MARTOY, TORTOY, MOTOY ve bu Yönetmelik kapsamında belgelendirilmiş araçlarda imalatından sonra tadilat yapılabilir.

2.2- MARTOY, TORTOY, MOTOY ve bu Yönetmelik uygulamalarından önce trafiğe çıkmış, kayıt ve tescilleri yapılmış araçlar üzerinde tadilat yapılabilir.

2.3- Bir aracın motor ve şasi değişikliği dışında kısmi komplelerinin aynı karakterdeki orijinaleri veya ana üreticinin onayladığı alternatifleri (tip onayı kapsamında bulunan) ile değiştirilmesi tadilat kapsamında değildir. Ancak Karayolları Trafik Kanununun 32 nci maddesi hükümleri saklıdır.

2.4- Ekonomik ömrünü doldurması veya başka nedenlerle hurda olduğu saptanmış olan ve trafik kaydı silinmiş bulunan araçlara tadilat yapılamaz ve yeniden tescil edilemez.

2.5- Madde 4.6 kapsamındaki dingil tadilatı dışında aracın teknik olarak müsaade edilen azami yüklü kütlesi arttırılmaz. Birinci aşama imalatçısının yazılı izni olmadan hiçbir aracın kütlelerinde teknik kapasiteleri aşılamaz. Ancak, bu Yönetmeliğin diğer hükümlerinin sağlanması ve yaptığı işlemle ilgili sorumluluk tadilatçıda olması kaydıyla, 5 yaşından büyük araçlarda birinci aşama imalatçısının yazılı izni aranmayabilir. Ayrıca, yapılan değişiklikler nedeni ile geçersiz olan fren, kütleler ve boyutlar vb. diğer tip onay belgeleri yerine yeni tip onay belgeleri veya teknik servis raporlarının alınması zorunludur.

2.6- Münferit tadilatlarda tahribatlı deneyler uygulanmaz. Başvuru sahibinin sunduğu ve aracın alternatif şartlara uygun olduğunu gösteren bilgiler esas alınır. Alternatif şartların yerine getirilemediği durumlarda, bununla ilgili gerekçelerin onay kuruluşunca veya görevlendirdiği kuruluşça uygun bulunması durumunda ilgili teknik düzenlemelerin tahribatlı testleri dışındaki teknik muayene şartları esas alınır.

2.7- 2007/46/AT Yönetmeliğinin Ek XVII'sinin ilgili hükümlerinden tadilat uygulamalarında yararlanılabilir.

2.8- 2007/46/AT Yönetmeliğinin Ek XVII'si çerçevesinde çok aşamalı tip onayı, başka bir imalatçı tarafından dönüştürülmüş veya tadilat yapılmış araçlar bakımından da geçerlidir. Araçlarda 2007/46/AT Yönetmeliğinin Ek XVII'sinin hükümleri uygulanarak bu Yönetmelikte belirtilen tadilatların yapılmasına izin verilir.

2.9- Araçların boş ağırlık ve azami yüklü ağırlıkları ile bunların dingillere dağılımını değiştirecek tadilatlarla, imalatçı etiketi ile ilgili 2007/46/AT Yönetmeliğinin Ek XVII'sinin 4 üncü maddesi ve alt maddeleri ile İlavesinde yer alan hususlar da uygulanır.

3- AİTM TADİLAT BAŞVURUSU VE İŞLEMLER

3.1- Tadilatla ilgili olarak onay kuruluşuna veya onay kuruluşu tarafından görevlendirilen kurum/kuruluşa müracaat edilir.

3.2- Müracaat ekinde, tadilat konusu araçla ilgili olarak, Bakanlık veya görevlendirdiği kurum/kuruluşça AİTM yetki belgesi verilmiş yetkili teknik sorumlu tarafından bu yönetmelikte belirtilen esaslara göre maksada uygun yeterli ölçeklerde çizilen tadilat projeleri ve hesapları bulundurulur.

3.3- Tadilatı yapılacak aracın tadilatla ilgili aksam, teknik ünite veya sistemi "E" ve/veya "e" belgeli ise, belgelerinde o araca uygulanabileceği belirtilmiş ve montaj talimatı varsa, sadece montajı yapan firma teknik sorumlusunun uygunluk beyanı aranır.

3.4- Projeye tabi olmayan tadilatlar; bu Ekin 4 üncü maddesinde yer alan tadilat dışında kalan ve tanıtım bildirimlerindeki özellikleri değiştirmeyen ve araçlarla ilgili kanun veya yönetmeliklerin sınırları içerisinde kalan tadilat için Ek V/D'ye göre montaj uygunluk raporu düzenlenir ve onay kuruluşu veya görevlendirdiği kuruluşça onaylatılır. Aracın trafiğe tescili için Karayolları Trafik Kanununun 32 nci maddesi uygulanır.

3.5- Tadilat sırasında değişen veya ilave edilen kısımlar nedeniyle aracın aksam, sistem ve ayrı teknik üniteleri kapsamında değişiklik yapılması durumunda, yapılan değişiklik ve bu değişikliğin etkilediği sistemler, bu Yönetmeliğin Ek VII ve diğer ilgili hükümlerini karşılamalıdır.

3.5.1- Bir aracın kategorisinin değiştiği durumlarda, yeni kategori için ilgili gereklilikler yerine getirilmelidir. Önceki kategorinin tip onayı belgeleri, aracın sağladığı gerekliliklerin yeni kategori için geçerli olan gerekliliklerle aynı ya da daha zor (ağır) olması şartıyla, kabul edilebilir.

3.6- Tamamlanmamış araç Tip Onay Belgesi bulunan bir araç üzerinde bu yönetmelikte müsaade edilen tadilatlar kapsamında yapılacak değişiklikler ile yeni bir tamamlanmamış araç ancak, bu araç için birinci seviyede Ulusal Tip Onayını almış imalatçısı veya AİTM Seri Tadilat Tip Onayı almış imalatçılar tarafından gerçekleştirilebilir. Tamamlanmamış aracın üstyapı tadilatı ile tamamlanması durumunda münferit onay da alınabilir.

3.7- Yapılan tadilat bu Ekteki 4 üncü maddede belirtilen tadilatlardan birden fazlasının kapsamına giriyorsa, her biri ayrı ayrı değerlendirilir.

3.8- Seri tadilat için onaylı tadilat seti kullanıldığı takdirde, sadece montajının uygunluğu onay kuruluşu tarafından görevlendirilen kuruluş tarafından tevsik edilir. Tadilat seti onay belgesinde sınırlandırmalar mevcutsa, bu sınırlandırmalar dikkate alınarak rapor düzenlenir.

3.9- (Değişik:RG-24/6/2017- 30106) LPG/CNG dönüşümü için tadilat setlerinde, motor emisyon seviyesi Euro 3 ve üzerinde ise BM/AEK Regülasyonu 115'in ilgili maddelerine uygunluk teknik servis tarafından tevsik edilmelidir.

3.10- Yapılan seri tadilat sonucu Ek VII'de belirtilen hükümlerde oluşan değişikliklerden dolayı söz konusu tadilat için Ek IV'de belirtilen ilgili hususların tamamı için teknik servislerden alınacak raporlar ile bahsi geçen mevzuata uygunluğu kanıtlanacaktır. Diğer taraftan tadilat sonucu Ek IV'de belirtilenlerin dışında etkilenen hususların tespiti halinde ilave teknik servis raporu aranabilir. Münferit tadilatlarında ise onay kuruluşu veya görevlendirdiği kuruluş tarafından belirlenen kriterlere göre işlem yapılır.

3.11- Tadilat sonucu gerekli şartlar, ilgili tadilat maddelerinde aksi belirtilmediği sürece, tadilat kapsamında değişen sistemler için tam araçların üretiminden 12 ay, tamamlanmamış araçların üretiminden 18 ay süre geçmediği durumlarda aracın imal tarihindeki zorunlu yönetmeliklere ve bu yönetmeliklerin aracın imal tarihindeki seviyelerine göredir. Bu sürelerin aşılması durumunda, tadilat yapılan aracın imal tarihindeki geçerli mevzuat seviyeleri aranır.

3.12- Teknik servisler bu ek çerçevesinde düzenledikleri raporlarda bu ekte belirtilen AB veya AT yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyonuna göre hangi inceleme, muayene ve deneyleri yaptığını; rapor sonuç kısmında ise ilgili AB veya AT yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyonuna ve AİTM'ye uygunluğunu tevsik etmelidir.

4- İZİN VERİLEN TADİLATLAR

4.1- Motor değişikliği veya tadilatı

4.1.1- Tip Onayı Belgesine istinaden uygunluk belgesiyle tescil işlemi yapılmış olan araçlar üzerinde yapılacak motor değişikliğinde emisyon seviyeleri aracın orijinal motoru ile eşdeğer veya daha iyi olan motor kullanılmalıdır.

4.1.2- Orijinal tipinin haricindeki motor değişikliğinde;

- Aracın imal yılı (modeli) esas alınarak aynı veya daha sonra imal edilen ve asgari mevcut emisyon seviyesinde motorlar kullanıldığında ve Motor Mukayese Raporunda (yetkili teknik sorumlu tarafından düzenlenmiş) benzinli araçlarda aracın ilk imalatındaki motor gücünden %30 dan fazla güç farkı, dizel araçlarda aracın ilk imalatındaki motor gücünden %50 den fazla güç farkı olmadığında, tadil edilen motor için aracın orijinal motoru ile aynı motor ailesine sahip olması şartı ile egzoz emisyonu ve araç dış gürültüsünün ilgili yönetmeliklere göre tip onay belgesi veya teknik servis raporu aranmaz.

- Güç farkının yukarıda belirtilen değerlerden daha fazla olması veya aracın imal yılından (modeli) daha önce imal edilen motor kullanılması durumunda ya da yakıt sisteminin benzinli motordan dizel motora, dizel motordan benzinli motora tadil edildiğinde, tadil edilen motor için; egzoz emisyonu, araç dış gürültüsü, motor gücü ve dizel egzoz dumanı mevzuatından ilgili mevzuatına göre uygulanabilir olanlar için tip onay belgesi veya teknik servis raporu aranır.

4.1.3- Motorun gücü vb. genel özelliklerini etkileyecek, parça değişiklikleri, tadilat seti kullanımı veya işlemci programlarında değişiklik yapılması durumunda, egzoz emisyon ve araç gürültüsünün ilgili yönetmelikler de belirtilen değerler içinde kaldığı tevsik edilmelidir.

4.1.4- Aracın orijinal tipindeki motor, yenileme işlemi yapılmış olanlar dâhil, kullanıldığı takdirde ve motor blok değişikliklerinde, montaj uygunluk raporu ile proje gerektirmeden değişiklik yapılır.

4.1.5- (Değişik:RG-24/6/2017- 30106) LPG yakıt sistemli araçlarda yapılan motor değişikliklerinde yapılan tadilatın BM/AEK Regülasyon67'ye uygunluğu, LNG/CNG yakıt sistemli araçlarda yapılan motor değişikliklerinde yapılan tadilatın BM/AEK Regülasyon 110'a uygunluğu teknik servis tarafından tevsik edilmelidir.

4.2- Aktarma organları tadilatı ve PTO (Yardımcı güç çıkışı) uygulaması

Farklı sayıda hız kademesi olan dişli kutusu takılması, otomatik vites takılması veya otomatik vitesten düz vitese dönüştürülmesi, tahrikli dingil sayısının değişmesi tadilatında, hız göstergesinin Ek VII'deki Tablodaki madde 17'yi, frenlerin madde 9'u ve gürültü seviyesinin madde 1'i, ayrıca 97/27/AT Yönetmeliğinde veya AB/1230/2012 Yönetmeliğinde belirtilen tırmanma yeteneği şartlarının sağlandığı tevsik edilmelidir.

4.3- Direksiyon sistemleri tadilatı

Mekanik direksiyondan hidrolik direksiyona dönüşüm, direksiyon simidi çapının küçültülmesi, direksiyon konumunun diğer tarafa alınması gibi direksiyon sistemleri tadilatında Ek VII'deki Tablodaki madde 5'de belirtilen şartları sağladığı tevsik edilmelidir. Tarım ve orman traktörlerinin mekanik direksiyondan hidrolik direksiyona dönüşümlerinde yapılan tadilat işlemi bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.

4.4- Şasi tadilatı

Şasi uzatıldığı veya kısaltıldığı takdirde, tadilat yöntemi, standartlara veya araç üreticisinin tavsiyelerine uygun olmalıdır. Aracın dönüş yeteneği, arka salınımı, fren sistemi (Ek VII'deki Tablodaki Madde 9) ve aydınlatması (Ek VII'deki Tablodaki Madde 20) söz konusu mevzuata uygun olmalıdır. Römork çeken araçlar hariç, dingil mesafesinin ve araç kategorisinin değiştirilmediği şasi tadilatlarında fren sistemi için teknik servis raporu aranmaz.

4.4.1- Komple şasinin veya araç tanıtım numarası bölümü olan kısmının yenisiyle değiştirilmesi gereken durumlarda tadilat, imalatçı firmanın bu konuda yetkilendirdiği servis tarafından yapılır. İmalatçının bu konuda yetkilendirdiği servisleri onay kuruluşuna talep halinde bildirme zorunluluğu vardır.

4.4.2- M kategorisi aracın N kategorisi bir araca dönüştürülmesi

Yapılacak tadilatın projesi çizilir, kasa ilave edilecekse Ek VIII uygulanır. Yönetmeliklerin uygulama tarihleri ve söz konusu aracın imal tarihi dikkate alınarak, yapılan tadilat sonucu aracın:

- Müsaade edilebilir ses seviyeleri (Ek VII'deki Tablodaki Madde 1)
 - Emisyonlar (Euro 5 ve 6) hafif hizmet araçları / bilgiye erişim (Ek VII'deki Tablodaki Madde 2 veya 41)
 - Hız göstergesi ve geri vites (Ek VII'deki Tablodaki Madde 17)
 - Yakıt depoları/arka koruma tertibatları (Ek VII'deki Tablodaki Madde 3),
 - Ön koruma tertibatları (N2,N3 'e dönüşüyorsa) (Ek VII'deki Tablodaki Madde 57),
 - Dolaylı görüş cihazları (Ek VII'deki Tablodaki Madde 8)
 - Fren Sistemi (Ek VII'deki Tablodaki Madde 9)
 - Aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının yerleştirilmesi (Ek VII'deki Tablodaki Madde 20)
 - Yan koruma (Ek VII'deki Tablodaki Madde 42)
 - Bağlantı tertibatları (Ek VII'deki Tablodaki Madde 50)
 - Gelişmiş acil fren sistemi (Ek VII'deki Tablodaki Madde 65)
 - Şeritten ayrılma uyarı sistemine (Ek VII'deki Tablodaki Madde 66)
- uygun olmalıdır.

4.4.3- N kategorisi kapalı kasa (van, panelvan) araçtan M kategorisine dönüşüm veya N ve M₁ kategorilerinden M₂ ve M₃ kategorisine dönüşüm veya M₂ ve M₃ kategorisi içerisinde sınıf değişikliği.

4.4.3.1- Kapalı kasa kamyon (van) veya kamyonet (panelvan) olarak imal edilen araçların, yapısı itibariyle uygun olması halinde M₂ veya M₃ kategorisi dönüşümü.

4.4.3.1.1 – Yönetmeliklerin uygulama tarihleri ve söz konusu aracın imal tarihi dikkate alınarak, ses seviyeleri (Ek VII'deki Tablodaki Madde 1), direksiyon kuvveti (Ek VII'deki Tablodaki Madde 5), dolaylı görüş cihazları (Ek VII'deki Tablodaki Madde 8), frenler (Ek VII'deki Tablodaki Madde 9), emniyet camı(Ek VII'deki Tablodaki Madde 45), hız sınırlayıcı cihazlar (Ek VII'deki Tablodaki Madde 47), alev dayanıklılığı(Ek VII'deki Tablodaki Madde 51), gelişmiş acil fren sistemi (Ek VII'deki Tablodaki Madde 65) ve şeritten ayrılma uyarı sistemine (Ek VII'deki Tablodaki Madde 66) uygunluğu tevsik edilir.

4.4.3.1.2 – N ve M₁ kategorilerinden M₂ ve M₃ kategorisine tadilat veya M₂ ve M₃ kategorisi içerisinde sınıf değişikliği yapılması halinde, tadil edilen araç, BM/AEK Regülasyonu 107 güncel seviyesine uygun olmalı veya söz konusu mevzuata uygunluğu teknik servis raporu ile tevsik edilmelidir. Münferit tadilat projeleri hariç BM/AEK Regülasyonu 66'ya uygunluğu veya 9/11/2017 tarihine kadar tadil edilen aracın asgari 2001/85/AT yönetmeliğinin Ek-4'üne uygunluğu teknik servis raporu ile tevsik edilmelidir. Ayrıca varsa, tadilattan dolayı Ek VII Madde 15, Madde 19, Madde 31 ve Madde 51'den etkilenenler için de teknik servis raporu aranır.

4.4.3.2- Kapalı kasa kamyon (van) veya kamyonet (panelvan) olarak imal edilen araçların, yapısı itibariyle uygun olması halinde M₁ kategorisine dönüşüm.

M₁ kategorisi için MARTOY’da belirtilen tüm onaylar aranır. (Özel amaçlı araçlar için MARTOY’un Ek XI’i uygulanır)

4.4.3.3- Kapalı kasa kamyon (van) veya kamyonet (panelvan) olarak imal edilen araçların, M₁, M₂ veya M₃ kategorisi araca dönüşümünde, tadilat yapılacak aracın yapısı itibariyle uygun olduğunun kontrolü teknik servisler tarafından yapılması gerekir. Ayrıca, yapılacak tadilat sonucunda aracın süspansiyon sisteminin karakteristik olarak ilgili M kategorisinin amacını sağlayacak şekilde uygun olduğu teknik servis tarafından tevsik edilmelidir.

4.4.4- Çekiciden kamyonu dönüşümü

Şasi tadilatı yapılmaması durumunda, üst yapı için Ek VIII ve araç için arka koruma çerçevesi (Ek VII’deki Tablodaki Madde 3), yan korumaya (Ek VII’deki Tablodaki Madde 42), aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının yerleştirilmesi (Ek VII’deki Tablodaki Madde 20) ve kütleler ve boyutlara (Ek VII’deki Tablodaki Madde 48) uygunluk aranır. Şasi uzatıldığı takdirde 4.4 maddesi hükümleri uygulanır.

4.4.5- Kamyonet veya kamyonların yarı römork çekiciye dönüşümü

Motor gücü Ek I madde 19’a uygun olan kamyonet veya kamyonun yarı römork çekiciye dönüşüm yapılabilir.

Araç kamyon halindeyken, fren ve elektrik donanımı römork çekmeye uygun ise, yapılacak tadilat esnasında oluşacak değişikliklerin uygun olduğu tevsik edilmelidir. Kamyon halinde fren donanımı römork çekmeye uygun değilse, tadilatın Ek VII’deki Tablodaki Madde 9’daki mevzuata uygunluğu, teknik servis raporu ile tevsik edilmelidir. Römork için hazırlanacak aydınlatma donanımı da Ek VII’deki Tablodaki Madde 20’ye uygun olmalıdır. Ayrıca, tadilatla kütleler ve boyutlara (Ek VII’deki Tablodaki Madde 48) uygunluk aranır.

Takılacak beşinci teker, 5/1/2002 tarihli ve 24631 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorklarının Mekanik Bağlantı Tertibatları ve Bunların Araçlara Yerleştirilmesi İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (94/20/AT) veya BM/AEK Regülasyonu 55 onaylı olmalıdır. Şasiye bağlantısı ana araç üreticisi veya beşinci teker üreticisinin talimatına göre yapılır.

4.5- ADR Tadilatı

N ve O kategori araçların ADR’ye uygun hale getirilmesi amacıyla yapılacak tadilatlarda aracın tadilat tarihi dikkate alınarak BM/AEK Regülasyonu 105’e uygunluk aranır. Ayrıca, varsa etkilenen diğer aksam sistem teknik ünite için ilgili mevzuatına uygunluk aranır.

4.6- Dingil, Dingil Kaldırma Tertibatı İlavesi, Dingil Çıkartılması veya Dingil Değiştirilmesi

4.6.1- Tadilat yolu ile dingil değişikliği veya üçüncü dingil ilavesi, temel araç imalatçısı tarafından havalı veya hava takviyeli hidrolik fren sistemine sahip olarak üretilmiş N kategorisi araçlara uygulanır. Üçüncü dingil ilavesi sadece N₃ kategorisi araçlara uygulanır. Tadilat yolu ile araçlara üçüncü dingilden daha fazla dingil ilavesi yapılamaz.

4.6.2- Tam/tamamlanmış/tamamlanmamış aracın imalatçısı/ithalatçısı 4.6 maddesi kapsamında onay kuruluşu veya görevlendirdiği kurum/kuruluşun talep ettiği, aracın tamamlanmasına esas bilgileri ve/veya tadilat durumunda ihtiyaç duyulabilecek diğer bilgileri onay kuruluşu veya görev verdiği kurum/kuruluşa vermekle yükümlüdür. Onay kuruluşu veya görev verdiği kurum/kuruluş gizli kalması gereken bu bilgilerin üçüncü kişi ve kurumlar ile paylaşılması konusunda ilgili tedbirleri alır.

4.6.3- Çok dingilli araçtan dingil çıkartılması, yeni azami yüklü kütle hesaplanarak yapılabilir.

4.6.4- Dingil kaldırma mekanizması takılabilir. 1/1/2016 tarihinden sonra dingil kaldırma mekanizması takılarak tadil edilen araçlara AB/1230/2012 Ek-4’te belirtilen otomatik dingil kaldırma/indirme tertibatı şartlarına uygun dingil kaldırma/indirme mekanizması takılmalıdır. Söz konusu mevzuata uygunluğu teknik servis raporu ile tevsik edilmelidir.

4.6.5- Üçüncü dingil ilavesi, dingil çıkartılması veya dingil kaldırma tertibatı ilavesi durumunda, frenlerin Ek VII’deki Tablodaki Madde 9’daki mevzuata uygunluğu ve 661/2009/AT Yönetmeliği Ek-4’te yer alan geçiş tarihlerinden sonra imal edilen/tadil edilen araçlar için Elektronik Kararlılık Kontrol Sistemi uygunluğu ilgili mevzuatını karşılayacak şekilde teknik servis tarafından tevsik edilmelidir.

4.6.6- Araç üreticisinin izni ile azami yüklü kütle artırsa dahi dingil değiştirilebilir. Ek VII’deki Tablodaki Madde 9’daki mevzuata uygunluğu ve 661/2009/AT Yönetmeliği Ek-4’te yer alan geçiş tarihlerinden sonra üretilen araçların tadil edilmesinde araçlar için Elektronik Kararlılık Kontrol Sistemi uygunluğu ilgili mevzuatını karşılayacak şekilde teknik servis tarafından tevsik edilmelidir.

4.7- Kabin ve karoseri tadilatı

4.7.1- Belli bir marka, tip ve modeldeki bir aracın yönetmelikte ön görülen tadilattan bir veya birkaçı yapılarak marka sahibinin yazılı izni alınmadan yeni bir model, tip veya bir başka marka araç yapılamaz. Ancak, ana imalatçının yazılı izninin alınması kaydıyla ve bütün mevzuat hükümlerini sağlaması koşuluyla yeni bir araç tipi müracaatı yapılarak yeni bir model, tip veya marka oluşturabilir.

4.7.2- M ve N kategorisi araçlarda madde 4.7.1'e aykırı olmamak kaydıyla karoseri ve kabin tadilatı yapılabilir. Ancak, şasi numarası karoserinde bulunan araçlarla ilgili hususlarda Karayolları Trafik Yönetmeliği hükümleri saklıdır.

4.7.3- M₁ kategorisi araçlara yapılacak görünüm değişiklikleri, Ek VII'deki Tablodaki Madde 16 dış çıkıntılar, madde 20 aydınlatma, madde 58 yaya güvenliği (eğer araç kapsamında ise) maddelerine uygun olmalıdır.

4.8- Üstyapı tadilatı

4.8.1- Tam ve Tamamlanmış araç belgesi bulunan araçlarda yükün ve işin özelliğine göre; damper kasası, ahşap kasa, tank, vidanjör, itfaiye, yol süpürme ekipmanı, vinç vb. üst yapılar Ek VIII'e uygun olmalıdır. Temel aracın sistem tip onaylarının tadilat sebebi ile geçerliliğini kaybetmesi halinde, değişikliğin Ek VII'de yer alan maddelere ve ilgili maddelerdeki mevzuata uygunluğu raporlanmalıdır. Ayrıca Ek VII'deki Tablodaki Madde 42'ye uygun yan koruma tertibatı bulunacaktır.

4.8.2- Tamamlanmamış tip onay belgesi bulunan N ve O kategorisi araçlar üzerinde yapılacak münferit üst yapılarda madde 4.8.1'de aranan şartlar sağlanmalıdır. Tamamlanmamış araçlarda herhangi bir tadilatla birlikte araca üstyapı eklenerek aracın tamamlanması, 2007/46/AT Yönetmeliğinin Ek XVII'sinin hükümlerinden de yararlanılarak, seri tadilat ile de yapılabilir.

4.9- Koltuk çıkartılması veya ilavesi

Koltuk çıkartılması tadilatı ile aracın gövde tipi değişmeden M kategorisinden N kategorisine dönüştüğü durumlarda bu ekin 4.4.2 maddesinde istenen şartlar aranmaz. Koltuk çıkartılması tadilatı yapılan araçlarda koltuk bağlantıları bağlantıya izin vermeyecek şekilde kesme, kaynak vb. yöntemler ile yok edilir.

Koltuk ilavesinde, bütün kategorilerde bağlantıların Ek VII'deki Tablodaki Madde 15 (koltuk mukavemeti), madde 19 (emniyet kemeri bağlantıları), madde 31 (emniyet kemerleri ve bağlama sistemleri), madde 51 (alev dayanıklılığı) ve madde 52 (otobüsler)'ye uygun olması gerekir. BM/AEK Regülasyonu 107 kapsamında olmayan M2 ve M3 kategorisi araçlar ayrıca **(Değişik ibare:RG-24/6/2017- 30106) Ek XIV Madde 1'e** uygun olmalıdır.

4.10- Tekerlekli tarım veya orman traktörlerine; kazma, yükleme, kanal açma ve benzeri ekipmanların ilave edilmesi, tadilat kapsamındadır.

Yapılan tadilatın tarım ve orman traktörleri ve bunların römorkları için Ek VII'deki Tablodaki Madde 3.1, madde 3.10, madde 3.11, madde 3.12, madde 3.14, madde 3.17, madde 3.1, madde 3.22, madde 3.25 ve madde 3.27 maddelerinden etkilenenlerin söz konusu mevzuatına uygunluğu ve Makine Emniyeti Yönetmeliğine (2006/42/AT) uygunluğu aranır.

4.11- Klima sistemleri tadilatı

Klima sistemi ilavesi ile değişen ağırlık ve boyutlar bildirilir. Ek VII'deki Tablodaki Madde 36 ve madde 61'deki mevzuata uygunluk aranır. Ayrıca, M1 ve N1 kategorisi araçlardaki klima tadilatlarında, 2006/40/AT Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin hükümlerinin de uygulanmasına müsaade edilir. İlave olarak, etkilemesi durumunda sistemin BM/AEK Regülasyon 10'a uygunluğu aranır.

4.12- Fren sistemi tadilatı

Her türlü fren tadilatının Ek VII'deki Tablodaki Madde 9 ve madde 65'deki mevzuata uygunluğu yönetmeliklerin uygulama tarihleri ve aracın imal tarihi dikkate alınarak teknik servisler tarafından raporlandırılır.

4.13- Elektrik sistemi tadilatı

Bu kapsamdaki aydınlatma sistemleri bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki Tablodaki Madde 20'ye uygun olarak tadil edilebilir. Söz konusu mevzuata uygunluğu teknik servis raporu ile tevsik edilmelidir. Gündüz sürüş lambası ilavesi zorunlu değildir.

4.14- Engelliler için araç tadilatı

4.14.1- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.14.2- Engellilerin taşınması amacıyla kullanılacak M₂ ve M₃ kategori araçlar BM/AEK Regülasyonu 107’de belirtilen hükümlere uygun olmalıdır.

4.14.3- Özel amaçlı M₁ kategorisi araçlarda tekerlekli sandalye uygulamalarında, MARTOY Ek XI İlave 3 hükümleri uygulanır.

4.15- Sürücü kursları eğitim araçları tadilatı

4.15.1- Öğretmen için gerekli kumandaların araç içerisinde uygun bir yere ilave edilmesidir.

4.15.2- Engellilerin kullanımına yönelik tertibatlar monte edilerek, engelliler için sürücü kursu eğitim aracı yapılabilir.

4.16- Okul servis aracı tadilatı

4.16.1- Okul servis araçları ile ilgili hususlar bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek XII’de verilmiştir. Bu araçların tadilatı anılan ekin hükümlerine göre yapılır.

4.16.2- Tadilatın dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII’deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

4.17. Ön (Bull-Bar) koruma sistemleri

4.17.1- Ön koruma sistemi M₁G, N₁, N₁G kategorisi araçlara takılabilir.

4.17.2- Ön koruma sistemi (AT)78/2009 Yönetmeliği Ek I madde 5 ve madde 6’ya uygun olmalıdır.

4.18- Yakıtı sistemi tadilatı

4.18.1- Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonunun (BM/AEK) 1958 Cenevre Andlaşması çerçevesinde yayımlanan BM/AEK Regülasyonu 67 ve BM/AEK Regülasyonu-110’da belirtilen emniyet ve teknik esaslar dikkate alınarak, araçlarda alternatif yakıt olarak kullanılmak üzere, Likit Petrol Gazı (LPG), Sıkıştırılmış Doğal Gaz (CNG) ve Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) tadilatı yapılabilir. Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak LPG/CNG tadilatlarında, LPG/CNG dolum ağzının aracın alt kısmında bulunmaması gerekmektedir.

4.18.2- Araçlarda kullanılan aksam ve parçalar; yakıt olarak LPG kullanacak araçlarda BM/AEK Regülasyon 67’de, CNG veya LNG kullanılacak araçlarda BM/AEK Regülasyon 110’da belirtilen teknik esaslara göre imal edildiğini belgeleyen tip onay belgesine sahip olmalıdır.

4.18.2.1- (Değişik:RG-24/6/2017- 30106) Firmalar, tadilat işlemlerini yaptıkları işyerleri için **(Ek ibare:RG-21/10/2017-30217)** Bakanlıkça seri tadilat tip onayı vermek üzere görevlendirilen kuruluştan Hizmet Yeterlilik Belgesi alır.

4.18.2.2- (Değişik:RG-24/6/2017- 30106) Firmalar, aksam ve parçaların BM/AEK Regülasyonu 67 ve BM/AEK Regülasyonu 110’da belirtilen araç tipi tanımı esas alınarak prototip araç üzerine montajını yaptıktan sonra, onay kuruluşunun görevlendirdiği kuruluşça düzenlenen “Yakıt Sistemi Uygunluk Raporu”nu almalıdır. Yakıt Sistemi Uygunluk Raporu şartları onay kuruluşunun görevlendirdiği kuruluşça belirlenir.

4.18.2.3- Onay kuruluşu veya onay kuruluşunun görevlendirdiği kuruluştan yetki belgesi almış yetkili teknik sorumlulara çizdirilen tadilata ait projeler onay kuruluşu veya görevlendirdiği kuruluşça onaylanır.

4.18.2.4- Tadilat, tamir, bakım ve ayar işlemleri yapılan araçlarda ilgili mevzuatına veya standardına göre eski, kullanılmış, standart dışı ve bir başka araçtan sökülen veya tamir edilen parça/malzemeler kullanılamaz.

4.18.2.5- Araçlarda LPG, CNG ve LNG dönüşüm işlemleri, projesine uygun ve dönüşümle ilgili eğitimli kişilerce yapılacaktır.

4.18.3- Seri tadilat olarak LPG, CNG ve LNG dönüşüm montaj işlemlerini yapan firmalar veya münferit olarak CNG ve LNG dönüşümü yapılan araçlar için; madde 4.18.2, madde 4.18.2.1, madde 4.18.2.2, madde 4.18.2.3, madde 4.18.2.4 ve madde 4.18.2.5’te belirtilen hususları sağlamak kaydıyla, onay kuruluşu veya onay kuruluşunun görevlendirdiği kuruluş tarafından AİTM onayı verilir.

4.18.4- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.4.1- (Değişik:RG-24/6/2017- 30106) Tadilatçı firmadan temin edilen, örneği bu Ekin Şekil-1, Şekil-2 ve Şekil-3’ünde gösterilen, LPG yakıtı kullanılan araçlarda üzerinde LPG yazısı, CNG veya LNG yakıtı kullanılan araçlarda ise üzerinde CNG veya LNG yazısı bulunan yansıtıcı (reflektif) etiketler, araçların ön ve arka camlarının sağ üst

köşelerine yapıştırılır. Ancak LPG'li M2, M3 kategorisi araçlara BM/AEK Regülasyonu 67'nin Ek 16'sında yer alan etiket, M2, M3, N2, N3 kategorisi doğal gazlı araçlara ise, CNG'li olanlara BM/AEK Regülasyonu 110'un Ek 6'sında, LNG'li olanlara ise BM/AEK Regülasyonu 110'un Ek 7'sinde tanımlanan etiketler yapıştırılır.

4.18.4.2- (Değişik:RG-24/6/2017- 30106) Araçlarda LPG/CNG/LNG dönüşümlerinde araca montajı yapılan yakıt tankının üzerinde, LPG/CNG/LNG dönüşümünü yapan firmanın adı, adresi ve dönüşüm tarihi, LPG/CNG/LNG tankı imalatçısı firmanın adı, adresi, tankın imal yılı ve ömrünü belirten bir etiket, sökülemeyecek şekilde bulunmalıdır.

4.18.5- Yakıt sistemi tadilatı ile, LPG, CNG ve LNG'ye dönüştürülen araçların trafiğe kayıt ve tescil işlemleri, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 32 nci maddesine ve bu Yönetmelik esaslarına göre yapılır. Henüz trafiğe kayıt ve tescil işlemleri yapılmamış araçlar üzerinde ana imalatçısı tarafından aracın üretim yerinde yapılan LPG, CNG ve LNG seri tadilatlarında, 2918 sayılı Kanunun 32 nci maddesi hükmü saklı kalmak ve yapılan tadilat ile ilgili sorumluluk ana imalatçıda bulunmak kaydıyla, aracın ayrıca tespit muayenesine gitmesine gerek bulunmamaktadır.

4.18.6- Araçlarda yakıt sistemi dönüşümü hakkında her türlü mali ve ilgili teknik sorumluluk aksam ve parçaları imal veya ithal eden firmalara ve dönüşüm montajı yapan firmalara aittir.

4.18.7- Araçlarda yakıt sistemi dönüşümü hakkında yaptığı işlem çerçevesindeki teknik sorumluluk araç projelerini hazırlayan yetkili teknik sorumlulara, Yakıt Sistemi Uygunluk Raporunu veren kuruluşa ve seri tadilat tip onayı veren kuruluşa aittir.

4.18.8- Onay kuruluşundan veya görevlendirdiği kuruluştan kendi firmaları adına AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgesi alan firmalar, belgelerini diğer firmaların araç dönüşüm işlemlerinde kullandıkları Piyasa Gözetimi ve Denetimi veya diğer denetim faaliyetleri kapsamında tespit edildiği takdirde, bu firmaların belgeleri iptal edilir.

4.18.9- Araçlarda bulunan CNG tanklarının BM/AEK Regülasyon 110'da belirtilen şartlar dâhilinde imalatçının belirlediği kullanım ömrü (azamî 20 yıl olabilir) sonunda değiştirilmesi zorunludur. CNG tankının üzerinde imalatçının belirlediği bir ömür yoksa 10 yılda bir değiştirilmesi zorunludur. LPG tankının ise her 15 yılda bir değiştirilmesi zorunludur. LPG tankı için imalatçı tarafından bu süre daha kısa olarak belirlendi ise, imalatçının belirlediği süreler uygulanır.

4.18.10- LPG veya CNG yakıt sistemli araçların kapalı otoparklara girmesi hususunda; 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilen, 19/12/2007 tarihli ve 26735 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin 60 ncı maddesinin dördüncü fıkrası uygulanır.

4.18.11- (Değişik:RG-24/6/2017- 30106) Araçlarda LPG/CNG/LNG yakıt sistemi tadilatı yapan firma; bu Yönetmelik kapsamında münferit/seri yakıt sistemi tadilatı için belgelendirilmiş, ilgili standardına göre hizmet yeterlilik belgesi almış, Yönetmeliğin ve diğer otomotiv mevzuatının ilgili şartlarını sağlayan firmadır.

4.18.11.1- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.2- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.3- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.4- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.5- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106).

4.18.11.6- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.7- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.8- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.9- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.10- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.11- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.12- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.13- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.14- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.15- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.16- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.17- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.18- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.19- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.20- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.21- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.22- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.11.23- (Mülga:RG-24/6/2017- 30106)

4.18.12- (Değişik:RG-24/6/2017- 30106) Yakıt sistemi tadilatı yapan firma, geçerli seri tadilat tip onay belgesine/münferit tadilat onayına istinaden araçta kullandığı regülatör/tank gibi aksamaların bilgileri ile araca ait bilgileri içeren “Yakıt Sistemi Montaj Belgesi”ni, gerekli tüm kontrolleri yaptıktan sonra ilave ücret almaksızın her bir araç için iki nüsha olarak düzenler. Belgenin bir tanesi araç sahibine verilir, diğeri firma tarafından arşivlenir. Bu işlemler elektronik ortamda da yapılabilir. 4.18.6 ve 4.18.7 maddesi hükümleri saklıdır. Yakıt Sistemi Montaj Belgesinin formatı ve içerisinde yer alacak bilgiler Bakanlıkça Genelge ile düzenlenir ve Bakanlık internet sitesinde duyurulur.

4.18.13-(Ek:RG-24/6/2017- 30106)

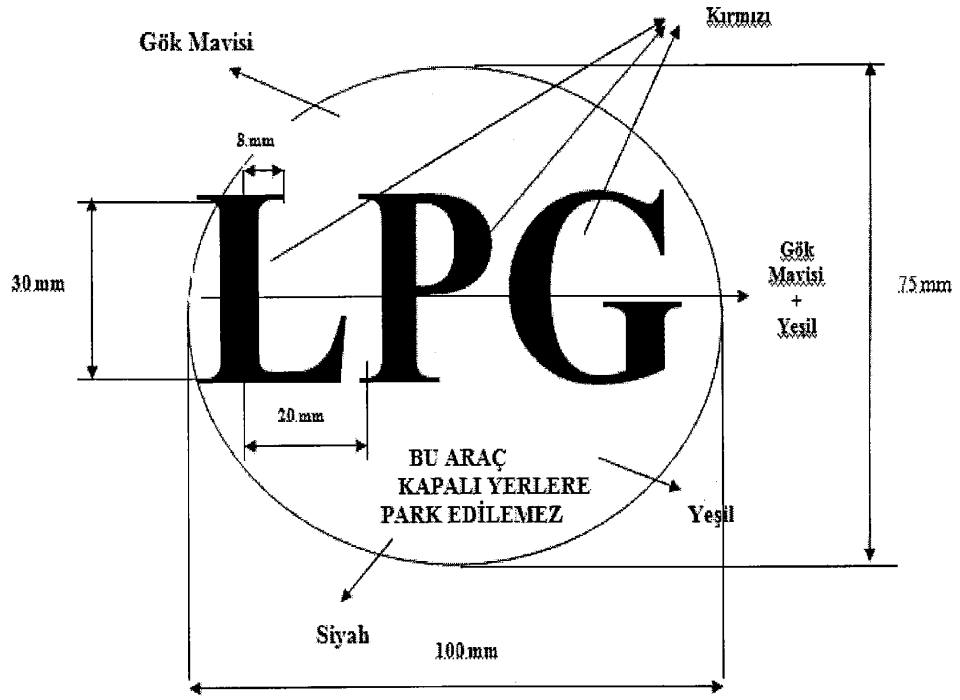
Tadilatı yapan firmanın denetimi için aşağıdaki hususlar uygulanır:

a) Seri tadilat tip onay belgelendirmesini yapmak üzere Bakanlıkça görevlendirilen kurum/kuruluş, tadilatı yapan firmayı 4.18 maddesi ve alt maddeleri ile bu Yönetmeliğin ilgili diğer şartları çerçevesinde denetler. Firma tarafından aynı uygunsuzluğun ikinci defa tekrarında, firmanın seri tadilat tip onay belgesi 30 gün askıya alınır, askı süresinde uygunsuzluğun giderilmemesi durumunda iptal edilir. 4.18.8 maddesi hükümleri saklıdır. Söz konusu firmanın seri tadilat tip onay belgesinin askıya alınması/iptali, bu firmanın işlem yaptığı süre boyunca yürüttüğü faaliyetlerden doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

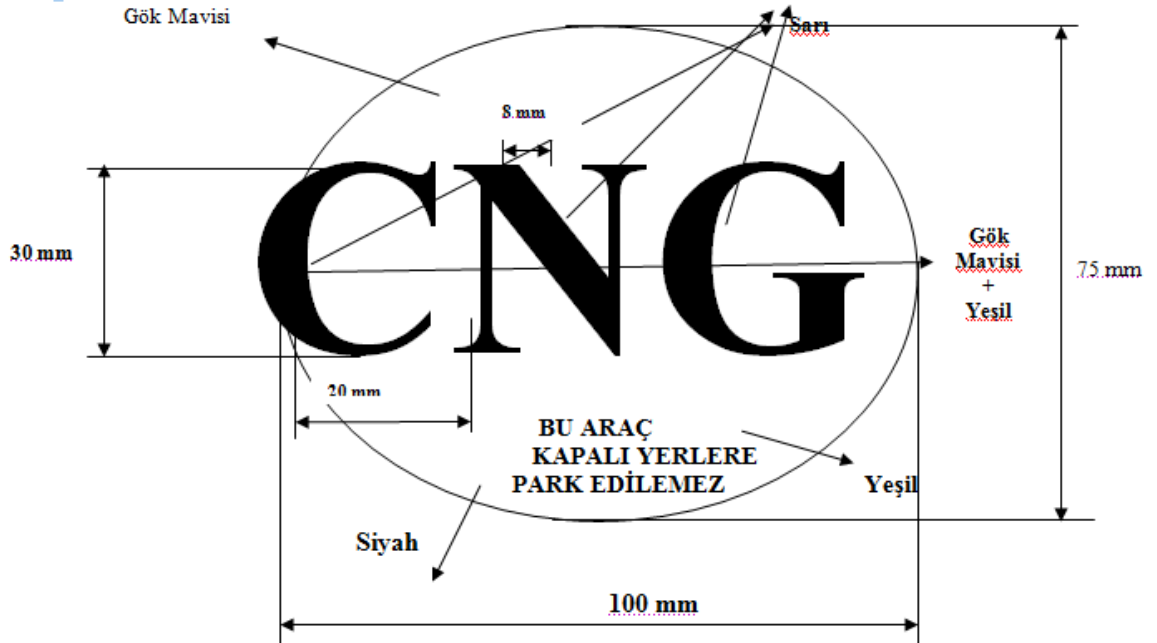
b) (a) bendine ilave olarak, 25 inci madde çerçevesinde Bakanlık, tadilatı yapan firmayı denetler ve aykırı durumlarda ilgili mevzuatı kapsamında gerekli işlemleri yapar.

4.18.14- (Ek:RG-24/6/2017- 30106)

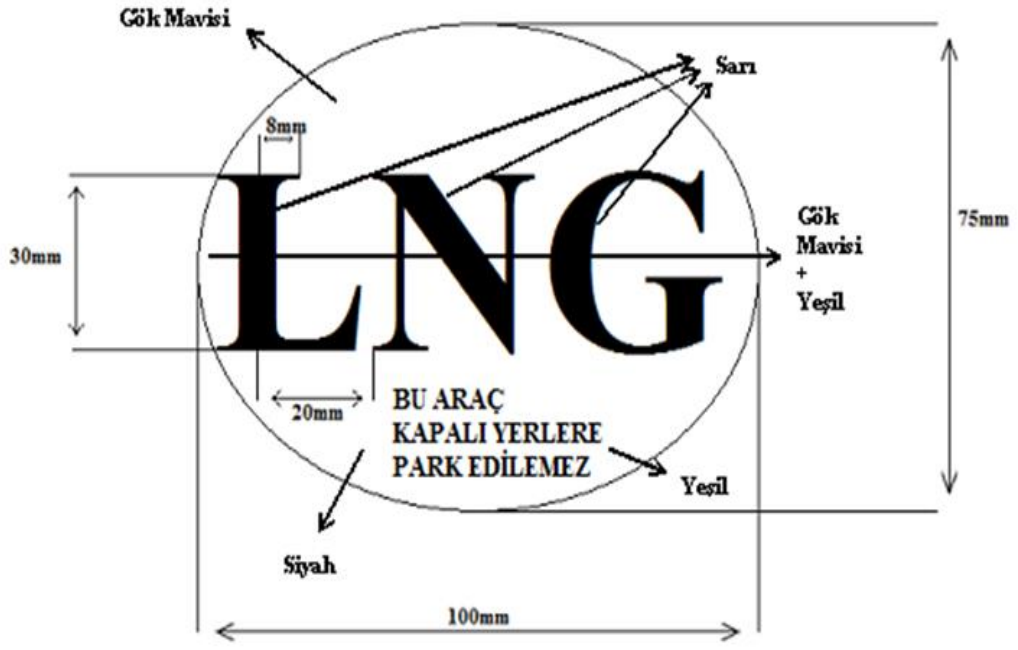
Bakanlık, görevlendirdiği kurum/kuruluşun ve firmanın faaliyetlerini yürütmesi esnasında meydana gelebilecek kusurlardan ve buna bağlı oluşabilecek zararlardan sorumlu değildir.

Şekil - 1

Şekil - 2

Şekil -3

4.19- Motorlu Araçların Sadece Elektrikli Araca, Hibrit Elektrikli ve Hibrit Motorlu Araca Tadilatı

4.19.1- Tadilat, bu Ekin 4.19.3 üncü maddesine ve bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek XI'e göre yapılır.

4.19.2- Tadilatın dolaylı tip onayı düşen sistemler için Ek VII'de yer alan ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

4.19.3- Tadilatın Araç Tip Onayı Belgesi için gerekli olan onayları değiştirmesi durumunda, ilgili sistem onayı için tekrar onay alınmalı veya tadilat sonrası ortaya çıkan ürünün ilgili Yönetmelik veya Teknik Düzenlemelerin şartlarını karşıladığı teknik servis raporuyla tevsik edilmelidir.

İçten yanmalı bir motora sahip M ve N kategorisi araçların tadil yolu ile sadece elektrikli, hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araca dönüştürülmesinde aranan Yönetmelik ve Teknik Düzenlemelerin listesi araç kategorilerine göre aşağıdaki çizelgede verilmiştir. Çizelgede belirtilmeyen sistemleri etkileyen tadilat varsa, bunlar ayrı tadilat olarak değerlendirilir.

M ve N kategorisi araçların tadil yolu ile sadece elektrikli, hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araca dönüştürülmesinde aranan onaylar listesi

Konusu	Ek VII'deki Tablodaki Madde No	M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃
Yakıt depoları/arka koruma tertibatları	3	B	B	B	B	B	B
Direksiyon döndürme kuvveti	5	B	B	B	B	B	B
Fren	9	C	A	A	C	A	A
Radio parazitleri (elektromanyetik uyumluluk)	10	A	A	A	A	A	A
İç donanım	12	B					
Hırsızlığa karşı önlem ve immobilizer	13	A					
Direksiyondan korunma –yüksek gerilimden korunma	14	A			A		
Koltuk mukavemeti	15	B	B	B	B	B	B
Dış çıkıntılar	16	B					
Kabin dış çıkıntılar	49				B	B	B
Hız göstergesi ve geri vites	17	B	B	B	B	B	B
Emniyet kemeri bağlantıları	19	B	B	B	B	B	B
Aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının yerleştirilmesi	20	B	B	B	B	B	B
Çeki kancaları	27	B	B	B	B	B	B
Emniyet kemerleri ve bağlanma sistemleri	31	B	B	B	B	B	B
Kumandaların, ikaz düzeninin ve göstergelerin tanıtımı	33	A	A	A	A	A	A
Buz çözme /buğu giderme	34	A					
Isıtma sistemleri	36	A	A	A	A	A	A
CO ₂ emisyonu/yakıt tüketimi/ Elektrik enerjisi tüketimi ve elektrik aralığının ölçümü	39	A			A		
Motor gücü/ Elektrikli tahrik tertibatının gücü	40	A	A	A	A	A	A
Kütleler ve boyutlar (M ₁)	44	B					
Kütleler ve boyutlar (M ₁ dışı)	48		B	B	B	B	B
Hız sınırlayıcı cihazlar	46		A	A		A	A
Elektrik güvenliği	69	A	A	A	A	A	A
Hafif yolcu ve ticari araçlardan çıkan emisyonlar (Euro 5 ve Euro 6)	2	A	A		A	A	
Müsaade edilebilir ses seviyeleri	1	A	A	A	A	A	A
Dizel egzoz dumanı	11			A		A	A
Emisyonlar (Euro IV, V) ağır hizmet araçları	41			A		A	A
Vites değiştirme göstergeleri*	64	A					
Gelişmiş acil fren sistemi	65		A	A		A	A
Şeritten ayrılma uyarı sistemi	66		B	B		B	B

(1) Tadilat ile sonradan takılan aksam veya ayrı teknik ünitelerin tip onaylarının/deney raporlarının mevcut olması durumunda teknik servis raporu aranmaz.

(2) Tahribatlı deneyler yapılmaz.

(3) Eşdeğer yöntem ile de belirlenebilir.

(4) İmalatçı beyanı olması durumunda kabul edilir.

A = Teknik servis raporu ile tevsik edilir.

B = Tadilat, tip onayını düşürdüğü takdirde teknik servis raporu ile tevsik edilir.

Direksiyon sisteminde bir tadilat(tahrik sistemi hariç) veya pozisyon değişikliği olduğu takdirde teknik servis raporu aranır.

C = M₁ ve N₁ kategorilerinde R13-H'a göre teknik servis raporu aranır.

* = Sadece hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araçlarda uygulanır.

4.19.4- Seri tadilat üreticisi, tadil ettiği veya önceki bir yapım aşamasına ilave ettiği sistem, aksam veya ayrı teknik ünitelerden ve araçların tadil ile ilgili kısımlarına ilişkin imalatın uygunluğundan sorumludur. Ancak, seri tadilat üreticisi, sistem, aksam veya ayrı teknik üniteyi daha önce verilmiş bir onayın geçersiz hale gelmesine yol açacak ölçüde değiştirdiği durumlar hariç olmak üzere, daha önceki bir aşamada onaylanmış hususlardan sorumlu değildir.

Tadil veya satış işlemleri yapılmadan önce seri tadilat üreticisinin sorumlulukları ve tüketicinin hakları konusunda ve garanti kapsamı dışında kalan kısımlar da dâhil olmak üzere tüketicilerin bilgilendirilmesi ve onayının alınması zorunludur.

4.19.5- Motorlu araçların tadil yolu ile sadece elektrikli, hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araca dönüştüren seri tadilat üreticisi güncel TS ISO 16949 veya TS EN ISO 9001 standardına uygun kalite sistemine sahip olmalıdır.

4.20- Bireysel sesli ve görüntülü yayımlar için araçlarda sonradan yapılacak tadilat

4.20.1- 2005 model ve sonrası M₂ ve M₃ kategorisi araçlarda yapılacak "bireysel sesli ve görüntülü yayın" tadilatında kullanılan cihaz ve malzemelerin, 72/245/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyonu 10'un güncel seviyesinin şartlarını karşıladığı tip onayı veya teknik servis raporu ile tevsik edilir.

4.20.2- 2005 model ve sonrası M₂ ve M₃ kategorisi araçlarda, bu cihaz ve malzemelerin yanma davranışı ile ilgili BM/AEK Regülasyonu 118'in güncel seviyesinin şartlarını karşıladığı teknik servis raporuyla tevsik edilir.

4.20.3- 2010 model ve sonrası M₂ ve M₃ kategorisi araçlarda, bu cihazların koltuklara, koltuk önündeki ayırma duvarlarına, mutfak ünitesine veya yolcuya yakın herhangi bir yere bağlanması halinde, 74/60/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyonu 80, BM/AEK Regülasyonu 17, BM/AEK Regülasyonu 21'in güncel seviyesinin şartlarını karşıladığı teknik servis raporuyla tevsik edilir. 74/60/AT veya BM/AEK Regülasyonu 21 kapsamında Avrupa Birliği onay kuruluşlarının görevlendirdiği teknik servislerin vermiş olduğu raporlar da kullanılabilir.

4.20.4- M₂ ve M₃ kategorisi araçların üzerindeki koltuk, dolap, mutfak ünitesi gibi malzemelerin kendilerinde ve/veya bağlantılarında değişiklik yapılmaz. Değişiklik yapılması durumunda ise, imalatçının almış olduğu tip onayının geçersiz kılındığı durumlarda yapılan değişikliğin etkilendiği Yönetmeliklerin güncel seviyesinin şartlarını karşılayıp karşılamadığı teknik servis raporu ile tevsik edilir.

4.21- Sürücü güvenlik kabini için araçlarda sonradan yapılacak tadilat

4.21.1- "Sürücü güvenlik kabini" tadilatı M₂ ve M₃ kategorisi araçlarda yapılabilir.

4.21.2- Sürücü kabini darbeye karşı dayanıklı yapıda ve sürücü ile yolcunun fiziksel temasına imkân vermeyecek şekilde tasarlanmış olmalıdır.

4.21.3- Sürücü kabini sürücü ve yolcu arasındaki iletişimini engellemeyecek şekilde tasarlanmış olmalıdır.

4.21.4- Sürücü kabini, sürücünün hareket alanını engellemeyecek şekilde tasarlanmış olmalıdır.

4.21.5- Sürücü kabini sürücünün sürüş hâkimiyetini engellemeyecek şekilde tasarlanmış olmalıdır.

4.21.6- Sürücü kabini sürücünün ön ve geri görüş alanını engellemeyecek şekilde tasarlanmış olmalıdır.

4.21.7- Güvenlik camları şeffaf olmalı, nesnelerin görünümünde bariz şekilde bozulmalarına neden olmamalıdır. Trafik sinyal ve işaretleri arasında renk ve görüntü karmaşasına neden olmamalıdır.

4.21.8- Sürücü kabini sürücünün kontrol tuş ve panellerine erişimini engellemeyecek şekilde tasarlanmış olmalıdır.

4.21.9- Sürücü kabini acil durumlarda sürücünün kabin içerisinden hızlı ve kolay bir şekilde çıkışına imkân verecek yapıda olmalıdır.

4.21.10- Sürücü kabini ön cam buğu giderme ve havalandırma durumunu etkilemeyecek şekilde tasarlanmalıdır.

4.21.11- Sürücü kabini için kullanılacak cam veya plastik malzemeler, BM/AEK Regülasyon 43 onaylı olmalıdır.

4.21.12- Ek VII'de belirtilen maddelerden etkilenenler için de teknik servisten alınacak raporlarla ilgili mevzuata uygunluğu tevsik edilmelidir.

4.22- Yangın algılama ve alarm sistemi tadilatı

Tadilat ile ilgili olarak Ek XIV'ün 2 numaralı maddesi ve alt maddeleri uygulanır.

5- Ek IV'te belirtilen tadilat ile ilgili olarak, bu yönetmelikte belirtilmeyen hususlarda yürürlükteki diğer mevzuat esas alınır.

6- Yukarıda sayılan tadilatlar, seri imalat ve montaj tanımına uygun olarak yapılabileceği gibi, münferit tadilat olarak da yapılabilir. Tadilat sonucunda araç, herhangi bir kategoriden başka bir kategoriye dönüşüyorsa, araç dönüştüğü kategori için bu Yönetmelikte aranan şartları karşılamalıdır.

7- Yukarıda sayılan tadilatlar dışında da tadilat yapılabilir. Ancak, yapılacak tadilatla ilgili gerekli şartların onay kuruluşu veya onay kuruluşunun görevlendirdiği kuruluş tarafından belirlenmesi gerekir. Bu tadilat güvenliği, çevre korumasını etkilediği takdirde tadilatla ilgili konularda bu Yönetmelikte belirtilen bütün hükümlere uygun olması zorunluluğu vardır.

8- Bu Yönetmeliğin Ek I'inin 3.2.1.2 maddesi kapsamında 2 dingilli otobüslerin azami yüklü ağırlıklarının 19,5 tona çıkarılmasına ilişkin husus; aracın fren sistemi, araç dinamiği, denge ve kararlılık gibi birçok farklı sistemini de etkilemesi sebebiyle tadilat yoluyla mevcut araçlara uygulanamaz.

9- Bu ekte ve diğer eklerde BM/AEK Regülasyonunun "güncel seviyesinin" istendiği durumlarda, güncel seviye için 661/2009/AT Yönetmeliğinin Ek-3'ünde belirtilen seviyeler dikkate alınmalıdır. 661/2009/AT Yönetmeliğinin Ek-3'ünde yer almayan BM/AEK Regülasyonları için de uygulamada olan seviye dikkate alınır. Bu Yönetmelikte BM/AEK Regülasyonlarının uygulanması hususunda, 661/2009/AT Yönetmeliği ve 10/9/2014 tarihli ve 29115 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların ve Bunlar İçin Tasarlanan Römorklar, Sistemler, Aksamlar ve Ayrı Teknik Ünitelerin Genel Güvenliği İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (661/2009/AT)'nin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ (SGM-2014/33) hükümleri saklıdır.

10- MARTOY, TORTOY, MOTOY, ilgili alt düzenlemeleri ve Karayolu Trafik Yönetmeliğinde bu Eki etkileyecek değişiklik yapıldığı takdirde bu Ekte güncelleme yapılmamışsa, söz konusu Yönetmeliklerdeki hükümler esas alınır.

11- Deneylerde taşeron laboratuvar kullanılması durumunda, teknik servis tarafından deneylere katılım sağlanması/nezaret edilmesi ve raporlanması zorunludur.

12- Bakanlık, bu Ekin uygulanmasında çıkabilecek anlaşmazlıkları gidermek ve açıklık getirmek amacıyla, bu Ekte belirtilen tadilat uygulamaları ile ilgili alt düzenleyici işlem, genelge, talimat yazısı vb. işlem yapmaya yetkilidir.

TANITIM BİLDİRİMLERİ

Ek V/A

MOTORLU ARAÇLAR VE RÖMORKLARI İÇİN
ÖRNEK TANITIM BİLDİRİMİ (BİLGİ DOKÜMANI)

0.	GENEL
0.1.	Markası (imalatçının ticarî adı):
0.2.	Tipi:
0.2.1.	Ticari adı/ adları (varsa) :
0.3.	Araç üzerinde işaretli ise, tip tanıtım şekli ^(b) :
0.3.1.	Bu işaretin yeri:
0.4.	Aracın kategorisi ^(c) :
0.4.1.	Aracın taşınması amaçlanan tehlikeli maddelere göre sınıfı/ sınıfları:...
0.5.	İmalatçının şirket adı ve adresi:
0.8.	Montaj fabrikasının/ fabrikalarının adı/ adları ve adresi / adresleri.....
0.9.	İmalatçı temsilcisinin adı ve adresi (varsa):
1.	ARACIN GENEL YAPI ÖZELLİKLERİ
1.1.	Numune bir aracın fotoğrafları ve/veya çizimleri:
1.3.	Dingillerin ve tekerleklerin sayısı:
1.3.1.	Çift tekerlekli dingillerin sayısı ve konumu:
1.3.2.	Dümenlenebilir dingillerin sayısı ve konumu:
1.3.3.	Tahrikli dingiller (sayısı, konumu, birbirleriyle bağlantıları) :
1.4.	Şasi (varsa) (genel görünüşünün çizimi) :.....
1.6.	Motorun konumu ve yerleştirilişi:
1.8.	Direksiyon konumu: Sol/sağ ⁽¹⁾
1.8.1.	Araç sağ /sol ⁽¹⁾ trafikte sürülecek şekilde donatılmıştır.
1.9.	Çekici aracının yarı römork ya da diğer römorkları çekme amaçlı olup olmadığını ve römorkun tam, yarı, merkezî dingilli veya rijit tam römork tiplerinden hangisi olduğunu belirtiniz.
1.10.	Aracın sıcaklık kontrollü (soğutuculu) taşımacılık için tasarlanmış olup olmadığını belirtiniz.
2.	KÜTLELER VE BOYUTLAR ^{(f)(g)(7)} (kg ve mm cinsinden) (gerektiğinde çizime başvurun)
2.1.	Dingil uzaklığı / uzaklıkları (tam yüklü) ^(g1) :
2.1.1.	İki dingilli araçlar:.....
2.1.2.	Üç ve daha fazla dingilli araçlar
2.1.2.1.	En ön dingilden en arka dingile kadar birbirini takip eden dingiller arasındaki mesafeler:
2.1.2.2.	Toplam dingil mesafesi:.....
2.3.1.	Dümenlenebilir her bir dingilin iz genişliği ^(g4) :.....
2.3.2.	Diğer bütün dingillerin iz genişlikleri ^(g4) :
2.4.	Araç boyutlarının aralığı (genel)
2.4.1.	Üst yapısız şaside
2.4.1.1.	Uzunluk ^(g5) :
2.4.1.1.1.	Azami müsaade edilebilir uzunluk:.....
2.4.1.1.2.	Asgari müsaade edilebilir uzunluk:.....
2.4.1.2.	Genişlik ^(g7) :
2.4.1.2.1.	Azami müsaade edilebilir genişlik:
2.4.1.2.2.	Asgari müsaade edilebilir genişlik:
2.4.1.3.	Yükseklik (yürür vaziyette) ^(g8) (yüksekliği ayarlanan süspansiyonlarda, normal seyir yüksekliğini belirtiniz).
2.4.2.	Üst yapılı şaside
2.4.2.1.	Uzunluk ^(g5) :.....
2.4.2.1.1.	Yük alanının uzunluğu:
2.4.2.2.	Genişlik ^(g7) :.....
2.4.2.2.1.	Kasa yan duvar kalınlıkları (sıcaklık kontrollü (soğutuculu) taşımacılık için tasarlanmış araçlarda):
2.4.2.3.	Yükseklik (yürür vaziyette) ^(g8) (yüksekliği ayarlanan süspansiyonlarda, normal seyir yüksekliğini belirtiniz):
2.5.	Tamamlanmamış araçların dümenlenebilir dingili/dingilleri üzerindeki asgari kütle:

2.6.	Yürür vaziyette kütle ^(h) (a) Her bir varyantın asgari ve azami değeri: (b) Her bir versiyonun kütlesi (bir matris belirtilmelidir):
2.6.1.	Bu kütlenin dingiller arasında dağılımı ve yarı römork, merkezi dingilli römork veya rijit tam römorkta kavrama (bağlantı) noktasındaki kütle: (a) Her bir değişkenin asgari ve azami değeri: (b) Her bir versiyonun kütlesi (bir matris belirtilmelidir):
2.6.2.	İsteğe bağlı donanımın kütlesi (Bakınız: AB/1230/2012 Yönetmeliği madde-4: tanımlar, 1 inci fıkrası (ş) bendi)
2.7.	Tamamlanmamış araçlarda, tamamlanmış araç için imalatçı tarafından bildirilen asgari kütle:.....
2.8.	İmalatçı tarafından belirtilen teknik açıdan müsaade edilen azami yüklü kütle ⁽ⁱ⁾ ⁽³⁾ :...
2.8.1.	Bu kütlenin dingiller arasında dağılımı ve yarı römork veya merkezî dingilli römorklarda, kavrama noktasındaki yük ⁽³⁾ :
2.9.	Dingillerin her birinde, teknik açıdan müsaade edilen azami kütle:.....
2.10.	Her bir dingil grubunda teknik açıdan müsaade edilen kütle:
2.11.	Çekici aracın teknik açıdan müsaade edilen çekebileceği azami kütle: Aşağıdaki durumda:
2.11.1.	Tam römork :.....
2.11.2.	Yarı römork :
2.11.3.	Merkezî dingilli römork:
2.11.4.	Rijit tam römork
2.11.5.	Katarın teknik açıdan müsaade edilen azami yüklü kütlesi ⁽³⁾ :
2.11.6.	Frensiz römorkün azami kütlesi:
2.12.	Aracın bağlantı noktasında teknik açıdan müsaade edilen azami kütle
2.12.1.	Çekici araçta:
2.12.2.	Yarı römorkta, merkezî dingilli römorkta veya rijit tam römorkta:”
2.16.	Kayıt tescil/trafikte kullanımı sırasında müsaade edilen azami kütleler (isteğe bağlı)
2.16.1.	Kayıt tescil / trafikte kullanımı sırasında müsaade edilen azami yüklü kütle:
2.16.2.	Kayıt tescil / trafikte kullanımı sırasında her bir dingilde izin verilen azami kütle ve yarı römork veya merkezî dingilli römorklarda imalatçı tarafından belirtilen kavrama noktasına gelecek yük eğer kavrama noktasındaki teknik açıdan izin verilen azami kütlede daha az ise
2.16.3.	Kayıt tescil / trafikte kullanımı sırasında her bir dingil grubunda izin verilen azami kütle:
2.16.4.	Kayıt tescil / trafikte kullanımı sırasında izin verilen azami çekilebilir kütle:
2.16.5.	Kayıt tescil / trafikte kullanımı sırasında izin verilen azami yüklü katar kütlesi:
3.	MOTOR ^(k)
3.1.	Motorun imalatçısı:
3.1.1.	İmalatçının motor kodu (motor üzerine işaretlenmiş şekliyle veya diğer ayırt edici yollarla) :
3.1.2.	Onay numarası, (eğer geçerli ise) yakıt ayırt edici işareti dahil:..... (sadece ağır hizmet araçlarında)
3.2.	İçten yanmalı motor
3.2.1.1.	Çalışma prensibi: pozitif ateşlemeli/sıkıştırılmalı ateşlemeli/eş zamanlı iki yakıtlı ⁽¹⁾ Çevrim: Dört zamanlı/iki zamanlı/döner pistonlu ⁽¹⁾
3.2.1.1.1.	Eş zamanlı iki yakıtlı motorun tipi: Tip 1A/Tip 1B/Tip 2A/Tip 2B/Tip 3B ^{(1)(x1)}
3.2.1.1.2.	WHTC deney çevriminin sıcak bölümünde gaz enerji oranı:..... %
3.2.1.2.	Silindirlerin sayısı ve düzeni:
3.2.1.3.	Motor hacmi ^(m) :cm ³
3.2.1.6.	Normal rölanti devri ⁽²⁾ :.....d/d
3.2.1.6.2.	Dizel yakıtta rölantide: evet/hayır ^{(1)(x1)}
3.2.1.8.	Azami net güç ⁽ⁿ⁾ :..... d/d'da.....kW (imalatçının beyan ettiği değer)
3.2.1.11.	(sadece Euro VI) Onay Kuruluşunun emisyon kontrol stratejilerini ve NO _x kontrol tedbirlerinin doğru çalışmasını sağlamak için aracın üzerinde, motorda bulunan sistemleri değerlendirebilmesi için SGM-2013/5 Tebliğindeki madde 14, madde 16 ve madde 18'de istenen belge paketine ilişkin imalatçının referansları
3.2.2.1.	Hafif hizmet araçları: Dizel /benzin/LPG/NG (doğalgaz) veya biyometan/etanol (E85) / Biyodizel /Hidrojen ⁽¹⁾ ⁽⁶⁾
3.2.2.2.	Ağır hizmet araçları: Dizel/Benzin/LPG/Doğalgaz-H/Doğalgaz-L/Doğalgaz-HL/Etanol (ED95)/Etanol (E85)/LNG/ LNG ₂₀ / ⁽¹⁾⁽⁶⁾
3.2.2.2.1.	(sadece Euro VI) SGM-2013/5 Tebliğindeki Ek I madde 1.1.3'e göre imalatçı tarafından motorla uyumlu olduğu beyan edilen yakıtlar (varsa)
3.2.2.4.	Araç yakıt tipi: Tek yakıt, çift yakıt, esnek yakıt ⁽¹⁾
3.2.2.5.	Yakıt içinde kabul edilebilir azami biyoyakıt miktarı (imalatçının beyan ettiği değer): hacimsel %.....

3.2.3.	<i>Yakıt deposu/depoları</i>
3.2.3.1.	Ana yakıt deposu/depoları
3.2.3.1.1.	Sayısı ve her bir deponun kapasitesi:
3.2.3.2.	Yedek yakıt deposu/depoları
3.2.3.2.1.	Sayısı ve her bir deponun kapasitesi:
3.2.4	<i>Yakıt beslemesi</i>
3.2.4.1.	Karbüratör/karbüratörler ile: evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.4.2.	Yakıt püskürtme ile (sadece sıkıştırılmalı ateşlemeli ya da eş zamanlı iki yakıtlı): evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.4.2.2.	Çalışma prensibi: doğrudan püskürtmeli / ön yanma odalı / türbülans odalı ⁽¹⁾
3.2.4.3.	Yakıt püskürtme ile (sadece pozitif ateşleme): evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.7.	<i>Soğutma sistemi: Sıvı/hava ⁽¹⁾</i>
3.2.8.	<i>Hava emme sistemi</i>
3.2.8.1.	Aşırı doldurma sistemi: evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.8.2.	Ara soğutucu: evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.8.3.3.	(sadece Euro VI) Nominal motor devrinde ve araç %100 yüklü iken fiili emme vakumu: kPa
3.2.9.	<i>Egzoz sistemi</i>
3.2.9.2.1.	(sadece Euro VI) Egzoz sisteminin, motor sisteminin bir parçası olmayan unsurlarının tanımı ve/veya çizimi
3.2.9.3.1.	(sadece Euro VI) Nominal motor devrinde ve araç %100 yüklü iken fiili egzoz arka basıncı (sadece sıkıştırılmalı ateşlemeli motorlar): kPa
3.2.9.4.	Egzoz susturucusu/susturucuları tipi, işareti:..... Dış gürültü seviyesi için, varsa, motor ve motor bölümündeki gürültü azaltıcı tedbirler:
3.2.9.5.	Egzoz çıkışının yeri:
3.2.9.7.1.	(sadece Euro VI) Kabul edilebilir egzoz sistemi hacmi: dm ³
3.2.12.	<i>Hava kirliliğine karşı alınan tedbirler</i>
3.2.12.1.1.	(sadece Euro VI) Karter gazlarının geri çevrilmesine ilişkin tertibat: evet/hayır ⁽²⁾ Eğer “evet” ise, tanım ve çizimler: “Hayır” ise, SGM-2013/5 Tebliğindeki Ek V’e uygunluk gereklidir.
3.2.12.2.	Kirlenmeyi önleyici ilave cihazlar (varsa ve başka başlık altında bahsedilmemişse):
3.2.12.2.1.	Katalitik konvertör: evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.12.2.1.11.	Egzoz çıkış sonrası iyileştirme sistemlerinin kendi kendine yenilenme (rejenerasyon) sistemi/yöntemi, tanımı:.....
3.2.12.2.1.11.6.	Tüketilebilir ayırıcılar: evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.12.2.1.11.7.	Katalitik faaliyet için ihtiyaç duyulan ayırıcının tipi ve derişimi:.....
3.2.12.2.2.	Oksijen algılayıcısı (sensör): evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.12.2.3.	Hava püskürtme: evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.12.2.4.	Egzoz gaz geri dönüşü (EGR): evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.12.2.5.	Buharlaştırma emisyonlarının kontrol sistemi: evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.12.2.6.	Parçacık tutucu filtre: evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.12.2.6.9.	Diğer sistemler: evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.12.2.6.9.1.	Tanım ve çalıştırma
3.2.12.2.7.	Araç Üzerinde Teşhis Sistemi (OBD): Evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.12.2.7.0.1.	(sadece Euro VI) Motor ailesi içindeki OBD motor ailelerinin sayısı
3.2.12.2.7.0.2.	(sadece Euro VI) OBD motor ailelerinin listesi (varsa)
3.2.12.2.7.0.3.	(sadece Euro VI) Ana motorun / motor üyenin ait olduğu OBD motor ailesinin sayısı:
3.2.12.2.7.0.4.	(sadece Euro VI) OBD sisteminin onaylanması ile ilgili olarak SGM-2013/5 Tebliğindeki 14 üncü maddenin 4 üncü fıkrasının (c) bendinde ve aynı Tebliğdeki 18 inci maddenin 4 üncü fıkrasında istenen ve anılan Tebliğdeki Ek X’da belirtilen OBD belgelerine ilişkin imalatçı referansları
3.2.12.2.7.0.5.	(sadece Euro VI) Uygun hallerde OBD ile donatılmış bir motor sisteminin bir araca takılmasına ilişkin Belgelere dair imalatçı referansı
3.2.12.2.7.0.6.	(sadece Euro VI) Uygun hallerde onaylı bir motorun OBD sisteminin araca takılmasına ilişkin belge paketine dair imalatçı referansı
3.2.12.2.7.6.5.	(Sadece Euro VI) OBD İletişim protokol standardı: ⁽⁸⁾

3.2.12.2.7.7.	(sadece Euro VI) OBD ve araç Onarım ve Bakım Bilgilerine erişim hükümlerine uyulması amacıyla SGM-2013/5 Tebliğindeki 14 üncü maddenin 4 üncü fıkrasının (d) bendinde ve aynı Tebliğdeki 18 inci maddenin 4 üncü fıkrasında istenen OBD ile ilgili bilgilere dair imalatçı referansı veya
3.2.12.2.7.8.	(Sadece Euro VI) Araç üzerindeki OBD aksamları
3.2.12.2.7.8.1.	Araç üzerindeki OBD aksamlarının listesi
3.2.12.2.7.8.2.	MI'nın (arıza göstergesi) yazılı tanımı ve/veya çizimi ⁽¹⁰⁾
3.2.12.2.7.8.3.	OBD araç dışı iletişim ara yüzünün yazılı tanımı ve/veya çizimi ⁽¹⁰⁾
3.2.12.2.7.7.1.	Madde 3.2.12.2.7.7'de verilen imalatçı referansa alternatif olarak verilen örneğe göre doldurulduğunda aşağıdaki tabloyu içeren, SGM-2013/5 Tebliğindeki Ek I ilave 4'te yer alan tanıtım belgesinin ekinin referansı: Aksam – Hata kodu – İzleme stratejisi – Hata tespit kriterleri – MI devreye girme kriterleri- İkincil parametreler – Ön şartlandırma – İspat deneyi Katalizör – P0420 — Oksijen algılayıcı 1 ve 2 sinyalleri – algılayıcı 1 ve algılayıcı 2 sinyalleri arasındaki fark – 3. Çevrim - Motor hızı, motor yükü, A/F modu, katalizör sıcaklığı – İki Tip 1 çevrimi – Tip 1
3.2.12.2.8.	Diğer sistemler (tanımı ve çalışması)
3.2.12.2.8.1.	(sadece Euro VI) NO _x kontrol tedbirlerinin doğru çalışmasını sağlayan sistemler
3.2.12.2.8.2.	Sürücü ikna sistemi
3.2.12.2.8.2.1.	(Sadece Euro VI) Kurtarma hizmetlerinde kullanılan araçlarda ya da 2007/46/AT Yönetmeliğinin birinci maddesinin 4 üncü fıkrasının (b) bendinde belirtilen araçlarda kullanılmak üzere sürücü ikna sisteminin daimi olarak devreden çıkarılması özelliğine sahip motor: evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.12.2.8.3.	(sadece Euro VI) NO _x kontrol tedbirlerinin doğru çalışmasını sağlarken değerlendirilen motor ailesi içindeki OBD motor ailelerinin sayısı
3.2.12.2.8.4.	(sadece Euro VI) OBD motor ailelerinin listesi (varsa)
3.2.12.2.8.5.	(sadece Euro VI) Ana motorun/motor üyenin ait olduğu OBD motor ailesinin sayısı
3.2.12.2.8.6.	(sadece Euro VI) Ayrıca bulunan etken maddenin, uyarı sistemini devreye sokmayan en düşük konsantrasyonu (CD _{min}): (% hacim)
3.2.12.2.8.7.	(sadece Euro VI) Uygun hallerde, NO _x kontrol tedbirlerinin doğru çalışmasını sağlayan sistemlerin araç üzerine takılmasına ilişkin belgelere dair imalatçı referansı
3.2.12.2.8.8.	NO _x kontrol tedbirlerinin doğru çalışmasını sağlayan sistemlerin araç üzerindeki aksamları
3.2.12.2.8.8.1.	Sürünme modunun devreye girmesi: 'yeniden çalıştırmadan sonra çalışmayı engelle'/'yakıt alımından sonra çalışmayı engelle'/'park ettikten sonra çalışmayı engelle' ⁽⁷⁾
3.2.12.2.8.8.2.	Uygun hallerde, onaylanmış bir motorun NO _x kontrol tedbirlerinin doğru çalışmasını sağlayan sistemlerin araç üzerine takılmasına ilişkin belge paketine dair imalatçı referansı
3.2.12.2.8.8.3.	Uyarı sinyalinin yazılı tanımı ve/veya çizimi ⁽⁶⁾
3.2.12.2.9.	Tork sınırlayıcı: evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.13.1.	Absorpsiyon katsayısı sembolünün yeri (sadece sıkıştırılmalı ateşlemeli motorlarda):
3.2.15.	LPG yakıt sistemi : evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.16.	NG (Doğalgaz) yakıt sistemi :Evet/hayır ⁽¹⁾
3.2.17.8.1.0.1.	(sadece Euro VI) Kendiliğinden adapte olma özelliği var mı? Evet / Hayır ⁽¹⁾
3.2.17.8.1.0.2.	(sadece Euro VI) Spesifik bir gaz kompozisyonu için kalibrasyon NG-H/NG-L/NG-HL ⁽¹⁾ Spesifik bir gaz kompozisyonu için transformasyon NG-H _t /NG-L _t /NG-HL _t ⁽¹⁾
3.3.	Elektrik motoru
3.3.1.	Tipi (sargısı, ikaz sistemi):
3.3.1.1.	Saatteki azami güç : kW
3.3.1.1.1.	Azami net güç ⁽ⁿ⁾ : kW (imalatçının beyan ettiği değer)
3.3.1.1.2.	30 dakikalık azami güç ⁽ⁿ⁾ : kW (imalatçının beyan ettiği değer)
3.3.1.2.	Çalışma gerilimi:V
3.3.2.	Akü
3.3.2.4.	Konumu:
3.4	Motorların birleşimi
3.4.1.	Hibrit elektrikli araç :evet/ hayır ⁽¹⁾
3.4.2.	Hibrit elektrikli araç kategorisi: Araç dışında şarj edilebilir/ araç dışında şarj edilemez ⁽¹⁾
3.5.4.	(sadece Euro VI) Ağır iş motorları için CO ₂ emisyonları
3.5.4.1.	CO ₂ kütle emisyonları WHSC deneyi ^(x3) :..... g/kWh
3.5.4.2.	CO ₂ kütle emisyonları WHSC deneyi (dizel modunda) ^(x2) :..... g/kWh
3.5.4.3.	CO ₂ kütle emisyonları WHSC deneyi (eş zamanlı iki yakıt modunda) ^(x1) : g/kWh
3.5.4.4.	CO ₂ kütle emisyonları WHSC deneyi ^{(9)(x3)} : g/kWh
3.5.4.5.	CO ₂ kütle emisyonları WHSC deneyi (dizel modunda) ^{(9)(x2)} : g/kWh
3.5.4.6.	CO ₂ kütle emisyonları WHSC deneyi (eş zamanlı iki yakıt modunda) ^{(9)(x1)} :..... g/kWh
3.5.5.	(sadece Euro VI) Ağır iş motorları için yakıt tüketimi

3.5.5.1.	Yakıt tüketimi WHSC deneyi ^(x3) :..... g/kWh
3.5.5.2.	Yakıt tüketimi WHSC deneyi (dizel modunda) ^(x2) :..... g/kWh
3.5.5.3.	Yakıt tüketimi WHSC deneyi (eş zamanlı iki yakıt modunda) ^(x1) :..... g/kWh
3.5.5.4.	Yakıt tüketimi WHSC deneyi ^{(9)(x3)} :..... g/kWh
3.5.5.5.	Yakıt tüketimi WHSC deneyi (dizel modunda) ^{(9)(x2)} :..... g/kWh
3.5.5.6.	Yakıt tüketimi WHSC deneyi (eş zamanlı iki yakıt modunda) ^{(9)(x1)} :..... g/kWh
3.6.5.	Yağ sıcaklığı Asgari: K -- azami: K

4 AKTARMA ORGANI (TRANSMİSYON) (P)

4.2. Tipi (mekanik, hidrolik, elektrikli, vb.):

4.5. Vites kutusu

4.5.1. Tipi (mekanik/otomatik / KVK (Kademesiz Vites Kutusu)) ⁽¹⁾:

4.6. Vites kutusu tahvil oranları

Vites	Vites kutusu iç tahvil oranları (motor devrinin vites kutusu çıkış mili devrine oranı)	Diferansiyel tahvil oranı /oranları (vites kutusu çıkış mili devrinin tahrik edilen tekerlek devrine oranı)	Toplam dişli tahvil oranları
KVK için azami			
1			
2			
3			
.....			
KVK için asgari			
Geri			

4.7. Azami araç tasarım hızı (km/saat) ⁽⁹⁾:

4.9. Takograf: evet/hayır ⁽¹⁾

4.9.1. Onay işareti:.....

4.11 Vites değiştirme göstergesi (GSI)

4.11.1 Akustik bildirim var evet/hayır⁽¹⁾. Evet ise, sesin tanımı ve sürücünün kulağına gelen ses düzeyi (dB(A)). (Akustik bildirim her zaman açılabilir/kapanabilir):

4.11.2 AB/65/2012 Yönetmeliği, Ek I, Madde 4.6'ya göre bilgi (imalatçının beyan ettiği değer):

5. DİNGİLLER

5.1. Her bir dingilin tanımı:.....

5.2. Markası:.....

5.3. Tipi:

5.4. Kaldırılabilir dingilin/dingillerin konumları:

5.5. Yüklenebilir dingilin/dingillerin konumları:

6. SÜSPANSİYON

6.2. Her bir dingil veya dingil grubu veya tekerlekteki süspansiyon tipi ve tasarımı:.

6.2.1. Seviye ayarı: evet/hayır/isteğe bağlı ⁽¹⁾

6.2.3. Tahrikli dingilde/dingillerde havalı süspansiyon: evet/hayır ⁽¹⁾

6.2.3.1. Havalı süspansiyona eş değer tahrikli dingil süspansiyonu: evet/hayır ⁽¹⁾

6.2.4. Tahriksiz dingilde/dingillerde havalı süspansiyon : evet/hayır ⁽¹⁾

6.2.4.1. Havalı süspansiyona eş değer tahriksiz dingil süspansiyonu: evet/hayır ⁽¹⁾

6.6.1. Lastik/tekerlek birleşimi/birleşimleri

(a) lastikler için ebat tanımı, yük kapasitesi endeksi, hız kategorisi sembolü, (uygulandığında) ISO 28580'e göre yuvarlanma direnci belirtilmelidir (^r);
(b) tekerlekler için jant ebatları ve göbek derinliği (off-set) belirtilmelidir.

6.6.1.1. Dingiller

6.6.1.1.1. 1'inci Dingil :

6.6.1.1.2. 2'nci Dingil :

vb.

6.6.1.2. Yedek tekerlek (stepne),varsa:

6.6.2. Yuvarlanma yarıçaplarının alt ve üst sınırları

6.6.2.1. 1'inci Dingil :

6.6.2.2. 2'nci Dingil :

vb.

7.	DİREKSİYON
7.2.	Mekanizma ve kumanda
7.2.1.	Mekanizma tipi (geçerli ise, ön ve arka için olduğu belirtilecek):.....
7.2.2.	Tekerleklerle bağlantısı (mekanik bağlantı dışındaki sistemler de dâhildir; geçerli ise, ön ve arka için olduğu belirtilecek).....
7.2.3.	Takviye yöntemi,(varsa):
8.	FRENLER
8.5.	Antiblokaj fren sistemi: evet/hayır/isteğe bağlı ⁽¹⁾
8.9.	Fren sistemlerinin 71/320/AT Yönetmeliğinin Ek IX, İlave 1’de lahikanın Madde 1.6’ına göre kısa tanımlaması:
8.11.	Yavaşlatıcı fren sistemi/sistemleri tipinin/tiplerinin özellikleri
9.	ÜST YAPI (GÖVDE)
9.1.	Ek II Kısım C’de tanımlanan kodlar kullanılarak üst yapının tipi,:
9.3.	Sürücü ve yolcu kapıları, kilitler ve menteşeler
9.3.1.	Kapı düzeni ve kapıların sayısı:
9.9.	Dolaylı görüş cihazları
9.9.1.	Geri görüş aynaları ,her bir ayna için bilgi veriniz:
9.9.1.1.	Markası:
9.9.1.2.	Tip onayı işareti:
9.9.1.3.	Varyant:
9.9.1.6.	Geri görüş alanını etkileyebilecek isteğe bağlı donanım:
9.9.2.	Aynalar dışındaki dolaylı görüş cihazları:.....
9.9.2.1.	Tipi ve karakteristikleri (cihazın tam bir açıklaması şeklinde):.....
9.10.	İç donanım
9.10.3.	Koltuklar
9.10.3.1.	Oturma yeri sayısı (*):
9.10.3.1.1.	Konumu ve yerleşimi:
9.10.3.2.	Sadece araç durur haldeyken kullanılmasına müsaade edilen koltuk (koltuklar): ...
9.10.4.1.	Koltuk başlıklarının tipi/tipleri: birleşik/ sökülebilir/ ayrı ⁽¹⁾ .
9.10.4.2.	Tip onay numarası/numaraları, varsa:
9.10.8.	İklimlendirme sistemlerinde soğutucu olarak kullanılan gaz:
9.10.8.1.	İklimlendirme sistemi küresel ısınma potansiyeli 150’nin üzerinde olan florürlü sera gazı bulunacak şekilde tasarlanmıştır: eve/hayır ⁽¹⁾
9.12.2.	Ek koruyucu sistemlerin yapısı ve yerleri (evet/ hayır/ isteğe bağlı şeklinde gösteriniz)

(L= sol taraf, R= sağ taraf, C= orta)

		Ön hava yastığı	Yan hava yastığı	Kemer ön yükleme tertibatı
İlk sıra koltuklar	L { C }	R		
İkinci sıra koltuklar (*)	L { C }	R		

(*) İki sıradan fazla koltuk olması durumunda veya bir sırada üçten fazla koltuk olması durumunda tablo genişletilebilir.

9.17.	Zorunlu etiketler
9.17.1.	Zorunlu etiketlerin, yazıların ve araç tanıtım numarasının konumlarının fotoğrafları ve/veya çizimleri:
9.17.2.	Etiketlerin ve yazıların resmi olan kısmının fotoğrafları ve/veya çizimleri (boyutlarıyla birlikte tamamlanmış örnek):
9.17.3.	Araç tanıtım numarasının (şasi numarasının) fotoğrafları ve/veya çizimleri (boyutlarıyla birlikte tamamlanmış örnek):
9.17.4.1.	İkinci bölümdeki karakterler ve uygulanabildiğinde üçüncü bölümde ISO 3779:1983 Bölüm 5.3’ün şartlarını yerine getirmek için kullanılan karakterlerin anlamları açıklanmalıdır:.....
9.17.4.2.	ISO 3779:1983 Bölüm 5.4’ün şartlarını yerine getirmek için ikinci bölümdeki karakterler kullanılmışsa, bu karakterler belirtilmelidir:
9.22.	Ön koruma donanımı

9.22.0.	Mevcudiyeti: evet/ hayır/ tamamlanmamış ⁽¹⁾
9.23.	Yaya koruma
9.23.1.	Aracın; yapısı, boyutları, ilgili referans hatları ve ön kısmını (iç ve dış) oluşturan malzemeler bakımından aracın fotoğrafları ve/veya çizimleri dâhil ayrıntılı bir açıklaması sağlanmalıdır. Bu açıklama, montajı yapılmış herhangi bir aktif koruma sisteminin ayrıntısını içermelidir.
9.24.	Ön koruma sistemleri
9.24.1.	Ön koruma sistemlerinin konumunu ve bağlantılarını gösteren genel düzenleme (çizim veya fotoğraflar)
9.24.3.	Takma amacıyla, sıkma momenti şartları dahil, gerekli bağlantı parçalarının komple ayrıntıları ve tam talimatları
11.	ÇEKİCİ ARAÇLARLA, RÖMORK VE YARI RÖMORKLAR ARASINDAKİ BAĞLANTILAR
11.1.	Takılı olan veya takılacak olan bağlantı tertibatı/tertibatları sınıfı ve tipi:
11.3.	Bağlantı tertibatı tipinin imalatçı tarafından belirtilen araca montajı ile ilgili açıklamalar ve bağlama noktalarının fotoğraf veya çizimleri; bağlantı tertibatı tipi yalnız araç tipinin belirli varyant veya versiyonlarında kullanılıyorsa, ek bilgiler:.....
11.4.	Özel çeki mesnetlerinin veya bağlantı levhalarının montajı ile ilgili bilgi:.....
11.5.	Tip onay numarası/numaraları:
12.	MUHTELİF
12.7.1.	24 GHz kısa menzilli radar teçhizatıyla donatılan araç: evet/hayır ⁽¹⁾
13.	OTOBÜSLER İÇİN ÖZEL HÜKÜMLER
13.1.	Araç sınıfı: Sınıf I, Sınıf II, Sınıf III, Sınıf A, Sınıf B ⁽¹⁾
13.1.2.	Tip onaylı üst yapının yerleştirilebildiği şasi tipleri (tamamlanmamış aracın imalatçısı / imalatçıları ve tipleri)
13.3.	Yolcuların sayısı (oturan ve ayakta duran)
13.3.1.	Toplam (N):.....
13.3.2.	Üst kat (N _a) ⁽¹⁾ :.....
13.3.3.	Alt kat (N _b) ⁽¹⁾ :.....
13.4.	Oturan yolcuların sayısı
13.4.1.	Toplam (A):.....
13.4.2.	Üst kat (A _a) ⁽¹⁾ :.....
13.4.3.	Alt kat (A _b) ⁽¹⁾ :.....
13.4.4.	M ₂ ve M ₃ kategorisi araçlar için tekerlekli sandalye konumlarının sayısı:.....
16.	ARAÇ TAMİR VE BAKIM BİLGİSİNE ERİŞİM
16.1.	Araç Tamir ve Bakım Bilgisine erişilecek esas internet sitesinin adresi:.....

Not: MARTOY, TORTOY, MOTOY, ilgili alt düzenlemeleri ve Karayolu Trafik Yönetmeliğinde Ek V’i etkileyecek değişiklik yapıldığı takdirde bu Ekte güncelleme yapılmamışsa, söz konusu Yönetmeliklerdeki hükümler esas alınır.

Açıklayıcı Notlar

- (1) Uygun olmayanı siliniz (birden fazla giriş uygulanabildiğinde, hiçbirinin silinmesine gerek olmayan durumlar vardır).
- (2) Toleransı belirtiniz.
- (3) Her bir varyant için üst ve alt değerleri buraya yazınız.
- (4) Sadece arazi araçların tanımı için.
- (5) Araç tipinin her teknik konfigürasyonu için gerçek değerini açıkça ortaya koyacak şekilde belirtiniz.
- (6) Araçlar, hem benzinle hem de gaz yakıtla çalıştırılabilir, ancak, benzin sisteminin sadece acil durumlar için veya ilk çalıştırma için takılması ve yakıt tankının 15 litreden fazla yakıt almaması durumunda, bu araçlar deney için sadece gaz yakıtla çalışan araçlar olarak kabul edilecektir.
- (7) Aracın boyutlarını etkileyen isteğe bağlı donanım belirtilmelidir.
- (a) Bir parçanın tip onayı varsa, bu onay referans verilirse ayrıca tanımlanması gerekmez. Benzer şekilde, yapısı ekli diyagram veya çizimlerden kolayca anlaşılıyorsa, parçanın ayrıca tanımlanmasına gerek yoktur. Çizimlerin veya fotoğrafların eklenmesinin gerekli olduğu her bir parça için, karşılık gelen ekli dokümanların numaralarını belirtiniz.
- (b) Bir tip tanıtım şekli, bu tanıtım belgesinde yer alan araç, aksam veya ayrı teknik ünite tiplerini açıklamak için tanıtım ile ilgili olmayan işaretler içeriyorsa, bu işaretlerin yerine belgede ‘?’ işareti konulmalıdır (örneğin; ABC ??123??).
- (c) Ek II, Bölüm A’daki tanımlara göre sınıflandırılmıştır.
- (d) EN 10027-1:2005’e göre gösterim. Mümkün olmadığı takdirde aşağıdakiler belirtilmelidir:
 - Malzeme tanımı,
 - Akma noktası,
 - Azami çekme mukavemeti,
 - Uzama (% olarak),
 - Brinell sertliği.

- (e) “Burunsuz kabin” 2/8/2001 tarihli ve 24481 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların İç Donanımları (Bir Çarpma Halinde Direksiyon Mekanizmasının Davranışı) İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (74/297/AT) Ek I madde 2.7’de tanımlandığı gibidir.
- (f) Bir versiyonunda normal kabin, diğerinde yataklı kabin varsa, her ikisinin de kütleleri ve boyutları belirtilmelidir.
- (g) ISO 612-1978 –Karayolu Araçları- Motorlu araçlar ve çekilen araçların boyutları- terimler ve tanımlar standardı
- (g1) Motorlu araç ve tam römork; Terim 6.4.1.
Merkezi dingilli römork ve yarı römork; Terim 6.4.2
Not:
Merkezi dingilli römorkta bağlantı noktası eksenini en ön dingili kabul edilir.
- (g2) Terim 6.19.2
- (g3) Terim 6.20
- (g4) Terim 6.5
- (g5) Terim 6.1’i ve M₁ kategorisi dışındaki araçlar için: 97/27/AT Yönetmeliğinin Ek I, Bölüm 2.4.1’i Römorklarda uzunluk ISO 612-1978 standardı terim 6.1.2’de belirtildiği şekilde tanımlanır.
- (g6) Terim 6.17
- (g7) Terim 6.2 ve M₁ kategorisi dışındaki araçlar için: 97/27/AT Yönetmeliğinin Ek I, Bölüm 2.4.2’si
- (g8) Terim 6.3’ü ve M₁ kategorisi dışındaki araçlar için: 97/27/AT Yönetmeliğinin Ek I, Bölüm 2.4.3’ü
- (g9) Terim 6.6
- (g10) Terim 6.10
- (g11) Terim 6.7
- (g12) Terim 6.11
- (g13) Terim 6.18.1
- (g14) Terim 6.9
- (h) Sürücü kütlesi 75 kg olarak değerlendirilir.
Sıvı içeren sistemler (boş kalması gereken kullanılmış su için olanlarının haricindekiler) ise imalatçısı tarafından belirtilen kapasitenin %100’ü doludur.
Bu ekteki madde 2.6(b) ve 2.6.1(b) ‘de belirtilen bilgi N₂, N₃, M₂, M₃, O₃ ve O₄ araç kategorileri için sağlanmak zorunda değildir.
- (i) Bağlantı tertibatının veya beşinci tekerleğin üzerine önemli bir düşey yük geldiği römork ve yarı - römorklar ve bunlara bağlı araçlarda, bu yük, standart yerçekimi ivmesine bölünerek ve teknik açıdan müsaade edilen azami kütleyle eklenir.
- (i) Bağlantı çıkıntısı merkezî dingilli römorklardaki bağlantı noktası ile arka dingilin (dingillerin) merkez hattı arasındaki yatay uzaklıktır.
- (k) Benzin, dizel vb. veya başka bir yakıt birleşimi ile de çalışabilen bir araçta, maddeler tekrar edilmelidir
Konvansiyonel olmayan motorlar ve sistemlerin kullanılması halinde, imalatçı, burada atf yapılan özelliklerin karşılıklarını temin edecektir.
Bu sayı, milimetrenin en yakın onda birine yuvarlanmalıdır.
- (o) Bu değer hesaplanmalı ($\pi = 3.1416$) ve en yakın cm³’e yuvarlanmalıdır.
- (n) Uygulanabilir olan (AT) 715/2007 Yönetmeliğinin veya (AT) 595/2009 Yönetmeliğinin şartlarına uygun olarak.
- (o) 11/11/2001 tarihli ve 24580 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Karbon Dioksit Emisyonları ve Yakıt Tüketimi ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinin (80/1268/AT) şartlarına uygun olarak.
- (p) Belirtilen özellikler önerilen bütün varyantlar için verilecektir.
- (q) Römorklar için, imalatçı tarafından izin verilen azami hız
- (r) Azami tasarım hızı 300 km/saati geçen araçlara takılmak üzere tasarlanan Z kategorisi lastikler için eş değer bilgi verilir
- (s) Belirtilecek oturma pozisyonlarının sayısı, araç hareket halinde iken kullanılanlardır. Modüler yerleşimde bir aralık belirtilebilir.
- (t) ‘R- Noktası’ veya ‘oturma referans noktası’, 14/05/2001 tarihli ve 24402 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Motorlu Araç Sürücülerinin Ön Görüş Alanı ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinin (77/649/AT) Ek III’ünde tanımlanan üç boyutlu referans sistemine uygun olarak her bir oturma konumuna göre imalatçı tarafından tanımlanan bir tasarım noktasıdır.
- (u) Kullanılacak semboller ve işaretler için 17/4/2000 tarihli ve 24023 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Emniyet Kemerleri ve Bağlama Sistemleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (77/541/AT) Ek III, Madde 1.1.3 ve Madde 1.1.4’ne bakınız. ‘S’ tipi kemerler için tipin/tiplerin özelliklerini belirtiniz
- (v) Bu terimler ISO 22628: 2002 – “Karayolu araçları – geri dönüşüm ve geri kazanım-hesaplama metodları” standardında tanımlanmıştır.
- (y) Eko yenilikler.
- (y1) Gerekli olması halinde eko yenilik başına bir ekstra satır kullanarak tabloyu genişletin.
- (y2) Eko yeniliği onaylayan Komisyon Kararı numarası.
- (y3) Eko yeniliği onaylayan Komisyon Kararında tahsis edilmiştir.
- (y4) Onay Kuruluşunun mutabakatı ile tip 1 test çevrimi yerine herhangi bir modelleme yönteminin kullanılması halinde bu değer, modelleme yönteminde öngörülen değer olacaktır.
- (y5) Her bir eko yeniliğin CO₂ emisyon tasarrufu toplamı
- (8) Tek bir OBD motor ailesinin olması durumunda ve 3.2.12.2.7.0.4 maddesinde atf yapılan dokümantasyon paketine/paketlerine halihazırda dahil edilmemişse.
- (9) SGM-2013/5 Tebliğinin Ek VIII’i uyarınca soğuk ve sıcak bölümleri içeren birleşik WHTC için değer.
- (10) 3.2.12.2.7.0.5 maddesinde atf yapılan belgelerde halihazırda dahil edilmemişse belgelenecektir.

- (x) Eş zamanlı iki yakıtlı motorlar.
- (x1) Eş zamanlı iki yakıtlı motor ya da araç için.
- (x2) Tip 1B, Tip 2B ve Tip 3B eş zamanlı iki yakıtlı motorlar için.
- (x3) Eş zamanlı iki yakıtlı motorlar ya da araçlar dışında.

(Sayfa 1)

T.C.
BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Sanayi Genel Müdürlüğü
(veya Bakanlığın bu belgeyi vermek üzere görevlendirdiği kurumun adı)

AİTM
SERİ TADİLAT/SERİ İMALAT⁽¹⁾
TİP ONAYI BELGESİ
(Tam/Tamamlanmamış/Tamamlanmış⁽¹⁾⁽²⁾ araçlar için)

Bu belge bir araç tipinin, Araç İmal, Tadil, Montaj (AİTM) Yönetmeliğine göre;

- Tip Onayı verilmesi, ⁽¹⁾
- Tip Onayı kapsamının genişletilmesi ⁽¹⁾,
hakkında bildirimdir.

Tip Onay Numarası:

Genişletme sebebi/Tadilatın kısa tarifi ⁽¹⁾:

0. GENEL

0.1. Marka (İmalatçının tescilli markası):

0.2. Tipi:

0.2.1. Genel ticari tanım (/tanımları):

0.2.2. Varyantlar:

0.2.3. Versiyonlar:

0.3. Tip tanıtım şekli, araç üzerinde işaretlenmişse

0.3.1. Bu işaretin yeri:

0.4. Araç Kategorisi:

0.5. Temel aracın imalatçısının isim ve adresi:

Aracın en son aşamasını imal eden imalatçısının/tadilatçının⁽¹⁾ isim ve adresi

0.8. Montaj tesisinin/tesislerinin isim ve adresi/adresleri:

İmza sahibi, yukarıda tanımlanmış olan aracın/araçların bir örneği /örnekleri onay kuruluşu veya onay kuruluşunun görevlendirdiği kuruluş tarafından seçilmiş ve imalatçı tarafından araç tipinin prototipi /prototipleri olarak teslim edildiğini ve ekteki tanıtım belgesinde yer alan imalatçı tanımlamalarının ve verilmiş deney sonuçlarının araç tipine uygunluğunu tevsik eder.

Araç Tipi AİTM Yönetmeliğinde belirtilen hükümleri karşılamaktadır.

Tip onayı verilmiştir.

.....
(Yer)

.....
(Tarih)

.....
(İmza)

(Sayfa 2)

⁽¹⁾ Uygun olmayanı çiziniz.

⁽²⁾ Arka Yüze bakınız.

T.C.
BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Sanayi Genel Müdürlüğü
(veya Bakanlığın bu belgeyi vermek üzere görevlendirdiği kurumun adı)

AİTM
SERİ TADİLAT/SERİ İMALAT⁽¹⁾
TİP ONAYI BELGESİ
(Tam/Tamamlanmamış/Tamamlanmış ⁽¹⁾ araçlar için)

Aşama 1 : Temel aracın imalatçısı:.....
Tip Onayı Numarası :
Tarih :

Aşama 2 : İmalatçı/Tadilatçı ⁽¹⁾ :.....
Tip Onayı Numarası :.....
Tarih:

Aşama 3: İmalatçı :
Tip Onayı Numarası :
Tarih :

⁽¹⁾ Uygun olmayanı çiziniz.

(Sayfa 1)

**SERİ TADİLAT / SERİ İMALAT ARAÇ UYGUNLUK BELGESİ
ÖRNEĞİ****AİTM
SERİ TADİLAT / SERİ İMALAT ARAÇ UYGUNLUK BELGESİ ⁽¹⁾****TAM/TAMAMLANMIŞ/TAMAMLANMAMIŞ ⁽¹⁾ ARAÇ
SERİ TADİLATI/İMALATI ⁽¹⁾ İÇİN**

Aşağıda özellikleri belirtilen (**Mülga ibare:RG-24/6/2017- 30106**) (...) aracın Karayolları Trafik Kanunu ve İlgili Yönetmeliklere uygun olarak imal/tadil edilmiş ⁽¹⁾ olduğunu beyan ederim.

Araç tadil edilmişse yapılan tadilatın kısa tarifi:.....

Yetkili Teknik Sorumlu
Yetki Belge No
Adı Soyadı
İmzası

Tarih:

Aracın:
Seri Tadilat/ İmalat ⁽¹⁾ Tip Onay numarası ve tarihi:
Tip onayını veren kurum:

- 0.1. Markası
- 0.2. Tipi
Varyant
Versiyon
- 0.2.1.Ticari adı
- 0.4.** Kategorisi
- 0.5. Temel aracın imalatçısının adı ve adresi
Aracı en son imal/tadil ⁽¹⁾ eden imalatçısının adı ve adresi
- 0.6. Zorunlu etiketlerin yerleri:
Araç tanıtım numarası:
Şasi üzerinde araç tanıtım numarasının yeri:

(¹) Uygun olmayanı çiziniz.

(Sayfa 2)

İlgili araç kategorisi Uygunluk Belgesi maddeleri için 2007/46/AT yönetmeliğinin Ek IX'una bakınız.

Not:

Teknik açıdan azami yüklü kütle ve dingil kapasiteleri Trafik yönetmeliğinde belirtilen azami kütlelerden yüksekse, tescile esas olacak, yasal olarak izin verilen azami kütleler (**Mülga ibare:RG-24/6/2017- 30106**) (...) Notlar bölümüne yazılacaktır.

¹ (¹) Uygun olmayanı çiziniz.

**MÜNFERİT ARAÇ UYGUNLUK BELGESİ
ÖRNEĞİ**

**T.C.
BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Sanayi Genel Müdürlüğü**
(veya Bakanlığın bu belgeyi vermek üzere görevlendirdiği kurumun adı)

**AİTM
MÜNFERİT ARAÇ UYGUNLUK BELGESİ**

TAM/TAMAMLANMIŞ/TAMAMLANMAMIŞ⁽¹⁾
ARAÇ TADİLATI/İTHALATI/İMALATI⁽¹⁾ İÇİN

Aşağıda özellikleri belirtilen (**Mülga ibare:RG-24/6/2017- 30106**) (...) aracın Karayolları Trafik Kanunu ve Yönetmeliklere uygun olarak imal/tadil⁽¹⁾ edilmiş olduğunu beyan ederim.

Araç tadil edilmişse yapılan tadilatın kısa tanımı:

Etkilenen aksam sistem ve teknik üniteler:

Teknik Servislerde yaptırılan deneylerin raporları eklidir.

Yetkili Teknik Sorumlu

Tarih:

Yetki Belge No

Adı Soyadı

İmzası

Araç projesine uygun olarak imal /tadil edilmiştir⁽²⁾.

İmalatı /tadilatı yapan firma sorumlusu:

Adı Soyadı

İmza

Firma kaşesi

- Başvuru konusu imalat/tadilat kapsamında yapılan projenin ilgili yönetmeliklere uygunluğu kontrol edilerek onaylanmıştır.(1)
- Aracın projeye uygun olarak imal/tadil(1) edildiği kontrolü kurumumuzca yapılmıştır, (1)
- Aracın projeye uygun olarak imal/tadil(1) edildiği kontrolü bir muayene istasyonu tarafından yapılmalıdır. (1)

ONAYLAYAN KURUM

Tarih:

Sayı:

İmza:

Aracın:

0.1. Markası

0.2. Tipi

Varyant

Versiyon

0.2.1. Ticari adı

0.4. Kategorisi

0.5. Temel aracın imalatçısının adı ve adresi

Aracı en son imal/tadil⁽¹⁾ eden imalatçısının adı ve adresi

0.6. Zorunlu etiketlerin yerleri:

Araç tanıtım numarası:

Şasi üzerinde araç tanıtım numarasının yeri:

Ek: 1)Yapılan kontroller listesi

2) Alınan raporlar

(Sayfa 2)

⁽¹⁾ 1 Uygun olmayı çiziniz

⁽²⁾ İthal araçlar için doldurulmayacaktır

İlgili araç kategorisi Uygunluk Belgesi maddeleri için 2007/46/AT yönetmeliğinin Ek IX'una bakınız.

**MOTOSİKLETLER VE MOPEDLER İÇİN
ÖRNEK TANITIM BİLDİRİMİ (BİLGİ DOKÜMANI) ^(a)**

Bu Yönetmelik ve ayrı yönetmeliklerdeki bütün bilgi dokümanları, sadece bu toplam listedeki bilgilerden oluşmalı ve listenin numaralama sistemine sadık kalmalıdır.

Not: MOTOY’da bu Eki etkileyecek değişiklik yapıldığı takdirde bu Ekte güncelleme yapılmamışsa, söz konusu Yönetmeliklerdeki hükümler esas alınır.

Kısım 1

Tip onayı verilecek araçlar veya tip onayı verilecek sistem, ayrı teknik ünite veya aksamlarla ilgili aşağıdaki bilgiler üç kopya hâlinde hazırlanmalı ve bir içindekiler listesi ile birlikte sunulmalıdır. Bütün çizimler yeterince ayrıntılı olmalı ve uygun ölçekte A4 boyutunda veya bu boyutta katlanmış şekilde sunulmalıdır. Fotoğraflar da aynı şekilde ayrıntılı olmalıdır. Fonksiyonların mikro işlemciler tarafından kontrol edildiği durumlarda, performansla ilgili uygun bilginin sağlanması gerekir. Bilgi dokümanında, başvuruyu yapan tarafından verilen bir referans numarası taşınmalıdır.

- A- MOPEDLER, MOTOSİKLETLER, ÜÇ VE DÖRT TEKERLEKLI MOTOSİKLETLERLE İLGİLİ ORTAK BİLGİLER**
- 0- Genel**
- 0.1-** Markası:
- 0.2-** Tip (muhtemel varyant ve versiyonu belirtiniz: Her bir varyant ve versiyon numaralardan ya da harfler ve numaraların bileşiminden oluşan bir kodla tanımlanmalıdır):
- 0.2.1-** Ticarî adı (varsa):
- 0.3-** Araç üzerinde belirtilmişse, araç tipinin tanımlanma şekli ^{b)}:
- 0.3.1-** Bu tanımlama vasıtalarının yeri:
- 0.4-** Araç kategorisi ^{c)}:
- 0.5-** İmalâtçının adı ve adresi:
- 0.5.1-** Montaj yerinin/yerlerinin adı/adları ve adresi/adresleri:
- 0.6-** Varsa, imalâtçı yetkili temsilcisinin adı ve adresi:
- 0.7-** Şasi üzerine iliştilmesi yasal olarak zorunlu talimatların yeri ve iliştilme yöntemi:..
- 0.7.1-** Tipin “No.” İle başlayan seri numaralandırılması:.....
- 0.8-** Aksamlar ve ayrı teknik üniteler için aksam tip onayı işaretinin konumu ve iliştilme yöntemi:....
- 1- Aracın genel düzeni**
- 1.1-** Tipik bir aracın fotoğrafları ve/veya çizimleri:
- 1.2-** Komple aracın boyutlarını gösteren çizim:
- 1.2.1-** Dingil mesafesi:
- 1.3-** Dingil ve tekerleklerin sayısı (varsa kayış veya paletlerin sayısı):.....
- 1.4-** Motorun konumu ve düzeni:
- 1.5-** Oturma yerlerinin sayısı:
- 1.6-** Trafik seyir yönü – sol veya sağ ¹⁾ :
- 1.6.1-** Araç karayolu trafiğinde sağda veya solda kullanılmak üzere donatılmıştır ¹⁾
- 2- Küteller (kg cinsinden) ²⁾**
- 2.0-** Yüksüz kütle ^{d) 1)} :
- 2.1-** Çalışır durumdaki aracın kütlesi ¹⁾:.....
- 2.1.1** Bu kütlenin dingiller arasında dağılımı:
- 2.2-** Çalışır durumdaki aracın sürücüsüyle birlikte kütlesi ¹⁾:
- 2.2.1-** Bu kütlenin dingiller arasında dağılımı:
- 2.3-** İmalâtçı tarafından belirtilen teknik olarak müsaade edilen azamî kütle:
- 2.3.1-** Bu kütlenin dingiller arasında dağılımı:
- 2.3.2-** Her bir dingil üzerinde teknik olarak müsaade edilen azamî kütle:
- 2.4-** İmalâtçı tarafından beyan edilen teknik olarak müsaade edilen azamî kütlede azamî yokuşta çalışma yeteneği:
- 2.5-** Çekilebilecek azamî kütle (varsa):
- 2.6-** Katarın azamî kütlesi:.....
- 3- Motor ^(*)**
- 3.0-** İmalâtçı:
- 3.1-** Markası:
- 3.1.1-** Tipi (motor üzerinde belirtilmiş veya başka yollarla tanımlanmış):.....
- 3.1.2-** Motor numarasının yeri (varsa):.....
- 3.2-** Kıvılcım veya sıkıştırma ateşlemeli motor ¹⁾:

- 3.2.1- Motorun belirli özellikleri:
- 3.2.1.1- Çalışma çevrimi (dört veya iki zamanlı, kıvılcım veya sıkıştırma ateşlemeli) ¹⁾.....
- 3.2.1.2- Silindirlerin sayısı, düzeni ve ateşleme sırası:.....
- 3.2.1.2.1- Çapı:.....mm ^{f)} :
- 3.2.1.2.2- Strok boyu:.....mm ^{f)}:
- 3.2.1.3- Silindir hacmi:.....cm^{3 g)}
- 3.2.1.4- Sıkıştırma oranı (²⁾):
- 3.2.1.5- Silindir kafası, piston (pistonlar), piston segmanları ve silindirlerin çizimi:.....
- 3.2.1.6- Rölanti devri (²⁾):.....d/d'de
- 3.2.1.7- Azamî net gücü:.....d/d'de.....kW
- 3.2.1.8- Azamî net torku :
- 3.2.2- Yakıt: dizel/benzin/karışım/LPG/diğer ¹⁾:
- 3.2.3- Yakıt tankı
- 3.2.3.1- Azamî kapasitesi ²⁾:
- 3.2.3.2- Kullanılan malzeme belirtilerek tankın çizimi:
- 3.2.3.3- Tankın araç üzerindeki yerini açıkça gösteren şema:
- 3.2.3.4- Takılan yakıt tankının onay numarası:
- 3.2.4- Yakıt beslemesi
- 3.2.4.1- Karbüratör (karbüratörler) vasıtasıyla: Evet/hayır ¹⁾
- 3.2.4.1.1- Markası/markaları:
- 3.2.4.1.2- Tipi/tipleri:
- 3.2.4.1.3- Monte edilen sayısı:
- 3.2.4.1.4- Aşağıda belirtilenlere ilişkin ayarlar ²⁾ ;
- 3.2.4.1.4.1- Difüzörler:
- 3.2.4.1.4.2- Haznenin şamandıra seviyesin:
- 3.2.4.1.4.3- Şamandıra kütlelerin:
- 3.2.4.1.4.4- Şamandıra iğnesin
- veya
- 3.2.4.1.4.5- Hava akışının bir fonksiyonu olarak yakıt eğrisi ve bu eğriyi sağlamak için gerekli ayar
- 3.2.4.1.5- Soğuk çalıştırma sistemi: Manuel/otomatik ¹⁾
- 3.2.4.1.5.1- Çalışma prensipleri:
- 3.2.4.2- Yakıt enjeksiyonu ile (sadece sıkıştırma ateşlemeli motorlar için): Evet/hayır ¹⁾
- 3.2.4.2.1- Sistemin tanımı:
- 3.2.4.2.2- Çalışma prensibi: doğrudan/dolaylı/türbülans odası enjeksiyonu ¹⁾
- 3.2.4.2.3- Enjeksiyon pompasının
- Ya
- 3.2.4.2.3.1- Markası/markaları:
- 3.2.4.2.3.2- Tipi/tipleri:
- veya
- 3.2.4.2.3.3- d/d'de veya karakteristik şemada bir pompa dönüş devrinde strok veya çevrim (¹⁾ başına mm³ azamî yakıt akış hızı ²⁾:
- 3.2.4.2.3.4- Enjeksiyon avansı ²⁾:
- 3.2.4.2.3.5- Enjeksiyon avansı eğrisi ²⁾:
- 3.2.4.2.3.6- Kalibrasyon işlemi: deney tezgâhı/motor ¹⁾
- 3.2.4.2.4- Regülatörün
- 3.2.4.2.4.1- Tipi:
- 3.2.4.2.4.2- Kesme noktası:
- 3.2.4.2.4.2.1- Yük altındaki kesme noktası:d/d
- 3.2.4.2.4.2.2- Yüksüz durumda kesme noktası:d/d
- 3.2.4.2.4.3- Rölanti devri:d/d
- 3.2.4.2.5- Enjeksiyon boru tesisatının
- 3.2.4.2.5.1- Uzunluğu:mm
- 3.2.4.2.5.2- İç çapı:mm
- 3.2.4.2.6- Enjektörün (enjektörlerin)
- ya
- 3.2.4.2.6.1- Markası/markaları:
- Veya
- 3.2.4.2.6.2- Tipi/tipleri:
- veya
- 3.2.4.2.6.3- Açma basıncı ²⁾:kPa veya karakteristik şeması ²⁾:
- 3.2.4.2.7- Soğuk çalıştırma sisteminin (varsa)
- veya
- 3.2.4.2.7- Markası/markaları:
- veya
- 3.2.4.2.7.2- Tipi/tipleri:
- veya
- 3.2.4.2.7.3- Tarifi:

- 3.2.4.2.8- İkincil çalıştırma tertibatının (varsa)
veya
- 3.2.4.2.8.1- Markası/markaları:
veya
- 3.2.4.2.8.2- Tipi/tipleri:
veya
- 3.2.4.2.8.3- Sistemin tarifi:
- 3.2.4.3- Yakıt enjeksiyonu ile (sadece kıvılcım ateşlemeli durumda): Evet/hayır ¹⁾
Ya
- 3.2.4.3.1- Sistemin tarifi:
- 3.2.4.3.2- Çalışma prensibi: Emme manifolduna enjeksiyon (tekli veya çoklu noktadan)¹⁾/doğrudan
enjeksiyon/diğer (hangisi olduğunu belirtiniz):
veya
- 3.2.4.3.2.1- Enjeksiyon pompasının markası/markaları:
- 3.2.4.3.2.2- Enjeksiyon pompasının tipi/tipleri:
- 3.2.4.3.3- Enjektörlerin: açma basıncı ²⁾: kPa
veya karakteristik şeması ²⁾:
- 3.2.4.3.4- Enjeksiyon avansı:
- 3.2.4.3.5- Soğuk çalıştırma sistemini
- 3.2.4.3.5.1- Çalışma prensibi (prensipleri):
- 3.2.4.3.5.2- Çalıştırma/ayar sınırları ¹⁾²⁾:
- 3.2.4.4- Yakıt pompası: Evet/hayır ¹⁾
- 3.2.5- Elektrik donanımı
- 3.2.5.1- Anma gerilimi: V, pozitif/negatif toprak ¹⁾
- 3.2.5.2- Dinamonun
- 3.2.5.2.1- Tipi:
- 3.2.5.2.2- Anma gücü: W
- 3.2.6- Ateşleme
- 3.2.6.1- Markası/markaları:
- 3.2.6.2- Tipi/tipleri:
- 3.2.6.3- Çalışma prensibi:
- 3.2.6.4- Ateşleme avansı eğrisi veya çalıştırma ayar noktası ²⁾:
- 3.2.6.5- Statik zamanlama ²⁾: ÜÖN'dan önce
- 3.2.6.6- Noktalar arası boşluk ²⁾: mm
- 3.2.6.7 Aynı yerde kırılma açısı ²⁾: derece
- 3.2.6.8- Radyo paraziti önleme sistemi:
- 3.2.6.8.1- Radyo paraziti önleme donanımının terminolojisi ve çizimi:
- 3.2.6.8.2- Anma DC direnç değerinin gösterimi ve dirençli ateşleme bağlantı teli varsa, metre başına anma
dirençinin belirtilmesi:
- 3.2.7- Soğutma sistemi (sıvı/hava) ¹⁾
- 3.2.7.1- Motor sıcaklık kumanda tertibatının anma ayarı:
- 3.2.7.2- Sıvı soğutma
- 3.2.7.2.1- Sıvının cinsi:
- 3.2.7.2.2- Devridaim pompası (pompaları): Evet/hayır ¹⁾
- 3.2.7.3- Hava soğutma
- 3.2.7.3.1- Üfleyici: Evet/hayır ¹⁾
- 3.2.8- Emme (indüksiyon) sistemi
- 3.2.8.1- Aşırı doldurma: Evet/hayır ¹⁾
- 3.2.8.1.1- Markası/markaları:
- 3.2.8.1.2- Tipi/tipleri:
- 3.2.8.1.3- Sistemin tarifi (örneğin, azamî itme basıncı kPa, egzoz çıkışı (varsa)
- 3.2.8.2- İç soğutma: Var/yok ¹⁾
- 3.2.8.3- Emme kanallarının ve aksesuarlarının (basınç odası, ısıtma cihazı, ilâve hava girişleri vb.) tarifi ve
çizimleri:
- 3.2.8.3.1- Emme manifoldunun tarifi (çizim ve/veya fotoğraflarla) :
- 3.2.8.3.2- Hava filtresinin çizimleri:
veya
- 3.2.8.3.2.1- Markası/markaları:
- 3.2.8.3.2.2- Tipi/tipleri:
- 3.2.8.3.3- Giriş susturucusunun çizimleri:
veya
- 3.2.8.3.3.1- Markası/markaları:

- 3.2.8.3.3.2- Tipi/tipleri:
- 3.2.9- Egzoz sistemi
- 3.2.9.1- Komple egzoz sisteminin çizimi:
- 3.2.10- Giriş ve çıkış deliklerinin asgarî kesiti:
- 3.2.11- Emme sistemi veya eş değer bilgiler
- 3.2.11.1- Ölü noktalara göre azamî supap açma yüksekliği, açma kapama açıları veya diğer muhtemel sistemlerin ilgili ayarları:
- 3.2.11.2- Referans ve/veya ayar aralıkları ¹⁾:
- 3.2.12- Hava kirliliğine karşı alınan tedbirler
- 3.2.12.1- Karter gazı geri dönüşüm tertibatı, sadece dört zamanlı motorlar için (tarifi ve çizimleri)
- 3.2.12.2- Kirlenmeyi önleyici ilâve cihazlar (varsa ve başka başlık altında gösterilmemiş): ..
- 3.2.12.2.1- Tarifi ve çizimleri:
- 3.2.13- Absorbsiyon sembol katsayısının yeri (sadece sıkıştırma ateşlemeli motorlar için): ..
- 3.3- Elektrik güç motoru
- 3.3.1- Tipi (bobinli, uyarmalı):
- 3.3.1.1- Azamî sürekli anma gücü ^{k)}: kW
- 3.3.1.2- Çalışma gerilimi: V
- 3.3.2- Akü
- 3.3.2.1- Hücre sayısı:
- 3.3.2.2- Kütlesi: kg
- 3.3.2.3- Kapasitesi: Ah (amper/saat)
- 3.3.2.4- Yeri:
- 3.4- Diğer motorlar veya motor birleşimleri (bu motorların aksamaları ile ilgili özel bilgiler):
- 3.5- İmalâtçı tarafından müsaade edilen soğutma sistemi sıcaklıkları
- 3.5.1- Sıvı soğutma
- 3.5.1.1- Çıkıştaki azamî sıcaklık:°C
- 3.5.2- Hava soğutma
- 3.5.2.1- Referans noktası:
- 3.5.2.2- Referans noktasındaki azamî sıcaklık :°C
- 3.6- Yağlama sistemi
- 3.6.1- Sistemin tarifi:
- 3.6.1.1- Yağ deposunun yeri (varsa):
- 3.6.1.2- Besleme sistemi (pompalı/emme sistemine enjeksiyonlu/yakıtla karışarak vb.) ¹⁾:
- 3.6.2- Yakıtla karışık yağ
- 3.6.2.1- Yüzdesi:
- 3.6.3- Yağ soğutucusu: evet/hayır ¹⁾
- 3.6.3.1- Çizimi (çizimleri):
- veya
- 3.6.3.1.1- Markası/markaları:
- 3.6.3.1.2- Tipi/tipleri:
- 4- **Aktarma elemanları** ^{h)}
- 4.1- Aktarma sisteminin şeması:
- 4.2- Tipi (mekanik, hidrolik, elektrikli vb.):
- 4.3- Debriyaj (tipi):
- 4.4- Vites kutusu
- 4.4.1- Tipi: Otomatik/manuel ¹⁾
- 4.4.2- Seçim yöntemi: Elle/ayakla ¹⁾
- 4.5- Dişli oranları

N	R1	R2	R3	Rt
Asgarî sürekli olarak değişen aktarma				
1				
2				
3				
...				
Azamî sürekli olarak değişen aktarma				
Geri vites				

N = Dişli oranı

R1 = Birincil oran (motor hızının vites kutusu birincil şaftının dönüş hızına oranı).

R2 = İkincil oran (vites kutusu birincil mil dönüş hızının ikincil şaft dönüş hızına oranı).

R3 = Nihaî sürüş oranı (vites kutusu çıkış mil dönüş hızının tahrikli tekerleklerin dönüş hızına oranı).

Rt = Toplam oran

- 4.5.1- Aktarmada kullanılan elektrikli ve/veya elektronik aksamaların kısa tarifi:

- 4.6- Aracın azamî hızı (km/h) ve bu hıza hangi viteste ulaşıldığı ⁽¹⁾:
- 4.7- Hızölçer
- 4.7.1- Markası/markaları:
- 4.7.2- Tipi/tipleri:
- 4.7.3- Komple sistemin fotoğrafları ve/veya çizimleri
- 4.7.4- Göstergedeki hız aralığı:
- 4.7.5- Hız ölçer mekanizmasının ölçme toleransı:
- 4.7.6- Hız ölçerin teknik sabitesi:
- 4.7.7- Sürüş mekanizmasının çalışma yöntemi ve tarifi:
- 4.7.8- Sürüş mekanizmasının toplam aktarma oranı:
- 5- Süspansiyon**
- 5.1- Süspansiyon düzenine ilişkin çizim:
- 5.1.1- Süspansiyonda kullanılan elektrikli ve/veya elektronik aksamların kısa tarifi:
- 5.2- Lâstikler (kategorisi, boyutları ve azamî yükü) ve jantlar (standart tip):
- 5.2.1- Anma yuvarlanma çevresi:
- 5.2.2- İmalâtçı tarafından önerilen lâstik basınçları: kPa
- 5.2.3- Lâstik/tekerlek kombinasyonu:
- 5.2.4- Aracın teorik olarak azamî tasarım hızı ile uyumlu asgarî hız kategorisi sembolü:
- 5.2.5- Her bir lastiğin azamî yükünde asgarî yük kapasitesi endeksi:
- 5.2.6- Araca uyumlu kullanım kategorileri:
- 6- Direksiyon**
- 6.1- Direksiyon dişlisi ve kumandası
- 6.1.1- Dişli tipi:
- 6.1.2- Direksiyon sisteminde kullanılan elektrikli ve/veya elektronik aksamların kısa tarifi:
- 7- Fren**
- 7.1- Fren tertibatının şeması:
- 7.2- Ön ve arka frenler, diskli ve/veya tamburlu ¹⁾
- 7.2.1- Markası /markaları:
- 7.2.2- Tipi/tipleri:
- 7.3- Fren sistemi kısımlarının çizimleri
- 7.3.1- Pabuçlar ve/veya yastıklar ¹⁾
- 7.3.2- Balatalar ve/veya yastıklar (markasını, malzemenin kalitesini veya marka işaretini belirtiniz) ⁽¹⁾:
- 7.3.3- Fren levyeleri ve/veya pedalları ¹⁾:
- 7.3.4- Hidrolik depolar (varsa):
- 7.4- Diğer tertibatlar (varsa), çizim ve tarifi:
- 7.5- Fren sisteminde kullanılan elektrikli ve/veya elektronik aksamların kısa tarifi:
- 8- Aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazları**
- 8.1- Bütün cihazların listesi (sayısını, markasını (markalarını), modelini (modellerini), aksam tipi onayı işaretini (işaretlerini), ön farlar uzun huzmesinin azamî şiddetini, rengini, uygun ikaz cihazlarını belirtiniz):
- 8.2- Aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının yerini gösteren şema:
- 8.3- Tehlike ikaz lâmbaları (takılmışsa):
- 8.4- Özel araçlarla ilgili ilâve şartlar:
- 8.5- Aydınlatma ve ışıklı sinyal sisteminde kullanılan elektrikli ve/veya elektronik aksamların kısa tarifi:
- 9- Donanım**
- 9.1- Bağlantı aksamları (varsa)
- 9.1.1- Tipi: Kanca/halka/diğer ⁽¹⁾
- 9.1.2- Bağlantı aksamlarının konumunu ve yapısını gösteren fotoğraf ve/veya çizimler:
- 9.2- Kumandaların, ikaz cihazlarının ve göstergelerin düzeni ve tarifi:
- 9.2.1- Sembollerin, kumandaların, ikaz cihazlarının ve göstergelerin düzenini gösteren fotoğrafları ve/veya çizimleri:

- 9.3- Yasal olarak zorunlu yazılı uyarılar:
- 9.3.1- Yasal olarak zorunlu yazılı uyarıların ve şasi numarasının yerini gösteren fotoğraf ve/veya çizimler:
- 9.3.2- Yasal uyarıların resmi kısımlarını gösterir fotoğraf ve/veya çizimler (boyutlarını da belirterek)
- 9.3.3- Şasi numarasının fotoğraf ve/veya çizimleri (boyutlarını da belirterek):
- 9.4- İzinsiz kullanıma karşı önleme cihazları:
- 9.4.1- Kullanılan cihazın (cihazların) tipi
- 9.4.2- Kullanılan cihazın (cihazların) kısa tanımı (tarifleri) :
- 9.5- Sesli ikaz cihazı (cihazları)
- 9.5.1- Kullanılan cihazın (cihazların) ve amacının kısa tanımı:
- 9.5.2- Markası/markaları:
- 9.5.3- Tipi/tipleri:
- 9.5.4- Tip onay işareti:
- 9.5.5- Aracın yapısı ile ilgili olarak sesli ikaz cihazının (cihazlarının) yerlerini gösteren çizimler:
- 9.5.6- Takma yöntemlerinin ayrıntıları, araç yapısına sesli ikaz cihazının (cihazlarının) takılacağı kısmını da içerecek şekilde:
- 9.6- Arka tescil plâkasının yeri (gerekli ise varyantını da gösteriniz; uygun bir şekilde kullanılabilir çizimler):
- 9.6.1- Düşeye göre düzlemin eğimi:

B- SADECE İKİ TEKERLEKLI MOPED VE MOTOSIKLETLERLE İLGİLİ BİLGİLER

- 1- **Donanım**
- 1.1- Geri görüş (dikiz) aynası (aynaları) (her bir geri görüş aynası için lütfen aşağıdaki bilgileri belirtiniz).
- 1.1.1- Markası:
- 1.1.2- Aksam tip onay işareti:
- 1.1.3- Varyant:
- 1.1.4- Aracın yapısına göre geri görüş aynasının (aynalarının) yerini (yerlerini) gösteren çizim (çizimler):
- 1.1.5- Aracın geri görüş aynasının (aynalarının) takıldığı kısmı da içerecek şekilde takma tipi ile ilgili tam bilgi:
- 1.2- Park ayağı
- 1.2.1- Tipi: Merkezî ve/veya yanal ¹⁾
- 1.2.2- Aracın yapısına göre park ayağının (ayaklarının) yerini gösteren çizim:
- 1.3- Motosiklet yolcu sepeti bağlantıları (varsa)
- 1.3.1- Konumu ve yapısı ile ilgili fotoğraflar ve/veya çizimler:
- 1.4- Yolcu el tutamağı
- 1.4.1- Tipi: Kayış ve/veya kulp ¹⁾
- 1.4.2- Yerini gösteren fotoğraflar ve/veya çizimler:
- 1.5- Pedal donanımlı mopedler için 97/24/AT Yönetmeliği, Kısım 3, Ek I, Madde 3.5 geçerliyse, emniyeti sağlamak için alınmış önlemlerin tanımı:
- 1.6- 97/24/AT Yönetmeliği, Kısım 7’de belirtilen etiketin konumu ve tasarımı:

C- SADECE ÜÇ TEKERLEKLI MOPEDLER, MOTOSIKLETLER VE DÖRT TEKERLEKLI MOTOSIKLETLERLE İLGİLİ BİLGİLER

- 1- **Boyutlar ve kütleler** (mm ve kg) (gerekirse çizimlere başvurunuz)
- 1.1- Karoserisiz şasi imalinde uyulacak boyutlar
- 1.1.1- Uzunluk:
- 1.1.2- Genişlik:
- 1.1.3- Yüksüz yükseklik:
- 1.1.4- Ön dingil çıkıntısı:
- 1.1.5- Arka dingil çıkıntısı:
- 1.1.6- Karoserili araçlar için ağırlık merkezinin sınır konumu:
- 1.2- Kütleler ^{d)}
- 1.2.1- İmalâtçı tarafından beyan edilen azamî iş kapasitesi:
- 2- **Donanım**
- 2.1- Karoseri
- 2.1.1- Karoserinin yapısı:
- 2.1.2- İç kısımların genel boyutsal düzenlemesini gösteren çizim:
- 2.1.3- Dış kısımların genel boyutsal düzenlemesini gösteren çizim:
- 2.1.4- Malzemeler ve imalât yöntemleri:
- 2.1.5- Yolcu kapıları, kilitler ve menteşeler:
- 2.1.6- Kapıların konfigürasyonu, boyutları, azamî açılma açısı ve açılış yönleri:

- 2.1.7- Kilit ve menteşelerin ve bunların kapı üzerindeki konumlarının çizimleri:
- 2.1.8- Kilit ve menteşelerin teknik tarifi:
- 2.2- Ön cam (rüzgâr siperi) ve diğer cam yüzeyler
- 2.2.1- Ön cam
- 2.2.1.1- Kullanılan malzemeler:
- 2.2.2- Diğer cam yüzeyler
- 2.2.2.1- Kullanılan malzemeler:
- 2.3- Ön cam sileceği (silecekleri)
- 2.3.1- Ayrıntılı teknik tarifi (fotoğraflar veya çizimlerle):
- 2.4- Rüzgâr siperi yıkama suyu
- 2.4.1- Ayrıntılı teknik tarifi (fotoğraflar veya çizimlerle):
- 2.5- Buz ve buğu giderici
- 2.5.1- Ayrıntılı teknik tarifi (fotoğraflar veya çizimlerle):
- 2.6- Geri görüş aynası (aynaları) (her bir geri görüş aynası için aşağıdaki bilgileri belirtiniz).
- 2.6.1- Markası:
- 2.6.2- Tip onay işareti:
- 2.6.3- Varyantı:
- 2.6.4- Aracın yapısına göre geri görüş aynasının (aynalarının) yerini gösteren çizim (çizimler):
- 2.6.5- Araç yapısının geri görüş aynasının (aynalarının) takılacağı kısmını da içerecek şekilde takma yöntemi ile ilgili ayrıntılı bilgi:
- 2.7- Oturma yerleri
- 2.7.1- Sayısı:
- 2.7.2- Konumu:
- 2.7.3- R noktası koordinatları veya çizimi ^{j)}
- 2.7.3.1- Sürücü oturma yeri:
- 2.7.3.2- Diğer oturma yerleri:
- 2.7.4- Tasarlanan oturma yeri arkılığı eğimi
- 2.7.4.1- Sürücü oturma yerinin:
- 2.7.4.2- Diğer oturma yerlerinin:
- 2.7.5- Oturma yeri ayar aralığı (varsa)
- 2.7.5.1- Sürücü oturma yerinin:
- 2.7.5.2- Diğer oturma yerlerinin:
- 2.8- Yolcu bölümü ısıtma sistemi (varsa)
- 2.8.1- Isıtma sistemi motor soğutma sıvısı sıcaklığını kullanıyorsa, ısıtma sistemine göre araç tipinin özet tarifi:
- 2.8.2- Isıtma sistemi sıcaklık kaynağı olarak soğutma havasını veya egzoz gazlarını kullanıyorsa ısıtma sistemine göre araç tipinin aşağıdakileri de içerecek şekilde ayrıntılı tarifi:
- 2.8.2.1- Araç üzerinde konumunu da gösteren ısıtma sisteminin (ses söndürme cihazlarının düzeninin) (ısı değişim noktalarının konumu dahil) genel çizimi:
- 2.8.2.2- Egzoz gazı ısısından faydalanan sistemlerde kullanılan eşanjörünün veya değişimin meydana geldiği kısımların (motor soğutma havasının sağladığı ısıyı kullanan ısıtma sistemlerinde) komple çizimi:
- 2.8.2.3- Eşanjörün veya ısı değişiminin meydana geldiği kısımların et kalınlığı, kullanılan malzemeler ve yüzey karakteristikleri ile birlikte kısmî çizimi:
- 2.8.2.4- İmalât yöntemi ve fan gibi ısıtma sisteminin diğer ana aksamları ile ilgili teknik bilgileri hakkında özellikler:
- 2.9- Emniyet kemerleri
- 2.9.1- Emniyet kemerlerinin sayısı ve konumu, bu tür donanımın takılabileceği oturma yerlerine atıf yaparak:
- D/P Komple tip onay işareti Varyant (varsa)
- Ön oturma yerleri
- Arka oturma yerleri
-
- Arka orta ve ön orta oturma yerleri
-
- Özel cihazlar (örn. oturma yeri yükseklik ayarı, önyükleme tertibatı vb.)
-
- 2.10- Bağlantılar
- 2.10.1- Bağlantıların sayısı ve yeri:

- 2.10.2-** R noktası konumunu bir gösterimi ile birlikte bağlantıların gerçek, etkin yerini ve boyutlarını gösteren karoseri fotoğrafları ve/veya çizimleri:
- D = Sürücü tarafı
P = Ön yolcu tarafı
- 2.10.3-** Bağlantıların takıldığı araç yapısı kısımlarının ve bağlantıların çizimleri (kullanılan malzemenin yapısını belirterek):
- 2.10.4-** Araç üzerindeki bağlantıların bağlanmasına izin verilmiş kemer *) tiplerinin kısa gösterimi:

		Bağlantı yeri	
		Aracın yapısı	Oturma yeri yapısı
Ön			
Sağ oturma yeri	{ alt bağlantılar üst bağlantılar	{ dış iç	
Orta oturma yeri	{ alt bağlantılar üst bağlantılar	{ sağ sol	
Sol oturma yeri	{ alt bağlantılar üst bağlantılar	{ dış iç	
Arka			
Sağ oturma yeri	{ alt bağlantılar üst bağlantılar	{ dış iç	

Orta oturma yeri	{ Alt bağlantılar üst bağlantılar	{ sağ sol	
Sol oturma yeri	{ alt bağlantılar üst bağlantılar	{ dış iç	

* 'A': Üç nokta kemerler için

'B': Karın altı kemeri için

'S': Özel tip kemerler için (bu durumda, inceleme altındaki tiplerin yapısı ile ilgili bilgiler verilmelidir.)

'Ar', 'Br', veya 'Sr': Atalet makaralı bir kemer için

'Are', 'Bre' ve 'Sre': En az bir bağlantısında atalet makarası ve enerji sönümlemesi bulunan bir kemer için

2.10.5- Bir bağlantısı koltuk arkasına yapılmış veya enerji absorbe eden düzenek donanımlı özel tip kemerin tanımı

Dipnotlar:

1) Uygun olmayanı çiziniz.

2) Toleransı (toleransları) belirtiniz.

a) Bir tertibat aksam tip onaylı ise, tarifi yerine o tip onayına atıf yapılabilir. Aynı şekilde, belgeye eklenmiş bir aksamın yapısı diyagramlardan veya çizimlerden net olarak anlaşılıyorsa, açıklamaya gerek yoktur. Fotoğraf veya çizim eklenmesi gerektiğinde her bir başlık için karşılık gelen Eklerin numarasını belirtiniz.

b) Kullanıldığında, tanıtım vasıtaları sadece araçlar, ayrı teknik üniteler veya aksam tip onay ile ilgili ayrı yönetmeliğin kapsamına giren aksamlar üzerinde görülebilir.

Tip tanıtım yöntemi bu bilgi dokümanında atıf yapılan araç/ayrı teknik ünite/aksamın tiplerinin tarifi ile ilgili olmayan karakterler içerirse, bu karakterler bilgi dokümanı üzerinde ? ile değiştirilir. (örn. ABC??123??).

c) 2002/24/AT Yönetmeliğinin 2 nci maddesinde atıf yapıldığı şekilde aşağıdaki kategorilere göre sınıflandırma

- İki tekerlekli moped (L1e)

- Üç tekerlekli moped (L2e)

- Motosiklet (L3e)

- Yan yolcu sepetli motosikletler (L4e)

- Üç tekerlekli motosikletler (L5e)

- Hafif dört tekerlekli (L6e)

- 2002/24/AT Yönetmeliğinin 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde atıf yapıldığı gibi, hafif dört tekerlekli dışındaki dört tekerlekli (L7e)

d) 1. Yüksüz kütle: Normal kullanıma hazır ve aşağıdaki şekilde donatılmış aracın kütlesi:

- Sadece düşünülen normal kullanım için gerekli ilâve donanım,

- İmalâtçı tarafından sağlanan aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazları da dahil komple elektrik donanımı,

- Aracın yüksüz kütle için ölçüldüğü yasalarda gerekli kılınan alet ve cihazlar,

- Aracın bütün kısımlarının uygun bir şekilde çalışmasını temin edecek uygun miktarda sıvılar,

NB: Yakıt ve yakıt/yağ karışımı ölçüme dahil değildir, ancak akü asidi, hidrolik sıvı, soğutma sıvısı ve motor yağı gibi bileşimler dahil edilmelidir.

2. Hareket hâlindeki kütle: Aşağıda belirtilen aksamların kütlelerinin ilâve edildiği yüksüz kütle:

- Yakıt: Yakıt tankı imalâtçı tarafından belirtilen kapasitesinin en az %90'ı oranında dolu iken,

- Normal çalışma için gerekli olanlara ilâve olarak imalâtçı tarafından normal olarak sağlanan ilâve donanım

(alet çantası, bagaj taşıyıcı, rüzgâr koruyucu, koruyucu teçhizat vb.).

NB: Yakıt/yağ karışımı ile çalışan bir araç durumunda:

a) Yakıt ile yağ önceden karıştırılmışsa, 'yakıt' sözcüğü yakıt ile yağın bu tip bir ön karışımı anlamında değerlendirilmelidir,

b) Yakıt ile yağ ayrı konuluyorsa, 'yakıt' sözcüğü sadece benzin anlamında değerlendirilmelidir. Bu durumda, yağ yüksüz kütle ölçümüne zaten dâhil edilmiştir.

3. Teknik olarak müsaade edilen azamî kütle: Malzemelerin mukavemeti, lâstiklerin yükleme kapasitesi gibi faktörleri de dikkate alarak, belirli çalışma şartları için imalâtçı tarafından hesaplanan kütle.

4. İmalâtçı tarafından beyan edilen azamî taşıma kapasitesi: 2. Bölümde tanımlanan sürücülü kütle, 3. Bölümde tarif edilen kütleden çıkarılmasıyla elde edilen yük.

5. Sürücü kütlesi ortalama 75 kg olarak alınmıştır.

e) Geleneksel olmayan motor ve sistemler takıldığında, bu madde başlığı altında atıf yapılan eş değer bilgi imalâtçı tarafından sağlanmalıdır.

f) Bu rakam bir milimetrenin onda birine en yakın rakam olmalıdır.

g) Bu değer $\pi = 3.1416$ ile hesaplanarak en yakın cm^3 değerine yuvarlatılmalıdır.

h) İstenen bilgi muhtemel bir varyant için sağlanmalıdır.

i) 2002/24/AT Yönetmeliğinin 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen sınır değerler aşılmamak kaydıyla, %5 toleransa izin verilir.

j) 'R noktası' veya 'oturma yeri referans noktası' imalâtçı tarafından beyan edilen ve aşağıdaki şekilde belirtilen referans noktası anlamındadır:

- Aracın yapısına göre özel koordinatlara sahip,

- En düşük normal sürüş kullanma konumunda ve sağlanan her oturma yeri için araç imalatçı tarafından belirtilen en geri konumda kalça/baldırların dönüş noktasının (H noktası) teorik konumuna karşılık gelir.

- 'H noktası', 'üç boyutlu referans sistemi' veya 'H noktası' nın belirleme işlemleri ile tayin edilemeyen ön oturma yerleri dışındaki her bir oturma yeri için, yetkili kuruluşlarca istenildiği takdirde, referans olarak alınabilecek referans noktası anlamındadır.

k) İlgili yönetmelik yürürlüğe girene kadar, bu rakam Uluslararası Standart CEI/IEC 60034-1 (10.2, 1998-08)'e göre belirtilmelidir.

Kısım 2 Ayrı yönetmelik onay numaraları

Aşağıdaki bilgiler, mevcut sistem, ayrı teknik ünite veya aksam onayları bakımından tip onayı verilecek araç üzerinde sağlanmalıdır *).

Başlık No.	Yönetmelik No	Konu	Onay No ¹⁾	Kapsam genişletme tarihi	Kapsanan varyantlar ve versiyonlar
18	95/1/AT	Motorun azamî torku ve azamî net gücü			
19	97/24/AT (Kısım 7)	Moped ve motosikletler için kurcalamaya karşı tedbirler			
20	97/24/AT (Kısım 6)	Yakıt tankı			
25	95/1/AT	Aracın azamî tasarım hızı			
26	93/93/AT	Kütleler ve boyutlar			
27	97/24/AT (K10)	Römork bağlantı tertibatları			
28	97/24/AT (K5)	Hava kirliliğine karşı tedbirler			
29	97/24/AT (K1)	Lâstikler			
31	93/14/AT	Fren sistemi			
32	2009/67/AT	İki veya üç tekerlekli motorlu araçlara aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının yerleştirilmesi			
33	97/24/AT (K2)	Aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazları			
34	93/30/AT	Sesli ikaz cihazları			
35	2009/62/AT	İki veya üç tekerlekli motorlu araçların arka tescil plakasının takılma yeri			
36	97/24/AT (K8)	Elektromanyetik uyumluluk			
37	97/24/AT (K9)	Ses seviyesi ve egzoz sistemi			
38	97/24/AT (K4)	Geri görüş (dikiz) aynaları			
39	97/24/AT (K3)	Dış aydınlatmalar			
40	2009/78/AT	İki tekerlekli motorlu araçların park ayağı			
41	93/33/AT	Aracın izinsiz kullanımını önleyecek cihazlar			
42	97/24/AT (K12)	Pencereler, ön cam silecekleri, ön cam yıkayıcılar vb.			
43	2009/79/AT	İki tekerlekli motorlu araçların yolcu el tutamakları			
44	97/24/AT (K11)	Emniyet kemerleri ve emniyet kemeri bağlantı noktaları			
45	2000/7/AT	Hızölçer			
46	2009/80/AT	İki veya üç tekerlekli motorlu araçların kumandaları, ikazları ve göstergelerinin tanıtımı			
47	2009/139/AT	İki veya üç tekerlekli motorlu araçlar için zorunlu işaretlemeler			

¹⁾ Ek V'te örnekler verilmiştir.

*⁹⁾ Komple araç tip onayının verilmesi için yapılan inceleme veya deneyde kapsanacak olan sistem, ayrı teknik ünite veya aksamlar için bilgiye gerek yoktur.

Not- Başlık numaraları Ek I'e uygun olarak sıralanmıştır (istenilen şartlar listesi).

Ek V/B1

**MÜNFERİT ARAÇ UYGUNLUK BELGESİ
ÖRNEĞİ**

**T.C.
BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Sanayi Genel Müdürlüğü**

(veya Bakanlığın bu belgeyi vermek üzere görevlendirdiği kurumun adı)

AİTM
MÜNFERİT ARAÇ UYGUNLUK BELGESİ
(MOTOSİKLET ve MOPEDLER İÇİN)

Aşağıda özellikleri belirtilen (**Mülga ibare:RG-24/6/2017- 30106**) (...) aracın Karayolları Trafik Kanunu ve Yönetmeliklere uygun olarak imal/tadil⁽¹⁾ edilmiş olduğunu beyan ederim.

Araç tadil edilmişse yapılan tadilatın kısa tarifi:.....

Etkilenen aksam sistem ve teknik üniteler:

Teknik Hizmetler Kuruluşlarında yaptırılan deneylerin raporları eklidir.

Yetkili Teknik Sorumlu

Tarih:

Yetki Belge No

Adı Soyadı

İmzası

Araç projesine uygun olarak imal /tadil edilmiştir(2).

İmalatı /tadilatı yapan firma sorumlusu:

Adı Soyadı

İmza

Firma kaşesi

- Başvuru konusu imalat/tadilat kapsamında yapılan projenin ilgili yönetmeliklere uygunluğu kontrol edilerek onaylanmıştır.⁽¹⁾

- Aracın projeye uygun olarak imal/tadil⁽¹⁾ edildiği kontrolü kurumumuzca yapılmıştır, ⁽¹⁾

- Aracın projeye uygun olarak imal/tadil⁽¹⁾ edildiği kontrolü bir muayene istasyonu tarafından yapılmıştır. ⁽¹⁾

ONAYLAYAN KURUM

Tarih:

Sayı:

İmza:

0.1 Markası:.....(imalâtçının ticarî adı)

0.2 Tipi:

Varyantı ⁽¹⁾:

Versiyonu ⁽¹⁾:

0.2.1 Ticarî adı (adları) (uygun olduğunda):

0.4 Araç kategorisi ⁽²⁾ :

0.4.1 97/24/AT Yönetmeliğinin Kısım 7'sine göre araç kategorisi (uygulanabildiğinde): A/B/C/D ⁽³⁾

0.5 İmalâtçının adı ve adresi:

0.6 Yasal olarak zorunlu plâkanın yeri ⁽⁴⁾:.....

Araç tanıtım numarası:

0.7 Araç tanıtım numarasının şasi üzerindeki yeri ⁽⁴⁾:

- AT tip onay numarası:.....

- Onay tarihi:

Araç, hız göstergelerinde metrik/İngiliz birim sistemi⁽³⁾ kullanan ve sağdan/soldan trafik⁽³⁾ için ilâve onay gerektirmeksizin kalıcı olarak tescil edilebilir.

(Yer)

(Tarih)

(İmza)

(Konumu)

Sayfa 2

İlâve bilgiler

1. Dingil sayısı:ve tekerlek sayısı:

3. Dingil mesafesi:mm

6.1 Uzunluk:mm

7.1 Genişlik:mm

8 Yükseklik:mm

12.1 Aracın çalışır durumdaki kütlesi (karoseri ile birlikte): kg

12.2 Aracın yüksüz kütlesi:kg

14.1 Teknik olarak müsaade edilen azamî yüklü kütle:kg

- 14.2 Bu kütlenin dingiller arası dağılımı:
1. kg 2. kg
- 14.3 Her bir dingil üzerinde teknik olarak müsaade edilen kütle:
1. kg 2. kg
- 17 Römorkun azamî kütlesi:
(frenli) kg (frensiz): kg
- 19.1 Römorkun bağlantı noktasında azamî düşey yük: kg
- 20 Motor imalatçısı:
- 21 Motor üzerinde işaretlenmiş motor tipi:
- 21.2 Motor numarası:
- 22 Çalışma prensibi: (elektrikli/kıvılcım ateşlemeli/sıkıştırma ateşlemeli, dört/iki zamanlı) ⁽³⁾
- 23 Silindirelerin sayısı ve düzeni: ⁽⁵⁾
- 24 Silindir hacmi: cm³
- 25 Yakıt: ⁽⁶⁾
- 26 Azamî net güç veya azamî sürekli beyan edilen güç (hangisi uygunsu): devir/dakikada kW
- 26.1 Oran: Azamî net güç veya azamî sürekli beyan edilen güç/Çalışır durumdaki aracın kütlesi: kW/kg
- 28 Vites kutusu (tipi): ⁽⁷⁾
- 29 Vites tahvil oranları: 1 2 3 4 5 6
- 32 Lâstik ebat gösterimi:
Dingil 1: Dingil 2:
- 37 Karoseri: Evet/hayır ⁽³⁾
- 41 Kapıların sayısı ve yerleşim biçimi ⁽⁸⁾⁽⁹⁾:
- 42.1 Oturma yerlerinin sayısı ve konumları ⁽¹⁰⁾:
- 43.1 Bağlantı cihazının onay işareti; varsa:
- 44 Azamî hız: km/h
- 45 Ses seviyesi ⁽¹¹⁾:
Dururken: Motor devri: d/d' de: dB(A)
Hareket hâlinde: dB(A)
- 46 Egzoz emisyonları ⁽¹¹⁾:
Tip I deneyi: CO: g/km, HC: g/km, NOx g/km , HC + NOx: g/km.
Tip II deneyi: mopetler için: CO: g/dakika, HC: g/dakika
Motosiklet ve üç tekerlekli motosikletler için: CO: % hacim
Sıkıştırma ateşlemeli bir motorun neden olduğu gözle görünür hava kirliliği:
- Absorbsiyon katsayısının düzeltilmiş değeri: m-1
- 47 Notlar:
- 48 Muafiyetler:

Dipnotlar

- 1) Aynı zamanda nümerik veya birleşik rakam/harf tanıtım kodunu gösterir. Bu kod, bir varyant veya versiyon için sırasıyla 25 veya 35'den fazla karakteri içermemelidir.
- 2) Ek II dip not c'deki kategorilere uygun sınıflandırma.
- 3) Uygun olmayı çiziniz.
- 4) Aşağıdaki kodlarla yerini gösteriniz:
R: Aracın sağ tarafı.
C: Aracın merkezi.
L: Aracın sol tarafı.
x: En öndeki dingilden yatay mesafe (mm) ön dingilin daha önündeysen, rakamın önüne '-' işareti konulmalıdır.
y: Aracın boylamasına merkezi hattından yatay mesafe (mm)
z: Yerden uzaklık (mm)
r/o: İşarete erişim için sökülmesi veya açılması gereken kısımlar. Bir motosikletin gidonunun (headpipe) sağ tarafına ön dingilin 500 mm arkasına, merkez hattından 30 mm mesafede ve 1100 mm yükseklikte yerleştirilmiş VIN (Aracın Tanıtım Numarası) plâkası için bir örnek:

R, x500, y30, z1100

Dört tekerlekli bir motosiklette aracın sağ tarafına, ön dingilin 100 mm ilerisinde, aracın boylamasına merkez hattından 950 mm mesafede ve 700 mm yüksekliğe, ön kaputun altına yerleştirilmiş VIN plâkası için bir örnek:

R, x-100, y950, z700 (r/o)

5) Silindirlerin düzenini aşağıdaki kodları kullanarak belirtiniz:

LI: Sıra tipi motor

V: V motor

O: Karşıt pistonlu motor

S: Tek silindirli motor

6) Yakıt tipini aşağıdaki kodları kullanarak belirtiniz:

P: Benzin

D: Dizel

M: Karışım

LPG: Sıvılaştırılmış petrol gazı

O: Diğer

7) M: Manuel

A: Otomatik

8) Karoserili araçlar için.

9) Tertibi aşağıdaki kodları kullanarak belirtiniz:

R: Aracın sağ tarafı

L: Aracın sol tarafı

F: Aracın ön tarafı

RE: Aracın arka tarafı

2 sol ve 1 sağ kapısı olan bir araç için örnek:

2L, 1R

10) Konumları aşağıdaki kodları kullanarak belirtiniz:

rx: Sıra numarası

R: Aracın sağ tarafı

C: Aracın ortası

L: Aracın sol tarafı

1 sağda 1 solda iki adet oturma yeri olan bir ön sırası ve 1 sağda, 1 solda ve 1 de ortada olmak üzere 3 oturma yeri olan ikinci sırası bulunan bir araç için örnek:

r1: 1R,1L r2: 1R,1C,1L

11) Esas yönetmeliğin ve onay işlemi için kullanılabilen en son olarak değiştirilmiş yönetmeliğin numarası. İki veya daha fazla uygulama seviyeli bir yönetmelik durumunda, uygulama seviyesini de belirtiniz.

B. Tipi onaylanmış tip serilerine orijinal bir donanım olarak takılmayan her bir ayrı teknik ünite veya aksam ile birlikte bulunacak uygunluk belgesi

(örnek)

Aşağıda imzası olan ben (soyadı ve adı)..... (ayrı teknik ünite veya aksam)ın

1. Markası:

2. Tipi:

3. Tip seri numarası:

onaylanmış tipe uygun olduğunu belge ile onaylarım.

.....'de tarihinde

..... tarafından

.....no'lu aksam tip onay belgesinde

ve bilgi dokümanında tanımlanan

onaylanmış tipe uygun olduğunu belge ile onaylarım.

.....'de/...../..... tarihinde yapılmıştır.

(İmza)

(Firmadaki konumu)

TARIM VEYA ORMAN TRAKTÖRLERİ ÖRNEK TANITIM BİLDİRİMİ (BİLGİ DOKÜMANI)

(Yönetmelikte ve ayrı Yönetmeliklerde belirtilen bilgi dokümanlarının hepsi sadece bu ayrıntılı listedeki özetleri içermeli ve diğerlerinden farklı olarak kendi numaralandırma sistemini kullanmalıdır.)

Not: TORTOY'da bu Eki etkileyecek değişiklik yapıldığı takdirde bu Ekte güncelleme yapılmamışsa, söz konusu Yönetmeliklerdeki hükümler esas alınır.

Aşağıdaki doküman, uygulanabilirse üç kopya olarak sağlanmalı ve içindekiler listesini içermelidir. İhtiyaç duyulan herhangi bir çizim, A4 formatında veya bu formata katlanmış olarak uygun bir ölçekte ve yeterli ayrıntı ile sağlanmalıdır. Varsa, fotoğraflar yeterli ayrıntıyı göstermelidir.

ÖRNEK A

Ayrıntılı liste

Örnek A, ayrı bir Yönetmeliğe uygun olarak yayınlanan bir tip onay belgesinin veya aksam tip onay belgesinin yokluğunda kullanılmalıdır.

- 0- GENEL**
- 0.1-** Marka/markalar (imalatçısı tarafından kaydedirilen ticari işareti):
- 0.2-** Tip (herhangi bir varyant veya versiyon belirtilir):
- 0.2.1-** Ticari isim(ler) (uygunsa):
- 0.3-** Traktör üzerine işaretlenmişse, tipin belirtilme şekli:
- 0.3.1-** İmalatçının plakası (takılma yeri ve yöntemi):
- 0.3.2-** Şasi tanıtım numarası (yeri):
- 0.4-** Traktörün kategorisi⁽⁴⁾:
- 0.5-** İmalatçının adı ve adresi:
- 0.6-** Resmi plakaların takılma yöntem ve yeri ile yazı muhteviyatı (fotoğraflar veya çizimler):...
- 0.7-** Sistemler, elemanlar ve ayrı teknik üniteler üzerindeki AT tip onay işaretlerinin yeri ve bunun takılma yöntemi:..
- 0.8-** Montaj fabrikasının(larının) adı(ları) ve adresi(leri):
- 1- TRAKTÖRÜN GENEL YAPIM KARAKTERİSTİKLERİ**
(temsil eden taşıtın ¾ ön ve ¾ arka fotoğraflarını veya çizimlerini ve komple traktörün boyutlandırılmış bir çizimini ekleyiniz)
- 1.1-** Dingil ve tekerleklerin sayısı:
- 1.1.1-** İkiz tekerlekli dingillerin sayı ve konumu (varsa):
- 1.1.2-** Yönlendirilen dingillerin sayısı:
- 1.1.3-** Tahrikli dingiller (sayısı, konumu, bağlantısı):
- 1.1.4-** Fren dingilleri (sayısı, konumu):
- 1.2-** Motorun konumu ve yerleştirilmesi:
- 1.3-** Yönlendirilen tekerleğin konumu: sağ/sol/merkez ⁽¹⁾
- 1.4-** Geri dönebilen sürüş konumu: evet/hayır ⁽¹⁾
- 1.5-** Şasi: omurga/yan elemanları ile birlikte şasi/mafsallı şasi/diğerleri⁽¹⁾
- 1.6-** Sağdan/soldan ⁽¹⁾ sürüş için tasarlanmış traktör:
- 2- KÜTLE VE BOYUTLAR ⁽⁵⁾ (kg ve mm olarak)**
(Uygulanabildiğinde çizimlere başvurunuz)
- 2.1-** Yüksüz kütle(ler)
- 2.1.1-** Çalışır durumdaki traktörün yüksüz durumdaki kütlesi(leri) ⁽¹⁵⁾ (çeşitli ayrı Yönetmelikler için referans noktası olarak hizmet eden) (isteğe bağlı aksesuarlar hariç, fakat soğutucu, yağlar, yakıt, avadanlıklar ve sürücü dahil devrilmeyi önleyici yapıyı içeren) ⁽⁶⁾:
 - En büyük:
 - En küçük:
- 2.1.1.1-** Belirtilen kütlenin(lerin) dingiller arasında dağılımı:
- 2.2-** İmalatçı tarafından belirtilen en büyük kütle(ler):
- 2.2.1-** Lastik özelliğine göre traktörün en büyük yüklü kütlesi(leri):
- 2.2.2-** Belirtilen kütlenin(lerin) dingiller arasında dağılımı:
- 2.2.3-** Belirtilen kütlenin(lerin) dingiller arasındaki dağılımındaki sınırlar (ön ve arka dingilde yüzde olarak en küçük sınırları belirtiniz)

2.2.3.1- Kütüph/kütüpheler ve lastik/lastikler:

Dingil No	Lastikler (boyutlar)	Yük kapasitesi	Her dingildeki teknik olarak müsaade edilen en büyük kütle	Bağlantı noktasında müsaade edilen en büyük düşey yük (*)
1				
2				
3				

(*) Statik şartlar altında bağlantının referans merkezine iletilen yük.

- 2.2.4- En büyük yük ⁽¹⁵⁾:
- 2.3- Dengeleme kütleleri (toplam ağırlık, malzeme, parça sayısı):
- 2.3.1- Belirtilen kütlelerin(lerin) dingiller arasında dağılımı:
- 2.4- Teknik olarak izin verilen çekilebilir kütle/kütüpheler:
- 2.4.1- Frenlersiz çekilebilir kütle:
- 2.4.2- Bağımsız olarak frenli çekilebilir kütle:
- 2.4.3- Atalet frenli çekilebilir kütle:
- 2.4.4- Hidrolik veya pnömatik frenleme ile donatıldığında çekilebilir kütle:
- 2.4.5- Römork frenlemenin her yapısı için traktör-römork birleşiminin teknik olarak müsaade edilen toplam kütüph/kütüpheleri:.....
- 2.4.6- Bağlantı noktasının konumu:
- 2.4.6.1- Yerden yükseklik:
- 2.4.6.1.1- En büyük:
- 2.4.6.1.2- En küçük:
- 2.4.6.2- Arka dingili ekseninden geçen düşey düzlemden mesafe:
- 2.5- Dingil mesafesi ⁽⁷⁾:
- 2.6- Her bir dingilin en fazla ve en az iz genişliği (normal olarak takılmış tek veya ikiz tekerleklerin simetri düzlemleri arasından ölçülen) (İmalatçı tarafından belirtilmelidir)⁽⁸⁾:
- 2.7- Bağlantı ünitesini de içerecek şekilde traktörün toplam boyutları
- 2.7.1- Yolda kullanım uzunluğu⁽⁹⁾:
- En büyük:
- En küçük:
- 2.7.2- Yolda kullanım genişliği⁽¹⁰⁾:
- En büyük:
- En küçük:
- 2.7.3- Yolda kullanım yüksekliği⁽¹¹⁾:
- En büyük:
- En küçük:
- 2.7.4- Ön dingil çıkıntısı⁽¹¹⁾:
- En büyük:
- En küçük:
- 2.7.5- Arka dingil çıkıntısı⁽¹¹⁾:
- En büyük:
- En küçük:
- 2.7.6- Yolda kullanım yüksekliği⁽¹¹⁾:
- En büyük:
- En küçük:
- 3 - MOTOR**
- 3.1- Kısım 1-Genel
- 3.1.1- Ana motor/motor tipi ⁽¹⁾⁽²⁰⁾
- İmalatçının kayıtlı ticari markası/markaları:
- 3.1.2- Ana motor ve (varsa) motor ya da motorlar ailesinin tipi ve ticari açıklaması⁽¹⁾:
- 3.1.3- Motor ya da motorlar üzerine işaretlenmişse, tipin belirtilme şekli ve takılma yöntemi:
- 3.1.3.1- Motor tipi belirtme karakterlerinin yeri, belirtilme şekli ve takılma yöntemi:
- 3.1.3.2- Aktif onay numarasının yeri ve takılma şekli:
- 3.1.4- İmalatçının adı ve adresi:
- 3.1.5- Montaj fabrikalarının adresleri:
- 3.1.6- Çalışma prensibi:
- kıvılcım/sıkıştırma ateşlemeli ⁽¹⁾
- direkt/indirekt püskürtme ⁽¹⁾
- iki/dört stroklu ⁽¹⁾
- 3.1.7- Yakıt:
- dizel/benzin/LPG/diğer ⁽¹⁾
- 3.2- **Kısım 2-Motor tipi**

- Motor tipinin temel karakteristikleri
- 3.2.1- Sıkıştırma ateşlemeli motorun tanımı
- 3.2.1.1- İmalatçı:
- 3.2.1.2- İmalatçı tarafından takılan motor tipi:
- 3.2.1.3- Çalışma prensibi: dört/iki strok (¹)
- 3.2.1.4- Delik: mm
- 3.2.1.5- Strok: mm
- 3.2.1.6- Silindirlerin sayısı ve yerleşimi:
- 3.2.1.7- Motor hacmi:cm³
- 3.2.1.8- Motor devri: min⁻¹
- 3.2.1.9- En büyük tork: min⁻¹
- 3.2.1.10- Sıkıştırma oranı (²):
- 3.2.1.11- Yanma sistemi:
- 3.2.1.12- Yanma odasının ve piston kafasının çizim/çizimleri:
- 3.2.1.13- Emme ve egzoz borularının en küçük kesiti:
- 3.2.1.14- Soğutma sistemi
- 3.2.1.14.1- Sıvı
- 3.2.1.14.1.1 Sıvının tipi:
- 3.2.1.14.1.2- Devirdaim pompası(ları): var/yok (¹)
- 3.2.1.14.1.3- Karakteristikleri veya markası/markaları ve tipi/tipleri (varsa):
- 3.2.1.14.1.4- Tahrik oranı/oranları (varsa):
- 3.2.1.14.1- Hava
- 3.2.1.14.1.1- Üfleyici: var/yok (¹)
- 3.2.1.14.1.2- Karakteristikleri veya markası/markaları ve tipi/tipleri (varsa):
- 3.2.1.14.1.3- Tahrik oranı/ları (varsa):
- 3.2.1.15- İmalatçı tarafından belirtilen sıcaklık:
- 3.2.1.15.1- Sıvı soğutma: en yüksek çıkış sıcaklığı:K
- 3.2.1.15.2- Hava soğutma: referans noktası:
- Referans noktasındaki en yüksek sıcaklık:K
- 3.2.1.15.3- Giriş ara soğutucunun çıkış noktasındaki en yüksek besleme sıcaklığı:K
- 3.2.1.15.4- Egzoz manifoldunun çıkış flanşlarına bitişik egzoz borularında egzoz gazlarının en yüksek sıcaklığı: K
- 3.2.1.15.5- Yağın sıcaklığı: en düşük: K, en yüksek K
- 3.2.1.16- Aşırı doldurucu: var/yok (¹)
- 3.2.1.16.1- Markası:
- 3.2.1.16.2- Tipi:
- 3.2.1.16.3- Sistemin tanımı (örneğin en yüksek basınç, tahliye valfi, varsa):
- 3.2.1.16.4- Ara soğutucu: var/yok (¹)
- 3.2.1.17- Emme sistemi: beyan edilen motor hızında ve tam motor yükünde en yüksek müsaade edilen giriş basıncı düşümü: kPa
- 3.2.1.18- Egzoz sistemi: beyan edilen motor hızında ve tam motor yükünde en yüksek müsaade edilen arka basınç: kPa
- 3.2.2- İlave kirlenmeyi önleyici tertibatlar (varsa ve başka bir başlık altında değilse):
Tanımı ve/veya diyagramları:
- 3.2.3- Yakıt besleme
- 3.2.3.1- Besleme pompası
Basınç (²) veya karakteristik diyagramı:
- 3.2.3.2- Enjeksiyon sistemi
- 3.2.3.2.1- Pompa
- 3.2.3.2.1.1- Marka/markalar:
- 3.2.3.2.1.2- Tip/tipler:
- 3.2.3.2.1.3- min⁻¹ (beyan edilen) ve min⁻¹ (en büyük tork)un beyan edilen pompa hızında her püskürtmede veya her çevrimde sırasıyla dağıtımmm³ (²) veya diyagram.
Kullanılan yöntemi belirtiniz: motor üzerinde/deney tezgahı üzerinde (¹)
- 3.2.3.2.1.4- Püskürtme avansı
- 3.2.3.2.1.4.1- Püskürtme avansı eğrisi (²):
- 3.2.3.2.1.4.2- Zamanlama (²):
- 3.2.3.2.2- Enjeksiyon boruları
- 3.2.3.2.2.1- Uzunluk(lar):mm
- 3.2.3.2.2.2- İç çap: mm
- 3.2.3.2.3- Enjektör(ler)
- 3.2.3.2.3.1- Marka/markalar:
- 3.2.3.2.3.2- Tip/tipler
- 3.2.3.2.3.3- Başlangıç basıncı (²) veya diyagram (¹):
- 3.2.3.2.4- Düzenleyici
- 3.2.3.2.4.1- Marka/markalar:

- 3.2.3.2.4.2-Tip/typler:
- 3.2.3.2.4.3- Tam yük altında keme başlangıç hızı⁽²⁾: mm⁻¹
- 3.2.3.2.4.4- En yüksek yüksüz hız ⁽²⁾: mm⁻¹
- 3.2.3.2.4.5- Rölanti hızı ⁽²⁾: mm⁻¹
- 3.2.3.3- Soğuk çalıştırma sistemi
- 3.2.3.3.1- Marka/markalar:
- 3.2.3.3.2- Tip/typler
- 3.2.3.3.3- Açıklama:
- 3.2.4- Valf zamanlaması
- 3.2.4.1- Üst ölü nokta veya eşdeğer karakteristiklere göre en büyük valf yükselmesi ve açma ve kapama açıları: ...
- 3.2.4.2- Referans açıklıkları ve /veya ayarlama aralığı ⁽¹⁾
- 3.2.5- Elektronik kumanda fonksiyonları
Motor elektronik kumanda sistemlerine sahipse, ilgili performans verileri sağlanmalı ve özellikle:
- 3.2.5.1- Marka:
- 3.2.5.2- Tip:
- 3.2.5.3- Parça numarası:
- 3.2.5.4- Elektronik kumanda ünitesinin yeri:
- 3.2.5.4.1- Bulunan parçalar:
- 3.2.5.4.2- Kumanda edilen parçalar:
- 3.2- **Kısım 3- Sıkıştırma ateşlemeli motor grubu**
Motor grubunun temel karakteristikleri
- 3.3.1- Aileyi oluşturan motor tiplerinin listesi
- 3.3.1.1- Motor grubunun adı:
- 3.3.1.2- Motor tipinin grup içerisindeki özellikleri:

	Temsil eden motor				
Motor tipleri					
Silindir sayısı					
Anma devir sayısı (min ⁻¹)					
Anma devir sayısında strok başına yakıt girişi (mm ³)					
Net beyan edilen güç (kW)					
En büyük tork (min ⁻¹)					
En büyük torkta strok başına yakıt girişi (mm ³)					
En büyük tork (N.m)					
Rölanti hızı (min ⁻¹)					
Temsil eden motorun yüzdesi olarak silindir kapasitesi					100

3.4- Kısım 4-Grup içindeki motor tipi

Gruptaki temsil eden motor tipinin temel özellikleri ⁽²⁰⁾

- 3.4.1- Sıkıştırma ateşlemeli motorun tanımı
- 3.4.1.1-İmalatçı:
- 3.4.1.2-İmalatçı tarafından belirtilen motor tipi:
- 3.4.1.3 -Dört/iki-strok ⁽¹⁾
- 3.4.1.4-Delik: mm
- 3.4.1.5-Strok: mm
- 3.4.1.6-Silindirlerin sayısı ve yerleşimi:
- 3.4.1.7-Motor hacmi: cm³
- 3.4.1.8-Motor devir sayısı: min⁻¹
- 3.4.1.9-En büyük torkta motor hızı: min⁻¹
- 3.4.1.10-Sıkıştırma oranı ⁽²⁾:
- 3.4.1.11-Yanma sistemi:
- 3.4.1.12-Piston başı ve yanma odasının çizimi(leri)
- 3.4.1.13-Emme ve egzoz borularının kanallarının en küçük kesiti:
- 3.4.1.14- Soğutma sistemi:
- 3.4.1.14.1- Sıvı :
- 3.4.1.14.1.1- Sıvı tipi:
- 3.4.1.14.1.2- Devirdaim pompası(ları): var/yok ⁽¹⁾
- 3.4.1.14.1.3- Karakteristikler veya marka/markalar ve tip/typler (varsa):
- 3.4.1.14.1.4-Tahrik oranı(ları) (varsa):
- 3.4.1.14.2-Hava
- 3.4.1.14.2.1-Üfleyici: var/yok ⁽¹⁾

- 3.4.1.14.2.2-Karakteristikler veya marka/markalar ve tip/tipler (varsa):
- 3.4.1.14.2.3-Tahrik oranı(ları) (varsa):
- 3.4.1.15-İmalatçısı tarafından belirtilen sıcaklık:
- 3.4.1.15.1-Sıvı soğutmalı: en yüksek çıkış sıcaklığı: K
- 3.4.1.15.2-Hava soğutmalı: Referans noktası:
- Referans noktasındaki en yüksek sıcaklık: K
- 3.4.1.15.3- Girişteki ara soğutucunun çıkış noktasındaki en yüksek hava besleme sıcaklığı: K
- 3.4.1.15.4-Egzoz manifoldunun çıkış flanşlarına bitişik egzoz borularındaki egzoz gazlarının en yüksek sıcaklığı:
- K
- 3.4.1.15.5-Yağın sıcaklığı: en düşük: K, en yüksek: K
- 3.4.1.16-Aşırı doldurucu: var/yok ⁽¹⁾
- 3.4.1.16.1 -Marka:
- 3.4.1.16.2-Tip:
- 3.4.1.16.3-Sistemin tarifi (örneğin en yüksek basınç, boşaltma valfi, uygulanabildiğinde):
- 3.4.1.16.4- Ara soğutucu: var/yok ⁽¹⁾
- 3.4.1.17-Emme sistemi: beyan edilen motor hızındaki en yüksek müsaade edilen giriş basınç düşümü:
- kPa
- 3.4.1.18- Egzoz sistemi: beyan edilen motor hızındaki en yüksek müsaade edilen arka basınç
- kPa
- 3.4.2- Kirliliği önleyici ilave tertibatlar (varsa, ve başka bir başlık altında belirtilmediyse)
- Tarifi ve/veya ⁽¹⁾ diyagram(lar):
- 3.4.3- Yakıt beslemesi
- 3.4.3.1-Besleme pompası
- Basınç ⁽²⁾ veya karakteristik diyagram: kPa
- 3.4.3.2-Püskürtme sistemi
- 3.4.3.2.1-Pompa
- 3.4.3.2.1.1- Marka/markalar:
- 3.4.3.2.1.2-Tip (ler):
- 3.4.3.2.1.3-..... min⁻¹ (beyan edilen) ve min⁻¹ (en büyük tork)un beyan edilen pompa hızında her püskürtmede veya her çevrimde sırasıyla dağıtım mm³ ⁽²⁾ veya diyagram.
- Kullanılan yöntemi belirtiniz: motor üzerinde/deney tezgahı üzerinde ⁽¹⁾
- 3.4.3.2.1.4.2- Püskürtme avansı:
- 3.4.3.2.1.4.1-Püskürtme avans eğrisi ⁽²⁾:
- 3.4.3.2.1.4.2- Zamanlama ⁽²⁾:
- 3.4.3.2.2- Püskürtme boruları
- 3.4.3.2.2.1-Uzunlu(lar): mm
- 3.4.3.2.2.2-İç çap: mm
- 3.4.3.2.3- Enjektör (ler):
- 3.4.3.2.3.1- Marka/markalar:
- 3.4.3.2.3.2-Tip/tipler:
- 3.4.3.2.3.3-Başlangıç basıncı ⁽²⁾ veya diyagram:
- 3.4.3.2.4- Düzenleyici
- 3.4.3.2.4.1-Marka/markalar:
- 3.4.3.2.4.2-Tip/tipler:
- 3.4.3.2.4.3-Tam yük altında kesme başlangıç hızı ⁽²⁾: min⁻¹
- 3.4.3.2.4.5-En büyük yüksüz hız ⁽²⁾: min⁻¹
- 3.4.3.2.4.5-Rölanti hızı ⁽²⁾: min⁻¹
- 3.4.3.3-Soğuk çalıştırma sistemi
- 3.4.3.3.1-Marka/markalar:
- 3.4.3.3.2-Tip/tipler:
- 3.4.3.3.3-Açıklama:
- 3.4.4- Valf zamanlaması
- 3.4.4.1-Üst ölü noktaya göre en büyük valf yüksekliği ve açma ve kapama açıları veya eşdeğer karakteristikler:
-
- 3.4.4.2-Referans açıklıkları ve/veya ayarlama mesafesi ⁽¹⁾:
- 3.4.5-Elektronik kumanda fonksiyonları
- Motorun elektronik kumanda fonksiyonları varsa, performans ile ilgili doküman sağlanmalı ve özellikle:
- 3.4.5.1-Marka:
- 3.4.5.2-Tip:
- 3.4.5.3-Parça numarası:
- 3.4.5.4-Elektronik kumanda ünitesinin yeri
- 3.4.5.4.1-Bulunan parçalar:
- 3.4.5.4.2-Kumanda edilen parçalar:
- 3.5- Yakıt deposu/depoları
- 3.5.1- Sayısı, kapasitesi, malzemesi:
- 3.5.2- Deponun/depoların konumunu belirten çizim, fotoğraf veya açıklama:

3.5.3- Yedek yakıt deposu(ları)

3.5.3.1- Sayısı, kapasitesi, malzemesi:

3.5.3.2- Deponun/depoların konumunu belirten çizim, fotoğraf veya açıklama:

3.6- Standard ayarda min⁻¹'de beyan edilen güç:kW 20/6/2007 tarihli ve 26558 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolu Dışında Kullanılan Hareketli Makinalara Takılan İçten Yanmalı Motorlardan Çıkan Gazlara ve Partikül Halindeki Kirleticilere Karşı Alınacak Tedbirler İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğine (97/68/AT) uygun olarak

3.6.1- Yardımcı kuvvet prizinde (PTO) güç, (OECD veya ISO 789-10'un kod 1 veya 2'sine uygun olarak), varsa, beyan edilen hızda(larda)

Beyan edilen hız PTO (min ⁻¹)	Karşılık gelen motor hızı (min ⁻¹)	Güç (kW)
1-540
2-1000

3.7-min⁻¹'de en büyük tork:N.m (97/68/AT Yönetmeliğine göre)

3.8- Diğer çekme motorları (kıvılcım ateşlemeli, v.b.), veya birleşimleri (parçaların karakteristikleri):

3.9- Hava filtresi

3.9.1- Marka/markalar:.....

3.9.2-Tip/tipler:

3.9.3- En büyük güçteki ortalama basınç düşümü (2): kPa

3.10- Egzoz sistemi

3.10.1- Tarif ve diyagramlar:

3.10.2- Marka/markalar:.....

3.10.3-Tip/tipler:

3.11- Elektrik sistemi

3.11.1- Anma gerilimi, pozitif /negatif topraklama (1) V

3.11.2.- Jeneratör

3.11.2.1- Tip:

3.11.2.2- Beyan edilen güç: VA

4- AKTARMA (15)

4.1-Aktarma sisteminin diyagramı:

4.2-Tip (mekanik, hidrolik, elektrik, v.b.):

4.2.1-Elektriksel/elektronik parçaların kısa tanımı (varsa):

4.3-Motor volanının atalet momenti:

4.3.1-Vitese takılı olmadığında ilave atalet momenti:

4.4- Kavrama (tip) (varsa):

4.4.1- En büyük tork değişimi (varsa):

4.5-Vites kutusu (tip, direkt vites, kumanda yöntemi) (varsa):.....

4.6- Yardımcı vites kutusu varken veya yokken dişli oranları (varsa) (16):

Vites	Vites kutusu oranı	Yardımcı vites kutusu oranı(ları)	Son tahrik oranı	Toplam dişli oranı
CVT (*) için en büyük				
1				
2				
3				
CVT (*) için en küçük				
Geri				
1				
...				

(*) Sürekli değişebilen aktarma.

4.6.1-Tahrikli dingillerdeki lastiklerin en büyük boyutları:

4.7- En büyük viteste hesaplanan en büyük traktör tasarımı hızı (hesaplama kullanılan faktörleri gösteriniz): km/h

Ölçülen en büyük hız: km/h

4.8- Bir tam dönüş karşılık gelen tahrikli tekerleklerin gerçek ileri hareketi:

4.9- Hız düzenleyici: var/yok (1)

4.9.1-Açıklama:

- 8.1-** Servis fren sistemi:
- 8.2-**Yardımcı fren sistemi (varsa):
- 8.3-**Park frenleri:
- 8.4-**İlave herhangi bir frenleme tertibatı(ları) (ve özellikle geciktirici):
- 8.5-**Kilitlenmeyi önleyici fren sistemli traktörler için, sistemin çalışmasının tarifi (tüm elektronik kısımları içerecek şekilde), elektrik blok diyagramı, hidrolik veya pnömatik çevrim planı:
- 8.6-**Düzgün olarak tanımlanmış fren sistemi parçalarının listesi:
- 8.7-**Fren dingilleri üzerinde müsaade edilen en büyük lastik boyutları:
- 8.8-**Fren sisteminin hesabı (tekerleklerin çevresindeki toplam frenleme kuvvetlerinin fren kontrolüne uygulanan kuvvete oranının tayini):
- 8.9-**Sağ ve sol frenleme kumandalarının kilitlenmesi:
- 8.10-**Dış enerji kaynağı(ları) (varsa)
Karakteristikleri, enerji rezervuarlarının kapasitesi, en büyük ve en küçük basınç, kumanda paneli üzerindeki basınç göstergesi ve en büyük-en küçük basınç ikaz cihazları, basınç teçhizatı ile ilgili hükümlere uygun olarak vakum rezervuarları ve besleme valfleri, besleme kompresörleri):
- 8.11-** Römork frenleme tertibatları ile donatılmış traktörler
- 8.11.1-** Römork-frenini harekete geçiren tertibat (tarifi, karakteristikleri):.....
- 8.11.2-**Mekanik/hidrolik/pnömatik kavrama (1)
- 8.11.3-**Bağlama elemanları, kavramalar, emniyet tertibatları (tarif, çizim, şema):
- 8.11.4-**Tek veya iki hat bağlantıları (1)
- 8.11.4.1-**Aşırı basınç beslemesi (1 hat): kPa
- 8.11.4.2-**Aşırı basınç beslemesi (2 hat): kPa
- 9- GÖRME ALANI, CAMLAR, ÖN CAM SİLECEKLERİ VE GERİ GÖRÜŞ AYNALARI**
- 9.1-** Görüş alanı
- 9.1.1-** Ön görüş alanındaki kısımların konumunu gösteren çizim(ler) veya fotoğraf(lar):
- 9.2-** Camlar
- 9.2.1-** Referans noktasının kısa sürede tespitini sağlayan veriler:
- 9.2.2-** Ön cam/camlar
- 9.2.2.1-**Kullanılan malzeme/malzemeler:
- 9.2.2.2-**Takılma yöntemi:
- 9.2.2.3-**Eğim açısı/açıları: derece
- 9.2.2.4-**Parça: tip onayı işareti/işaretleri:
- 9.2.2.5-**Ön cam aksesuarları ve bunların yeri ve her bir elektriksel/elektronik parçanın kısa tarifi:
- 9.2.3-**Diğer cam/camlar
- 9.2.3.1-**Konumu/konumları:
- Kullanılan malzeme/malzemeler:
- 9.2.3.2-**Parça: tip onayı işareti/işaretleri:
- 9.2.3.3-**Yan camların çalıştırma mekanizmalarının elektrik/elektronik parçalarının kısa tarifi (takılıysa):
- 9.3-**Ön cam silecekleri: var/yok (1) (tarifi, sayısı, çalışma sıklığı):
- 9.4-** Geri görüş aynası(ları)
- 9.4.1-** Sınıfı(ları):
- 9.4.2-** Parça: tip onayı işareti/işaretleri:.....
- 9.4.3-** Traktörün yapısına göre konumu/konumları (çizimler):
- 9.4.4-** Takılma yöntemi/yöntemleri:
- 9.4.5-** Arka görüş alanını görmeyi engelleyebilecek ihtiyari teçhizat:
- 9.4.6-** Ayarlama sisteminin elektriksel/elektronik parçaların kısa açıklaması (varsa):
- 9.5-** Buzlanmayı ve buğuyu önleme:
- 9.5.1-**Teknik tarif:
- 10- DEVRİLMEMEYE KARŞI KORUYUCU YAPILAR, HAVA KORUMA, KOLTUKLAR, YÜK PLATFORMU**
- 10.1-** Devrilmeye karşı koruyucu yapılar (boyutlandırılmış çizimler, fotoğraflar (varsa), tarif): ...
- 10.1.1-**Çerçeve(ler)
- 10.1.1.1-**Ticari işareti/işaretleri:
- 10.1.1.2-**Parça tip onayı işareti/işaretleri:
- 10.1.1.3-**İç ve dış boyutlar:
- 10.1.1.4-**Malzeme/malzemeler ve yapım yöntemi:
- 10.1.2-**Kabin/kabinler
- 10.1.2.1-**Ticari işareti/işaretleri:
- 10.1.2.2-** Parça tip onayı işareti/işaretleri:
- 10.1.2.3-** Kapılar (sayısı, boyutları, açılma yönleri, kilit mandalları ve menteşeler):
- 10.1.2.4-** Pencereler ve acil çıkış/çıkışlar (sayısı, boyutları, konumları):
- 10.1.2.5-** Diğer hava koruma düzenlemeleri (tarifi):
- 10.1.2.6-** İç ve dış boyutlar:
- 10.1.3-** Monte edilmiş devrilme çubuğu(ları) ve öne/arkaya, katlanmış veya değil (1)

- 10.1.3.1- Tarifi (konumu, takılması, v.b.):
- 10.1.3.2- Ticari işareti/işaretleri: veya adı/adları:
- 10.1.3.3- Parça tip onayı işareti(leri):
- 10.1.3.4- Boyutlar:
- 10.1.3.5- Malzeme/malzemeler ve yapıma yöntemi:
- 10.2-Çalışma alanı ve sürüş kabinine giriş (tarif, karakteristikler, veya boyutlandırılmış çizimler):
- 10.3- Koltuklar ve ayak dayama yerleri
- 10.3.1- Sürüş koltuğu(ları) (çizimler, fotoğraflar, tarif):
- 10.3.1.1- Ticari işareti/işaretleri: veya adı(adları):
- 10.3.1.2 - Parça tip onayı işareti(leri):
- 10.3.1.3-Koltuk tipi kategorisi: kategori A sınıf I/II/III, kategori B (¹)
- 10.3.1.4-Konumu ve ana karakteristikleri:
- 10.3.1.5-Ayar sistemi:
- 10.3.1.6- Yer değiştirme ve kilitleme sistemi:
- 10.3.2- Yolcu koltukları (sayısı, boyutları, konumu ve karakteristikleri):
- 10.3.3- Ayak dayama yerleri (sayısı, boyutları ve konuları):
- 10.4-Yük platformu
- 10.4.1- Boyutları:
- 10.4.2- Konumu:
- 10.4.3-Teknik olarak müsaade edilen yük:
- 10.4.4-Dingiller arasında yükün dağılımı:
- 10.5-Radyo parazitlerinin giderilmesi
- 10.5.1- Motor bölümünü ve yolcu bölümünün bitişik kısımlarını oluşturan gövde kısmının şekillerinin tarifi ve çizimleri/fotoğrafları ve malzemeleri:
- 10.5.2- Motor bölmesine yerleştirilmiş metal parçaların konumlarının çizimleri veya fotoğrafları (örneğin, ısıtma teçhizatı, yadak tekerlek, hava filtresi, yönlendirme mekanizması, v.b.): ..
- 10.5.3-Radyo parazitleri kumanda teçhizatının tablo ve çizimi:
- 10.5.4-Doğru akım dirençlerinin anma değerinin özellikleri, ve dirençli ateşleme kablolarında metre başına bunların anma direncinin anma değerinin özellikleri:
- 11-AYDINLATMA VE IŞIKLI SİNYAL CİHAZLARI** (bütün tertibatların aydınlatma yüzeylerinin konumlarını gösterecek şekilde traktörün dışının boyutlandırılmış şemaları; sayısı, kablo ağı, tip onay işareti ve ışıkların rengi)
- 11.1- Zorunlu tertibatlar
- 11.1.1- Kısa hüzmeye farları:
- 11.1.2- Ön konum (yan) lambaları:
- 11.1.3- Arka konum lambaları:
- 11.1.4- Yön belirtici lambalar:
- Ön:
- Arka:
- Yan:
- 11.1.5- Arka geri yansıtıcılar (üçgen olmayan):
- 11.1.6- Arka tescil plakası lambaları:
- 11.1.7- Stop lambaları:
- 11.1.8- Tehlike ikaz tertibatı (flaşörlü, yanıp sönen, sarı ışıklı, dönerli, uyarı lambası):
- 11.2- İhtiyari teçhizatlar
- 11.2.1- Uzun hüzmeye farları:
- 11.2.2- Ön sis lambaları:
- 11.2.3- Arka sis lambaları:
- 11.2.4- Geri vites lambaları:
- 11.2.5- Çalışma lambaları:
- 11.2.6- Park lambaları:
- 11.2.7- Dış hat işaret lambaları:
- 11.2.8- Römork yön gösterici lambaları için ikaz ışığı/ışıkları:
- 11.3- Lambaların dışında kalan elektriksel/elektronik kısımların kısa tarifi (varsa):
- 12- MUHTELİF**
- 12.1- Sesli ikaz cihazı(ları) (konumu):
- 12.1.1- Parça tip onay işareti(leri):
- 12.2- Traktör ve çekilen taşıtlar arasındaki mekanik bağlantı
- 12.2.1- Bağlantının tipi/tipleri:
- 12.2.2- Ticari işareti(leri):
- 12.2.3- Parça tip onay işareti(leri):
- 12.2.4- En fazla yatay yük için tasarlanmış tertibat kg; ve en fazla düşey yük için tasarlanmış tertibat (varsa) kg (¹⁹)
- 12.3-Hidrolik kaldırma: üç nokta bağlantı: var/yok (¹)
- 12.4- Römorklarda aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazları için güç bağlantısı (tarif):
- 12.5- Kumandaların takılması, yeri, fonksiyonu ve işaretlenmesi (tarif, fotoğraflar veya diyagramlar):
- 12.6- Arka tescil plakasının yeri (şekli ve boyutları):

12.7- Ön bağlantı tertibatı (boyutlandırılmış çizim):

12.8- Monte edilen taşıtın veya çekilen taşıtların çalışması ve kumandası için kullanılan göğüs üzerindeki elektronik sistemlerin tarifi:

Notlar

- (1) Uygulanmayı çiziniz.
- (2) Tolerans veriniz.
- (3) Bir parça tip onayı almışsa, bu onaya atıfta bulunulduğu takdirde bu parçanın tarif edilmesine gerek yoktur. Benzer şekilde, bir parçanın ilştirilmiş çizim ve diyagramlarından yapısı net bir şekilde belli oluyorsa tarif edilmesine gerek yoktur.
Fotoğraf veya çizimlerin ilştirildiği her başlık için karşılık gelen Eklerin numarasını belirtiniz.
- (4) Ek II'de belirtilen tariflere göre sınıflandırma.
- (5) Standardlar ISO 612 – 1978 ve 1176 –1990.
- (6) Sürücünün kütlesi 75 kg olarak kabul edilmelidir. 'Avadanlıklar', 'Avadanlık kutusu' anlamındadır.
- (7) Standard ISO 612 – 1978 (madde 6.4).
- (8) Standard ISO 4004 –1983.
- (9) Standard ISO 612 – 1978 (Madde 6.1).
- (10) Standard ISO 612 – 1978 (Madde 6.2).
- (11) Standard ISO 612 – 1978 (Madde 6.3).
- (12) Standard ISO 612 – 1978 (Madde 6.6).
- (13) Standard ISO 612 – 1978 (Madde 6.7).
- (14) Standard ISO 612 – 1978 (Madde 8).
- (15) Talep edilen bilgiler, bütün varyantlar için sağlanmalıdır.
- (16) %5'lik bir toleransa müsaade edilir. Bu hüküm, 3 km/h'lik bir tolerans dahilinde 43 km/h'i geçmeyen bir hız ölçümüne dayandırılmalıdır. Komisyon Yönetmeliği 98/89/AT (RG L 322, 1.12.1998, s.40'a bakınız)).
- (17) Standard ISO 789/3 – 1993.
- (18) Aşağıdaki özellikler her bir fren tertibatı için verilmelidir:
 - Frenlerin tip ve karakteri (boyutlandırılmış şema) (kampana veya diskler, v.b., frenli tekerlekler, bu tekerleklere aktarım, sürtünme yüzeyleri, bunların özellikleri ve etkin alanları, kampanaların yarıçapı, pabuçlar veya diskler, kampanaların ağırlığı ve ayarlama tertibatları),
 - Aktarma ve kumanda (diyagram ekleyiniz) (yapı, ayar, kol oranları, kumandanın ulaşılabilirliği ve konumu, mekanik aktarmada mandallı kumandalar, aktarmanın ana parçalarının karakteristikleri, kumanda silindirleri ve pistonları, fren silindirleri).
- (19) Kavrama tertibatının mekanik dayanımına göre değerleri.
- (20) Birden fazla ana motor içeren uygulamalarda, her biri için ayrı bir form sunulmalıdır.

ÖRNEK B

AT traktör tip onayı amaçları için basitleştirilmiş bilgi dokümanı

Kısım 1

Örnek B, ayrı Yönetmeliklere göre yayınlanan bir veya daha fazla tip onayı veya parça tip onayı belgeleri varsa kullanılmalıdır.

İlgili tip onayı veya parça tip onayı belgelerinin numaraları Kısım III'deki çizelgede verilmelidir.

Uygunluk belgesinde bilgiler, aşağıda 1'den 12'ye kadar olan maddelerin her biri için ve traktörün her tipi/variantı/versionu için sağlanmalıdır.

Ayrı bir yönetmeliğe göre yayınlanan tip onayı veya parça tip onayı belgesi yoksa bilgi dokümanının örnek A'sında belirtilen bilgi de karşılık gelen bölümler için sağlanmalıdır.

0- GENEL

0.1- Marka/markalar (imalatçı tarafından tescil edilen ticari işaret):

0.2-Tip (varyantları ve versiyonları belirtiniz):

0.2.1-Ticari isim(ler) (uygunsa):

0.3- Traktör üzerine işaretlenmişse imalatçının tip kodlaması

0.3.1- İmalatçının plakası (yeri ve takılma yöntemi):

0.3.2- Şasi tanımlı numarası (yeri):

0.4-Traktörün kategorisi (1):

0.5-İmalatçının adı ve adresi :

0.7-Parçalarda veya ayrı teknik ünitelerde ad onay işaretinin takılma yeri ve yöntemi: ..

0.8- Montaj fabrikasının (larının) adı (ları) ve adresi (leri):

1-TRAKTÖRÜN GENEL YAPI KARAKTERİSTİKLERİ

(Temsil eden versiyonun ¼ ön ve ¼ arka fotoğrafları veya çizimleri ve komple traktörün boyutlandırılmış çizimi)

2- KÜTLELER VE BOYUTLAR

3- MOTOR

4- AKTARMA

5- DİNGİLLER

6- SUSPANSİYON

7- YÖNLENDİRME

8- FRENLER

9- GÖRÜŞ ALANI, CAMLAR, ÖN CAM SİLECEKLERİ VE GERİ-GÖRÜŞ AYNASI

10- DEVRİLMİYİ ÖNLEYİCİ YAPILAR, HAVA KORUMA, KOLTUKLAR, YÜK PLATFORMU

11- AYDINLATMA VE IŞIKLI SİNYAL CİHAZLARI

12- MUHTELİF

(¹) Ek II'de belirtilen tariflere göre sınıflandırma

Kısım II

Kısım I'deki maddelerde çeşitli versiyonları belirtilen izin verilen birleşimleri özetleyen birçok girişlerin olabileceği Çizelge. Bu parçaların her biri için her giriş, özel bir versiyona uygulanabilecek olan özel parça veya parçalarla ilgili olarak Çizelgede giriş veya girişleri tanımlayacak bir harf almalıdır.

Tipin her varyantı için ayrı bir çizelge çizilmelidir.

Birleşimlerle ilgili olarak herhangi bir sınırlamaya maruz olmayan çoklu girişler 'Bütün versiyonlar' kolonunda girilmelidir.

Parça No	Bütün versiyonlar	Versiyon 1	Versiyon 2	vb.	Versiyon 'n'

Esas amaç sağlanmak şartıyla bu çizelge alternatif bir formatta veya tertipte sunulabilir.

Her bir varyant ve versiyon, rakam veya harf kodu ile belirtmeli ve ilgili traktörün uygunluk belgesine (Ek III) de girilmelidir

Kısım III

Ayrı Yönetmeliklerle ilgili tip onay numaraları

Traktöre uygulanacak olan aşağıda istenen bilgileri (¹) sağlayınız.

AT tip onayı amaçları için ilgili bütün tip onayı veya aksam tip onayı belgeleri (Ekleri ile birlikte) içermeli ve onay kuruluşuna sunulmalıdır.

Amaç	AT tip onay veya parça tip onay numarası	Tip onayının veya parça tip onayının tarihi	Kapsanan tip/typler, varyant(lar), versiyon(lar)
Örnek frenleme tertibatları	e1*76/432*97/54*0026*00 e4*76/432*97/54*0039*00	3.2.200 1.3.200	MF/320/U MF/320/F

İmza:

Organizasyondaki konumu:

Tarih:

(1) İlgili yerleştirme onay belgesinde bulunan bilginin burada tekrar edilmesine gerek yoktur.

Ek V/C1

MÜNFERİT ARAÇ UYGUNLUK BELGESİ ÖRNEĞİ

T.C.

AİTM
MÜNFERİT ARAÇ UYGUNLUK BELGESİ
(TARIM VEYA ORMAN TRAKTÖRLERİ İÇİN)

TAM/TAMAMLANMIŞ/TAMAMLANMAMIŞ
ARAÇ/TADİLATI/İTHALATI/İMALATI İÇİN ⁽¹⁾

Aşağıda özellikleri belirtilen (**Mülga ibare:RG-24/6/2017- 30106**) (...)aracın Karayolları Trafik Kanunu ve Yönetmeliklere uygun olarak imal/tadil (1) edilmiş olduğunu beyan ederim.

Araç tadil edilmişse yapılan tadilatın kısa tanımı:

Etkilenen aksam, sistem ve teknik üniteler:

Teknik Hizmet Kuruluşlarında yaptırılan deneylerin raporları eklidir.

Yetkili teknik sorumlu

Yetki Belge No:

Tarih:

Adı Soyadı:

İmzası:

Firma Kaşesi:

Başvuru konusu imalat/tadilat kapsamında yapılan projenin ilgili yönetmeliklere uygunluğu kontrol edilerek onaylanmıştır ⁽¹⁾

Araç projeye uygun olarak ithal/tadil⁽¹⁾ edildiği kontrolü kurumumuzca yapılmıştır.

Araçın projeye uygun olarak imal/tadil ⁽¹⁾ edildiği kontrolü bir muayene istasyonu tarafından yapılmalıdır. ⁽¹⁾

ONAYLAYAN KURUM

Tarih:

Sayı:

İmza:

Araçın

0.1 Markası:.....

0.2 Tipi:

Varyant :

Versiyon:.....

0.2.1 Ticarî adı :.....

0.3.1. İmalatçının tanıtım etiketi (yeri ve takılma yöntemi):

0.3.2. Şasi tanıtım numarası (yeri):

0.4 Araçın kategorisi :

0.5. Temel Araç İmalatçısının adı ve adresi:.....

Araç en son imal/tadil (1) eden imalatçısının adı ve adresi:

0.6 Zorunlu etiketlerin yeri :

Araç tanıtım numarası:

Şasi üzerinde araç tanıtım numarasının yeri:

Tarih:

1. TRAKTÖRÜN GENEL YAPIM ÖZELLİKLERİ

Aşağıdaki dingil ve tekerleklerin sayısı:.....

1.1.3. Tahrik edilen dingiller:.....

1.1.4. Frenlenen dingiller:

1.4. Geriye dönebilen sürüş konumu:

1.6. Traktörün sürüş için tasarımı olduğu taraf:

2. KÜTLELER VE BOYUTLAR

2.1.1. Çalışır durumdaki yüksüz kütle / kütleler

Azami :

Asgari :

2.2.1. Lastik özelliğine göre traktörün azamî kütlesi / kütleleri:

2.2.2. Bu kütlelerin/kütlelerin dingiller arasındaki dağılımı:

2.2.3.1. Kütle / kütleler ve lastik / lastikler:

Dingil no	Lastikler (Ebatları)	Yük kapasitesi(kg)	Her Dingil İçin Teknik Olarak Teknik Olarak Müsaade Edilen Azamî Kütle (kg)	Bağlantı Noktası Üzerinde Teknik Olarak Müsaade Edilen Düşey Yük (kg)

--	--	--	--	--

- 2.3. Safra kütleleri (toplam kütle, malzeme, aksamaların sayısı):.....
- 2.4. Teknik olarak müsaade edilen çekilebilir kütleler:
- 2.4.1. Çeki çubuklu römork/birbiri ile değiştirilebilir çekilen makine:
- 2.4.2. Yarı römork/birbiri ile değiştirilebilir çekilen makine:
- 2.4.3. Merkezi dingilli römork/birbiri ile değiştirilebilir çekilen makine:
- 2.4.4. Römork frenlemesinin her konfigürasyonu için traktör-römork katarının teknik olarak müsaade edilen toplam kütlesi:
- 2.4.5. Çekilebilecek römorkun/birbiriyle değiştirilebilir çekilen makinanın azami kütlesi:
- 2.4.6. Bağlantı noktasının konumu:
- 2.4.6.1. Bağlantı noktasının yerden yüksekliği:
- 2.4.6.1.1. Azami:
- 2.4.6.1.2. Asgari:
- 2.4.6.2. Arka dingilin eksenini boyunca geçen düşey düzlemden uzaklık:
- 2.5. Dingiller arası uzaklık:
- 2.6. Asgari ve azami iz genişliği:
- 2.7.1. Uzunluk:
- 2.7.2. Genişlik:
- 2.7.3. Yükseklik:
- 3. MOTOR**
- 3.1.1. Markası :
- 3.1.3. Tip tanımlama yöntemleri, yeri ve takılma yöntemi:.....
- 3.1.6. Çalışma prensibi:
- 3.1.7. Yakıt:
- 3.2.1.2. Tipi:
- AT tip onay numarası:
- 3.2.1.6. Silindirlerin sayısı:
- 3.2.1.7. Silindir hacmi:
- 3.6. Nominal motor gücü:
- 4. AKTARMA ORGANLARI**
- 4.5. Vites kutusu:
- Oranların sayısı (İleri/Geri):
- 4.7. Hesaplanan azamî tasarım hızı:
- 4.7.1. Ölçülen azamî hız:
- 7. DİREKSİYON**
- 7.1. Direksiyon kategorisi:
- 8. FRENLEME**
- Frenleme sisteminin kısa açıklaması:
- 8.11.4.1. Aşırı basınç beslemesi (bir hat):
- 8.11.4.2. Aşırı basınç beslemesi (iki hat):
- 10. DEVRİLMEYE KARŞI KORUYUCU YAPILAR, HAVA KOŞULLARINDAN KORUNMA, KOLTUK, YÜK PLATFORMLARI**
- 10.1. Çerçeve/kabin:
- Markası/markaları:
- AT tip onayı işareti/işaretleri:
- 10.1.3. Devrilmeye karşı çerçeve:
- Ön/arka:
- Katlanır/sabit:
- Markası/markaları:
- AT tip onayı işareti/işaretleri:
- 10.3.2. Yolcu oturağı/oturakları (sayısı):.....
- 10.4. Yük platformu:

10.4.1. Ölçüleri:

10.4.3. Teknik olarak müsaade edilen yük:.....

11. AYDINLATMA VE IŞIKLI SİNYAL CİHAZLARI

11.1. Zorunlu cihazlar

11.2. İsteğe bağlı cihazlar:

12. DİĞERLERİ

12.2. Traktör ile römork arasındaki mekanik bağlantı:

12.2.1. Tipi / tipleri:.....

12.2.2. Markası / markaları:

12.2.3. AT tip onayı işareti / işaretleri:.....

12.2.4. Azamî yatay yük (kg):

13. DIŞ GÜRÜLTÜ SEVİYESİ

13.1. Hareketsiz:

13.2. Hareketli:

14. SÜRÜCÜ TARAFINDAN ALGILANAN SES SEVİYESİ

15. EGZOZ EMİSYONLARI

Deney sonuçları CO: g/kWh HC: g/kWh, NOx g/kWh,

Partiküller:g/kWh Duman:..... m⁻¹

MONTAJ UYGUNLUK RAPORU**Değişiklik Yapılan Aracın;**

Kategorisi:

Sınıfı ⁽¹⁾:Gövde Tipi⁽²⁾:

Şasi No:

Motor No:

İmal Yılı:

Plaka No:

Değişikliğin Tanımı:

Değişikliği Yapan Firmanın Ticari Adı:

Montaj Sorumlusu

Firma Yetkilisi

Adı Soyadı – İmza – Tarih

Adı Soyadı – İmza – Tarih

Yürürlükteki Kanun ve Yönetmeliklere aykırı bir durum görülmemiştir.

Onaylayan (Bakanlık veya görevlendirdiği kuruluş)

Tarih

İmza

⁽¹⁾ M2 ve M3 için⁽²⁾ MARTOY Ek II'sine göre**Not:** Karayolları Trafik Yönetmeliğinde belirtilen tespit muayenesine gerek bulunmamaktadır. Ancak, Karayolları Trafik Kanununun 32 nci maddesi uygulanır.

İş bu rapor iki nüsha olarak düzenlenir ve bir tanesi araç sahibine verilir ve araçta muhafaza edilir, diğeri onaylayan kuruluş tarafından arşivlenir. Arşivleme işlemi elektronik ortamda da yapılabilir.

**SERİ MONTAJ UYGUNLUK RAPORU
(ÖRNEK)****Değişiklik Yapılan Aracın;**

Kategorisi:

Sınıfı ⁽¹⁾:Gövde Tipi⁽²⁾:

Şasi No:

Motor No:

İmal Yılı:

Plaka No:

Değişikliğin Tanımı:

Değişikliği Yapan Firmanın Ticari Adı:

Montaj Sorumlusu

Firma Yetkilisi

Adı Soyadı – İmza – Tarih

Adı Soyadı – İmza – Tarih

(Mülga ibare:RG-24/6/2017- 30106) (...)**(Mülga ibare:RG-21/10/2017-30217) (...)**⁽¹⁾ M2 ve M3 için⁽²⁾ MARTOY Ek II'sine göre**Not:** Karayolları Trafik Yönetmeliğinde belirtilen tespit muayenesine gerek bulunmamaktadır. Ancak, Karayolları Trafik Kanununun 32 nci maddesi uygulanır.

İş bu rapor iki nüsha olarak düzenlenir ve bir tanesi araç sahibine verilir ve araçta muhafaza edilir, diğeri firma tarafından arşivlenir. Arşivleme işlemi elektronik ortamda da yapılabilir.

MONTAJ

1- TANIM

Montaj, bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (u) bendinde tarif edilen işlemlerdir.

2- GENEL HÜKÜMLER

2.1- Montaj, araç/aksam/sistem/kit üreticisinin montaj talimatına uygun olmalıdır.

2.2- Montajı yapılacak aksam/sistem/kit ile ilgili tip onayı yönetmelikleri mevcut ise, ilgili mevzuat kapsamında tip onayı olmalıdır.

2.3- Bu ekteki belirtilen işlemler sonrasında aracın Karayolları Trafik Yönetmeliğinde belirtilen (**Ek ibare:RG-24/6/2017- 30106**) tadilat espit muayenesine gerek bulunmamaktadır. Ancak, Karayolları Trafik Kanununun 32 nci maddesi uygulanır.

2.4- Araçta bu Ekte belirtilen şekilde montaj yapılması halinde aracın montajla ilgili aksam, ayrı teknik ünite veya sistemi “E” ve/veya “e” belgeli ise, belgelerinde o araca uygulanabileceği belirtilmiş ve montaj talimatı varsa, sadece montajı yapan firma teknik sorumlusunun uygunluk beyanı aranır.

2.5- Bu ekin amaçları bakımından, Ek IV’ün 3.4 ve 4.1.3 maddeleri bu ek için de geçerlidir.

3- MONTAJ BAŞVURUSU

3.1- Montajın onayı ile ilgili olarak onay kuruluşuna veya onay kuruluşu tarafından görevlendirilen kurum/kuruluşa müracaat edilir.

3.2- Montaj ile ilgili inceleme sonucu olumlu olması halinde, Ek V/D’de belirtilen rapor onay kuruluşu veya onay kuruluşu tarafından görevlendirilen kurum/kuruluş tarafından düzenlenir. İncelemeler, onay kuruluşu veya onay kuruluşu tarafından görevlendirilen kurum/kuruluş tarafından ilgili mevzuat şartlarına bağlı olarak oluşturulan kontrol formlarına göre yapılır. Söz konusu kontrol formları, onay kuruluşu veya onay kuruluşu tarafından görevlendirilen kurum/kuruluşun internet sitesinde yayımlanır.

4- İZİN VERİLEN MONTAJLAR

Bu Yönetmelik kapsamında izin verilebilir montajlar aşağıda sıralanmıştır.

4.1- (Mülga:RG-21/10/2017-30217)

4.2- Tekerlekli tarım veya orman traktörlerine tip onaylı kabin montajı

Tekerlekli tarım veya orman traktörlerinde; tip onaylı kabinlerin takılması kaydıyla kabin montajı yapılabilir. Bu ekin 4.7 maddesi hükmü saklı kalmak kaydıyla, 3.2 maddesine göre işlem yapılır.

4.3- Mekanik bağlantı elemanı montajı

Tescile esas belgesinde römork çekebileceği belirtilen veya uygunluk belgesinde çekebileceği katar ağırlıkları belirtilmiş ve motor gücü yeterli olan araçlarda yapılabilir. Ayrıca, bu ekin 4.7 maddesi hükmü saklı kalmak kaydıyla, 3.2 maddesine göre işlem yapılır.

4.3.1- Araçta römork için fren donanımı, elektrik donanımı ve mekanik bağlantı elemanı montaj yeri veya traversi mevcutsa, 94/20/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyon 55 onaylı çeki kancasının araç veya çeki kancası imalatçısının talimatlarına uygun olarak takılmalıdır.

4.3.2- M₁ veya N₁ kategorisi araçlar için araç üreticisi tarafından beyan edilen ve yerleşimi tarif edilmiş; 94/20/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyon 55 onaylı mekanik bağlantı elemanı takılması halinde, montajın uygun yapıldığının yazılı beyanı aranarak kontrol edilir.

4.3.3- Araçta römork için fren ve elektrik donanımı yoksa, mekanik bağlantı elemanı montaj yeri veya traversi Ek VII’deki Tablodaki Madde 48’e ve Ek VII’deki Tablodaki Madde 9’a uygun olmalıdır. Römork için hazırlanacak aydınlatma donanımı Ek VII’deki Tablodaki Madde 20’ye uygun olmalıdır. Fren ve aydınlatma tadilatları belirtilen AB veya AT yönetmelikleri ve BM/AEK Regülasyonlarına göre teknik servisler tarafından yapılacak deneyler ile uygunluğu tevsik edilmelidir. Çeki kancasına gelen düşey kuvvet nedeni ile aracın yük dağılımı, izin verilen dingil kapasitelerine göre kontrol edilmelidir.

4.3.4- Römork çekmek üzere mekanik bağlantı elemanı montajı yapılan kamyonlarda, 17/1/2008 tarihli ve 26759 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorklarının Yakıt Depoları ve Arka Koruma Donanımlarına Dair Tip Onayı Yönetmeliği (70/221/AT) veya BM/AEK Regülasyon 58 onaylı arka koruma çerçevesi (katlanır tipte olabilir) bulunduğu kontrol edilir.

4.3.5- Mekanik bağlantı elemanı montajında, arka plaka yeri ve aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının görünürlük açıları da kontrol edilir.

4.4- Engellilerin kullanımına uygun tertibat takılması

Engellilik durumu yetkili sağlık kuruluşları tarafından verilen rapor ile tespit edilen engellilerin kullanımı amacıyla ve engellilik durumuna göre M, N, L ve T kategori araçlara yapılan aparat montajıdır. Montajda, yetkili sağlık kuruluşları tarafından verilen rapor kapsamı ile uyumlu araç üzerinde ilgili ve gerekli değişiklikler kontrol edilir. Ayrıca, bu ekin 4.7 maddesi hükmü saklı kalmak kaydıyla, 3.2 maddesine göre işlem yapılır.

4.5- Bu Yönetmeliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen “karayoluna uygunluk onayı” verilirken; aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının, emniyet kemerlerinin, geri görüş aynalarının, cam yıkama/silme sisteminin mevcut ve çalışır durumda olduğu kontrol edilmelidir. Araçta bulunan camların ve lastiklerin “E” veya “e” onaylı olduğu kontrol edilmelidir.

4.6- Araçlara bisiklet taşıma aparatının takılması

Araçlarda bisiklet taşımak amacıyla aparat takılabilir. Bu aparat sonucunda aracın tip onayının etkilenme durumuna (kütle ve boyut, görüş alanı vb.) göre inceleme yapılır. Bu ekin 4.7 maddesi hükmü saklı kalmak kaydıyla, 3.2 maddesine göre işlem yapılır.

4.7- (Değişik:RG-24/6/2017- 30106)

Bu ekte belirtilen (Mülga ibare:RG-21/10/2017-30217)(...) montaj uygulamaları için (Mülga ibare:RG-21/10/2017-30217)(...) onay kuruluşu veya görevlendirdiği kuruluş tarafından uygun görülmesi halinde seri montaj uygulaması yapılabilir. Onay kuruluşu, gerekirse Motorlu Araçlar Teknik Komitesinin görüşünü alarak karar verebilir.

4.8- Firmalar, bu Ek kapsamındaki montaj uygulamalarını kendi montaj adresinin dışında da yapabilir. (Mülga cümleler:RG-21/10/2017-30217) (...)

5- Bu Ek, bu Yönetmelik veya MARTOY, TORTOY ve MOTOY kapsamında imal edilmiş araçlara araç üzerinde bulunan parçaların orijinal parçalar ile değişimlerini kapsamaz.

AKSAM, SİSTEM VE AYRI TEKNİK ÜNİTELERLE İLGİLİ HÜKÜMLER

0.1- Bu yönetmeliğe göre araçlara ulusal tip onayı belgesi verilebilmesi için sistem, aksam ve ayrı teknik üniteler ile ilgili olarak bu ekte yer alan ilgili maddeler karşılanmalıdır.

0.2- 2007/46/AT'nin münferit araç, sınırlı sayıda araç imal veya ithali ile özel araçlar ile ilgili hükümlerinden uygulamada yararlanır.

0.3- MARTOY, TORTOY, MOTOY kapsamında ulusal tip onayı mevzuatında geçerli sistem aksam ve teknik ünite onaylarının bulunması halinde bu yönetmeliğin şartlarının sağlandığı kabul edilir.

0.4- Bir takvim yılı içinde bir araç tipinden en fazla 75 adet ithalat yapılması durumu münferit ithalat olarak kabul edilir. Münferit veya yılda 75 adedi geçmeyen ithalatlarda, en az her bir parça, sistem ve teknik ünite Yönetmeliğine eşdeğer bir başka regülasyon veya standarda göre imal edilmiş araçların, uygunluğu hakkında, onay kuruluşu, gerekirse Motorlu Araçlar Teknik Komitesi ve buna bağlı uzman alt komite görüşünü alarak karar verebilir.

1- M, N ve O KATEGORİSİ ARAÇLAR

M, N ve O Kategorisi Araçlar İçin Zorunlu Olarak Uygulanan Mevzuat Tablosu
(AB-BM/AEK Yönetmelik/Regülasyonları İçin)

Madde	Konusu	Düzenleyici mevzuat*	Geçerli olduğu kategoriler									
			M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁	O ₂	O ₃	O ₄
1	Müsaade edilebilir ses seviyeleri	70/157/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
1A	Müsaade edilebilir ses seviyeleri	(AB) 540/2014 Regülasyonu	X	X	X	X	X	X				
1B	Müsaade edilebilir ses seviyeleri	51 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X	X	X	X	X	X				
2	Emisyonlar (Euro 5 ve 6) hafif hizmet araçları / bilgiye erişim	(AT) 715/2007 Yönetmeliği	X ⁽¹⁾	X ⁽¹⁾		X ⁽¹⁾	X ⁽¹⁾					
3	Yakıt depoları/arka koruma tertibatları	70/221/AT Yönetmeliği	X ⁽²⁾	X ⁽²⁾	X ⁽²⁾	X ⁽²⁾	X ⁽²⁾	X ⁽²⁾	X	X	X	X
3A	Yangın risklerinin önlenmesi (sıvı yakıt depoları)	661/2009/AT Yönetmeliği 34 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3B	Arkadan araç altına girmeye karşı koruma tertibatı (RUPDs) ve bunların montajı; arkadan araç altına girmeye karşı koruma (RUP)	661/2009/AT Yönetmeliği 58 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4	Arka tescil plakası yeri	70/222/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4A	Arka plakanın monte edileceği ve sabitleneceği alan	661/2009/AT Yönetmeliği AB/1003/2010 Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5	Direksiyon döndürme kuvveti	70/311/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5A	Direksiyon tertibatı	661/2009/AT Yönetmeliği 79 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6	Kapı kilitleri ve menteşeleri	70/387/AT Yönetmeliği	X			X	X	X				
6A	Araç girişi ve manevra kabiliyeti (basamaklar, marşpiye ve el tutamakları)	661/2009/AT Yönetmeliği AB/130/2012 Yönetmeliği	X			X	X	X				

6B	Kapı kilitleri ve kapı tutma aksamaları	661/2009/AT Yönetmeliği	X			X							
		11 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
6C	Kapı kilitleri ve kapı tutma aksamaları	Global Teknik Regülasyon (GTR) 1	X			X							
7	Sesli ikaz	70/388/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X					
7A	Sesli ikaz cihazları ve sinyalleri	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X					
		28 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
8	Dolaylı görüş cihazları	2003/97/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X					
8A	Dolaylı görüş cihazları ve bu cihazların montajı	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X					
		46 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
9	Fren sistemi	71/320/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
9A	Araçların ve römorklarının fren sistemi	661/2009/AT Yönetmeliği		X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾	X ⁽³⁾
		13 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
9B	Binek araçlarının fren sistemi	661/2009/AT Yönetmeliği	X ⁽⁴⁾			X ⁽⁴⁾							
		13-H sayılı BM/AEK Regülasyonu											
10	Radio parazitleri (elektromanyetik uyumluluk)	72/245/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
10A	Elektromanyetik uyumluluk	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		10 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
11A	Dizel dumanı	24 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X	X	X	X	X	X					
12	İç donanım	74/60/AT Yönetmeliği	X										
12A	İç donanım	661/2009/AT Yönetmeliği	X										
		21 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
13	Hırsızlığa karşı önlem ve immobilizer	74/61/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X					
13A	Motorlu araçların yetkisiz kullanıma karşı korunması	661/2009/AT Yönetmeliği		X ^(4A)	X ^(4A)		X ^(4A)	X ^(4A)					
		18 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
13B	Araç alarm sistemleri	97 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X			X							
13B	Motorlu araçların yetkisiz kullanıma karşı korunması	661/2009/AT Yönetmeliği	X			X							
		116 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
14	Koruyucu direksiyon	74/297/AT Yönetmeliği	X			X							

22A	Motorlu araçların ve römorklarının ön ve arka konum lambaları, stop lambaları ve uç hat işaret lambaları	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		7 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
22B	Güç tahrikli araçların gündüz sürüş lambaları	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X					
		87 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
22C	Motorlu araçların ve römorklarının yan işaret lambaları	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		91 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
23	Sinyal lambaları	76/759/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
23A	Güç tahrikli araçlar ve römorklarının sinyal lambaları	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		6 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
24	Arka tescil plaka lambaları	76/760/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
24A	Güç tahrikli araçlar ve römorklarının arka tescil plakalarının aydınlatması	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		4 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
25	Ön farlar (ampulleri dahil)	76/761/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X					
25A	Güç tahrikli araçların asimetric Avrupa tipi kısa huzme veya uzun huzme veya ikisini birden yayan atom farları (SB)	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X					
		31 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
25B	Güç tahrikli araçların ve römorklarının onaylı farlarında kullanıma yönelik filamanlı lambalar	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		37 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
25C	Gaz deşarjlı ışık kaynaklarıyla donatılmış motorlu araç farları	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X					
		98 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
25D	Güç tahrikli araçların onaylı gaz deşarjlı farlarında kullanıma yönelik gaz deşarjlı ışık kaynakları	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X					
		99 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
25E	Asimetric kısa huzme veya uzun huzme veya ikisini birden yayan ve filamanlı lambalar ve/veya LED modülleriyle donatılmış motorlu araç farları	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X					
		112 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
25F	Motorlu araçların uyarlayıcı (adaptiv) ön aydınlatma sistemleri (AFS)	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X					
		123 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
25G	Farlar (R2 ve HS1)	1 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X	X	X	X	X	X					
25J	Farlar (H1, H2, H3, HB3, HB4, H7 ve/veya H8, H9, HIR1, HIR2 ve/veya H11)	8 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X	X	X	X	X	X					
25K	Farlar (H4)	20 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X	X	X	X	X	X					

26	Ön sis lambaları	76/762/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
26A	Güç tahrikli araçların ön sis lambaları	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
		19 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
27	Çeki kancaları	77/389/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
27A	Çeki donanımı	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
		AB/1005/2010 Yönetmeliği										
28	Arka sis lambaları	77/538/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
28A	Güç tahrikli araçların ve römorklarının arka sis lambaları	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		38 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
29	Geri vites lambaları	77/539/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
29A	Güç tahrikli araçların ve römorklarının geri vites lambaları	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		23 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
30	Park lambaları	77/540/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
30A	Güç tahrikli araçların park lambaları	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
		77 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
31	Emniyet kemerleri ve bağlama sistemleri	77/541/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
31A	Emniyet kemerleri, bağlama sistemleri, çocuk emniyet sistemleri ve Isofix çocuk emniyet sistemleri	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
		16 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
32	Ön görüş alanı	77/649/AT Yönetmeliği	X									
32A	Ön görüş alanı	661/2009/AT Yönetmeliği	X									
		125 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
33	Kumandaların, ikaz düzeninin ve göstergelerin tanıtımı	78/316/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
33A	El kumandalarının, ikaz cihazlarının ve göstergelerin yeri ve tanımı	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
		121 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
34	Buz çözme/buğu giderme	78/317/AT Yönetmeliği	X	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)				

34A	Ön cam buz çözme ve buğu giderme sistemleri	661/2009/AT Yönetmeliği	X	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)				
		AB/672/2010 Yönetmeliği										
35	Cam yıkama/silme	78/318/AT Yönetmeliği	X	(6)	(6)	(6)	(6)	(6)				
35A	Ön cam sileceği ve yıkama sistemleri	661/2009/AT Yönetmeliği	X	(6)	(6)	(6)	(6)	(6)				
		AB/1008/2010 Yönetmeliği										
36	Isıtma sistemleri	2001/56/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
36A	Isıtma sistemleri	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		122 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
37	Çamurluklar	78/549/AT Yönetmeliği	X									
37A	Çamurluklar	661/2009/AT Yönetmeliği	X									
		AB/1009/2010 Yönetmeliği										
38	Koltuk başlıkları	78/932/AT Yönetmeliği	X									
38A	Araç koltuklarına yerleşik yahut yerleşik olmayan koltuk başlıkları	661/2009/AT Yönetmeliği	X	-	-	-	-	-				
		25 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
38B	Koltuk başlıkları	GTR-7	X									
38C	Koltuk mukavemeti	17 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X									
39	Karbon Dioksit Emisyonları ve Yakıt Tüketimi	80/1268/AT Yönetmeliği	X			X						
39A	Emisyonlar (Euro 5 ve 6) hafif hizmet araçları / bilgiye erişim	(AT) 715/2007	X ⁽¹⁾	X ⁽¹⁾		X ⁽¹⁾	X ⁽¹⁾					
39B	CO ₂ emisyonu - yakıt tüketimi	101 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X			X						
40	Motor gücü	80/1269/AT Yönetmeliği	X ⁽⁷⁾	X ⁽⁷⁾	X ⁽⁷⁾	X ⁽⁷⁾	X ⁽⁷⁾	X ⁽⁷⁾				
40A	Motor gücü	85 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X	X	X	X	X	X				
41	Emisyonlar (Euro IV ve Euro V) Ağır hizmet araçları	2005/55/AT Yönetmeliği	X ⁽⁸⁾	X ⁽⁸⁾	X	X ⁽⁸⁾	X ⁽⁸⁾	X				
41A	Emisyonlar (Euro VI) Ağır hizmet araçları/bilgiye erişim	595/2009/AT Yönetmeliği	X ⁽⁹⁾	X ⁽⁹⁾	X	X ⁽⁹⁾	X ⁽⁹⁾	X				
41B	Emisyonlar (Euro IV ve V) ağır hizmet araçları	49 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X ⁽⁹⁾	X ⁽⁹⁾	X	X ⁽⁹⁾	X ⁽⁹⁾	X				
42	Yan koruma	89/297/AT Yönetmeliği					X	X			X	X
42A	Yük araçlarının yan koruması	661/2009/AT Yönetmeliği					X	X			X	X
		73 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
43	Paçalık sistemleri	91/226/AT Yönetmeliği				X	X	X	X	X	X	X

43A	Paçalık sistemleri	661/2009/AT Yönetmeliği AB/109/2011 Yönetmeliği					X	X	X	X	X	X	X
44	Kütleler ve boyutlar (otomobiller)	92/21/AT Yönetmeliği	X										
44A	Kütleler ve boyutlar	661/2009/AT Yönetmeliği AB/1230/2012 Yönetmeliği	X										
45	Emniyet camı	92/22/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
45A	Emniyet cam malzemeleri ve bunların araçlara takılması	661/2009/AT Yönetmeliği 43 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
45B	Emniyet cam malzemeleri ve bunların araçlara takılması	GTR-6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
46	Lastikler	92/23/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
46A	Lastiklerin takılması	661/2009/AT Yönetmeliği AB/458/2011 Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
46B	Motorlu araçların ve römorklarının havalı lastikleri (Sınıf C1)	661/2009/AT Yönetmeliği 30 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X			X			X	X			
46C	Ticari araçların ve römorklarının havalı lastikleri (Sınıf C2 ve C3)	661/2009/AT Yönetmeliği 54 sayılı BM/AEK Regülasyonu		X	X	X	X	X				X	X
46D	Yuvarlanma ses emisyenları, ıslak düzeyde tutunma ve yuvarlanma direnci (Sınıf C1, C2 ve C3)	661/2009/AT Yönetmeliği 117 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
46E	Geçici kullanım için yedek ünite, patlak yol alabilen lastikler/sistem ve lastik basıncı izleme sistemi	661/2009/AT Yönetmeliği 64 sayılı BM/AEK Regülasyonu	X (9A)			X (9A)							
47	Hız sınırlayıcı cihazlar	92/24/AT Yönetmeliği		X	X		X	X					
47A	Araçların hız sınırlaması	661/2009/AT Yönetmeliği 89 sayılı BM/AEK Regülasyonu		X	X		X	X					
48	Kütleler ve boyutlar (44 üncü sırada belirtilenin dışındaki araçlar)	97/27/AT Yönetmeliği		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
48A	Kütleler ve boyutlar	661/2009/AT Yönetmeliği AB/1230/2012 Yönetmeliği		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
49	Kabinlerin dış çıkıntıları	92/114/AT Yönetmeliği				X	X	X					
49A	Kabinin arka panelinin önündeki dış çıkıntılar bakımından ticari araçlar	661/2009/AT Yönetmeliği 61 sayılı BM/AEK Regülasyonu				X	X	X					

50	Bağlantı tertibatları	94/20/AT Yönetmeliği	X (10)	X ⁽¹⁰⁾	X (10)	X (10)	X (10)	X ⁽¹⁰⁾	X	X	X	X	
50A	Araç katarlarının mekanik kavrama aksamaları	661/2009/AT Yönetmeliği	X (10)	X ⁽¹⁰⁾	X (10)	X (10)	X (10)	X ⁽¹⁰⁾	X	X	X	X	
		55 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
50B	I. Kısa çeki düzeneği (CCD);	661/2009/AT Yönetmeliği						X (10)	X ⁽¹⁰⁾			X (10)	X ⁽¹⁰⁾
	II. Onaylı bir kısa çeki düzeneği (CCD) takılması	102 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
51	Alev dayanıklılığı	95/28/AT Yönetmeliği			X								
51A	Belirli motorlu araç kategorilerinin iç tasarımında kullanılan malzemelerin yanma davranışı	661/2009/AT Yönetmeliği			X								
		118 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
52	Otobüsler	2001/85/AT Yönetmeliği		X	X								
52A	M ₂ ve M ₃ araçlar	661/2009/AT Yönetmeliği		X	X								
		107 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
52B	Büyük yolcu araçlarının üst yapısının dayanıklılığı	661/2009/AT Yönetmeliği		X	X								
		66 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
53	Önden çarpma	96/79/AT Yönetmeliği	X (11)										
53A	Önden çarpma durumunda araçta bulunanların korunması	661/2009/AT Yönetmeliği	X (11)										
		94 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
54	Yandan çarpma	96/27/AT Yönetmeliği	X (12)			X (12)							
54A	Yandan çarpma durumunda araçta bulunanların korunması	661/2009/AT Yönetmeliği	X (12)			X (12)							
		95 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
55	boş												
56	Tehlikeli madde taşıyan araçlar	98/91/AT Yönetmeliği				X (13)	X (13)	X ⁽¹³⁾	X (13)	X (13)	X (13)	X ⁽¹³⁾	
56A	Tehlikeli madde taşıyan araçlar	661/2009/AT Yönetmeliği				X (13)	X (13)	X ⁽¹³⁾	X (13)	X (13)	X (13)	X ⁽¹³⁾	
		105 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
57	Ön koruma tertibatları	2000/40/AT Yönetmeliği					X	X					
57A	Önden araç altına girmeye karşı koruma tertibatı (FUPDs) ve bunların montajı; önden araç altına girmeye karşı koruma (FUP)	661/2009/AT Yönetmeliği					X	X					
		93 sayılı BM/AEK Regülasyonu											
58	Yaya korunması	(AT) 78/2009 Yönetmeliği	X			X							
60	boş												
61	İklimlendirme sistemleri	2006/40/AT Yönetmeliği	X			X (14)							

62	Hydrojen sistemi	(AT) 79/2009 Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
63	Genel Güvenlik	661/2009/AT Yönetmeliği	X (15)	X (15)	X (15)	X (15)	X (15)	X (15)	X (15)	X (15)	X (15)	X (15)
64	Vites değiştirme göstergeleri	661/2009/AT Yönetmeliği	X									
		AB/65/2012 Yönetmeliği										
65	Gelişmiş acil fren sistemi	661/2009/AT Yönetmeliği		X	X		X	X				
		AB/347/2012 Yönetmeliği										
66	Şeritten ayrılma uyarı sistemi	661/2009/AT Yönetmeliği		X	X		X	X				
		AB/351/2012 Yönetmeliği										
67	Sıvılaştırılmış petrol gazlarına (LPG) yönelik özel aksamlar ve bunların motorlu araçlara montajı	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
		67 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
68	Araç alarm sistemleri (VAS)	661/2009/AT Yönetmeliği	X				X					
		97 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
69	Elektrik güvenliği	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
		100 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
70	Sıkıştırılmış doğal gaza (CNG) yönelik özel aksamlar ve bunların motorlu araçlara montajı	661/2009/AT Yönetmeliği	X	X	X	X	X	X				
		110 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
71	Kabin dayanımı	661/2009/AT Yönetmeliği					X	X	X			
		29 sayılı BM/AEK Regülasyonu										
72	Acil çağrı (eCall) sistemi	2015/758/AB Yönetmeliği	X			X						
73	Yakıt tüketimin iyileştirme amaçlı kanatçık sistemleri			X	X		X	X	X	X	X	X

* 2007/46/AT Yönetmeliğinde ve 661/2009/AT Yönetmeliğinin Ek-3'ünde verilen BM/AEK Regülasyonu seviyeleri sağlanması gereken seviyeleri gösterir; bununla birlikte, anılan Yönetmeliğin Ek-3'ündeki ilgili BM/AEK Regülasyonunun seviyesi için uygulama tarihleri anılan Yönetmelikte ayrıca belirtilmemişse, anılan Yönetmeliğin Ek-3'ünde belirtilen seviyedeki BM/AEK Regülasyonları içerisindeki geçiş hükümleri yeni ve/veya mevcut tip onaylı araçlar için önceki seviyedeki tip onayı kullanımına müsaade ediyorsa araç tip onaylarında asgari müsaade edilen bu seviyenin onayının kullanılmasına izin verilir. 661/2009/AT Yönetmeliğinin Ek-3'ündeki ilgili BM/AEK Regülasyonunun seviyesi için uygulama tarihleri anılan Yönetmelikte ayrıca belirtilmiş ise, bu uygulama tarihleri geçerlidir.

BM/AEK Regülasyonlarında değişiklik yapılması halinde, bu değişiklikler 661/2009/AT Yönetmeliğinin Ek-3'ündeki Zorunlu Olarak Uygulanan BM/AEK Regülasyonları Listesinde yer alana kadar, eğer söz konusu listede belirtilen seviye için 1958 Cenevre Anlaşmasına göre onay düzenlenemiyorsa, ilgili BM/AEK Regülasyonu için imalatçının teknik servislerden alacağı 661/2009/AT Yönetmeliğinin Ek-3'ündeki seviyede deney raporu 661/2009/AT Yönetmeliğine uygunluk bakımından geçerli kabul edilir. Alternatif olarak, zorunlu olmamak kaydıyla, imalatçı tercih ederse SGM-2009/1 Tebliğinde belirtildiği şekliyle BM/AEK Regülasyonu yürürlükte olan en son metni esas alınarak

uygulanır. Türkiye'nin taraf olduğu ve BM/AEK tarafından yayımlanan ancak ileri tarihlerde uygulanması öngörülen ilgili BM/AEK Regülasyonunun seviyelerinden onay alınmasına da izin verilir.

BM/AEK Regülasyonlarının uygulama seviyeleri ve geçiş hükümlerinde; 661/2009/AT Yönetmeliği, SGM 2014/33 Tebliği ve SGM 2010/1 Tebliğinin 7 nci maddesi dikkate alınır.

** MARTOY, TORTOY, MOTOY ve ilgili alt düzenlemelerinde bu Eki etkileyecek değişiklik yapıldığı takdirde bu Ekte güncelleme yapılmamışsa, söz konusu Yönetmeliklerdeki son güncel hükümler dikkate alınır.

Yukarıda belirtilen Ek VII'nin maddeleri için uygulanması gereken özel hükümler

(Yukarıdaki tablodaki ilgili bir maddede belirtilen mevzuat hükümlerine ilave olarak uygulanacak özel hükümlerdir.

Herbir madde numarası için ayrı belirtilmiştir. "İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur" yazması halinde, sadece ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.)

Tip onayı mevcut bir araç, sistem, onay kapsamını etkileyecek değişiklik yapılması durumunda, yapılan değişikliklerin yönetmeliğe uygunluğu teknik servislerin biri tarafından düzenlenmiş rapor ile tevsik edilebilir.

Aşağıda yer alan madde numaraları, aksi belirtilmedikçe Ek VII'de madde kolonundaki maddeler ve harfler ile belirlenen alt maddeleri ve bu maddeler için ilave özel hükümleri kapsar. Bu Yönetmelik ve eklerinde örneğin "Ek VII'deki Tablodaki madde 17" veya "Ek VII madde 17" gibi ifadelerle istenen gereklilikler, Ek VII'deki Tablodaki madde 17'de belirtilen mevzuat şartlarının sağlanması anlamına gelir. Bu yönetmelikte diğer kısımlarında örneğin Ek VII'deki Tablodaki Madde 3'ten anlaşılması gereken; Madde 3'te belirtilen mevzuat veya Madde 3A ile Madde 3B'de belirtilen mevzuatın birleşimidir. SGM-2014/33 Tebliğinin eklerindeki esaslar uygulamada dikkate alınmalıdır.

Yukarıdaki tablodaki ilgili bir maddede belirtilen mevzuat hükümlerine ilave olarak uygulanacak özel hükümler (madde numarasına karşılık gelen maddeler halinde sıralanmıştır):

1. Dış gürültü seviyeleri

1.1. Çok Aşamalı imalat veya tadilat nedeni ile, daha önceki teknik servis raporu veya onayında belirtilen izolasyon panellerinin sökülmesi veya tadili, egzoz susturucusunun veya konumunun değiştirilmesi gibi sebeplerden dolayı bir aracın tip onay belgesi geçerliliğini kaybetmesi durumunda, yeni teknik servis raporu aranır.

2. Hafif araç egzoz emisyonları

2.1. MARTOY Yönetmeliğinin Ek XI'inde özel amaçlı araçlar için izin verilen değişiklikler dışında çok aşamalı imalat ve tadilat nedeni ile egzoz sistemi değişen araçlar için yeni teknik servis raporu istenir.

2.2. N kategorisinden tadilat yoluyla M2 ve M3 kategorisi yolcu aracına dönüşen ve tamamlanmış aracın kütlesi bakımından 715/2007/AT kapsamına giren araçlar, uygunluk belge tarihleri, SGM 2009/22 Tebliğinde belirtilen zorunlu geçiş tarihleri ve sonrası olması durumunda, M kategorisi için geçerli olan Euro 6 emisyon şartlarının tamamını sağlarlar. Tadilatın geçerli olması için aracın emisyon ve OBD (araç üzeri teşhis) sistemlerine ilişkin yazılımların M kategorisi için de geçerli olduğu veya imalatçısı tarafından yeniden yüklendiği belgelenir.

3. Yakıt depoları/Arka koruma tertibatları

3.1. Yarı römork çekicileri ile 70/221/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyon 58'de belirtilen çerçevede işlevi itibarı ile arka koruma tertibatı takılması mümkün olmayan araçlarda tertibat aranmaz. Bu tip araçlar Onay Kuruluşunun görevlendirdiği kuruluş veya teknik servis tarafından incelenerek, ayrıca arka koruma tertibatının bulundurulmasına gerek olmadığı raporla tevsik edilir.

3.2. Arka koruma tertibatı ile ilgili tip onayı bulunmayan araçlar, tip onayı bulunan aksamı, aksam imalatçısının talimatlarına göre takabilirler. Bu durumda aksamın onayı ve montajının uygunluğu kontrol edilmelidir.

3.3. Üst yapı nedeni ile bir koruma tertibatının yeri değiştirildiği takdirde, orijinal bağlantı aynen uygulanmalıdır. Aksi takdirde, koruma tertibatı tip onayı geçersiz olacaktır. Bu durumda yapılan tadilatın uygunluğu teknik servis raporu ile tevsik edilir.

3.4. Üst yapı arka yüzeyi ile, koruma tertibatı arasındaki mesafe, 70/221/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyon 58'e uygun olacaktır. Bu mesafe için ilgili Yönetmelikte belirtilen kuvvetler uygulandığında oluşan deformasyon dikkate alınmalıdır.

4. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

5. Direksiyon döndürme kuvveti

Araç kategorisi değişikliği gerektiren tadilatla, onay belgesinde belirtilmemişse dönüştürülen aracın yeni kategorisinin gerektirdiği direksiyon kontrol kuvvetlerinin şartlarını karşıladığı teknik servis raporuyla tevsik edilmelidir.

6. Kapı kilitleri ve Araç Girişi

6.1. M1 kategorisi dışındaki araçlarda;

- Kapılar ve kilitleri, kapanış ve açılış anında rahatsız edici gürültü yapmamalıdır.
- Kapı kilitleri beklenmedik anda açılmaya imkan vermemelidir.
- Araçların dönerek açılan kapılarının menteşeleri, aracın gidiş yönüne göre, (katlanarak veya otomatik olarak dışa açılan hariç) kapının ön kenarında bulunmalıdır. Tehlike anında kapılar yetişkin bir kimse tarafından açılabilir.
- Kapılar seyir esnasında kapalı kalmalıdır.
- Kapıları kapatmak kolay olmalı, tekerlek göbeği ve yanağı basamak olarak kullanılmamalıdır.

7. Sesli İkaz

7.1. Çeşitli tonda ses serilerini çıkartacak şekildeki uyarı aletleri, ancak Karayolları Trafik Yönetmeliğinin müsaade ettiği özel amaçlı araçlarda bulunabilir.

8. Dolaylı görüş cihazları

8.1. Üst yapıların genişliğinin, araç geri görüş düzenekleri bakımından, aracın tip onayında öngörülen azami ve asgari sınırlar içinde kaldığı kontrol edilmelidir. Üst yapı bu sınırlar dışında ise, geri görüş düzeneklerinde yapılan değişikliğin uygunluğu teknik servisler tarafından bir rapor ile tevsik edilmelidir.

8.2. Araç kategorisi değişikliği gerektiren tadilatta, onay belgesinde belirtilmemişse dönüştürülen aracın yeni kategorisinin gerektirdiği geri görüş düzeneklerinin şartları karşıladığı teknik servis raporuyla tevsik edilmelidir.

9. Fren sistemi

9.1. 10/9/2014 tarihli 29115 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların Ve Bunlar İçin Tasarlanan Römorklar, Sistemler, Aksamlar Ve Ayrı Teknik Ünitelerin Genel Güvenliği İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinin (661/2009/AT) Uygulama Usul Ve Esasları Hakkında Tebliğ SGM 2014/33'te yer alan şartlar ve yönetmelik uygulama seviyeleri dikkate alınır.

9.2. Asbestli fren balataları kullanılamaz.

9.3. Araçlarda basınçlı hava tankları varsa, 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Basit Basınçlı Kaplar Yönetmeliğine (87/404/AT) göre CE onaylı olmalıdır.

10. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

11. Dizel dumanı

11.1. Dizel motorlu M ve N kategorisi araçlar 3/7/2002 tarihli ve 24804 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçlarda Kullanılan Dizel Motorlardan Çıkan Kirletici Emisyonlara Karşı Alınan Önlemler İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinde (72/306/AT) belirtilen serbest ivme yöntemi ile egzoz duman pusluluğu ölçülmelidir. Araç motoru için öngörülmuş bir düzeltilmiş pusluluk sayısı var ise, ölçülen değer bunun en fazla + 0,5 m⁻¹ ise, eğer böyle bir değer yoksa k değeri tabii emişli motorlarda 3 m⁻¹ aşırı doldurmalı motorlarda ise 2,5 m⁻¹'yi geçmiyor ise araçlar uygun kabul edilir. Euro 4 ve daha yukarı seviyede motorlarda limit 1,5 m⁻¹dir

11.2. 21/4/2009 tarihli ve 27207 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hafif Yolcu ve Ticari Araçlardan Çıkan Emisyonlar (Euro 5 ve Euro 6) Bakımından ve Araç Tamir ve Bakım Bilgilerine Erişim Konusunda Motorlu Araçların Tip Onayına İlişkin Yönetmeliğin ((AT) 715/2007)'in tip onayı mevcut araçlar için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren adı geçen Yönetmelik hükümleri geçerlidir.

11.3. Motorlarda, 3/8/2011 tarihli ve 28014 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ağır Hizmet Araçlarından Çıkan Emisyonlar (Euro 6) Bakımından ve Araç Tamir ve Bakım Bilgilerine Erişim Konusunda Motorlu Araçların Tip Onayına İlişkin Yönetmelik ((AT) 595/2009)'in tip onayı mevcut araçlar için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren adı geçen Yönetmelikte belirtilen emisyon seviyeleri aranır.

12. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

13. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

14. BM/AEK REGÜLASYON94 onayı olan elektrikli olmayan araçlarda ve münferit araçlarda aranmaz. Elektrikli araçlarda zorunludur.

15. Koltuklar, bağlantı düzenekleri ve koltuk başlıkları

15.1. M₁, N₁, M₂ (sınıf II, III ve B) ve M₃ (Sınıf II, III ve B) araçlara yolculuk esnasında kullanılan yana bakan koltuk takılamaz. İstisnalar için ilgili Teknik Düzenlemelere ait hükümler uygulanır.

16. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

17. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

18. Zorunlu Etiketler

18.1. Zorunlu etiketler üzerinde onay numarası bulunması Münferit AİTM onayı için aranmaz.

18.2. Tamamlanmamış araç üzerine yapılan üstyapılar ile birlikte üstyapı imalatı yapan firmanın etiketi de araç üzerine takılacaktır. Bu etiket üzerinde araç tanıtım numarasından hemen önce kaçınıcı aşama olduğu belirtilecektir. Araç tanıtım numarası normal olarak birinci aşama imalatçı tarafından verilir.

19. Emniyet kemeri bağlantıları

19.1. M kategorisi içerisinde sınıf değişikliği ve N kategorisinden M kategorisine yapılan tadilatta, uygunluk belgesi tarihi gözetilmeksizin ECE-R14 Teknik Düzenlemesinin güncel seviyesine göre belgelenmiş olmalı veya uygunluğu teknik servisler tarafından bir rapor ile tevsik edilmelidir. Bu şart; uygunluk belgesi düzenleme tarihi 13/2/2009'dan önce olan veya 76/115/AT yönetmeliğinin uygulama tarihlerinden önceki seviyeden kısıtlı sayıda üretim izni almış ancak Uygunluk belgesi 1/1/2009 tarihinden sonra düzenlenmiş N kategorisi ve uygunluk belgesi 13/2/2009'dan sonra düzenlenmiş M2 ve M3 kategorisi araçlarda; ve kategori ve sınıf değişikliğine sebep olmayan tadilatta aranmaz.

20. Aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının yerleştirilmesi

20.1. Motorlu araçlar ve onların römorklarında ancak gerekli ve izin verilen aydınlatma düzenleri bulunabilir. Reflektör ve benzeri gereçler de aydınlatma düzenleri sayılır. Aydınlatma düzenleri kurallara uygun olarak yerleştirilmeli ve her zaman çalışır durumda olmalıdır.

20.2. Dış aydınlatmada kullanılan lambalar ve benzer cihazlar tip onaylı olmalıdır.

20.3. Ön taraftan kırmızı ışık, arkadan ise geri vites lambası dışında beyaz ışık görülmemelidir (Karayolları Trafik Yönetmeliğinin izin verdiği özel amaçlı araçlar hariç).

20.4. Dönüş lambaları ve 4'lü uyarı sistemi dışında araçlarda dışardan görülecek yanıp sönen başka aydınlatma bulunmayacaktır (bu Ekin madde 20.5 ve madde 20.6 de belirtilenler hariç).

20.5. Mavi renkli olarak yanıp sönen geçiş üstünlüğü ışıklı uyarı işaret donatımı cankurtaran, itfaiye, sivil savunma, trafik ve genel zabıtaya ait araçlar ile Karayolları Genel Müdürlüğünün sadece trafik hizmetlerine ayrılan araçları dışındaki araçlarda bulunmamalıdır (İtfaiye, sivil savunma ile trafik ve genel zabıta kırmızı renkli yanıp sönen lamba kullanabilir). Bu lambalar ECE - R 65 Teknik Düzenlemesine göre tip onaylı olmalıdır.

20.6. Sarı olarak yanıp sönen uyarı düzenleri aşağıda işaret edilen araçlardan başkasına konulmamalıdır;

- Kar mücadelesi ve yol bakım araçları,
- Kurtarma araçları,
- Genişliği 2,6 m.yi aşan ve ilgili kuruluşların izni ile karayoluna çıkabilecek araçlar,
- Tarım ve orman traktörleri
- Doğalgaz müdahale araçları
- Çöp kamyonları

Bu lambalar BM/AEK Regülasyon 65'e göre tip onaylı olmalıdır.

20.7. Kamyonlarda ve bunların römorklarında ve yarı römorklarda, boyuna kenarlar ve arka kapakları üzerinde yansıtıcı reflektörler bulunacaktır. Bu yansıtıcılar, ECE - R 104 teknik düzenlemesine uygun olmalıdır. Yerleşimi BM/AEK Regülasyon 48.04'e göre olmalıdır.

20.8. Elle kullanılan arama projektörleri (en fazla 35 watt'lık beyaz ışık veren bir arama projektörü kullanılabilir).

20.9. Araçlarda BM/AEK Regülasyon 48'de tanımlanmış ilave stop lambası, kuyruk lambası ve arka sinyal lambaları bulunabilir.

20.10. Üst yapı nedeni ile ilave lamba takılması veya lambaların yerlerinin değiştirilmesi gibi sebeplerden aydınlatma bakımından tip onayı geçersiz olan araçların uygunluğu kontrol edilmeli veya teknik servislere kontrol ettirilmelidir. Gündüz sürüş lambası ilavesi zorunlu değildir.

20.11. Gündüz sürüş lambaları takıldığı takdirde, lambalar BM/AEK Regülasyon 87 onaylı olmalıdır. Yerleşimi ve elektriksel bağlantıları 76/756/AT veya BM/AEK Regülasyon 48'in güncel seviyesine göre olmalıdır.

21. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

22. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

23. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

24. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

25. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

26. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

27. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

28. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

29. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

30. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

31. Emniyet kemerleri ve bağlama sistemleri

31.1. Uygunluk belgesi 1/1/2009 tarihinden itibaren düzenlenmiş N kategorisi araçlar ve uygunluk belgesi 13/2/2009'dan itibaren düzenlenmiş M2 ve M3 kategorisi araçlar veya bu kapsamda kısıtlı sayıda üretim izni verilen hariç olmak üzere; bu Yönetmelik kapsamındaki, kamyon, kamyonet, çekici ve her çeşit arazi araçlarında veya 77/541/AT yönetmeliğinin uygulama tarihlerinden önceki seviyeden kısıtlı sayıda üretim izni almış ancak Uygunluk belgesi 1/1/2009 tarihinden sonra düzenlenmiş N kategorisi ve uygunluk belgesi 13/2/2009'dan sonra düzenlenmiş M2 ve M3 kategorisi araçlarda; sürücüsü dâhil en ön ve önünde boşluk olan en arka koltuklarda, minibüs ve şehirlerarası otobüslerde ara koltuklar hariç olmak üzere, sürücüsü dâhil en ön ve önünde boşluk olan en arka koltuklarda, önünde boşluk olan kapı önü koltuklarında, iki katlı şehirlerarası otobüslerde; merdiven önü, en ön ve önünde boşluk olan en arka koltuklarda, masa etrafında bulunan koltuklardan aracın gidiş yönüne doğru olanlarda oturan yolcular için 17/4/2000 tarihli ve 24023 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların Emniyet Kemerleri ve Bağlama Sistemleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (77/541/AT) veya BM/AEK Regülasyon 16'ya uygun emniyet kemerleri bulundurulması zorunludur. Emniyet kemeri imalatçı firma tarafından takılır. Katlanabilen koltuklarda emniyet kemeri aranmaz.

32. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

33. Kumandaların, ikaz düzeninin ve göstergelerin tanıtımı

33.1. Sürücü yerindeki tüm kumanda düzenleri, sürücü vücut konumunun önemli değişikliklerine neden olmadan güvenle ve kolay kullanılmak üzere şekillendirilmiş ve yerleştirilmiş olmalıdır. Bütün hava koşullarında sürücüye yeteri kadar görüş alanı sağlanmış olmalıdır.

34. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

35. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

36. Isıtma sistemleri

36.1. 2001/56/AT yönetmeliği yürürlüğe girmeden önce üretilen araçlarda yardımcı ısıtma sistemleri kullanılması halinde sistemin araca uygunluğu Teknik Servis Raporu ile tevsik edilmelidir.

37. Çamurluklar

37.1. İmalatçısı tarafından çıplak şasi olarak imal veya monte edilerek satılan araçlarda, arka tekerlek arka çamurlukları ve paçalıklar üst yapı imalatçısı tarafından araca takılmalıdır.

37.2. M sınıfından N sınıfına dönüştürülen araçların uygunluğu Teknik Servis Raporu ile tevsik edilmelidir.

38.1. BM/AEK Regülasyon 17 onayı, BM/AEK Regülasyon 25 şartlarını kapsıyorsa koltuk başlıkları onayı için kullanılabilir.

39. Karbon dioksit emisyonları ve yakıt tüketimi

39.1. Euro 5 öncesi emisyon seviyesindeki M₁ ve N₁ kategorisi araçların tadilatında 80/1268/AT Yönetmeliğine veya BM/AEK Regülasyon 101'e uygunluk, Yönetmeliğin uygulama tarihlerinden sonra üretilmiş araçlarda aranır.

39.2. 21/4/2009 tarihli ve 27207 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hafif Yolcu ve Ticari Araçlardan Çıkan Emisyonlar (Euro 5 ve Euro 6) Bakımından ve Araç Tamir ve Bakım Bilgilerine Erişim Konusunda Motorlu Araçların Tip Onayına İlişkin Yönetmelik ((AT) 715/2007)'in tip onayı mevcut araçlar için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren adı geçen Yönetmelikte hükümleri geçerlidir.

40. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
41. Ağır hizmet araçları emisyonları
- 41.1. 2005/55/AT Yönetmeliğine veya eşdeğer seviyedeki BM/AEK Regülasyon 49'a uygunluk Euro IV ve Euro V emisyon seviyesindeki araçların tadilatında aranır.
- 41.2. Motorlarda, 3/8/2011 tarihli ve 28014 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ağır Hizmet Araçlarından Çıkan Emisyonlar (Euro VI) Bakımından ve Araç Tamir ve Bakım Bilgilerine Erişim Konusunda Motorlu Araçların Tip Onayına İlişkin Yönetmelik ((AT) 595/2009)'in tip onayı mevcut araçlar için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren adı geçen Yönetmelikte belirtilen emisyon seviyeleri aranır.
42. Yan Koruma
- 42.1. Yan koruma çerçeveleri, yarı römork çekicileri, tomruk gibi uzun malzeme taşıyan ancak kasası bulunmayan yarı römorklar ve yapısı itibarı ile yan koruma çerçevesi takılamayan araçlarda aranmaz. İmalatçısı tarafından çıplak şasi olarak imal veya monte edilerek satılan araçlarda, yan koruma çerçevesinin araca takılması tamamlanmış araçta aranır.
43. Paçalık sistemleri N kategorisi araçların arka tekerleklerine, kasa yapımında 91/226/AT veya AB/109/2011'e uygun paçalık takılır. AB/109/2011'de belirtilen istisnalar dikkate alınır.
44. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
45. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
46. Lastikler
- 46.1. Tekerlek lastikleri (92/23/AT) yayımlanmış en son genişletme seviyesine veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyon 30 veya BM/AEK Regülasyon 54 ile BM/AEK Regülasyon 117 Teknik Düzenlemesine göre aksam onayına sahip olmalıdır.
47. Hız sınırlayıcı cihazlar
- 47.1. 5/6/2002 tarihli ve 24776 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların Hız Sınırlayıcı Donanımları ve Bunların Takılması ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (92/24/AT)'nin son seviyesinin veya BM/AEK Regülasyon 89'un kapsamındaki araçlarda anılan yönetmeliği sağlayan hız sınırlayıcıları bulunmalıdır. Bu hız sınırlayıcıların ayar değerleri için Karayolları Trafik Yönetmeliğindeki değerler esas alınmalıdır.
- 47.2. Araç kategorisi değişikliği gerektiren tadilatla, onay belgesinde belirtilmemişse dönüştürülen aracın yeni kategorisinin gerektirdiği hız sınırlayıcı sistemleri şartlarını karşıladığı teknik servis raporuyla tevsik edilmelidir.
48. Kütleler ve boyutlar
- 48.1. 1/1/2016 tarihinden sonra tadil edilen araçlara AB/1230/2012 Ek-4'te belirtilen otomatik dingil indirme tertibatı şartlarına uygun dingil kaldırma/indirme mekanizması takılmalıdır.
49. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
50. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
51. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
52. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
53. Azami yüklü kütlesi 2,5 tonu aşmayan, yıllık üretim adedi 500'ü aşan M1 kategorisi araçlar 17/1/2002 tarih ve 24643 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların Önden Çarpma Halinde Araçta Bulunan Kişilerin Korunması İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinin (96/79/AT) veya BM/AEK Regülasyon 94'ün güncel seviyesine göre tip onayı almış olmalıdır.
54. En alçak koltuğunun R noktasının yerden yüksekliği 700 mm'den az olan, yıllık üretim adedi 500'ü aşan M1 kategorisi araçlar 16/1/2002 tarih ve 24642 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçların Yandan Çarpma Halinde Araçta Bulunan Kişilerin Korunması İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinin (96/27/AT) veya BM/AEK Regülasyon 9'in güncel seviyesine göre tip onayı almış olacaktır.
55. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
56. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
57. Ön koruma tertibatları
- 57.1. N2G, N3G kategorileri ile, yapısı itibarı ile uygulanması mümkün olmayan, damperli kamyon, çöp kamyonu, beton mikseri, beton pompası ve benzer araçlar bu maddenin kapsamı dışındadır. Bu araçlar belirtilenden farklı bir araca dönüştürülüyorsa 2000/40/AT Yönetmeliğini veya BM/AEK Regülasyon 93 şartlarını sağlayan bir ön koruma çerçevesi ile donatılmalı ve tadilatı onayı alınmalıdır. Tescilden sonra yukarıda belirtilmeyen bir üst yapı değişikliği talep edilmesi halinde, bu aracın 2000/40/AT Yönetmelik Onayına uygun ön koruma tertibatının takılması ve tadilat için yetkili resmi makamdan onay alınması gerekir.
58. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
59. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
60. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
61. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
62. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
63. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
64. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
65. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
66. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
67. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
68. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
69. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.

70. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna veya ilave hüküm yoktur.
71. Temel araç uygunluk belgesi 661/2009/AT Yönetmeliğinde yer alan geçiş tarihlerinden sonra düzenlenen N kategorisi araçlarda, ticari araçlarda kabin içindeki kişilerin korunması ile ilgili gerekçelerle, BM/AEK 29 Regülasyonu aranır.
72. İlgili düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir ilave hüküm yoktur.
73. Yakıt tüketimini iyileştirme amaçlı kanatçık sistemleri
- 73.1. Aracın geri görüş alanı, aydınlatma, plaka alanı, çeki tertibatı, arka koruma tertibatı, dönüş yeteneği (manevra özelliği), yük dağılımı ve etkilenen diğer sistem ve aksamaların onaylarını geçersiz kılmayacak veya çalışmalarını engellemeyecek şekilde montajı yapılmalıdır.
- 73.2. Kanatçık sistemleri aracın yüklem alanını artırmamalıdır.
- 73.3. Kanatçık sisteminin ilgili mevzuata göre işaretleme ve reflektörlere sahip olması gerekir.
- 73.4. Kanatçık sistemi, katlandığında izin verilen azami araç uzunluğunu en fazla 200 mm geçebilir.
- 73.5. Araçlarda, yukarıdaki şartları sağlayan yakıt tüketimini iyileştirme amaçlı olarak kullanılan kanatçıkların, izin verilen azami uzunlukları aşmasına müsaade edilir.
- 73.6. Araç uzunluğunu 500 mm'den fazla arttıran kanatçık sistemleri, tip onayına tabidir.
- 73.7. Kanatçık sisteminin toplam kütlesi, her türlü bağlantı ve sabitleme elemanları dâhil olmak üzere 50 kg'dan çok olamaz. Kanatçık sistemi sürücü tarafından katlanabilmeli ve çıkarılabilmelidir.
- 73.8. Üzerinde keskin köşe, sivri uç ve benzeri hasar verici veya çarpma anında kişiyi yaralayıcı çıkıntıların olmaması gerekir.
- 73.9. Kanatçık sistemi araca takıldığında yüksekliği, aracın yüksekliğini ve genişliğini artırmamalıdır.
- 73.10. Tüm dışa dönük esnek olmayan yüzeyler en az 5 mm yarıçaplı bir kavise sahip olacak şekilde tasarlanmış olmalıdır.
- 73.11. Kanatçık sistemi bağlandığı yüzeyin, genişlik ve yükseklik bakımından dışına taşmamalıdır.
- 73.12. Yakıt Tüketimini İyileştirme Amaçlı Kanatçık Sistemlerinin uygulama ve geçiş şartları 21 inci maddede belirtilmektedir.

Açıklayıcı notlar: MARTOY'un Ek IV Bölüm 1'inde yer alan açıklayıcı notlar geçerlidir.

2- L KATEGORİSİ ARAÇLAR İÇİN HÜKÜMLER

2002/24/AT Yönetmeliğine ve alt düzenleyici mevzuatına yapılan atıflar, AB/168/2013 Yönetmeliği yürürlüğe girdiğinde AB/168/2013 Yönetmeliğine ve alt düzenleyici mevzuatına yapılmış sayılır. Bu Yönetmeliğin amaçları bakımından; 2002/24/AT Yönetmeliği ve alt düzenleyici mevzuatı yerine AB/168/2013 Yönetmeliği ile alt düzenleyici mevzuatı uygulanır.

Ulusal araç tip onayında, zorunlu aksam, sistem ve teknik ünite tip onaylarının kapsamı dışında kalan hususlar için aşağıda verilen maddelerin geçerli olanları aranır.

2.1 - Motor azami güç ve momenti

22/11/2002 tarih ve 24944 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Azami Tasarım Hızı, Azami Torku ve Azami Net Motor Gücü İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (95/1/AT)

2.2- Kurcalama önlemleri

18/7/2003 tarihli ve 25172 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Bazı Aksam ve Özellikleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (97/24/AT) (KISIM 7)

2.3- Yakıt tankı

97/24/AT Yönetmeliği (KISIM 6)

2.4 - Azami tasarım hızı

95/1/AT Yönetmeliği

2.5 - Küteller ve boyutlar

93/93/AT Yönetmeliği

2.6 - Römork bağlama cihazları

97/24/AT Yönetmeliği (KISIM 10)

2.7- Hava kirliliğini önleme

97/24/AT Yönetmeliği (KISIM 5)

Motosikletler, 97/24/AT Yönetmeliğinin KISIM 5 ile ilgili şartları karşılamalıdır.

2.8 - Lastikler

97/24/AT Yönetmeliği (KISIM 1)

L kategorisi araçlarda 97/24/AT Yönetmeliği KISIM 1 veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 75'in güncel seviyesinden parça onayına sahip olmalıdır.

2.9 - Fren sistemi

22/11/2002 tarihli ve 24944 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Frenleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (93/14/AT)

L kategorisi araçlarda 93/14/AT Yönetmeliği veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 78'in güncel seviyesinden onaya sahip olmalıdır.

2.10- Aydınlatma cihazlarının yerleşimi

21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçlara Aydınlatma ve Işıklı Sinyal Cihazlarının Yerleştirilmesi İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/67/AT)

2009/67/AT Yönetmeliği veya buna eşdeğer (BM/AEK Regölasyonu 53) mevzuatının güncel seviyesinden onayına sahip olmalıdır.

2.11 - Aydınlatma ve sinyal cihazları

97/24/AT Yönetmeliği (KISIM 2)

L kategorisi araçlar 97/24/AT Yönetmeliği KISIM 2 veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 3'ün güncel seviyesinden parça onayına sahip olmalıdır

L kategorisi araçlar 97/24/AT Yönetmeliği KISIM.2 veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 19'un güncel seviyesinden parça onayına sahip olmalıdır.

L kategorisi araçlarda 97/24/AT Yönetmeliği KISIM.2 veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 37'nin güncel seviyesinden parça onayına sahip olmalıdır.

L kategorisi araçlarda 97/24/AT Yönetmeliği KISIM 2 veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 38'in güncel seviyesinden parça onayına sahip olmalıdır.

2.11.1- Farlar

L kategorisi araçlar 97/24/AT Yönetmeliği KISIM 2 veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 113'ün güncel seviyesinde parça onayına sahip olmalıdır

L kategorisi araçlarda 97/24/AT Yönetmeliği KISIM 2 veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 50'nin güncel seviyesinden parça onayına sahip olmalıdır.

2.11.2- Moped farları

L kategorisi araçlarda 97/24/AT Yönetmeliği KISIM 2 veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 56'nın güncel seviyesinden parça onayına sahip olmalıdır.

MOP, MOS ve MOT'larda aydınlatma manyetolu ve akümülatörlüdür. Bu araçlar devamlı olarak aracın gece önünü etkili bir ışık vererek aydınlatan bir ön far ile donatılırlar. Ön far içinde kullanılan ampul 6 voltluk bir sistemde 6 watt gücünden küçük olamaz. 12 voltluk sistemlerde ampul gücü daha fazla olabilir.

2.12 - Sesli ikaz cihazları

22/11/2002 tarihli ve 24944 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Sesli İkaz Cihazları İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (93/30/AT)

L kategorisi araçlarda 93/30/AT Yönetmeliği veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 28 onaylı kornalara sahip olmalıdır.

2.13 - Arka plaka yeri

21/12/2012 tarihli ve 28504 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Arka Tescil Plakasının Takılma Yeri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/62/AT)

2.14- Parazit giderici

97/24/AT Yönetmeliği (KISIM 8)

2.15- Ses seviyesi ve egzoz sistemi

97/24/AT Yönetmeliği (KISIM 9)

Motosikletler, 97/24/AT Yönetmeliğinin KISIM 9 ile ilgili şartları karşılamalıdır.

2.16- Geri görüş aynaları

97/24/AT Yönetmeliği (KISIM 4)

L kategorisi araçlarda 97/24/AT Yönetmeliği KISIM 4 veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 81 güncel seviyesinden parça onayına sahip olmalıdır.

2.17- Motosiklet kontrol düzenleri

21/12/2012 tarihli ve 28504 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Kumandaları, İkazları ve Göstergelerinin Tanıtımı İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/80/AT)

L kategorisi araçlarda 2009/80/AT Yönetmeliği veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 60'ın güncel seviyesinden onaya sahip olmalıdır.

2.18- Hırsıza karşı koruma

14/11/2002 tarihli ve 24936 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Yetkisiz Kullanımını Önlemek Amacıyla Tasarlanmış Koruyucu Tertibatlar İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (93/33/AT)

L kategorisi araçlarda 93/33/AT Yönetmeliği veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 62'nin güncel seviyesinden onaya sahip olmalıdır.

2. 19- Dış çıkıntılar

97/24/AT Yönetmeliği (KISIM 3)

2.20- Park ayakları

21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İki Tekerlekli Motorlu Araçların Park Ayakları İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/78/AT)

2.21- Camlar, silecekler vb.

97/24/AT Yönetmeliği (KISIM 12)

2.22 - Yolcu el tutamağı

21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İki Tekerlekli Motorlu Araçların Yolcu El Tutamakları İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/79/AT)

2.23 - Emniyet kemeri ve emniyet kemeri bağlantıları

97/24/AT Yönetmeliği (KISIM 11)

L5e kategorisi araçlar 97/24/AT Yönetmeliği KISIM 11 veya buna eşdeğer BM/AEK Regülasyonu 16'ya uygun emniyet kemerlerine sahip olmalı ve ilgili yönetmelik şartlarını karşılamalıdır.

2.24- Hız göstergesi

17/11/2002 tarihli ve 24939 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Hız Ölçerleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2000/7/AT)

3- TARIM VE ORMAN TRAKTÖRLERİ VE BUNLARIN RÖMORKLARI İÇİN HÜKÜMLER

2003/37/AT Yönetmeliğine ve alt düzenleyici mevzuatına yapılan atıflar, AB/167/2013 Yönetmeliği yürürlüğe girdiğinde AB/167/2013 Yönetmeliğine ve alt düzenleyici mevzuatına yapılmış sayılır. Bu Yönetmeliğin amaçları bakımından; 2003/37/AT Yönetmeliği ve alt düzenleyici mevzuatı yerine AB/167/2013 Yönetmeliği ile alt düzenleyici mevzuatı uygulanır.

Ulusal araç tip onayında, zorunlu aksam, sistem ve teknik ünite tip onaylarının kapsamı dışında kalan hususlar için aşağıda verilen maddelerin geçerli olanları aranır.

3.1- Azami Yüklü kütle

2009/63/AT Yönetmeliği Ek I

3.2- Tescil plakası

74/151/AT Yönetmeliği Ek II

3.3- Traktör gövdesine resmi plaka ve etiketlerin takılma yeri ve yöntemi

2009/144/AT Yönetmeliği Ek V

3.4- Yakıt tankı

2009/63/AT Yönetmeliği Ek III

3.5- Safra ağırlıkları

2009/63/AT Yönetmeliği Ek IV

3.6 - Sesli ikaz cihazı

2009/63/AT Yönetmeliği Ek V veya eşdeğeri mevzuat

3.6- Ses seviyesi (dış)

2009/63/AT Yönetmeliği Ek VI veya eşdeğeri mevzuat

3.7- Azami hız

2009/60/AT Yönetmeliği

3.8- Yük platformları

2009/60/AT Yönetmeliği

3.9- Geri görüş aynaları

21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Geri Görüş Aynaları İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/59/AT)

3.11- Ön görüş alanı ve silecekler

21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Görüş Alanı ve Ön Cam Silecekleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2008/2/AT) veya eşdeğeri mevzuat

3.12- Direksiyon donanımı

2009/66/AT Yönetmeliği veya eşdeğeri mevzuat

3.13- Parazit giderici

21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tarım veya Orman Traktörlerinin Elektromanyetik Uyumluluğu İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/64/AT) veya eşdeğeri mevzuat

3.14- Fren

18/1/2002 tarihli ve 24644 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Fren Tertibatı İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (76/432/AT) veya 2003/37/AT Yönetmeliğinde belirtilen eşdeğeri

3.15- Yolcu koltuğu

26/1/2000 tarihli ve 23945 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Yolcu Oturakları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (76/763/AT)

3.16- Ses seviyesi (iç)

21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Sürücüsü Tarafından Algılanan Gürültü Seviyesi İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/76/AT)

3.17- Koruma çerçevesi

21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Devrilmeye Karşı Koruyucu Yapısı İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/57/AT)

3.18 - Sürücü koltuğu

30/11/2000 tarihli ve 24246 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Sürücü Koltuğu İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (78/764/AT)

3.19- Aydınlatma cihazlarının yerleşimi

2009/61/AT Yönetmeliği

3.20- Aydınlatma ve sinyal cihazları

21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Aydınlatma ve Işıklı Sinyal Cihazları İle İlgili Aksam Tip Onayı Yönetmeliği (2009/68/AT) veya eşdeğeri mevzuat

3.21 - Bağlantı tertibatı

21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Çeki Kancası ve Geri Hareket Tertibatı İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/58/AT)

3.22- Koruma çerçevesi (statik test)

2009/75/AT Yönetmeliği

3.23- İşletim bölümü

4/6/2002 tarihli ve 24775 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Çalıştırma Alanı Sürüş Konumuna Geçiş, Kapıları ve Pencerelele İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (80/720/AT)

3.24- Güç alma (PTO)

2/11/2000 tarihli ve 24218 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Kuyruk Mili ve Koruyucusu İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (86/297/AT)

3.25- Arkadan bağlı koruma çerçevesi (dar izli traktörler)

2/6/2002 tarih ve 24773 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Dar İzli Tekerlekli Tarım ve Orman Traktörlerinin Arkaya Monte Edilmiş Devrilmeye Karşı Koruma Çerçevesi İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (86/298/AT)

3.26- Kumandaların yerleşimi

15/1/2002 tarihli ve 24641 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Kumandalarının Takılması, Konumu, Çalışması ve Tanınması İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (86/415/AT)

3.27 Önden bağlı koruma çerçevesi (dar izli traktörler)

2/8/2001 tarih ve 24481 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Dar İzli Tekerlekli Tarım ve Orman Traktörlerinin Sürücü Koltuğu Önüne Monte Edilmiş Devrilmeye Karşı Koruma Çerçevesi ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinin (87/402/AT)

3.28- Boyutlar ve römork kütleleri

21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Bazı Aksamları ve Karakteristikleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/144/AT) Ek I

3.29- Camlar

21/12/2012 tarihli ve 28504 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörlerinin Bazı Aksamları ve Karakteristikleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2009/144/AT) Ek III veya eşdeğeri mevzuat

TOT’lerin ön siper camları olduğunda, dakikada en az 20 silme yapabilen motorla tahrikli cam silecekler olmalı ve silecekler tarafından silinen alan, görüş alanı içinde ve görüş yarım dairesinde 8 m kiriş uzunluğuna karşılık gelen ve engellenmeyen bir görüş sağlayacak kadar olmalıdır.

3.30- Hız regülatörü

2009/144/AT Yönetmeliği Ek II, Madde 1

3.31- Sürüş aksamının korunması

2009/144/AT Yönetmeliği Ek II

3.32- Mekanik bağlantı

2009/144/AT Yönetmeliği Ek IV

3.33- Römork fren bağlantısı

2009/144/AT Yönetmeliği Ek VI

3.34- Egzoz emisyonu

29/12/2002 tarih ve 24978 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tarım veya Orman Traktörlerini Tahrik Etmek Üzere Tasarlanan Motorlardan Çıkan Gaz Emisyonları ve Partikül Kirleticilere Karşı Alınacak Tedbirler İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2000/25/AT)

2000/25/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyonu 96 güncel seviyesinden onayına sahip araçlarda BM/AEK Regülasyonu 24 uygulanmaz.

3.35- Emniyet kemeri bağlantı noktaları

76/115/AT Yönetmeliği

3.36- Emniyet kemerleri

77/541/AT Yönetmeliği

3.37- Geri vites ve kilometre saati

75/443/AT Yönetmeliği

3.38- Antisprey sistemi

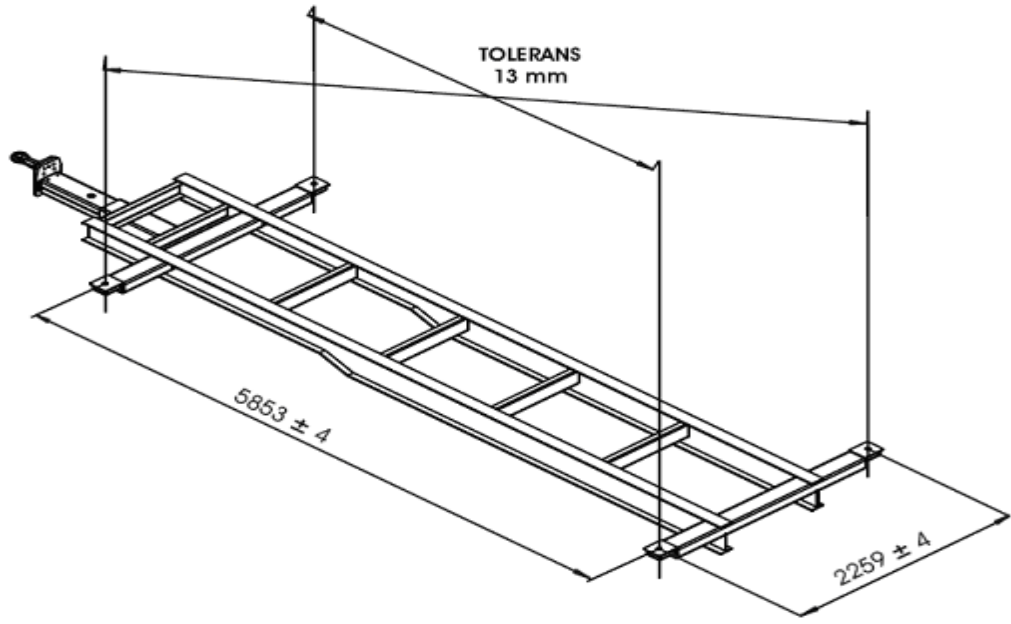
91/226/AT Yönetmeliği

3.39- Yan koruma

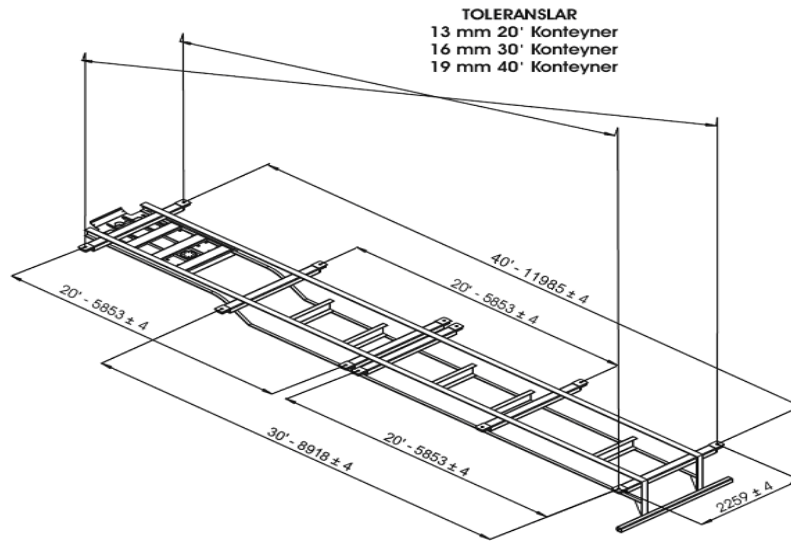
89/297/AT Yönetmeliği

ÜST YAPI İLE İLGİLİ HUSUSLAR

- 1-** Üst yapıların, temel araç üreticisinin beyan ettiği azami ve asgari ölçü ve kütleler içinde kaldığı tespit edilmelidir.
- 2-** N kategorisi araçların kasa yapımında, yük dağılımının uygunluğu kontrol edilmelidir. Üst yapı şasi bağlantılarının uygun yöntemler ile yapıldığı kontrol edilecektir. U cıvatalı bağlantılarda şasi profilinin ezilmemesi için önlem alındığı tespit edilmelidir.
- Kasa ve çamurluklar, araç için öngörülen en büyük çaplı lastik ve kar zinciri ile birlikte en kötü koşullarda dahi en az 50 mm boşluk kalacak biçimde olduğu tespit edilmelidir.
- Kasaların arkada en dış konumunun arka koruma çerçevesine göre 70/221/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyonu 58’de yer alan sınırlamalar içinde kaldığı tespit edilmelidir.
- Konteyner taşıyacak araçlarda uygun konteyner kilitleri bulunacaktır. Yalnız konteyner taşınacak ise ön duvar, kapak ve taban döşemesi aranmaz.
- Damper, çöp kamyonu vb. araçların hidrolik mekanizmalarının 3/3/2009 tarihli ve 27158 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Makine Emniyeti Yönetmeliğine (2006/42/AT) uygunluğunu gösteren CE işareti aranır.
- Çöp kasası monteli araçlar için yapılacak hacim hesaplarında, çöp yoğunluğu değeri olarak TS EN 1501-1 Çöp Toplama Aracı standardının Ek C’inde belirtilen değerler esas alınır.
- Üst yapıcı tarafından ilave edilen aydınlatma cihazları “E” veya “e” işaretli olmalı ve daha önceki aşamadaki tip onay belgesine aykırı olmamalıdır. Aydınlatma cihazlarında değişiklik yapıldığı takdirde ilgili yönetmeliğe uygunluğu teknik servis tarafından düzenlenen rapor ile tevsik edilmelidir.
- Üst yapı nedeni ile daha önceki aşamalarda alınmış tip onay belgelerinin geçersiz olduğu tespit edildiği takdirde, yeni belge veya teknik servis tarafından düzenlenmiş rapor aranır.
- Üst yapı sonrasındaki kategorisi değişen araçlar, yeni kategorinin gerektirdiği bütün şartlara uymak zorundadır, ancak N₁ kategorisinden M₁ kategorisine dönüşen cankurtaran, cenaze arabası ve motorlu karavanlar gibi MARTOY Ek XI’de yer alan araçlar için aynı ekte belirtilen istisnalara izin verilir.
- Birinci aşama imalatçısının yazılı izni olmadan aracın kütlelerinde teknik kapasiteleri aşılamaz. Ancak, bu Yönetmeliğin diğer hükümlerinin sağlanması ve yaptığı işlemlerle ilgili sorumluluk tadilatçıda olması kaydıyla, 5 yaşından büyük araçlarda birinci aşama imalatçısının yazılı izni aranmayabilir. Ayrıca, yapılan değişiklikler nedeni ile geçersiz olan, fren, kütleler ve boyutlar vb. diğer tip onay belgeleri yerine yeni tip onay belgeleri veya teknik servis raporlarının alınması zorunludur.
- Oto kurtarma aracı olarak üst yapı tadilatlarında, tadilat sonrası aracın istiap haddi en az 1000 kg olmalıdır.
- 3-** Sökülebilen üst yapılar (Swap Bodies) ve konteynerleri taşıyacak olan araçların üst yapılarında, bu amaca uygun her biri sökülebilen üst yapı ve konteyner için dört köşesinden bağlantı olanağı sağlayan en az dört adet konteyner kilidi olmalıdır.
- 3.1-** Kilit yerleşimi kamyon ve tam römork için bu ekin Şekil 1’inde, yarı römork için ise Şekil 2’inde belirtilmiştir.
- 3.2-** Konteyner ile taşıyıcı araç veya alt yürüyüş grubu arasındaki bağlantı form geçmeli olmalı, konteyner kilitleri takımsız kullanılabilir ve emniyete alınıp bağlantısının yapılmış olduğu ilk bakışta görülebilmelidir.
- 3.3-** Taşıma esnasında konteyneri taşıdıkları uygun araca bağlayan kilit sistemi form ve mukavemet açısından çektirme yöntemi ile konteyner sağa, sola, öne, arkaya ve yukarı doğru olası hareketlerini de engellemelidir.
- 3.4-** Kilitler form geçmeli olmalı, normal yol şartlarında kendiliğinden çözülmemelidir.
- 3.5-** Kilit ekipmanları, ISO 3874 standardının 9.3, A3 ve A4 maddelerine uygun olmalıdır.

Şekil 1- Kamyon ve tam römork için kilit yerleşimi

Şekil 2- Yarı römork için kilit yerleşimi

DİĞER HÜKÜMLER

1- Motorlarında yakıt olarak LPG kullanan tek veya çift yakıtlı araçlar ve bunların aksamaları BM/AEK Regülasyonu 67'ye göre tip onayı almalıdır.

2- Motorlarında yakıt olarak doğalgaz kullanan tek veya çift yakıtlı araçlar ve bunların aksamaları BM/AEK Regülasyonu 110'a göre tip onayı almalıdır.

3- Takograf

Şehir içi ve belediye mücavir alanları dışında çalışacak olan N₂, N₃, M₂ ve M₃ kategorisi (en fazla 16 yolcu taşıyan minibüsler hariç) araçlarda 12/01/2012 tarihli 28171 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Takograf Cihazları Muayene ve Damgalama Yönetmeliğine uygun takograf bulundurulması zorunludur. Yönetmeliğin uygulama başlangıç tarihlerine kadar alternatif olarak elektronik, mekanik veya elektromekanik takograf bulundurulur. Bu araçlar için takograflar 6/2/1986 tarihli ve 19011 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sanayi Genel Müdürlüğü Tebliğ No: SGM-86/1-1'e veya Avrupa Birliğinin 3821/85/EC veya 1463/70/EC regülasyonuna uygun olması gerekir. Takograf sonradan da takılabilir. Takograf, aynı zamanda hız göstergesi ise Ek VII'deki Tablodaki Madde 17'ye uygun olmak zorundadır ve uygunluğu teknik servis tarafından tevsik edilir.

ÖZEL GÜVENLİK BÖLMELİ TAKSİ ARAÇLARLA İLGİLİ ŞARTLAR

1- Özel Güvenlik Bölmeli Taksi Araçlar

- 1.1** M_1 ve M_1' 'e dönüştürülen N_1 kategorisi temel araç Özel Güvenlik Bölmeli Taksi Araç olabilir.
- 1.1.2** Özel güvenlik bölmeli taksi araca dönüştürülecek temel aracın M_1 kategorisi olması durumunda, zırhlı halde M_1 kategorisi araçlar için aranan BM/AEK Regülasyonu 14, BM/AEK Regülasyonu 16 ve BM/AEK Regülasyonu 17'nin şartlarına göre test edilir.
- 1.1.3** Özel güvenlik bölmeli taksi araca dönüştürülecek temel aracın N_1 kategorisi olması durumunda zırhlı halde 1.1.2 maddesinde belirtilen yönetmelikler ile birlikte M_1 kategorisi için aranan diğer tüm şartları sağlamalı ve M_1 kategorisine dönüştürülmelidir.

2. Özel Güvenlik Bölmeli Taksi Araçlarda Zırhlı Ara Bölme ile İlgili Hükümler

- 2.1.** Müşterinin araç kullanıcısı ile fiziki teması engellenmeli fakat müşteri ile sürücü arasındaki iletişim zor olmamalıdır. Ara bölme, müşteri ile ilgili ticari faaliyetlerde (para ödeme, para üstü alma) kolaylık sağlamalıdır. Bu amaca yönelik olarak ara bölme üzerinde kapaklı ya da döner bir bölge bulunmalıdır.
- 2.1.2** Müşteri ve sürücü bir ara bölme ile ayrılmalıdır. Ara bölme, üst kısmı kurşungeçirmez cam ve alt kısmı yine kurşungeçirmez özelliğe sahip farklı bir malzemeden de üretilebilir.
- 2.1.3** Ara bölmede kullanılan malzemenin TSE EN 1063 BR3 standardında belirtilen koruma seviyesini veya eşdeğer koruma seviyesini sağlamalıdır.
- 2.1.4** Ara bölme ile sıralı koltuğun "H" noktası arasındaki mesafe 840mm değerinden küçük olmamalıdır. Ancak araç zırhlı haldeyken BM/AEK Regülasyonu 17 ve/veya 74/60/AT Yönetmeliğinin veya BM/AEK Regülasyonu 21'in onayı halinde bu hüküm aranmaz.
- 2.1.5** Sürücü ile yolcuların sesli iletişimini sağlayacak bir sistem olmalıdır.
- 2.1.6** Klima ve kalorifer sistemi yolcu bölmesine etki etmeli ve önden kumanda edilebilmelidir.
- 2.1.7** Taksimetre, yolcunun rahatlıkla görebileceği bir görüş alanına monte edilmelidir.
- 2.1.8** Ara bölmesi üzerine, monte edilmiş oturma pozisyonu araç yönüne ters, koltuklar bağlanabilecektir. Bu koltukların katlanması suretiyle ortaya çıkan boşluk bagaj alanı olarak kullanılabilir.
- 2.1.9** Emniyet kemerleri, arka koltuklarda üç noktadan, araç yönüne ters istikamette yerleştirilmiş koltuklar üzerinde ise en az iki noktadan bağlantılı olacaktır.
- 2.1.10** Sürücü bölümünde ön yolcu taşıma koltuğu olmayabilir. Ön yolcu taşıma koltuğunun olmadığı veya katlanabilir koltuk takıldığı durumlarda bu alan bagaj taşıması için kullanılabilir.
- 2.1.11** Araçta madde 2.1.8'de belirtilen koltuklar var ise bu koltuklarda oturan yolcular için zırhla direk teması önleyen kafa dayamalıği bulunmalıdır.

SADECE ELEKTRİKLİ ARAÇ, HİBRİT ELEKTRİKLİ ARAÇ VE HİBRİT MOTORLU ARAÇLAR İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

- 1- M ve N kategorilerindeki tüm araçlarda sadece elektrikli araç, hibrit elektrikli araç ve hibrit motorlu araç imali ve seri tadilatı yapılır. Ayrıca, L kategorisi araçlar için MOTOY hükümleri aranır.
- 2- Bu araçları üreten firmalar güncel ISO/TS 16949 veya ISO 9001 standardına uygun kalite sistem belgesine sahip olmalıdır.
- 3- Araçlar, MARTOY veya AİTM şartlarını sağlamalıdır.
- 4- M ve N kategorisi sadece elektrikli araç, hibrit elektrikli araç ve hibrit motorlu araç imalinde ve tadilatında ayrıca;
 - 4.1- Hibrit motorlu araçlarda; BM/AEK Regülasyonu 85 güncel seviyesine göre veya BM/AEK Regülasyonu 85'e alternatif olarak SGM-2009/22 Tebliğinin Ek XX'sine göre ((AT)715/2007 Yönetmeliğinin 2 nci maddesinde belirtilen kapsamdaki araçlar için) tip onayı belgesi alınmalıdır.
 - 4.2- Sadece elektrikli araçlarda, BM/AEK Regülasyonu 100 ve BM/AEK Regülasyonu 85'in güncel seviyesine göre veya BM/AEK Regülasyonu 85'e alternatif olarak SGM-2009/22 Tebliğinin Ek XX'sine göre ((AT)715/2007 Yönetmeliğinin 2 nci maddesinde belirtilen kapsamdaki araçlar için) tip onayı belgesi alınmalıdır.
 - 4.3- Hibrit elektrikli araçlarda, BM/AEK Regülasyonu 100 ve BM/AEK Regülasyonu 85'in güncel seviyesine göre veya BM/AEK Regülasyonu 85'e alternatif olarak SGM-2009/22 Tebliğinin Ek XX'sine göre ((AT)715/2007 Yönetmeliğinin 2 nci maddesinde belirtilen kapsamdaki araçlar için) tip onayı belgesi alınmalıdır.
- 5- Akü şarjı için yardımcı ekipman varsa, 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Belirli Gerilim Sınırları Dahilinde Kullanılmak Üzere Tasarlanmış Elektrikli Teçhizat ile İlgili Yönetmelik (2006/95/AT) uyarınca CE işareti taşıması zorunludur.
- 6- Frenler; M1 kategori araçlarda BM/AEK Regülasyonu 13H'a göre, N1 kategori araçlarda BM/AEK Regülasyon 13H veya 13'e göre ve diğer kategorilerde BM/AEK Regülasyon 13'e göre belgelendirilir.
- 7- M1 ve N1 kategorilerinde araçlar enerji tüketimi bakımından BM/AEK Regülasyonu 101'e veya BM/AEK Regülasyonu 101'e alternatif olarak SGM-2009/22 Tebliğinin Ek XII'sine göre belgelendirilir.
- 8- Sadece elektrikli araç, hibrit elektrikli araç ve hibrit motorlu araçlara dönüşüm tadilatlarında, araçta ilave olarak Ek VII'de belirtilen mevzuatlardan etkilenen hususlar için teknik servis raporu aranır.
- 9- Cer akülerinin üzerinde, 31/8/2004 tarihli ve 25569 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atık PİL ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği ekinde yer alan sembolün bulunması zorunludur.
- 10- Üretilen veya ithal edilen elektrikli bisikletler TS EN 15194 standardına uygun olmalıdır.

OKUL SERVİS ARAÇLARI İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

1- Okul servis araçları, MARTOY hükümlerinin yanı sıra 28/8/2007 tarihli ve 26627 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğine ve aşağıda açıklanan teknik hususlara uyacak biçimde imal/tadil edilir.

2- M kategorisi araçlarda, M1 kategorisi hariç olmak üzere, belirtilen muafiyet ve diğer hususlar dikkate alınarak BM/AEK Regülasyonu 107’nin şartlarını sağlayan araçlar okul servis aracı olarak imal/tadil edilir. Okul servis araçlarının M₂ veya M₃ kategorisi olması durumunda, ancak Sınıf B ve Sınıf III olmasına müsaade edilir.

3- M1 kategorisi araçta en fazla sürücü hariç 8 kişi taşınabilir ve çocuklar için Ek XII madde 4.2 ve madde 4.8’de belirtilen hükümler uygulanmaz. M1 kategorisi araçların güç kumandalı kapılarında BM/AEK Regülasyonu 107’nin Ek 3’ünün 7.6.5 maddesinin şartları ile ayrıca, aşağıdaki diğer şartlar da aranır. BM/AEK Regülasyonu 107 Ek-3 madde 7.6.5.1.2’de belirtilen 1600 mm, M₁ araçlarda 1000 mm olarak aranır.

4- Okul servis araçlarında aranan ilave şartlar:

4.1- Öğrenciler boyları ve ağırlıklarına uygun emniyet kemerleri (ayarlı) veya diğer bağlantı sistemleri ile bağlanmalıdır. Koltuk, koltuk bağlantıları ve emniyet kemerleri bakımından araçlar Ek VII’deki Tablodaki madde 15, madde 19 ve madde 31’de belirtilen mevzuat hükümlerine uygun olmalıdır.

4.2- Okul araçlarında taşınan çocuklar için ağırlık (el bagajı dâhil) 50 Kg alınabilir. Bu durumda, araçlar için ayrıca normal yolcu sayısı hesaplanır ve BM/AEK Regülasyonu 107’ye uygun şekilde hem normal yolcu adedi, hem de öğrenci adedi etiketlenilerek araç içerisinde gösterilir.

4.3- Servis kapısı şoför tarafından kumanda edilmelidir. Çocukların yetkisiz kullanımını önlemek için acil kumandalar korunmalıdır.

4.4- Dörtlü ikaz sistemi bulunmalı ve yolcu iniş binişlerinde çalıştırılmalıdır. Bu amaçla devre dışı bırakılabilir otomatik bir sistem kullanılabilir.

4.5- Her öğrenci için bir oturma yeri ve emniyet kemeri bulunmalıdır.

4.6- Eğer doğrudan görmek yeterli değilse, kapılardan iniş ve binişi hem içeriden hem de dışarıdan gösterecek optik cihazlar bulunmalıdır. İmalatçının belirttiği oturma pozisyonundaki sürücü tarafından aracın iç ve dış alanı gözlenebilmelidir. Bu şart, aşağıdaki (a) ve (b) bentlerinin her ikisinin birden karşılanması durumunda yerine getirilmiş sayılır ve uygunluğu aşağıda belirtilen mevzuat kapsamında görevlendirilmiş teknik servisler tarafından bir rapor ile tevsik edilir.

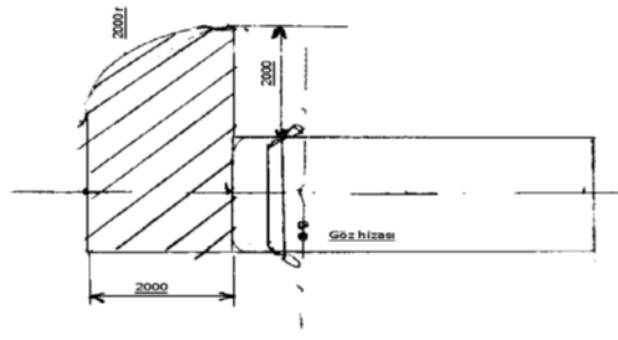
a) Motorlu Araçların Dolaylı Görüş Cihazları Hakkında Tip Onayı Yönetmeliği (2005/27/AT İle Değişik 2003/97/AT) yönetmeliği Ek III’ünde veya BM/AEK Regülasyon 46’da belirtilen kategorisine uygun dolaylı görüş cihazlarına ilaveten ön görüş için Sınıf VI ayna veya muadili Cihaz veya sesli ikaz cihazı bulunmalıdır. Ön ayna ile ilgili şartlar şunlardır:

Görüş alanı, sürücünün, yolun en azından aşağıda belirtilen düzlemlerle sınırlanmış düz yatay kısmını görebileceği şekilde olmalıdır:

- Araç kabini ön kısmındaki en dış noktadan geçen enine düşey düzlem,
- Aracın 2000 mm önünde kalan enine düşey düzlem,
- Aracın boylamasına düşey orta düzlemine paralel olarak aracın sürücü tarafındaki en dış noktasından geçen boylamasına düşey orta düzlem ve
- Aracın boylamasına düşey orta düzlemine paralel olarak aracın sürücü tarafının ters tarafında kalan en dış noktasının 2000 mm açığından geçen boylamasına düşey orta düzlem.

Sürücü tarafının ters tarafında kalan bu görüş alanının önü, 2000 mm yarıçapında bir yay şeklinde yuvarlak hâle getirilebilir (Şekil 1).

Gövde bakımından daha farklı yapım özelliklerine sahip araçlarda, bir ön ayna yardımıyla bu hükümler yerine getirilemiyorsa, kameralı ve ekranlı bir cihaz kullanılmalıdır. Bu seçeneklerden hiçbirisiyle uygun görüş alanı sağlanamaması hâlinde ise, başka bir dolaylı görüş cihazı kullanılmalıdır. Bu cihaz, Şekil 1’de tanımlanan görüş alanı dâhilinde 50 cm yükseklik ve 30 cm çapındaki bir nesneyi fark edebilecek özellikte olmalıdır.

Şekil 1- Sınıf VI ön aynalarda görüş alanı

Bununla birlikte, sürücü, A-direğinin görüş alanına getirdiği sınırlamalar da dikkate alınarak, aracın boylamasına düşey orta düzlemine paralel olarak aracın sürücü tarafındaki en dış noktasından geçen boyuna düşey düzlem ile aracın boylamasına düşey orta düzlemine paralel olarak aracın sürücü tarafının ters tarafında kalan en dış noktasının 900 mm açığından geçen boylamasına düşey orta düzlem arasında kalan ve aracın 300 mm önünde yer alan, yol yüzeyinden 1 200 mm yüksekliğindeki düz bir çizgiyi görebiliyorsa, Sınıf VI ön ayna takılması zorunlu değildir.

b) Arka görüş alanı aynı yönetmeliğin Ek III 10 uncu maddede belirtilen özelliklere sahip olmalı veya sesli ikaz teçhizatı bulunmalıdır.

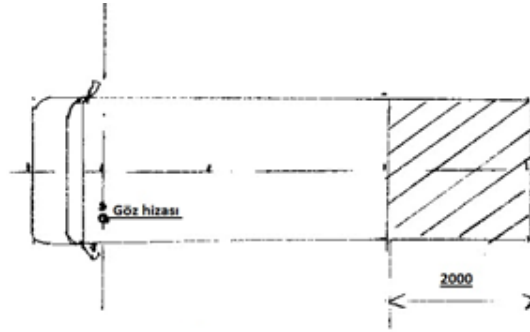
Arka görüş için şartlar:

M2 ve M3 kategorisi araçlarda, aşağıdaki görüş alanına sahip olmak amacıyla, gövdenin arka kısmına ayna dışında bir dolaylı görüş cihazı takılabilir.

Görüş alanı (Şekil 2), sürücünün, yolun en azından aşağıda belirtilen düzlemlerle sınırlanmış düz yatay kısmını görebileceği şekilde olmalıdır:

- Tam aracın en arka noktasıyla aynı hizada ve aracın boylamasına düşey orta düzlemine dikey konumda olan boylamasına düşey bir düzlemi
- Önceki düzleme (aracın arkasına göre) paralel konumda onun 2000 mm gerisinde yer alan düşey bir düzlem,
- Aracın boylamasına düşey orta düzlemine paralel olarak aracın yanlarındaki en dış noktalardan geçen boylamasına iki düşey düzlem.

Bu kategorilerdeki araçlarda, kameralı ve ekranlı bir cihaz yardımıyla hükümleri yerine getirilemiyorsa, başka bir dolaylı görüş cihazı kullanılabilir. Bu durumda cihaz, tanımlanan görüş alanı dâhilinde yüksekliği 50 cm ve çapı 30 cm olan bir nesneyi tespit edebilecek özellikte olmalıdır.

Şekil 2

c) Kapı çerçevesi, tavan direkleri, destekler vb. gibi aracın yapısıyla ilgili unsurlardan doğan görüş engelleri dikkate alınmaz.

4.7- Araçta geri vites lambaları ile birlikte çalışacak sesli ikaz sistemi bulunmalıdır. Sonradan takılan tüm elektrikli ve elektronik cihazlar Radyo Parazitleri (elektromanyetik uyumluluk) 72/245/AT güncel seviyesi veya BM/AEK Regülasyonu 10'un güncel seviyesine uygun olduğu teknik servis raporu ile tevsik edilmeli veya 24/10/2007 tarih ve 26680 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektromanyetik Uyumluluk Yönetmeliği (2004/108/AT)'ne göre CE işareti taşınmalıdır. CE işareti, BM/AEK Regülasyon 10 madde 2.12'de belirtilen bağışıklıkla ilgili fonksiyona sahip ürünler için yeterli değildir.

4.8- Acil çıkışlar floresan malzeme ile işaret edilmelidir.

4.9- Araç seyir halindeyken kapıların açılmasını önleyecek tertibat bulundurulur.

TUTUKLU VE HÜKÜMLÜ TAŞIMAYA MAHSUS CEZAEVİ ARAÇLARI

Konu	Ek VII'deki Tablodaki Madde No	M ₂	M ₃	Açıklamalar
Müsaade edilebilir ses seviyeleri	1	A+H	A+H	
Emisyonlar (Euro 5 ve 6) hafif hizmet araçları / bilgiye erişim	2	A ⁽¹⁾	N/A	Euro 5 ve 6 uygulama tarihleri yönetmelikte belirtilmiştir
Yakıt depoları/arka koruma tertibatları	3	F	F	
Yangın risklerinin önlenmesi (sıvı yakıt depoları)	3A	F	F	
Arkadan araç altına girmeye karşı koruma tertibatı (RUPDs) ve bunların montajı; arkadan araç altına girmeye karşı koruma (RUP)	3B	X	X	
Arka tescil plakası yeri	4	A	A	
Arka plakanın monte edileceği ve sabitleneceği alan	4A	A	A	
Direksiyon döndürme kuvveti	5	X	X	
Direksiyon tertibatı	5A	X	X	
Sesli ikaz (korna)	7	A+K	A+K	
Sesli ikaz cihazları ve sinyalleri	7A	A+K	A+K	
Dolaylı görüş cihazları	8	A	A	
Dolaylı görüş cihazları	8A	A	A	
Frenleme	9	X	X	
Araçların ve römorklarının fren sistemi	9A	X	X	Elektronik Kararlılık Kontrol sistemi zorunlu değildir
Radyo Parazitleri (elektromanyetik uyumluluk)	10	A	A	Özel talepler hariç
Elektromanyetik uyumluluk	10A	A	A	Özel talepler hariç
Hırsızlığa karşı önlem ve immobilizer	13	N/A	N/A	
Motorlu araçların yetkisi z kullanıma karşı korunması	13A	N/A	N/A	
Koltuk mukavemeti	15	D	D	Yana bakan koltuk takılabilir
M2 ve M3 araçların koltukları	15B	D	D	Yana bakan koltuk takılabilir Sürücü koltuğu için BM/AEK Regülasyonu 17 uygulanır.
Hız göstergesi ve geri vites	17	X	X	
Araç girişi ve manevra kabiliyeti	17A	X	X	
Montajı dahil hız göstergesi tertibatı	17B	X	X	
Zorunlu etiketler	18	X	X	
İmalatçının zorunlu etiketi ve araç tanıtım numarası	18A	X	X	
Emniyet kemeri bağlantıları	19	D	D	Yana bakan koltuklarda aranmaz
Emniyet kemeri bağlantıları, Isofix bağlantı sistemleri ve Isofix üstten çocuk koltuğu bağlantı aparatı	19A	D	D	Yana bakan koltuklarda aranmaz
Aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının yerleştirilmesi	20	A+N	A+N	
Aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının araç üzerine montajı	20A	A+N	A+N	

Geri yansıtıcılar (reflektörler)	21	X	X	
Güç tahrikli araçlar ve römorklarının geri yansıtıcı cihazları	21A	X	X	
Uç hat işaret, ön konum (yan) arka konum (yan), stop, yan işaret, gündüz sürüş lambaları	22	X	X	
Motorlu araçların ve römorklarının ön ve arka konum lambaları, stop lambaları ve uç hat işaret lambaları	22A	X	X	
Motorlu araçların ve römorklarının yan işaret lambaları	22B	X	X	
Sinyal lambaları	23	X	X	
Güç tahrikli araçlar ve römorklarının sinyal lambaları	23A	X	X	
Arka tescil plaka lambaları	24	X	X	
Güç tahrikli araçlar ve römorklarının arka tescil plakalarının aydınlatması	24A	X	X	
Farlar (ampulleri dâhil)	25	X	X	
Farlar (ampuller dahil)	25A	X	X	
Ön sis lambaları	26	X	X	
Güç tahrikli araçların ön sis lambaları	26A	X	X	
Çeki kancaları	27	A	A	
Çeki donanımı	27A	A	A	
Arka sis lambaları	28	X	X	
Güç tahrikli araçların ve römorklarının arka sis lambaları	28A	X	X	
Geri vites lambaları	29	X	X	
Güç tahrikli araçların ve römorklarının geri vites lambaları	29A	X	X	
Park lambaları	30	X	X	
Güç tahrikli araçların park lambaları	30A	X	X	
Emniyet kemerleri ve bağlanma sistemleri	31	D	D	Yana bakan koltuklarda aranmaz
Emniyet kemerleri, bağlama sistemleri, çocuk bağlama sistemleri ve Isofix çocuk bağlama sistemleri	31A	D	D	Yana bakan koltuklarda aranmaz
Kumandaların, ikaz düzeninin ve göstergelerin tanıtımı	33	A	A	
El kumandalarının, ikaz cihazlarının ve göstergelerin yeri ve tanıtımı	33A	A	A	
Buz çözme/buğu giderme	34	O	O	
Ön cam buz çözme ve buğu giderme sistemleri	34A	O	O	
Cam yıkama/silme	35	O	O	
Ön cam sileceği ve yıkama sistemleri	35A	O	O	
Isıtma sistemleri	36	A	A	
Isıtma sistemleri	36A	A	A	
Motor Gücü	40	X	X	
Emisyonlar (Euro IV, V) ağır hizmet araçları	41	A	A	
Emisyonlar (Euro VI) ağır hizmet araçları/bilgilere erişim	41A	A	A	Uygulama tarihleri yönetmelikte belirtilmiştir
Emniyet camı	45	J	J	
Emniyet cam malzemeleri ve bunların araçlara takılması	45A	J	J	
Lastikler	46	X	X	
Ticari araçların ve römorklarının havalı lastikleri (Sınıf C2 ve C3)	46A	X	X	
Yuvarlanma ses emisyonları, ıslak düzeyde tutunma ve yuvarlanma direnci (Sınıf C1, C2 ve C3)	46B	X	X	
Hız sınırlayıcı cihazlar	47	N/A	N/A	

Araçların hız sınırlaması	47A	N/A	N/A	
Kütleler ve boyutlar	48	X	X	
Kütleler ve boyutlar	48A	X	X	
Bağlantı tertibatları	50	X	X	
Araç katarlarının mekanik kavrama aksamaları	50A	X	X	
Alev dayanıklılığı	51	N/A	X	
Belirli motorlu araç kategorilerinin iç tasarımında kullanılan malzemelerin yanma davranışı	51A	N/A	X	
Otobüsler	52	A	A	
M2 ve M3 araçlar	52A	A	A	
Büyük yolcu araçlarının üst yapısının dayanıklılığı	52 B	A	A	

Harflerin anlamları

A : Talep eden firmanın/kurumun belirlemiş olduğu araçla ilgili teknik şartnamenin amaçlarına, uygunluğu tamamen imkânsız kıldığı durumlarda istisnaya izin verilir. İmalatçı, özel amacı nedeniyle aracın ilgili şartları sağlamasının mümkün olmadığı konusunda tip onayı kuruluşunu ikna etmelidir.

D: Uygulama, normal olarak araç yolda seyir hâlindeyken sürücü ve güvenlik mürettebatı tarafından kullanılmak üzere tahsis edilmiş koltuklarla sınırlıdır

F: Yakıt doldurma kanalının güzergâh ve uzunluğunda değişiklik yapılabilir ve yakıt deposunun araç üzerinde yeniden konumlandırılmasına izin verilebilir.

H: Egzoz sisteminin son susturucudan sonraki kısmının boyunda 2 metreyi aşmayan değişiklikler, ilave deney gerekmeksizin kabul edilebilir.

J: Sürücü kabini camları (ön cam ve yan camlar) dışında kalan bütün pencere camları emniyet camı veya sert plastikten cam olmalıdır.

K: İlave acil durum alarm cihazlarına müsaade edilir.

N: Zorunlu tüm aydınlatma cihazlarının takılması ve geometrik görüş alanının etkilenmemesi şartıyla.

O: Aracın ön tarafına uygun bir sistem takılmalıdır.”

X: Düzenleyici mevzuatta belirtilenler dışında herhangi bir istisna söz konusu değildir.

N/A: Geçerli değildir. Bu düzenleyici mevzuat bu araca uygulanmaz (hiçbir şart yoktur).

DOKUZ VEYA DAHA FAZLA YOLCU TAŞIYAN ARAÇLAR İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

1.- M₂ ve M₃ kategorisi araçlar

1.1- M₂ ve M₃ kategorisi araçlara ait hükümler aşağıda verilmiştir.

2001/85/AT Yönetmeliğinin geçici 1 inci maddesinde belirtilen 13/02/2009 tarihine kadar imal edilen araçların tadilatında aşağıdaki maddeler aranır. Anılan tarihten sonra imal edilen araçların tadilatında 2001/85/AT Yönetmeliğinin veya BM/AEK Regülasyonu 107'nin hükümleri, 01/03/2015 tarihinden sonra imal edilen araçlarda ise BM/AEK Regülasyonu 107'nin hükümleri uygulanır.

1.1.1 - Sınıf I ve sınıf A'ya ait otobüsler ile minibüslerde yolcu başına ağırlık 68 Kg'dır. Sınıf II, III ve sınıf B'ye ait otobüslerde, yolcu başına ağırlık 71 Kg olup, bu değere 3 Kg'lık el bagajı dahildir. Sınıf II'ye ait bir aracın Sınıf I için kullanılmasına müsaade edilmesi halinde, bagaj ağırlığı dikkate alınmaz. Bagaj yükü, "m³" olarak verilen bagaj bölmesi hacminin, "Kg" olarak 100 katından aşağı olamaz. Araç tavanında bagaj taşıma yeri olması halinde, bagaj bu yerin her m²'si için 75 Kg kabul edilir. Aracın üzerinde bagaj yerlerinin tayininde aracın dengesi ve emniyeti göz önünde tutulmalıdır. Okul araçlarında taşınan çocuklar için ağırlık (el bagajı dâhil) 50 Kg alınır. Bu suretle hesaplanacak yolcu adedi (Yolcu Ağırlığı ve Bagaj + Aracın yüksüz ağırlığı = Azami Yüklü Ağırlık) eşitliğini sağlayacak şekilde aracın yapısını sınırlayan şartları geçmemelidir. Sınıf I ve sınıf A'ya ait otobüslerde yolcu başına ayakta durma alanı 0,125 m² dir. Sınıf II otobüslerde ise bu ölçü 0,150 m² 'dir.

1.1.2- Otobüslerde yalnız yolcu ve yolcuya ait kişisel eşyalar taşınabilir.

1.1.3- Ayakta durma yerlerinde gerekli tutunma yerleri bulunmalıdır. Ayakta durma yerlerinde aracın yan veya arka duvarlarından koltuklarla ayrılmamış yerlerde, yerden 80 cm ile 150 cm yükseklikte duvarlara paralel takılmış yatay tutunma boruları konulmalıdır.

1.1.4- Oturulacak ve varsa ayakta durabilecek yer adedi, görülecek bir yere yazılmalıdır.

1.1.5- Yolcu araçlarında ayakta durulan yerlerde asgari aşağıdaki şartlar dikkate alınmalıdır:

1.1.5.1- Aşağıda belirtilen yerlerde ayakta durulmaz veya oturulamaz;

1.1.5.1.1- Koltuk minderinin ön kenarı ile 300 mm önü arasındaki yerlerde ayakta durulamaz.

1.1.5.1.2- Sürücü ve hizmetlilere ayrılmış yerlerde oturulamaz.

1.1.5.1.3- Ayakta durulan yerlerdeki çamurluklarda ve motor üst örtüsünde oturulamaz.

1.1.5.1.4- Giriş ve çıkış basamaklarında ayakta durulmaz ve oturulamaz.

1.1.5.1.5- Düşey yüksekliği 190 cm'den az olan yerlerde ayakta durulamaz.

1.2 - Oturma yerleri

Araçlarda oturma yerleri ile şartlar aşağıda belirtilmiştir.

1.2.1- Oturma yerleri yükseklik ve esneklik gibi hususlarda yolcuların rahatça oturmasını sağlayacak nitelikte olacaktır. Ancak, Sınıf I ve sınıf A'ya ait otobüste esneklik şart değildir.

1.2.2- Otobüs ve minibüslerde koltuk ölçüleri, bir kişiye düşen koltuğun ortasından geçen dik düzleme olan uzaklıkları koltuk boş iken vermektedir (bu Ekin Şekil 3a/b, Şekil 4 ve Şekil 5). Koltuk sırt yüksekliği, oturma düzleminin orta ekseninden itibaren sırtın kendi düzlemine paralel ölçümünde 50 cm'den az olamaz. Bu ölçüye koltuk arkasında bulunan el tutamakları dâhildir.

Sıkıştırılmamış koltuk minderinin asgari derinliği sınıf I, sınıf A ve sınıf B araçlarda 350 mm, sınıf II ve sınıf III araçlarda 400 mm olmalıdır. Sıkıştırılmamış koltuk minderinin zemine göre yüksekliği zemin ile koltuk minderinin ön üst yüzeyine teğet yatay düzlem arasındaki mesafe 400 mm ila 500 mm olacak şekilde olmalıdır. Ancak, tekerlek çikintısı ve motor bölümü üzerinde 350 mm'den az olmamak kaydıyla bu yükseklik azaltılabilir.

1.2.3- Koltuklara arkalıkların tespiti, her türlü çalışma şartlarından doğacak kuvvetleri karşılayabilecek şekilde olmalıdır. Arkalıkların üst kenarları ani bir frenlemede arka sırada oturanları yaralamayacak tarzda şekillendirilmelidir.

Bununla birlikte şehir içi otobüslerinde arkalık üst kenarı tamamen tutunma borulu yapılabilir.

1.3 - Yolcu aracı içindeki geçit koridorları

Yolcu aracı içindeki geçit koridorları ile ilgili şartlar aşağıda verilmiştir.

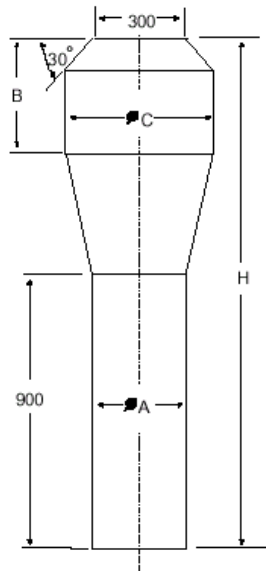
1.3.1- Yolcu adedi 26 (dâhil) kişiye kadar olan otobüs ile minibüslerde, giriş çıkış basamaklarına kadar en az 30 cm'lik bir ara geçit bulunmalıdır (taban seviyesi üzerine çıkan motor örtüsünün çevresi hariç).

1.3.2- Yolcu adedi 26 kişinin üzerinde olan otobüslerde giriş çıkış basamaklarına kadar geçit, bu Ekin Şekil 2'de ölçüleri verilen aynı eksenli, ters kesik koni ile silindirden oluşan bir modelin geçmesini sağlamalıdır (taban seviyesi üzerine çıkan motor örtüsünün çevresi hariç). Sınıf III'e ait otobüste koridorun bir tarafındaki veya her iki tarafındaki koltuklar yana doğru açılabilir.

Bu durumda koltuklar koridorda duran bir kişi tarafından kolayca ulaşılacak bir düzenle normal duruma getirilebilmeli ve koltuklar açılmış haldeyken A ölçüsü 22 cm olan modelin geçmesini sağlamalıdır.

Motoru arkada olan otobüslerde arka dingilin 150 cm önünden itibaren araç arkasına doğru olmak üzere H ölçüsü en az 180 olmalıdır. Geri kalan bölgede H ölçüsü en az 190 cm olmalıdır. Mafsallı otobüslerde yukarıda bahsedilen model, aracın mafsallı kısmından engellenmeden geçebilmelidir.

Körük dâhil mafsallın hiç bir parçası geçide sarkmamalıdır. Çift katlı otobüslerde, birinci katın tavan yüksekliği en az 180 cm ve ikinci katın tavan yüksekliği en az 168 cm olmalıdır. Arka dingil (birden fazla arka dingilli araçlarda arka dingillerin en öndeki) arka merkezine doğru 1500 mm mesafede yerleştirilmiş bir enine düşey düzlemin arkasına doğru alt kat geçit koridorunun herhangi bir kısmında 1800 mm'den 1680 mm'ye; ön dingilin merkez hattının önünde ve arkasında 800 mm mesafede yerleştirilmiş iki enine düşey düzlemin arasında bulunan geçit koridorunun herhangi bir kısmındaki ön dingile doğru yerleştirilmiş bir servis kapısında 1800 mm'den 1770 mm'ye inebilir.

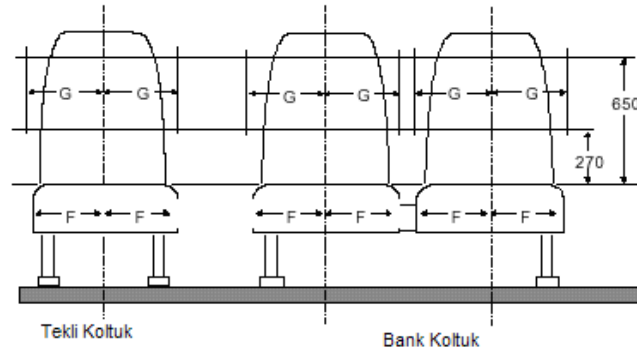

(Ölçüler cm'dir)

Sınıf	C	A
I	55	40
II	55	35
III	45	30

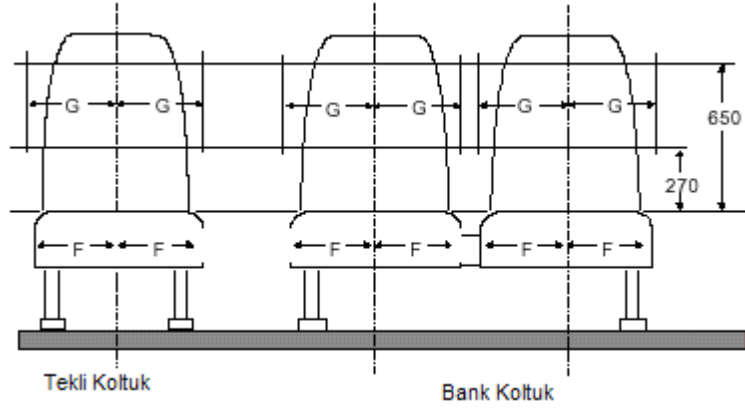
Yana açılan koltuklarda A = en az 22 cm olmalıdır
B = 50 cm, H ölçüsü buradan düşürülür.

Şekil 2- Geçit koridorları
(bu Ekin madde 1.3.2'si)

F asgarî (mm)	G asgarî (mm)	
	Bank koltuk	Tekli koltuk
200 (*)	215(*)	215(*)
(*) Sınıf III için 215	(*) Minibüsler dahil Sınıf A ve B için 200	(*) Minibüsler dahil Sınıf A ve B için 200

Şekil 3/a- Yolcu koltuklarının ölçüleri
(bu Ekin madde 1.2.2'si)

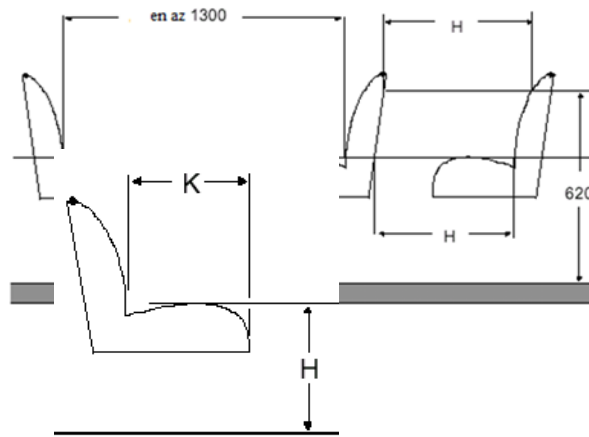

F asgarî (mm)	G asgarî (mm)	
	Bank koltuk	Tekli koltuk
200	200	200

Şekil - 3/b- Yolcu koltuklarının ölçüleri
(bu Ekin madde 1.2.2'si)

Genişliği 2,35 m veya daha az olan araçlar için, oturma minderinin üzerindeki 270 mm ve 650 mm arasındaki yüksekliklerde, oturma konumunun merkezinden geçen düşey düzlemden ölçüldüğünde, her oturma konumu için mevcut boşluğun genişliği 200 mm olmalıdır. Bu şartlara uyumlu olması halinde, bu Ekin Şekil 3/a şartları aranmaz.

	En az H
Sınıf I, II ve Minibüsler de dahil sınıf A ve B de	650 mm
Sınıf III	680 mm

H = 400/500 mm (*)

(*) Tekerlek davlumbazı ve motor bölümü üstünde 350 mm

K = en az 350 mm (**)

(**) Sınıf II ve Sınıf III araçlarda 400 mm

K ve H ölçüleri koltuk orta ekseninden ölçülür.

Şekil 5- Koltuk minderinin derinliği ve yüksekliği
(bu Ekin madde 1.2.2'si)

1.3.3- Yolcu araçlarının koridorlarında bir veya birden fazla basamak yapılabilir. Basamakların genişliği basamakların üstündeki koridorun genişliğinden daha dar olamaz.

1.3.4- Yolcu adedi 15 ile 22 kişiye kadar olan (22 kişi dâhil) araçların ayakta yolcu taşımayanlarında (sınıf B) tavan yüksekliği en az 150 cm olmalıdır.

1.4 - Araçlarda sürücü yeri ve sürücü koltuğu

Araçlarda sürücü yeri ve sürücü koltuğu ile ilgili şartlar aşağıda verilmiştir.

1.4.1- Sürücü yerindeki tüm kumanda düzenleri, sürücü vücut konumunun önemli değişikliklerine neden olmadan güvenle ve kolay kullanılmak üzere şekillendirilmiş ve yerleştirilmiş olmalıdır. Bütün hava koşullarında sürücüyeye yeteri kadar görüş alanı sağlanmış olmalıdır.

1.4.2- Sınıf I ve II'ye ait otobüslerde sürücünün sağ veya solunda görüşünü azaltabilecek ayakta durma ve oturma yeri bulunmamalıdır. Yalnız hizmetli personele ayrılmak ve bir etiketle üzerinde belirtilmek üzere Sınıf III'e ait otobüslerde sürücü koltuğunun yanında 1 veya 2 kişilik oturma yeri bulunabilir.

1.4.3- Sürücü koltuğu, aracı güvenle idare edebilecek şekilde yerleştirilmelidir. Sürücü yeri genişliği, yaklaşık olarak dirsek yüksekliğinde ve en az 60 cm olmalıdır. Sürücü koltuğu oturma yeri genişliği en az 43 cm ve sürücü koltuğu oturma yeri derinliği en az 40 cm olmalıdır.

1.5 - Isıtma ve havalandırma

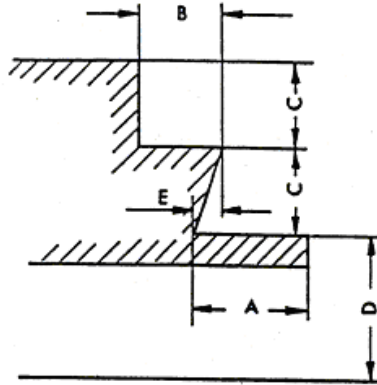
Araçlarda kapalı sürücü yerleri ile yolcu taşınan yerlerde, yeteri kadar ısıtma ve havalandırma sağlanmış olmalıdır.

1.6 - Yolcu aracının iniş-biniş yerleri ve tabanı

Yolcu aracının iniş-biniş yerleri ile tabanı ile ilgili şartlar aşağıda verilmiştir.

1.6.1- Aracın iniş ve biniş yerleri, rahat ve güvenle iniş-binişi sağlayacak biçimde şekillendirilmelidir.

1.6.2- Kapılarda birden fazla basamak yapılabilir. Basamak ölçüleri Şekil 6'da ve altında yer alan tabloda belirtildiği gibi olmalıdır. Bu ölçüler yüksekliklerde üst sınır, derinliklerde ise alt sınırdır.

Şekil 6- Yolcu basamakları
(bu Ekin madde 1.6.2'si)

Araç	A cm (en az)	B cm (en az)	C cm (en fazla)	D cm (en fazla)	E cm (en fazla)
Minibüs ⁽¹⁾ Mekanik Süspansiyon	23	20	35 ⁽³⁾	40 (43)	3
Sınıf I ve A Otobüs	30 ⁽²⁾	20	30 ⁽³⁾	40	10
Sınıf II, III ve B Otobüs (mekanik süspansiyon)	30 ⁽²⁾	20	35 ⁽³⁾	40 (45)	10

(1) 16 (dâhil)'ya kadar yolcu oturma yeri olan A ve B sınıfı araçlar.

(2) 22 (dâhil) yolcuya kadar olan araçlarda 23 cm'dir.

(3) C ölçüsünün her basamakta aynı olması gerekmez.

1.6.3- Yolcu adedi 15-22 kişiye kadar olan (22 kişi dâhil) araçlarda ilk basamak ölçüsü (A) en az 23 cm olmalıdır. Ancak A ve E ölçüleri arasındaki fark 20 cm'den az olamaz.

1.6.4- Araç durma düzleminde en alt basamağa olan yükseklik, yüksüz araçta ölçülmelidir. Fazla basamak olması halinde birinci basamak (en alt basamak) yüzeyi ikinci basamak yüzeyinin dik projeksiyonunun 10 cm içine girebilir.

1.6.5- Aracın taban döşemesi yolcuların kaymasına karşı yeteri kadar güvenli olmalıdır.

1.6.6- Yolcu araçlarında, kapı girişlerindeki basamakta, yolcu sayısı 26 kişinin üzerinde olan araçlarda 40 cm, diğerlerinde 30 cm.lik bir geçit yapılmalıdır. Koltuk varsa koltuk hareket ettirilerek bu ölçüler sağlanabilmelidir.

1.7 - Araçlar için kapılar

Araçlarda kapılar için şartlar aşağıda verilmiştir.

1.7.1- Kapılar ve kilitleri, kapanış ve açılış anında rahatsız edici gürültü yapmamalıdır.

1.7.2- Kapı kilitleri beklenmedik anda açılmaya imkân vermemelidir.

1.7.3- Araçların dönerek açılan kapılarının menteşeleri, aracın gidiş yönüne göre, (katlanarak veya otomatik olarak dışa açılan hariç) kapının ön kenarında bulunmalıdır. Tehlike anında kapılar yetişkin bir kimse tarafından açılabilir.

1.7.4- Otobüs ile 9'dan fazla yolcu taşıyan minibüslerde biniş ve iniş kapıları, aracın sağ tarafında ve/veya arkasında yapılmalıdır. Kapı açıldığında asgari 65 cm genişliğinde bir geçiş sağlanmalıdır. İki kapılı otobüslerde, kapılardan bir tanesi aracın ilk yarısında diğeri ikinci yarısında bulunmalıdır. Bu iki kapının düşey orta eksenindeki yatay uzaklık, araç boyunun %40'ından az olamaz. Kapı açıldığında en az 110 cm genişliğinde bir geçiş sağlayan kapı çift kapı sayılır.

1.7.5- Bir araçta, en az iki adet kapı bulunmalıdır. Bu kapıların ikisi de servis kapısı olmalı veya bir adedi servis kapısı, bir adedi de acil çıkış kapısı olabilir.

Gerekli olan servis kapılarının 'en az' sayısı, aşağıdaki gibi olmalıdır:

Yolcu sayısı	Servis kapılarının sayısı		
	Sınıf I ve A	Sınıf II	Sınıf III ve B
9 – 45	1	1	1
46 – 70	2	1	1
71 – 100	3	2	1
> 100	4	3	1

1.7.5.1- Bir körüklü aracın her bir bağımsız bölümünde en az bir servis kapısı olmak zorundadır. Sınıf I körüklü aracın ön arabasında en az iki servis kapısı olmak zorundadır.

1.7.6- Mafsalı otobüslerde mafsalla birbirine bağlanan birimler ayrı ve her birinde kapı sayısı bu Ekin madde 1.7.5'e göre olmalıdır.

1.7.7- Sürücü bölmesine yolcu bölmesinden girilemeyen otobüs ile minibüslerde, bu Ekin madde 1.7.5'de verilen kapılara ek olarak, sürücü için bir kapı daha bulunmalıdır. Bunun dışında aracın sol tarafında bulunacak kapılar biniş ve iniş için kullanılamaz.

1.7.8- Biletçisiz sınıf I ve sınıf A'ya ait 14'den fazla yolcu taşıyan araçlarda iniş-biniş yerleri sürücünün oturduğu yerden yolcuların iniş ve binişlerini görebileceği şekilde olmalıdır. Kapılar sürücünün oturduğu yerden açılıp kapanabilmelidir. Kapıların açık veya tam kapalı olduğu, sürücüye optik ve/veya akustik sinyallerle iletilmelidir.

1.7.9- Kapılar seyir esnasında kapalı kalmalıdır.

1.7.10- Kapıların açılma açıları tehlikesiz binme ve inmeyi sağlayacak kadar geniş olmalıdır. Açılma halinde bu Ekin madde 1.7.4'teki ölçü koşullarını sağlamalıdır.

1.7.11- Kapıları kapatmak kolay olmalı, tekerlek göbeği ve yanağı basamak olarak kullanılmamalıdır. Basamaklarda ayak kaymasına karşı önlem alınmış olmalıdır.

1.8 - Otobüslerde güvenlik çıkışları

Otobüslerde güvenlik çıkışları ile ilgili şartlar aşağıda verilmiştir.

1.8.1- Tehlike durumunda insan tahliyesinde kullanılacak kapı, pencere ve kapak gibi çıkış yerlerine “Güvenlik Çıkışı” denir. Kapı çıkışları en az 43 cm genişlikte, pencere ve kapaklar en az 60 x 43 cm veya 50 cm çapında daire şeklinde olurlar. En az 120 x 43 cm ölçülerinde olan pencere veya kapaklar çift çıkış sayılırlar. 1.7.4’teki çift kapılar da iki güvenlik çıkışı sayılır. Güvenlik çıkışları kolayca ve çabuk açılabilir veya kırılabilir veyahut yok edilebilir olmalıdır. Bu Ekin madde 1.7.5’teki kapıların her biri bir güvenlik çıkışı sayılır.

1.8.2- Otobüslerdeki güvenlik çıkışlarının (varsa tavandaki çıkışlar hariç) toplam sayısı aşağıdadır:

Yolcu Adedi (Sürücü hariç)	En Az Güvenlik Çıkışı Toplam Sayısı
16-26 arasında	3
26-50 arasında	4
51-70 arasında	5
70’den fazla	6

1.8.3- Bu Ekin madde 1.7.4’ünde geçen kapılar, aracın yalnız sağ yanında iseler, sol yanında da aynı miktarda güvenlik çıkışı yapılmalıdır.

1.8.4- Kapı ve güvenlik çıkışları, aracın iki tarafına mümkün olduğunca eşit bir şekilde dağılmalıdır.

1.8.5- Normal olarak kullanılan kapıların dışındaki güvenlik çıkışlarının üzerine “Acil Çıkış” yazısı konulmalıdır. Pencere halindeki güvenlik çıkışlarının yanında kırma çekici bulundurulur.

1.8.6- Açılabilen camlar kolay ve emniyetli olarak açılıp kapanabilmelidir. Okul araçlarında öğrencilerin kolayca yetişebileceği camlar, sabit veya sabitleştirilmiş olmalıdır.

1.8.7- Geçit koridoru ile acil çıkış kapısı açıklığı arasındaki serbest boşluk, 300 mm çap ve tabandan 700 mm yüksekliğe sahip düşey silindir ile bu silindirin üzerine eklenmiş 550 mm çapındaki destekleyici ikinci bir düşey silindirin oluşturduğu, toplam yüksekliği 1400 mm olan komplemin serbest geçişine imkân vermelidir. Üst kısmı, yatayla 30°’yi aşmayacak şekilde eğimli hale getirildiğinde (pah verildiğinde) üst silindirin tepedeki çapı 400 mm’ye kadar azaltılabilir.

2 - Yangın algılama ve alarm sistemleri

2.1- M₂ ve M₃ kategorisi araçların, sürücü bölmesi arkasında yer alan motora (motorun en ön noktası, sürücünün arkasındaki ilk koltuk sırasının gerisinde olandır) sahip olmaları durumunda, motor bölmesi ve yanmalı bir ısıtıcı bulunan her bir bölmede aşırı sıcaklık oluşması durumunda araçlar, sürücü bölümünde bulunan sesli ve görsel (sinyal) işaret ile sürücüyü uyaran bir alarm sistemiyle donatılır.

2.1.1- Madde 2.1’de belirtilen alarm sistemi, motor bölümündeki ve yanmalı bir ısıtıcı bulunan her bir bölmedeki normal çalışma süresince meydana gelen sıcaklığın üzerindeki sıcaklıkları algılayacak şekilde tasarımlanır.

2.1.2- Motor bölümünün aşağıdaki kısımlarında ve yanmalı bir ısıtıcı bulunan her bir bölmede aşırı sıcaklık gözlenmesi durumunda, madde 2.1.1’in hükümlerini yerine getireceği göz önünde tutulur.

2.1.2.1- Sızıntı olması durumunda, yanıcı akışkanların (sıvı veya gaz) çalışma sıcaklıkları, yanıcı akışkanların (sıvı veya gaz) tutuşma sıcaklığına eşit veya daha büyük olan, sızıntıya maruz kalan aşırı doldurma sistemi (supercharger) veya egzoz sistemi gibi aksamlar dâhil motora monteli aksamlarla temas edebileceği kısımlarda,

2.1.2.2- Sızıntı olması durumunda, yanıcı akışkanların (sıvı veya gaz) çalışma sıcaklığı, yanıcı akışkanların (sıvı veya gaz) tutuşma sıcaklığına eşit veya daha büyük olan bağımsız bir ısıtıcı cihaz gibi korumalı bir aksamla temas edebileceği kısımlarda,

2.1.2.3- Sızıntı olması durumunda, yanıcı akışkanların (sıvı veya gaz) arıza durumunda çalışma sıcaklığı, yanıcı akışkanların (sıvı veya gaz) tutuşma sıcaklığına eşit veya daha büyük olabilen şarj dinamosu (alternatör) gibi aksamla temas edebileceği kısımlarda,

2.1.2.4- Motor başlatma cihazı ne zaman çalıştırılırsa çalıştırılsın, aracın pozisyonuna bakılmaksızın, alarm sistemi motor durdurulana kadar kullanılabilir durumda olmalıdır.

2.2- Ayrıca M₂ ve M₃ araçların tuvalet bölmeleri, sürücü uyuma bölmeleri ve diğer araç hareket halindeyken insanların bulunabileceği ayrı bölmeleri, ya aşırı sıcaklığı ya da dumanı algılayan ve hem sesli hem de görsel (sinyal) işaret ile sürücüyü uyararak bir alarm sistemiyle donatılır.

2.2.1- Motor başlatma cihazı ne zaman çalıştırılırsa çalıştırılsın, aracın pozisyonuna bakılmaksızın, alarm sistemi motor durdurulana kadar kullanılabilir durumda olmalıdır.

2.2.2- Ayrı bölmeler, yolcu bölümüne açık koridor ile bağlı ve bölmenin içi yolcular tarafından gözükmesi halinde alarm sistemi ile donatılması gerekmez.

2.3- BM/AEK Regülasyonu 107'nin 05 ve sonraki seviyesi onayı bulunan araçlarda Madde 2 ve alt maddeleri uygulanmaz.

3- Sonradan takılan tüm elektrikli ve elektronik cihazlar Radyo Parazitleri (elektromanyetik uyumluluk) 72/245/AT güncel seviyesi veya BM/AEK Regülasyonu 10'un güncel seviyesine uygun olduğu teknik servis raporu ile tevsik edilmeli veya 24/10/2007 tarih ve 26680 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektromanyetik Uyumluluk Yönetmeliği (2004/108/AT)'ne göre CE işareti taşımalıdır. CE işareti, BM/AEK Regülasyon 10 madde 2.12'de belirtilen bağışıklıkla ilgili fonksiyona sahip ürünler için yeterli değildir.

(Mülga:RG-21/10/2017-30217) EK XV

ÖZEL GÜVENLİK DONANIMLI TOPLU TAŞIMA ARAÇLARI İLGİLİ ŞARTLAR

1. Özel Güvenlik Donanımlı Toplu Taşıma Araçları

1.1. Şehirlerarası ve uluslararası yolcu taşımacılığı ile servis ve turizm taşımacılığı yapan araçlar dışında şehir içi yolcu taşıma hizmeti yapan araçlar bu ek şartlarını karşıladıkları takdirde “Özel Güvenlik Donanımlı Toplu Taşıma Araçları” olarak adlandırılır.

1.2. Bir aracın, 1.1. maddesinde tanımlanan araca dönüşümü halinde bu ekte yer alan şartları sağlaması gerekir.

1.3. Özel Güvenlik Donanımlı Toplu Taşıma Araçlarının güvenlik seviyelerine göre sağlaması gereken özellikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Özel Güvenlik Donanımlı Toplu Taşıma Araçlarının Güvenlik Seviyelerine Göre Sağlaması Gereken Özellikler

	3.1.Araç Takip Cihazı	3.4.Acil Durum Butonu	3.2.Kamera Sistemi	3.3.Görüntü Kayıt
Seviye 1	✓	✓		
Seviye 2	✓	✓	✓	✓

2. Özel Güvenlik Donanımlı Toplu Taşıma Araçları ile İlgili Genel Hükümler

2.1. Kullanılan elektrikli veya elektronik cihazların, 72/245/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyon 10’un güncel seviyesinin şartlarını karşıladığı tip onayı veya teknik servis raporu ile tevsik edilir.

2.2. Kullanılacak cihazların BM/AEK Regülasyon 107 kapsamında koridorda ayakta yolcular için herhangi bir girişime neden olmayacak şekilde montajının yapılması gereklidir.

2.3. Kullanılacak cihazların aynalara bakış doğrultusunda ve yan camlarda sürücü görüş alanına engel oluşturmamasına dikkat edilmelidir.

2.4. Kullanılacak dış kameralar aracın 76/756/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyon 48’de tanımlı aydınlatma sisteminin işlevini bozmayacak şekilde takılmalıdır.

2.5. Kullanılacak dış kameralar aracın 97/27/AT ve AB/1230/2012 yönetmeliklerinde belirtilen, boyutları manevra kabiliyetini bozmayacak şekilde takılmalıdır.

2.6. Kullanılacak iç kamera/cihazlar ve montaj esnasında kullanılacak malzemeler 95/28/AT Yönetmeliği veya BM/AEK Regülasyon 118’e uygun olmalı ve uygunluğu teknik servis raporu ile tevsik edilmelidir.

3. Özel Güvenlik Donanımlı Toplu Taşıma Araçlarına Uygulanacak Sistemler ile İlgili Özel Hükümler

3.1. Araç takip cihazı

3.1.1. Dâhili olarak gerçek zamanlı araç konum/durum takibi sağlamalıdır. Konum bilgisi (enlem, boylam), hız bilgisi, zaman (tarih, saat), yön bilgisi, toplam mesafe bilgisi üretebilmelidir. Pozisyon, hareket edilen yön, anlık hız gibi bilgilerin otomatik takibi yapılabilir.

3.1.2. Kontakın açıldığı ve kapandığı her yer için pozisyon ve tarih/saat bilgisi gönderilebilmelidir. Port bağlantısı üzerinden ya da merkezden cihaz parametre programlaması mümkün olmalıdır. Cihaz GPRS bağlantısının olmadığı durumda, en az 3000 adet konum bilgisini hafızasında tutabilmeli, araç durum verisi gönderme sıklığı azaldığında bunları ilgili merkeze iletmelidir.

3.1.3. Bilgi gönderme sıklığı zamana veya konum değişikliğine bağlı olarak ayarlanabilmelidir. Zamana göre gönderme sıklığı minimum 3 saniye olmalıdır. Ayrıca sorgulama ile de bilgi güncelleme yapılabilir.

3.1.4. İdare tarafından talep edildiğinde cihaz içerisinde güzergâh ihlali kontrolü yapılabilir. Cihaz içerisinde en az 3 adet güzergâh tanımı yapılabilir. Enerji kesilmesi durumunda sistem en az 5 saat boyunca çalışmalıdır.

- 3.1.5.** Hız hassasiyeti en fazla 0,1 metre/saniye olmalıdır.
- 3.1.6.** Konum hassasiyeti 2,5 metre olmalıdır.
- 3.1.7.** Cihazın CE ve e-Mark belgeleri olmalıdır.
- 3.1.8.** 3.1 maddesinde belirtilen gereklilikler için, onay kuruluşu veya görevlendirdiği kuruluş tarafından, araç takip cihazının ilgili dokümanları üzerinden kontrol yapılır.

3.2. Kamera sistemi

- 3.2.1.** Kameranın yapı ve özellik olarak hareket halindeki araçlar için tasarlanmış olması gerekmektedir. Kameranın resim sensörü özelliği hareketli ortamlarda sabit görüntü almak için geliştirilmiş olmalıdır.
- 3.2.2.** Kameranın araç içerisini görüntülemesi ve herhangi bir olayın incelenmesinde yolcu kimliğinin tanımlanabilmesine yardımcı olabilmesi için çözünürlüğü en az 480 TV-Line (yalnız analog için geçerli olduğu belirtildi) olmalıdır.
- 3.2.3.** Kamera, değişken ışıklı ortamlar için ve gece/gündüz zamanlarında ki ışık ortamında kendini otomatik olarak ayarlayarak en iyi performansta resmi sunabilecek yapıda olmalıdır.
- 3.2.4.** Kameranın kendi içerisinde video üzerine işlenebilen ve yedeklenen videonun mahkemelerde delil amaçlı kullanılabilmesini sağlayan Watermark özelliği olmalıdır.
- 3.2.5.** Kamera, ortam sesini kaydedebilir özelliğe sahip olmalıdır. Kamera, network bağlantısının kesilmesi veya IP adres çakışması gibi durumlarda alarm tetiklemesi verebilmelidir.
- 3.2.6.** Kameranın IEC60068-2-75Eh, 50J; EN50102, EN50155 ve IK08'a kadar darbe koruma desteği bulunmalıdır.
- 3.2.7.** IP Kameralar ve dış ortamdaki kameralar hava şartlarına uyum sağlayabilmek adına IP66-67 standardını desteklemelidir. IEC Standard 60529
- 3.2.8.** Kameranın mobil sistemlere uygunluğunu ve titreşimli ortamlarda kullanılabilirliğini gösteren EN-50155 Sertifikasyonu bulunmalıdır.
- 3.2.9.** Kamera, -30° ~ 60° sıcaklık aralığında ve %95 RHG (nem) oranında çalışabilmelidir.
- 3.2.10.** 3.2 maddesinde belirtilen gereklilikler için, onay kuruluşu veya görevlendirdiği kuruluş tarafından, kameranın ilgili dokümanları üzerinden kontrol yapılır.

3.3. Görüntü kayıt cihazı

- 3.3.1.** Mobil NVR cihazı; donanımsal olarak hareketli araçlar için tasarlanmış bir yapıya sahip olmalıdır ve hareketli araçlarda kullanılabilirliği EN-50155 sertifikası ile onaylanmış olmalıdır.
- 3.3.2.** Araç içerisinde yapılan kayıtların güvenliğini sağlamak amaçlı olarak, verilerin yazılacağı saklama donanımı, titreşimden ve aracın hareketinden etkilenmeyecek özelliklere sahip olmalıdır.
- 3.3.3.** Mobil NVR cihazı içerisinde yaptığı kayıtları belirtilen bir IP adresine otomatik olarak kopyalamalı ve araç içerisinde oluşabilecek herhangi bir kayıt kaybına yönelik riskleri en aza indirebilmelidir.
- 3.3.4.** Kayıt güvenliğine ek olarak; cihaz içerisinde yedek güç kaynağı bulunmalı ve bu sayede kayıt dosyaları herhangi bir elektrik kesintisinden etkilenmemelidir.
- 3.3.5.** Mobil NVR cihazı içerisinde kontak modülü bulunmalı (ignition module) bu modül ile cihazın araç ile birlikte çalıştırılması sağlanmalıdır. Aracın kontağının kapanması durumunda NVR cihazı 1 dakika ile 6 saat arasında normal çalışmasını devam ettirmeli ve bu işlem için gerekli parametreler ayarlanabilmelidir. Bu sayede kayıt güvenliği için ani elektrik kesintileri engellenmiş olmalıdır.
- 3.3.6.** Mobil NVR cihazına bağlı hafıza dolduğu zaman, ilk kayıtlardan başlayarak eski kayıtların üzerine yazmalıdır.
- 3.3.7.** Mobil NVR cihazının alarm durumunda, kayıt içerisinde 1sn ~ 30sn kadar Pre-alarm özelliği olmalıdır.

- 3.3.8.** Mobil NVR cihazının alarm durumunda, kayıt içerisinde 1sn ~ 10dk kadar Post-alarm özelliği olmalıdır.
- 3.3.9.** Mobil NVR cihazında kayıt izleme arama modu; Tarih&Saat, Kayıt Türü şeklinde olmalı, kolay bir şekilde kayıtlara ulaşılabilir.
- 3.3.10.** Mobil NVR cihazı, İleri Sarma/Geri Sarma/Resim Oynatma gibi kayıt izleme fonksiyonlarını desteklemelidir.
- 3.3.11.** Mobil NVR cihazının görüntü oynatma tipi; Video, Video&Ses şeklinde olmalıdır.
- 3.3.12.** Mobil NVR cihazının minimum kapasitesi 1 aylık görüntü kayıtlarını saklayacak kadar olmalıdır.
- 3.3.13.** Mobil NVR cihazında Watermark özelliği olmalıdır.
- 3.3.14.** Mobil NVR cihazının kontak kapandıktan sonra çalışabilme (0dk ~ 360dk) özelliği olmalıdır.
- 3.3.15.** Mobil NVR cihazının çalışma sıcaklığı, -10 °C ~ +55 °C aralığında olmalıdır.
- 3.3.16.** Mobil NVR cihazının çalışma nemi, %10 ~ %95 aralığında olmalıdır.
- 3.3.17.** 3.3 maddesinde belirtilen gereklilikler için, onay kuruluşu veya görevlendirdiği kuruluş tarafından, görüntü kayıt cihazının ilgili dokümanları üzerinden kontrol yapılır.

3.4. Acil durum butonu

- 3.4.1.** Asgari acil çıkış yerleri kadar bulunmalıdır ve konumlandırılması da BM/AEK Regülasyon 107'de yer alan aracın tavanında yer alan acil çıkış yerleri hariç acil çıkış yerlerinin konumuna uygun olmalıdır.
- 3.4.2.** Şoför mahallinde bir adet ve bunun dışında her 4 metrede asgari 1 adet olmak üzere araç içerisinde eşit olarak dağıtılmış acil durum butonları konumlandırılmalıdır. Çift katlı araçlarda acil durum butonu her kata ayrıca uygulanır.
- 3.4.3.** İstemsiz ve amaç dışı kullanıma karşı önlem bulunmalıdır.
- 3.4.4.** Basıldıktan sonra yarım saat boyunca belli aralıklar ile ilgili merkeze sinyal gönderilmelidir.
- 3.4.5.** Acil durum butonu, acil durumlarda ilgili merkezlere acil durum bilgisi ve aracın konumunu ulaştıracak sistemleri tetiklemelidir. Bu buton yolcuların ve sürücülerin kullanımı için ayrı ayrı olarak araç içerisinde konumlandırılmalıdır.